

Ю НЕСБЬО НЕМЕЗИДА

Част 4 от „Случаите на инспектор Хари Хуле“

Превод от норвежки: Ева Кънева, 2010

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

ПЪРВА ГЛАВА

ПЛАНЪТ

Ще умра. А в това няма смисъл. Не такъв беше планът. Във всеки случай не и моят план. Навярно несъзнателно предизвиках събитията, но планът ми не беше такъв. Беше по-добър. В него имаше смисъл.

Взира се в дулото на оръжието и знам, че той ще дойде оттам. Пратеникът. Превозвачът. Време е да се посмеем за последно. Видиш ли светлина в края на тунела, не е изключено да се окаже кибритена клечка. Време е да пророним сълза за последно. А можехме да променим живота си — аз и ти. Ако се бяхме придържали към плана. Последна мисъл. Всички питат какъв е смисълът на живота, но никой не се интересува от смисъла на смъртта.

ВТОРА ГЛАВА АСТРОНАВТ

Хари погледна стареца. Напомняше му астронавт с тези странни ситни крачки, с вдървените движения, с мътния безжизнен поглед и тътрещите се по паркета подметки на обувките. Сякаш се боеше, да не би краката му да се отлепят от земята и да полети из космоса. Хари погледна часовника над изхода върху бялата стена. 15:16. През стъклото се виждаха забързаните минувачи по „Бугста“. Беше петък, краят на работната седмица. Ниското октомврийско слънце се отразяваше в страничното стъкло на кола, едва помръдваща в натовареното улично движение.

Хари съсредоточи вниманието си върху стареца с широкопола шапка и елегантно сиво палто, на което едно посещение в химическото нямаше да навреди. Отдолу носеше сако от туид, вратовръзка и протрити сиви панталони с безупречен ръб, а на краката — лъснати до блясък обувки с износени подметки. Квартал Маюрстюа изобилства от пенсионери като него. Не беше предположение. Хари знаеше, че Аугюст Шулц, осемдесет и една годишен, някогашен продавач на конфекция, е прекарал целия си живот в Маюрстюа, като изключим престоя му в барака в Аушвиц по време на войната. А вдървените му колене са резултат от падане от мостчето над Околовръстния път, откъдето редовно минаваше на път към жилището на дъщеря си. Приликата му с марионетка се подсилваше от ръцете, сгънати под прав ъгъл в лактите и протегнати напред. На дясната висеше кафяв бастун, а в лявата, старецът стискаше вносна бележка, която вече подаваше на служителя зад второ гише, млад, късо подстриган мъж, чието лице Хари не виждаше, но бе сигурен, че по него се чете смесица от съчувствие и раздражение.

Стана 15:17. Най-последно дойде редът на Аугюст Шулц. Хари въздъхна.

На първо гише Стине Грете броеше седемстотин и тридесетте крони, предназначени за момче със синя шапка. То ѝ подаваше платежно нареждане. Диамантеният пръстен на левия ѝ безименен

пръст проблясваше при всяка отброена банкнота, която тя поставяше на бюрото.

Хари не виждаше, но знаеше, че отдясно на момчето, пред трето гише, жена люлее детска количка разсеяно, понеже детето спи. Жената чакаше госпожа Брене да я обслужи, а тя, от своя страна, обясняваше с висок тон на клиент по телефона, че не може да плати от чужда сметка, без притежателят ѝ да е дал съгласието си, и че тя е банков служител, а не той, и се надява дискусията им скоро да приключи.

В този момент вратата на банката се отвори и вътре светкавично нахлуха двама мъже — единият висок, другият нисък — облечени в еднотипни гащеризони. Стине Грете вдигна очи. Хари си погледна часовника и започна да брои. Мъжете се втурнаха към бюрото на Стине в ъгъла. Високият се движеше, все едно крачи из локви, а дребничкият имаше походката на човек, сдобил се с твърде тежки за ръста му мускули. Момчето със синята шапка се обърна бавно и се запъти към изхода, толкова заето с броенето на парите, че даже не забеляза новодошлите.

— Здравсти — високият поздрави Стине, отиде до нея и стовари отпред ѝ черен куфар.

Дребничкият пооправи слънчевите си очила с огледални стъкла, приближи се и остави пред Стине втори куфар със същите размери и цвят.

— Пари! — изписка той с висок глас. — Отваряй вратата!

Сякаш някой натисна „пауза“: всички движения в банковия клон застинаха. Единствено шумът от преминаващите под прозореца автомобили издаваше, че времето не е спряло. Както и стрелката на часовника на Хари: в момента тя показваше, че са изминали десет секунди. Стине натисна копче под бюрото си. Някаква електроника се задейства и дребничкият бутна с коляно ниската въртяща се врата навътре към стената.

— У кого е ключът? — попита той. — Побързайте, нямаме цял ден!

— Хелге! — извика Стине през рамо.

— Какво има? — Гласът дойде от отворената врата към единствения кабинет в банковия клон.

— Имаме гости, Хелге!

На вратата се показва мъж с папийонка и очила за четене.

— Господата искат да отворим банкомата, Хелге — обясни Стине.

Хелге Клеметсен насочи безизразен поглед към двамата облечени в гащеризони мъже, застанали вече от вътрешната страна на гишето. Високият тревожно погледна към входната врата, а дребничкият не изпускате от очи шефа на банковия клон.

— А, да, разбира се — хлъцна Хелге Клеметсен и сякаш току-що сетил се за забравена уговорка, избухна в гръмък, нервен смях.

По лицето на Хари не трепна мускул; само очите му поглъщаха подробностите в движенията и мимиките на хората. Двадесет и пет секунди. Продължи да гледа, часовника над вратата, но с периферното си зрение видя как шефът на банковия клон отвори банкомата, извади две продълговати касетки с банкноти и ги предаде на двамата мъже. Всичко стана светкавично бързо и без разговори. Петдесет секунди.

— Тези са за теб, татенце!

Дребничкият извади от куфара две касетки като получените и ги подаде на Хелге Клеметсен. Той преглътна, кимна, взе ги и ги сложи в банкомата.

— Приятен уикенд! — пожела дребничкият, изправи гръб и взе куфара. Минута и половина.

— Не бързайте толкова — спря го Хелге.

Дребничкият застина.

Хари всмуква бузите си и се опита да се съсредоточи.

— Разписката... — обясни Хелге.

Двамата мъже изгледаха продължително нисичкия шеф с прошарени коси. Дребният започна да се смее с висок, пронизителен смях, преминаващ в писклив, истеричен фалцет, както се смеят надрусаните.

— Не бой се, няма да си тръгнем, без да си се подписал. Как така ще ти дадем два милиона без разписка?

— Е — изсумтя Хелге Клеметсен. — Един като вас за малко да забрави миналата седмица.

— Сега доста новобранци разнасят пари — съгласи се дребничкият, докато той и Клеметсен се разписваха и си разпределяха жълти и розови бланки.

Хари изчака входната врата да се затвори зад тях и пак погледна часовника. Две минути и десет секунди.

През стъклената врата видя как бронираният камион с емблемата на банка „Нордеа“ потегли.

Хората в банката подновиха разговорите си. Хари вече бе преброил присъстващите, но за всеки случай провери отново. Седмина: трима зад гишетата и трима пред тях, включително бебето и мъжа в анцуга, който току-що влезе и застана до бюрото в средата на помещението, за да попълни номера на сметката на вносна бележка. Хари знаеше, че е за туроператора „Сага Сулрайсер“.

— Довиждане — кимна Аугюст Шулц и затътри крака към изхода.

Часът беше 15:21:10. Точно тогава започна всичко.

Вратата се отвори, Стине Грете за миг вдигна глава от документите и пак се наведе над тях. После отново отлепи поглед от тях, но този път бавно. Хари отмести очи към изхода. Влезлият, вече свалил ципа на гащеризона, извади пушка тип АГ-3 в черно и маслинозелено. Вълнена маска с отвори за очите закриваше цялото му лице, Хари отново започна да брои от нула.

Подобно на кукла на Джим Хенсън^[1] вълнената маска започна да се движи там, където би следвало да е устата:

— This is a robbery. Nobody moves.^[2]

Не го каза високо, но в малкото тясно помещение настана тишина като след артилерийски огън. Хари погледна Стине. На фона на шума от автомобилите той долови щракването на добре смазано оръжие, когато мъжът зае позиция за стрелба. Лявото рамо на Стине едва забележимо трепна.

Смело момиче, помисли си Хари, или просто изплашено до смърт. Ауне, лекторът по психология в Полицейската академия, веднъж обясни, че когато хората са обзети от силен страх, те спират да разсъждават и постъпват както са били програмирани. Повечето банкови служители задействат беззвучната аларма почти в състояние на шок, твърдеше Ауне и даде като пример, че при разпити след обир мнозина не успяват да си спомнят дали са натиснали паникбутона, или не. Функционирали като на автопилот.

— Точно като крадец на банка, който предварително се е самопрограмирал да стреля по всеки, опитващ се да го спре — уточни

Ауне. — Колкото по-изплашен е крадецът, толкова по-малко вероятно е нещо да го разколебае.

Хари не помръдваше, опитваше се само да види очите на крадеца. Сини.

Крадецът свали от гърба си черна раница и я пусна на пода между банкомата и мъжа в анцуг, който дописваше с химикалка една осмица. Облеченият в черно измина шестте крачки до гишетото, седна на ръба, праметна крака от другата страна и застана точно зад Стине. Тя не помръдваше, вперила поглед пред себе си. Браво на нея, помисли си Хари. Добре знае инструкцията: не гледай крадеца, за да не го провокираш.

Мъжът насочи цевта на пушката към тила на Стине, наведе се напред и зашепна в ухото ѝ.

Паниката все още не я беше обзела, но Хари забеляза как гръдта ѝ бурно се повдига, сякаш слабичкото ѝ телце под бялата, внезапно отесняла блуза, не може да си поеме достатъчно въздух. Петнадесет секунди.

Тя се прокашля. Веднъж. После пак. Най-после успя да проговори:

— Хелге. Ключовете за банкомата.

Гласът ѝ бе нисък и дрезгав, променен до неузнаваемост. Сякаш друг човек произнесе същите думи три минути по-рано.

Без да вижда Хелге Клеметсен, Хари знаеше, че той е чул първата реплика на крадеца и вече е на вратата на кабинета.

— Бързо, иначе... — гласът ѝ бе едва доловим и в последвалото мълчание се чуваше само как Аугюст Шулц стъпва по паркета. Шумът от подметките му наподобяваше ужасно бавни удари на палки по барабан.

— ... ще ме застреля.

Хари погледна през прозореца. Вероятно някъде навън стои автомобил с включен мотор, но оттук не го виждаше. Мяркаха се само коли и хора с повече или по-малко угрижен вид,

— Хелге... — умолително прозвуча гласът ѝ.

Хайде де, Хелге, помисли си Хари. Той знаеше доста неща и за застаряващия шеф на банковия клон. Има два кралски пудела, съпруга и изоставена бременна дъщеря, които го чакат вкъщи. Бяха събрали багажа в готовност да отпътуват към планинската вила веднага щом

Хелге Клеметсен се прибере. Но Хари знаеше и друго: в този момент Клеметсен чувстваше как потъва в сън, където всички движения се забавят независимо колко бързаш. После попадна в полезрението на Хари. Крадецът, завъртял стола на Стине, все още стоеше зад нея, но беше обърнат към Хелге Клеметсен. Както изплашено дете подава храна на кон, така Клеметсен протегна ръка с връзката ключове. Наведе назад тялото си, а ръката изпъна напред докрай. Крадецът зашепна в ухото на Стине, насочвайки оръжието към Клеметсен, който се олюля и отстъпи две крачки.

Стине прочисти гърло:

— Искат ти да отвориш банкомата и да сложиш новополучените касетки с парите в черния чувал.

Хелге Клеметсен се втрени като хипнотизиран в пушката, обърната към него.

— Имаш двадесет и пет секунди, преди да стреля. По мен. Не по теб.

Устните на Клеметсен се раздвижиха, все едно искаше да каже нещо.

— Веднага, Хелге — изкомандва Стине.

Магнитното устройство на вратата избуча и Хелге Клеметсен затътри крака из помещението.

Бяха изминали тридесет секунди от началото на обира. Аугюст Шулц почти стигна до изхода. Шефът на банковия клон коленичи пред банкомата и се втрени във връзката ключове. На нея имаше четири ключа.

— Остават двадесет секунди — чу се гласът на Стине.

Полицейският участък в Маюрстюа, помисли си Хари. На път са към колите си. Осем жилищни блока. Обичайното петъчно интензивно движение.

С треперещи пръсти Хелге избра ключ и го пхна в ключалката. Ключът влезе наполовина. Хелге Клеметсен натисна по-силно.

— Седемнадесет.

— Ама... — заекна той.

— Петнадесет.

Хелге Клеметсен извади ключа и пробва друг. Той влезе, но не можеше да се завърти.

— Но, за бога...

— Тринадесет. Намери онзи със зеленото тиксо, Хелге.

Хелге Клеметсен гледаше връзката ключове, все едно я вижда за пръв път.

— Единадесет.

Третият ключ влезе. И се завъртя. Хелге Клеметсен отвори вратата на шкафа и се обърна към Стине и крадеца.

— Трябва да отключи катинар, за да извади касет...

— Девет! — извика Стине.

От гърдите на Хелге Клеметсен се изтръгна ридание, докато опипваше резците на ключовете, сякаш е слепец и назъбената част е единственият начин да разпознае нужния ключ.

— Седем.

Хари слухтеше. Все още не се чуваха полицейски сирени. Аугюст Шулц натисна дръжката на вратата.

Чу се дрънчене на метал — ключовете бяха паднали на пода.

— Пет — прошепна Стине.

Вратата се отвори и шумът от улицата нахлу в банковия клон. В далечината се чуваше добре познатия на Хари жален писък, постепенно заглъхна и пак разцепи въздуха. Полицейски сирени. После вратата се затвори.

— Две. Хелге!

Хари затвори очи и отброи две секунди.

— Ето! — извика Хелге Клеметсен.

Отключи и се надигна на крака; приклезнал влачеше касетките, които очевидно се бяха заклезили.

— Чакай само да извади парите! Ще...

В същия миг писклив плач прекъсна Хелге. Хари погледна към другия край на помещението, където жената — клиент на банката, ужасено впери очи в крадеца. Той не помръдна, опрял оръжието в тила на Стине. Жената премига два пъти и мълчаливо кимна към детската количка, а бебето запищя с удвоена сила.

При отскубването на първата касетка от релсите Хелге Клеметсен насмалко да падне назад. Придърпа черния чувал. За шест секунди всички касетки се озоваха вътре. По команда на крадеца Клеметсен затвори ципа и застана срещу гишето. Нарезданията предаваше Стине с изненадващо спокоен и стабилен глас.

Минута и три секунди. Обирът приключи. Парите се намираха в чувал на пода. След няколко секунди първата полицейска кола щеше да пристигне. След четири минути други автомобили щяха да завардят най-близките маршрути за бягство около местопроизшествието. Сигурно всяка клетка в тялото на крадеца крещеше, че е крайно време да си плюе на петите. И тогава се случи нещо абсолютно непонятно за Хари. Просто не виждаше смисъл в него. Вместо да побегне, крадецът завъртя стола на Стине и застана лице в лице с нея. Наведе се напред и ѝ прошепна нещо. Хари присви очи. Скоро ще отиде там и ще провери гледната точка. И все пак го видя ясно. Тя се бе втренчила в маскирания си нападател и проумявайки значението на прошепнатите от него думи, по лицето ѝ премина сянка. Тънките ѝ, грижливо оформени вежди се повдигнаха, очите ѝ едва не изскочиха от орбитите, горната устна се обърна и тъгълчетата на устата ѝ увиснаха в гротескна физиономия. Детето спря да плаче така внезапно, както бе започнало. Хари притаи дъх. Понеже знаеше. Това бе кадър — шедьовър. Две човешки същества, уловени в мига, когато едното произнася смъртната присъда на другото. Маскираното лице на две педи от незащитеното. Палачът и неговата жертва. Цевта на пушката сочи към вдлъбнатината на ключицата, към златно сърчице, висящо на тънка верижка. Хари не виждаше, но усети как вените ѝ пулсират под прозрачната кожа.

Притъпен, жаловит звук. Хари наостри уши. Това обаче не са полицейски сирени, а телефон, който звъни в съседната стая.

Крадецът се извъръца и поглежда към охранителната камера на тавана зад гишетото. Вдига ръка и разперва пръсти в черна ръкавица. После ги свива и показва показалец — шест пръста. Превишихте времето с шест секунди. Обръща се отново към Стине, хваща пушката с две ръце, държи я на височината на хълбока си и повдига дулото, насочвайки го към главата ѝ; разкрачва се леко, за да поеме отката. Телефонът продължава да звъни. Минута и дванадесет секунди. Диамантеният пръстен на Стине проблясва, когато тя леко вдига ръка, сякаш за да помахва за сбогом.

Точно в 15:22:22 той дръпва спусъка. Чува се кратък и глух изстрел. Столът на Стине се накланя назад, а главата ѝ се олюлява върху раменете като на счупена кукла. Столът пада назад. Главата ѝ се удря в ръба на писалището с трясък. Хари вече я изгубва от очи. Не вижда и рекламата за новото пенсионно осигуряване на банка

„Нордеа“, залепено от външната страна на стъклото над гишето: то вече е обляно в кръв. Чува само звъненето на телефона — яростно и настойчиво. Крадецът се прехвърля през гишето, изтичва към чувала в центъра на помещението. Хари трябва да вземе решение. Крадецът грабва чувала. Хари реши. Отривисто става от стола. Шест дълги крачки. И готово. Вдига слушалката.

— Слушам ви.

В последвалото мълчание чува звука от полицейска сирена от телевизора в стаята, пакистански хит от съседския апартамент и тежки стъпки по стълбището, най-вероятно минава госпожа Мадсен. После от слушалката долита нежен смях. Смях от далечното минало. Не е било чак толкова отдавна и все пак... Прилича на седемдесет процента от миналото на Хари, което се повтаряше регулярно под формата на неясни слухове или откровени измислици. Но тази история може да се докаже.

— Наистина ли продължаваш да се държиш като мачо, Хари?

— Ана?

— Боже мой, впечатлена съм.

Хари усети как в стомаха му се разлива сладостна топлина, наподобяваща уиски. Или почти. В огледалото видя снимка, окачена на срещуположната стена. На нея са той и Съос — някогашна лятна ваканция във Витстен от детските им години. Усмехнати по детски: все още са вярвали, че нищо лошо не може да ги сполети.

— И какво правиш в тази неделна вечер, Хари?

— Ами... — Хари усети как гласът му несъзнателно подражава на нейния; започна да звучи по-гърлен и по-проточен. Но той не иска да става така. Не и сега. Изкашля се и заговори с по-неутрален тон:

— Каквото правят повечето хора.

— А именно?

— Гледам видео.

[1] Джим Хенсън (1936–1990) — създателят на кукленото „Мъпет шоу“. — Бел.прев. ↑

[2] This is a robbery. Nobody moves. (англ.) — Това е обир. Никой да не мърда. — Бел.прев. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

HOUSE OF PAIN^[1]

— Гледаш видео ли?

Разнебитеният стол изскърца в знак на протест, когато полицаи Халвуршен се облегна назад и погледна девет години по-възрастния си колега, старши инспектор Хари Хуле. По невинното лице на младежа се четеше недоверие.

— Точно така — потвърди Хари и потърка с пръст торбичките под зачервените си очи.

— Цяла събота и неделя ли?

— От събота сутринта до неделя вечерта.

— Е, поне си се позабавлявал в петък вечерта — заключи Халвуршен.

— Да.

Хари извади синя папка от джоба на палтото си и я сложи върху бюрото; беше седнал от другата страна, срещу Халвуршен.

— Прочетох извадките от разпитите.

От другия си джоб Хари извади сив плик с кафе от „Френч Колониал“. С Халвуршен работеха в общ кабинет почти в дъното на коридора в червената зона на седмия етаж на Главното полицейско управление в Осло и преди два месеца си купиха машина за еспресо „Ранчилио Силвио“. Отредиха ѝ почетно място върху шкафа с документацията, под снимка в рамка на момиче, седнало с крака върху бюрото. Тя сякаш се е опитала да направи гримаса, но изпъстреното ѝ с лунички лице се е свило в пристъп на смях. Фонът на снимката бяха стените на кабинета, където е окачена.

— Знаеше ли, че трима от четирима полицаи не могат да напишат правилно думата „вълнуващо“? — попита Хари и метна палтото си на закачалката. — Пишат я или с „а“ вместо „ъ“, или...

— Колко вълнуващо.

— Какво прави през уикенда?

— Заради анонимна заплаха за кола-бомба, отправена от някакъв идиот по телефона, в петък киснах в кола пред американското посолство. Оказа се фалшива тревога, естествено, но сега те са непрекъснато нащрек и се наложи да останем там цяла нощ. В събота отново се опитах да намеря жената на живота си. В неделя стигнах до извода, че тя не съществува. Какво се изясни от разпитите за обира?

Халвуршен отмери колко кафе да сипе в двойния филтър.

— Нищичко — отвърна Хари и си съблече пуловера. Отдолу носеше пепелявосива тениска, някога била черна, с почти напълно изтрит надпис Violent Femmes. Отпусна се на стола с въздишка. — Не се е обаждал никой, който преди обира да е засякъл издирваното лице близо до банката. Някакъв тип видял на излизане от „7-Илевън“ от другата страна на булевард „Бугста“, че крадецът бяга по улица „Индустри“. Направила му впечатление маската на лицето. Външната охранителна камера ги е заснела как се разминават пред метален контейнер пред „7-Илевън“. От очевидеца научихме едно-едничко интересно нещо: в горната част на „Индустри“ крадецът пресякъл пътното платно два пъти от десния към левия тротоар.

— Човек, който не може да реши по кой тротоар да върви. Не ми звучи особено вълнуващо — Халвуршен постави двойния филтър в отвора на машината. — Пише се с „ъ“ и „щ“.

— Какво ли знаеш ти за банкови обири, Халвуршен.

— И за какво ми е да знам? Ние се занимаваме с убийците, онези от Хедмарк да си гледат разбойниците.

— От Хедмарк ли?

— Не си ли забелязал как говорят, като си ходил до Отдела по грабежите? Постоянно чувам хедмаркски диалект. И каква е уловката?

— Уловката е екип „Виктор“.

— Полицейското куче ли?

— То пристига сред първите на местопрестъплението и опитните банкови крадци го знаят. Добре обучено куче е способно да проследи крадец, който се движи пеш из града, но ако е пресякъл улицата и оттам минат автомобили, кучето изпуска следата.

— Е, и? — Халвуршен притисна кафето с решетката и приключи процедурата, заглаждайки повърхността със завъртане на решетката. Според него точно това отличаваше професионалиста от аматьора.

— Тези факти са в подкрепа на подозрението, че имаме работа с изпечен крадец. А това пък ни позволява да се съсредоточим върху значително по-ограничен брой лица, отколкото при други обстоятелства. Шефът на Отдела по грабежите ми каза...

— Иваршон ли? Не знаех, че си бърбите.

— Не си бърбим, съобщи го на разследващата група, в която съм включен. Според него крадците в Осло са по-малко от стотина човека. Петдесет от тях са толкова тъпи, глупави или умствено изостанали, че ги хващат почти всеки път. Половината вече са на топло; следователно те отпадат. Четиридесет са страхотни майстори — успяват да се измъкнат, стига някой да им помогне с планирането на обира. И остават десетима професионалисти, онези, дето обират инкасови автомобили и парични централи. За да ги хванем, ни е нужен малко късмет. Опитваме се постоянно да следим тези десетимата. Днес ще проверяват дали имат алиби — при тези думи Хари хвърли поглед към Силвио, който изпуфтя от шкафа. — Говорих с Вебер от Отдела по експертно-криминална дейност в събота.

— Той не се ли пенсионира този месец?

— Объркали са сметките, чак на лято.

Халвуршен се засмя.

— Сигурно сега е още по-кисел?

— Да, ама не затова — обясни Хари. — Не са открили нищо с хората му.

— Съвсем нищо ли?

— Никакви отпечатъци. Никакви косми. Даже няма влакна от дрехите. А отпечатъкът от подметката показва, естествено, че е носил чисто нови обувки.

— И не могат да сравнят степента на износване на подметките с другите му обувки?

— Вярно — потвърди Хари, като натърти на „р“.

— Ами оръжието, с което е извършил обира? — попита Халвуршен, докато крепеше чаша с кафе, предназначена за Хари. Вдигна очи и откри, че Хари е повдигнал лявата си вежда чак до русия си бретон. — Извини ме. Оръжието на убийството.

— Благодаря за уточнението. Не е открито.

Халвуршен седна зад бюрото и сръбна кафе.

— Значи, накратко, някакъв мъж е влязъл в оживена банка посред бял ден, прибрал е два милиона крони и е убил жена, излязъл си е оттам и е тръгнал по не особено оживена, но все пак централна улица в столицата на Норвегия на няколкостотин метра от полицейски участък. А ние, професионалистите от кралската полицейска служба, не разполагаме с нищо?

Хари кимна бавно:

— Точно, но имаме видеозапис.

— Който ще изгледаш секунда по секунда, ако те познавам достатъчно добре.

— Аха. Ще стопирам на всяка десета от секундата.

— И ще цитираш свидетелските показания?

— Само на Аугюст Шулц. Разказа ми много интересни неща за войната. Изброи имената на конкуренти от трикотажната промишленост, част от така наречените добри норвежци, които по време на войната участвали в конфискуването на семейната му собственост. Знае в подробности с какво се занимават тези хора днес. Но, естествено, не е разбрал, че в банката е имало обир.

Допиха кафето мълчаливо. Дъждът трополеше по прозореца.

— Май този начин на живот ти допада, а? — внезапно се обади Халвуршен. — По цял уикенд да си стоиш сам вкъщи и да преследваш призраци.

Хари се усмихна, но не му отговори.

— Не приключи ли с живота на отшелник, след като вече имаш семейни задължения?

Хари предупреди с поглед младия си колега да внимава какво говори.

— Не знам дали възприемам нещата по този начин — бавно обясни той. — Та ние дори не живеем заедно.

— Е, не живеете, но Ракел има дете и нещата се променят, нали?

— Да, Олег — Хари пристъпи към шкафа. — Заминаха за Москва в петък.

— Така ли?

— Заради дело. Бащата на Олег иска родителските права.

— Ясно. Що за човек е той?

— Какво да ти кажа — Хари оправи леко изкривената снимка над кафемашината. — Професор; Ракел се запознала и се омъжила за

него, докато работила в чужбина. Той е от заможно, известно семейство и според Ракел, много влиятелно.

— Сигурно имат и доста познати сред съдиите?

— Да, но вероятно ще мине добре. Бащата е напълно откачен и всички знаят за проблемите му. Умен алкохолик без самоконтрол. Знаеш за какви хора говоря.

— Да, струва ми се.

Хари рязко вдигна очи и успя да види как Халвуршен побърза да скрие усмивката си.

В полицията бе публична тайна, че Хари има проблеми с алкохола. В днешно време алкохолизмът не е причина да уволнят държавен служител, но ако се появи пиян на работа, въпросът стои другояче. Последният път, когато Хари се издъни, колегите от горните етажи настояха да го отстранят от служба, но шефът на Отдела за борба с насилието — началникът на полицейския участък Бярне Мьолер — както винаги взе Хари под своя закрила и го оправда с особените обстоятелства. А те се изразяваха в това, че момичето на снимката над машината за еспreso — Елен Йелтен, партньор на Хари и негова близка приятелка, бе пребита до смърт с бейзболна бухалка на алея до река Акершелва. Хари си стъпи на краката, но раната още не бе заздравяла. Най-вече защото според него случаят не бе разкрит. Когато Хари и Халвуршен откриха веществени доказателства срещу неонациста Свере Улсен, старши инспектор Том Валер светкавично отиде да арестува Улсен в дома му. Улсен обаче открил огън по полицаия и Валер го застрелял при самозащита. Последната информация залегна в доклада на Валер и нито намерените улики на местопрестъплението, нито щателният оглед на Службата за разследване на полицаи, уличени в престъпление, се разминаваха с версията на Валер. От друга страна, така и не се изясни мотивът на Улсен да извърши убийството. В резултат на разследванията установиха само, че бил замесен в нелегалната търговия, допринесла Осло да се наводни с огнестрелно оръжие през последните години, и Елен е тръгнала по следите му. Но Улсен бе само изпълнител на нечия воля. Полицията все още не бе заловила поръчителите на екзекуцията.

Хари се върна в Отдела за борба с насилието именно за да работи по случая „Елен“. Командироваха го за кратко в Службата за сигурност на най-горния етаж. Те бяха повече от щастливи да се

отърват от него. А Мьолер се радваше, че пак му се открива възможност да разчита на Хари на седмия етаж.

— Качвам се с това при Иваршон от Отдела по грабежите — Хари размаха видеокасетата. — Искаше да я погледне заедно с някакво дете чудо, постъпило на работа при него.

— Охо? Как се казва?

— Завършила е Полицейската академия през лятото и разрешила три случая на обири само като видяла видеозаписите.

— Боже мили. Хубавичка ли е?

Хари въздъхна.

— Вие, младите, сте толкова предсказуеми. Надявам се да е добър полицай, другото не ме интересува.

— Ама си сигурен, че е момиче?

— Освен ако господин и госпожа Льон не са решили да се позабавляват, като кръстят сина си Беате.

— Подушвам, че е хубавка.

— Дано да не е — отвърна Хари и по стар навик наведе близо двуметровата си фигура на излизане през вратата.

— И защо?

— Добрите полицаи са грозни — долетя отговор от коридора.

На пръв поглед Беате Льон не беше нито красива, нито грозна; просто беше симпатична, макар някои да биха я определили за хубава като кукла, защото всичко у нея бе миниатюрно: лицето, носът, ушите, тялото. Беше твърде бледа. Безцветната ѝ кожа и коса напомниха на Хари за женския труп, който той откри с Елен в един от фиордите. Но за разлика от трупа Хари имаше чувството, че ще забрави как изглежда Беате Льон, щом погледне встрани. Явно тя нямаше нищо против, понеже измърмори името си и бързо отдръпна малката си влажна ръка, след като Хари се здрависа с нея.

— Тук Хуле е легенда, да знаеш — обясни шефът на отдела Рюне Иваршон, застанал с гръб към тях, премятайки връзка ключове в ръцете си. Най-горе на металната врата пред тях имаше надпис с готически букви: „House of Pain“, а под него: „Общ кабинет 508“. — Нали така, Хуле?

Хари не го удостои с отговор. Какъв смисъл има да се чуди за какъв точно легендарен статус намеква Иваршон? Той не полагаше особени усилия да скрие мнението си за Хари Хуле: срам за службата им, отдавна трябваше да го отстранят.

Най-после Иваршон отключи и влязоха. House of Pain представляваше специална стая. Отделът по грабежите я използваше, за да проучва, монтира и копира видеозаписи. В средата на стаята стоеше голяма маса с три работни места. Нямаше прозорци. По стените висяха етажерка с видеокасети, дузина бележки със снимки на издирвани крадци, голям екран на късата стена, карта на Осло и най-различни трофеи от сполучливи хайки за бандити. До вратата например бяха окачени два отрязани ръкава от пуловер с дупки за очи и уста. Иначе обзавеждането се състоеше от сиви компютри, черни телевизионни монитори, видео — и дивиди плейъри плюс куп други машинки, съвършено непознати на Хари.

— Какво разбра Отделът за борба с насилието от този запис? — попита Иваршон и се отпусна на един стол. Произнесе Отдела за борба с насилието с акцент върху „р“-то.

— Някои неща — отвърна Хари и се доближи до етажерката с видеокасетите.

— Някои неща ли?

— Нищо особено.

— Жалко, че не присъствахте на лекцията ми в столовата през септември. Всички отдели имаха представител с изключение на вашия, ако не ме лъже паметта.

Иваршон беше висок, с дълги крайници и рус бретон, който се къдреше над сините му очи. Мъжествените черти на лицето му напомняха на модел от немска реклама на „Boss“. Все още се долавяха следи от слънчев загар, придобит през многото следобеди, прекарани на тенис корта през лятото, а вероятно и някой и друг час в солариума. Накратко, Рюне Иваршон бе мъж, когото повечето биха нарекли хубав. Така погледнато, той потвърждаваше теорията на Хари за обратната пропорционалност между външен вид и професионални качества в полицейската работа. Рюне Иваршон обаче компенсираше липсата на талант в разследването с добър нюх за политика и създаване на съюзници в йерархията на полицията. Притежаваше и естествена самоувереност, погрешно възприемана от мнозина като качество на

лидер. А в случая с Иваршон тя се дължеше само и единствено на факта, че бе благословен да не съзнава ограничения си капацитет, което един ден неизбежно щеше да го издигне в йерархията — пряко или косвено — и да го направи началник на Хари. По принцип Хари не съжеляваше, задето посредством полицаи от сорта на Иваршон се издигат и не се занимават с разследване, но възникваше опасност човек като Рюне да си въобрази, че има способности да се включи в работата и да ръководи хората, наясно с процеса.

— Нещо съществено ли сме пропуснали? — попита Хари и прокара пръст по малките, написани на ръка етикети на видеокасетите.

— Едва ли — отвърна Иваршон. — Освен ако не се интересуваш от дребните детайли, които всъщност разрешават криминалните случаи.

Хари се опита да устои на изкушението да обясни защо не е отишъл: от присъствали на предишни лекции на Иваршон знаеше, че единствената цел на доклада му е да се похвали пред колегите как, след като той, Иваршон, е поел длъжността началник на Отдела по грабежите, процентът на разкритите банкови грабежи се покачил от 35% на около 50%, без, разбира се, да споменава за съпадението на неговото назначение с удвояване на броя на персонала в отдела, с увеличаване на правомощията по отношение на разследващите методи и не на последно място, че отделът се е разделил с най-слабия си детектив — Рюне Иваршон.

— Проявявам интерес в известна степен — подхвърли Хари, — затова ми обясни как решихте този случай.

Хари издърпа една от касетите и прочете етикета на глас:

— 20.11.94, Спестовна каса НОР.

— С удоволствие — засмя се Иваршон. — Пипнахме ги по стария изпитан начин. На депо за отпадъци до моста „Алнабрю“ се качили в нова кола, като запалили старата. Но тя не изгоряла съвсем. Открихме ръкавиците на единия обирджия със следи от ДНК по нея. Сравнихме ги с познатите ни крадци, посочени като вероятни извършители от нашите разузнавачи след изучаване на видеозаписа, и установихме съпадение с един от тях. Идиотът лежа четири години, понеже стрелял в тавана. Какво друго те интересува, Хари?

— Ами... — Хари повъртя касетата в ръце, — от какво бяха следите?

— Нали ти казах: съвпадаха — ъгълчето на лявото око на Иваршон потрепери.

— Хубаво, ама кое съвпадна? Мъртва кожа? Нокът? Кръв?

— Има ли значение? — Гласът на Иваршон стана рязък и нетърпелив.

Хари предпочете да си замълчи. Време беше да се откаже от тези донкихотовщини. Хора като Иваршон никога не си взимат поука.

— Може би няма — чу Хари собствения си глас. — Освен ако не се интересуваш от дребните детайли, които всъщност разрешават криминалните случаи.

Иваршон не отлепяше поглед от Хари. В звукоизолираното помещение тишината сякаш упражняваше физически натиск върху ушите им. Иваршон понечи да отговори.

— Косъмче от пръстите на ръцете.

Двамата мъже се обърнаха към Беате. Хари почти бе забравил за нейното присъствие. Тя погледна единия, после другия и повтори шепнешком:

— Косъмче. Онези, в горната част на пръстите на ръцете... нали така се казват...

Иваршон се прокашля:

— Вярно беше косъм, но май е — макар да не е съществено — косъм от обратната страна на дланта. Нали, Беате?

Без да дочака отговор, Иваршон леко потупа циферблата на големия си часовник:

— Сега се налага да бързам. Приятно гледане на видеото.

Щом вратата се затвори зад Иваршон, Беате грабна касетата от ръката на Хари и в следващия миг видеокасетофонът я погълна с бръмчащ звук.

— Два косъма — уточни тя. — От лявата ръкавица. Над кокалчето на пръста. А депото за отпадъци съвсем не е до моста „Алнабрю“, а в другия край на града. Прав е обаче за четиригодишната присъда.

Хари я погледна удивен.

— Когато ти постъпи на работа, случаят не беше ли приключен?

Тя вдигна рамене и натисна копчето на дистанционното.

— Достатъчно е човек да прочете протоколите по случая.

— Да — съгласи се Хари и погледна по-внимателно отстрани. — После се настани по-удобно на стола. — Хайде да видим дали и този е оставил някакви косъмчета от пръстите си.

Видеокасетофонът изскърца слабо и Беате изгаси осветлението. В следващия миг, докато екранът още светеше в синьо, в главата на Хари започна друг филм. Беше кратък — продължи само няколко секунди. Сцена, окъпана в ярка, пулсираща светлина от „Уотърфрант“, отдавна затворен клуб на пристана Акер Брюге. Не знаеше името на жената със засмени кафяви очи, която се опитваше да надвика музиката. Звучеше кравешки пънк^[2]. „Грийн Он Ред“. Джейсън и „Дъ Скочърс“. Той си наля „Джим Бийм“ в кока-колата и му беше все тая как се казва тя. Но на следващата вечер вече знаеше: първо отвързаха всички въжета от леглото с безглавия кон на фронта, а после се впуснаха в любовни приключения. Хари усети как го облива топлата вълна от снощи, когато чу гласа ѝ по телефона.

После го завладя другият филм.

Старецът бе започнал полярното си пътешествие по пода към гишетото, сниман от друг ъгъл на всеки пет секунди.

— Туршилдсен от ТВ-2 — констатира Беате Льон.

— Не, Аугюст Шулц — поправи я Хари.

— Имах предвид корекцията — обясни тя. — Изглежда работа на Торшилдсен от ТВ-2. Тук-там липсват десети от секундата.

— Липсват ли? И по какво разбра...

— По различни неща. Проследи какво има на заден план. Червената Мазда, която се мярка на улицата пред банката, е във фокуса на две камери при смяната им. Не може един обект да е на две места едновременно.

— Да не искаш да кажеш, че някой е манипулирал записа?

— Не. Всичко на шестте камери в помещението и едната отвън се записва на една и съща лента. На оригиналната лента картината от една камера на друга се мени с голяма бързина и се виждат само проблясъци. Ето защо е необходимо филмът да се коригира така, че да се получат по-дълги свързани последователни картини. Случва се да използваме специалисти от телевизиите, когато не ни достигат хора. Монтажисти като Торшилдсен манипулират малко времеви код, та нещата да изглеждат по-хубавичко, не така объркано. Професионална деформация според мен.

— Професионална деформация — повтори Хари. Хрумна му, че този израз е твърде остарял за толкова младо момиче. Или пък тя не е чак толкова млада? Нещо се случи с нея, щом светлината изгасна: жестовете ѝ станаха по-спокойни, гласът по-стабилен.

Крадецът прекрачи прага на банката и извика „Обир!“ на английски. Гласът му звучеше далечен и глух, сякаш идващ изпод възглавница.

— Как ти се струва? — попита Хари.

— Норвежец е. Говори английски, за да не успеем да определим диалекта му, дали има акцент и какви думи използва най-често и така да го разпознаем. От гладките му дрехи не остават влакна в колата, с която е избягал към скривалищата или дома му.

— Аха. Какво друго?

— Всички отвори в дрехите му са запечатани, за да не оставя никакви следи от ДНК. Например косми и пот. Вижда се, че крачолите на панталона му са залепени с тиксо за ботушите, а ръкавите — около ръкавиците. Предполагам, че цялата му глава е облепена с тиксо и има вощък на веждите.

— Професионалист значи, а?

Тя повдигна рамене:

— Осемдесет процента от банковите обира са подготвяни по-малко от седмица и ги извършват хора под влиянието на алкохол или наркотици. Този обир е обмислен и крадецът изглежда трезвен.

— По какво съдиш?

— Ако разполагахме с идеална светлина и по-добри камери, щяхме да увеличим картината и да видим зениците му. Но нямаме, затова наблюдавам жестовете му. Спокойни, добре премерени движения, виждаш ли? Ако е взел нещо, едва ли е амфетамин. Може би рохипнол^[3]. Той е любимият на крадците.

— Защо?

— Банковият обир е екстремно преживяване. Не ти е нужен амфетамин, по-скоро обратното. Миналата година някакъв тип нахлул в банка „Де ен Бе“ на площад „Соли“ с автоматично оръжие, направил тавана и стените на решето и избягал, без да открадне пари. Признал на съдията, че поради погълнатото огромно количество амфетамини просто не го свъртало на едно място. Предпочитам крадци на рохипнол, така да се каже.

Хари кимна към екрана:

— Погледни рамото на Стине Грете на първо гише: сега натиска копчето за алармата и звукът на записа се подобрява. Защо?

— Алармата е свързана с видеоапарат и когато се задейства, лентата започва да се върти много по-бързо. Така картината и звукът се подобряват. Такова качество на звука позволява да направим анализ на гласа на крадеца. Вече няма значение на какъв език говори.

— Наистина ли е възможно да се определи с такава точност?

— Звукът от гласните струни на човека е като отпечатък от пръст. Ако дадем на специалиста ни от университета в Тронхайм десет думи на запис, той ще определи със сигурност от деветдесет и пет процента дали гласът съвпада със запис на друг глас.

— Аха. Но би ли го направил с качеството на звука, преди да се задейства алармата?

— Тогава е по-несигурно, че ще успее.

— Значи затова първо говори високо на английски, а после, когато очаква алармата да се задейства, кара Стине Грете да говори вместо него.

— Точно така.

Мълчаливо наблюдаваха как облеченият в черно крадец се прехвърля над гишетото, опира дулото на пушката в главата на Стине Грете и шепне в ухото ѝ.

— Как ти се струва реакцията ѝ? — попита Хари.

— Какво имаш предвид?

— Изражението на лицето ѝ. Изглежда сравнително спокойна, не мислиш ли?

— Не мога да кажа. По принцип трудно се извлича съществена информация от изражението на лицето. Обзалагам се, че пулсът ѝ приближава 180.

Гледаха как Хелге Клеметсен се суети на пода пред банкомата.

— Дано да проследят психологическото му състояние — тихо отбеляза Беате и поклати глава. — Познавам хора, преживели такива сътресения. После се сричат психически.

Хари замълча, но си помисли, че изказването сигурно е заимствано от по-възрастни нейни колеги.

Крадецът се извърна и показа шестте пръста.

— Интересно — промърмори Беате и отбеляза нещо в тетрадката пред себе си, без да поглежда надолу.

Хари наблюдаваше младата полицайка с периферното си зрение и видя как тя подскочи на стола, когато се чу изстрелът. Крадецът на екрана прескочи гишето, дръпна чувала и се запъти към изхода. Тогава брадичката на Беате се повдигна и химикалката се изплъзна от ръката ѝ.

— Не сме качили в Интернет последната част от записа, нито сме я дали на телевизиите — каза Хари. — Виж, тук го снима външната камера.

Наблюдаваха как крадецът прекоси бързо пешеходната пътека на булевард „Бугста“ на зелено и продължи нагоре по „Индустри“. После изчезна от обхвата на камерата.

— А полицията? — интересува Беате.

— Най-близкото полицейско управление се намира точно край прелеза, само на осемстотин метра от банката. И въпреки това са минали повече от три минути от задействането на алармата до идването им. Следователно крадецът разполага с по-малко от две минути да се измъкне.

Беате гледаше замислено как на екрана колите и хората минават, сякаш нищо не се е случило.

— Бягството е добре планирано, както и обирът. Колата сигурно е била паркирана точно зад ъгъла, за да не я заснемат камерите пред банката. Късметлия.

— Вероятно — подхвърли Хари. — От друга страна, не разчита ли твърде много на късмета си?

Беате повдигна рамене.

— Повечето банкови обири изглеждат добре обмислени, ако са успешни.

— Добре де, но в този случай шансовете полицията да закъснее са били значителни, защото в петък по това време всички патрули в района са били ангажирани на друго място, при...

— ... американското посолство! — възкликна Беате и се плесна по челото. — Анонимното обаждане за кола-бомба. В петък не бях на работа, но гледах новините. И понеже точно сега всички са обхванати от истерия на тема тероризъм, логично е всички да са били там.

— Не намериха бомба.

— Не, разбира се. Класически трик: измисляш нещо, за да ангажираш полицията на друго място непосредствено преди обира.

Изгледаха мълчаливо последната част от записа, всеки потънал в размисъл. Аугюст Шулц чакаше на пешеходната пътека. Зеленото човече стана червено и пак зелено, а той не помръдваше. Какво чака, помисли си Хари. Нещо необичайно, извънредно дълга зелена вълна на кръстовището, невиджана от сто години? Сигурно. Скоро щеше да се появи. В далечината се чува полицейски сирени.

— Тук има нещо гнило — заключи Хари.

Беате Льон отговори с изморената въздишка на старец:

— Винаги има нещо гнило.

Филмът свърши и по екрана затанцуваха снежинки.

[1] House of Pain (англ.) — Къщата на страданието. — Бел.прев. ↑

[2] Кравешки пънк — шеговито название на пънк с елементи на народна музика. — Бел.прев. ↑

[3] Рохипнол — вид транквилант. — Бел.прев. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ЕХО

— Сняг ли?

Хари викаше по мобилния си телефон, докато вървеше бързо по тротоара.

— Аха — отвърна Раquel и се чу пращящо ехо заради лошата връзка с Москва: — ... ха... ха.

— Ало?

— Тук е ужасен студ... уд. И вътре, и вън... ън.

— А в съдебната зала?

— И там е под нулата. Като живеехме тук, дори майка му казваше, че е най-добре да взема Олег и да се преместим. Сега седи заедно с останалите и ме гледа с омраза... аза...

— Как върви процесът?

— От къде да знам?

— Ами... Нали си юрист, а и знаеш руски.

— Хари. Като сто и петдесет милиона руснаци и аз не разбирам нищичко от правосъдната им система, ясно?... сно?

— Ясно. Как го приема Олег?

Хари повтори въпроса, без да получи отговор, и погледна дисплея, за да види дали връзката не се е разпаднала, но индикаторът продължаваше да отброява секундите. Пак доближи телефона до ухото си.

— Ало?

— Ало, Хари, поне... не... не... те чувам. Поне... не... не ти казвам колко ми липсваш. Защо се смееш... ееш?

— Сама си противоречиш. Заради ехото.

Хари стигна до входната врата, извади ключа и си отключи.

— Мислиш ли, че мрънкам, Хари?

— Не, разбира се.

Хари кимна на Али, който се опитваше да вкара шейна в мазето.

— Обичам те. Чуваш ли? Обичам те! Ало?

Хари вдигна озадачено очи от изгасналия екран на телефона и видя сияещата усмивка на пакистанския си съсед.

— Да, и теб те обичам, Али — измърмори той, докато се мъчеше да набере номера на Раquel.

— Натисни „набери отново“ — посъветва го Али.

— А?

— Нищо. Ей, Хари, кажи ми, ако решиш да даваш мазето си под наем. Май не го използваш много-много, а?

— Имам мазе ли?

Али направи отегчена гримаса.

— От кога живееш тук, Хари?

— Казах ти, много те обичам.

Али погледна въпросително Хари, който му махна като знак, че пак се е свързал. Затича се по стълбите с изпъната напред ръка, като стискаше ключа си сякаш е вълшебна пръчица.

— Ето, сега можем да говорим — съобщи Хари, вече влязъл в спартански обзаведения, но подреден двустаен апартамент, купен за минимална сума в края на осемдесетте, когато пазарът на недвижимите имоти се намираще в пълен застои. Понякога Хари си мислеше, че целият му късмет в живота си е отишъл с покупката на това жилище.

— Искан ми се да беше с нас, Хари. И Олег тъгува за теб.

— Каза ли ти го?

— Не е нужно да го изрича. Такива сте вие.

— Ей, ама аз току-що ти казах, че те обичам. Три пъти. В присъствието на съседа ми. Знаеш ли какво ми струваше?

Раquel се засмя. Хари обожаваше този смях още от първия път, когато го чу. И инстинктивно усещаше, че е готов да направи всичко, за да го чува често. Най-добре всеки ден.

Той си събу обувките и се усмихна, забелязвайки мигащата лампичка на телефонния секретар в коридора. Без да е ясновидец, се досети кой е звънял: Раquel. Никой друг не му се обаждаше на домашния телефон.

— От къде знаеш, че ме обичаш? — изчурулика Раquel. Ехото беше изчезнало.

— Усещам топлина в... как се нарича?

— Сърцето?

— Не, по-скоро малко зад и под сърцето. Бъбреците? Черния дроб? Далака? Да, това е, усещам топлина в далака.

Хари не можеше да определи дали чува смях, или плач в слушалката. Пусна съобщението на секретаря.

— Надявам се да се приберем след две седмици — каза Ракел по мобилния, преди телефонният секретар да я заглуши:

— Здравсти, пак съм аз...

Хари усети как сърцето му прескочи и реагира първосигнално. Натисна „стоп“, но ехото от думите, произнесени от леко дрезгавия, съблазнителен женски глас, сякаш продължи да се носи между стените.

— Какво беше това? — попита Ракел.

Хари си пое дъх. В главата му се заформира някаква мисъл, но отговорът му закъсня:

— Радиото — отвърна той и си прочисти гърлото. — Щом разбереш с кой полет се прибирате, ми съобщи, за да дойда да ви посрещна.

— Разбира се — отвърна озадачено тя.

Настана неловко мълчание.

— Хари, трябва да затварям — каза Ракел. — Да се чуем ли в осем часа?

— Да. Тоест не, зает съм тогава.

— Охо? Дано да е нещо приятно.

— Ами — поде Хари и си пое дълбоко въздух, — имам среща с дама.

— Виж ти. Коя е щастливката?

— Беате Льон. Нова колежка от Отдела по грабежите.

— И какъв е поводът?

— Разговор със съпруга на Стине Грете, застреляната жена по време на обира на „Бугста“, за който ти разправих. И с шефа на банковия клон.

— Забавлявай се, ще се чуем утре. Олег иска да ти пожелае „лека нощ“.

Хари чу ситни забързани крачки и запъхтяно дишане в слушалката.

След като затвори, Хари постоя в коридора, загледан в огледалото над масичката с телефона. Ако теорията му е правилна, значи в момента вижда добър полицай: зачервени очи, разположени от двете страни на едър, дълъг нос; бледо, кокалесто лице, покрито с фина мрежа от синкави капиляри и дълбоки пори. Бръчките наподобяваха случайни разрези с нож в греда. Как се случи? В огледалото видя снимката на стената зад себе си. Усмехнатото почерняло момче със сестра си. Но Хари не търсеше изгубена красота или младост. Понеже мисълта му най-после се избистри, в чертите на момчето той търсеше своята мамеща, уклончива, боязлива природа, току-що накарала го да наруши едно от малкото обещания, които някога си бе давал: никога, независимо от обстоятелствата, да не лъже Радел. Много подводни камъни заплашват една връзка, но тяхната не бива да се разпадне заради лъжа. Защо го направи тогава? Той и Беате наистина щяха да се срещнат със съпруга на Стине Грете, но защо не каза на Радел, че след това ще излезе с Ана? Стара тръпка, ала какво от това? Кратка, бурна любовна връзка, оставила следи, но не и трайни белези. Щяха само да си поговорят, да изпият по чаша кафе, да си разкажат кой какво е преживял и после всеки да поеме по своя път.

Хари натисна копчето на секретаря, за да изслуша съобщението докрай. Гласът на Ана изпълни коридора:

— ... очаквам срещата ни в „Ем“ с нетърпение. Само две неща. Ако обичаш, мини край ключаря на улица „Вибен“ и вземи ключовете, които поръчах. Отворено е до седем и казах, че ти ще ги прибереш. И те моля да си обуеш онези дънки, дето знаеш, че много ми харесват.

Гърлен, леко дрезгав смях. Сякаш стаята затрепери в същия ритъм. Беше си същата, нямаше съмнение.

ПЕТА ГЛАВА

НЕМЕЗИДА

Дъждовните капки падаха като райета на фона на ранния октомврийски мрак. На светлината от уличната лампа Хари прочете надписа върху керамичната табелка: *Тук живеят Еспен, Стине и Трун Грете.* „Тук“ беше боядисана в жълто многоетажна къща на улица „Дисенгрена“. Натисна звънеца и се огледа. По „Дисенгрена“ имаше четири дълги еднотипни къщи в сърцето на голямо, равно поле, оградено от жилищни блокове, които напомняха на Хари за новите заселници в прерията, барикадирани се срещу нападенията на индианците. А може би беше точно така. Еднотипните къщи, построени през шестдесетте години, бяха предназначени за увеличаващата се средна класа, и навярно още тогава намаляващото коренно население на блоковете в съседните улици е осъзнало, че това са новите победители. Те щяха да наложат хегемонията си над новата страна.

— Май не си е вкъщи — измърмори Хари и натисна звънеца още веднъж. — Сигурна ли си, че той разбра кога ще дойдем?

— Не.

— Как така? — Хари погледна звънещата под чадъра Беате. Тя носеше пола и обувки на висок ток. Когато го взе от „Скръдер“, му хрумна, че е облечена като за кафене.

— Грете потвърди уговорката ни два пъти по телефона — уточни тя, — но ми се стори доста... объркан.

Хари се наведе над стълбите и притисна лице към прозореца на кухнята. Вътре беше тъмно и той видя само бял календар с емблемата на банка „Нордеа“.

— Да тръгваме — подкани той.

В същия миг прозорецът на съседите се отвори с трясък:

— Трун ли търсите?

Хари се обърна към кафеникаво и сбръчкано лице, което се опитваше едновременно да се усмихва и да изглежда сериозно.

— Да — потвърди Хари.

— Роднини ли сте?

— От полицията сме.

— Ясно — дамата свали погребалното си изражение. — Мислех, че идвате да изкажете съболезнованията си. Бедният човек е на тенис корта.

— На тенис корта ли?

— От другата страна на полето — посочи тя. — Там е от четири часа.

— Ама вече е тъмно — огледа се Беате. — И вали дъжд.

Жената вдигна рамене.

— Сигурно заради мъката.

— И ти си израснала в Източна Норвегия, нали? — попита Хари, докато вървяха в указаната от старицата посока. — Или бъркам?

— Не — гласеше лаконичният отговор.

Тенискортът се намираше на еднакво разстояние от доковете и къщите. Чуваха се глухите удари на ракетата по мократа топка. Зад високата телена мрежа около игрището се мяркаше фигура, която биеше сервиси в бързо сгъстяващия се есенен мрак.

— Ей, вие! — извика Хари, приближавайки се към оградата, но мъжът не отговори. Едва сега забелязаха, че е облечен в сако и риза и носи вратовръзка.

— Трун Грете?

Топката цопна в черна локва, отскочи, удари се в оградата и към Хари и Беате пръсна фина струя дъждовна вода. Беате се предпази с чадъра.

После дръпна портата.

— Заключил се е — прошепна тя.

— Хуле и Льон сме, от полицията! — провикна се Хари. — Имахме уговорка, може ли да... Мамка му!

Хари забеляза топката едва когато тя се удари в оградната мрежа и заседна там на сантиметър от лицето му. Избърса водата от очите си и погледна надолу. Беше като напръскан с червеникавокафява вода. Машинално обърна гръб към корта, като видя, че мъжът се кани да удря нов сервис.

— Трун Грете! — Викът на Хари отекна между блоковете.

Видяха как топката за тенис описа парабола на светлината, идваща от апартаментите, а после мракът я погълна и тя изчезна на

земята. Хари отново се обърна с лице към корта. Точно навреме, за да чуе диво ръмжене и да види шумно приближаващата се фигура в мрака. Металът изпраща, когато оградната мрежа пое удара от нападателния тенисист. Той се свлече върху настилката на четири крака, изправи се, засили се и пак скочи срещу оградата. Падна, пак стана и атакува.

— Боже мой, съвсем се е побъркал — измърмори Хари. Отдръпна се инстинктивно крачка назад, когато под носа му внезапно се изпречи бледо лице с облепени очи. Беате, извадила джобно фенерче, го насочи към Грете, който висеше на телената мрежа. По бледото му чело бе полепнала черна, мокра коса, а погледът му сякаш търсеше на какво да се спре, докато той се свличаше по оградата като киша по стъкло на автомобил. Накрая се просна безжизнен на земята.

— Какво ще правим сега? — прошепна Беате.

Хари усети как нещо изскърца между зъбите му, изплю го в шепа и на светлината от фенерчето видя, че е сдъвкал парче от червената настилка на корта.

— Ти се обади на „Бърза помощ“, а аз ще взема клещите от колата — каза той.

— И му дадоха успокоително? — попита Ана.

Хари кимна и отпи от чашата с кока-кола.

Младежите от богаташките квартали седяха като квачки върху високите табуретки наоколо и пиеха вино, лъскави напитки и кола лайт. „Ем“, подобно на повечето кафенета в Осло, бе обзаведено по провинциален и наивен, но и някак симпатичен маниер. Напомняше на Хари за Ре диез, добре възпитаното, старателно момче от класа му в началното училище. Откриха тетрадка, където то записвало жаргонните изрази, използвани от популярните момчета в класа.

— Закараха нещастника в болницата. После поговорихме със съседката и тя ни обясни, че откакто жена му е убита, стоял там по цяла вечер и биел сервиси.

— Мили боже. И защо?

Хари вдигна рамене.

— Не е необичайно хората да изпаднат в психоза, когато загубят близък по този начин. Често пропъждат нещастията и се преструват, че

мъртвият все още е жив. Съседката твърди, че Стине и Трун Грете били отличен тандем на смесени двойки. Тренирали на корта почти всеки следобед през летните месеци.

— Значи е чакал съпругата му да му върне топката?

— Може би.

— Исусе Христе! Ще ми вземеш ли една бира, докато отида до тоалетната?

Ана стана елегантно от стола и се изгуби във вътрешността на заведението, поклащайки бедра. Хари се насили да не гледа след нея. Не му и трябваше, вече видя каквото го интересуваше. Под очите ѝ се бяха появили няколко бръчици, гарваночерната ѝ коса се бе прошарила тук-там, но иначе си беше съвсем същата. Същите черни очи с леко подплашения поглед под сключените вежди; същият тесен, издължен нос над вулгарно сочните устни и хлътналите бузи, които понякога ѝ придаваха вид на умираща от глад. Едва ли би могла да се нарече красива, чертите ѝ бяха твърде остри и агресивни, но снажното ѝ тяло все още притежаваше извивки, които успяха да разсеят поне двамина от мъжете в кафенето, край които тя мина на път за тоалетната.

Хари запали поредната цигара. След Грете отидоха при Хелге Клеметсен, шефа на банковия клон, но и тази среща не им даде храна за размисъл. Той все още се намираше в състояние на шок. Седеше на стол в двустайното си жилище и гледаше втренчено ту към кралския пудел, който въртеше опашка в краката му, ту към жена си — тя пък сновеше между кухнята и всекидневната с кафе и сухи сладки. Облеклото на Беате се вписваше по-добре в буржоазния дом на Клеметсен, отколкото избелелите дънки на Хари и кубинките му. Въпреки това именно той разговаряше с нервно движещата се напред-назад госпожа Клеметсен за необичайно многото валежи тази есен и за изкуството да се опекаат сухи сладки. От горния етаж се чуваше трополене и високи ридания. Госпожа Клеметсен обясни, че дъщеря им, Ина, имала нещастieto да е бременна в седмия месец от мъж, зарязал я, без да се коси много-много. Всъщност тръгнал именно за Кос, бил грък.

Хари за малко да натроши една суха сладка над масата и едва тогава Беате се намеси и спокойно попита Хелге Клеметсен, който вече нямаше възможност да наблюдава кучето си, защото то току-що се бе измъкнало от стаята:

— Колко беше висок крадецът по ваша преценка?

Хелге Клеметсен я изгледа, взе чашата с кафе и я вдигна наполовина до устата си, но се наложи да я задържи, понеже нямаше начин да пие и да говори едновременно:

— Висок. Към два метра. Стине винаги идваше навреме на работа.

— Не е бил чак толкова висок, господин Клеметсен.

— Добре де, един и деветдесет. И винаги ходеше спретната.

— С какво беше облечен?

— Нещо черно като гума. Това лято за пръв път си взе почивка. Ходи в Кос.

Госпожа Клеметсен изхлипа.

— Гума ли? — попита Беате.

— Да. И маска.

— В какъв цвят, господин Клеметсен?

— Червена.

В този момент Беате спря да записва; малко по-късно вече пътуваха с колата обратно към центъра.

— Ако съдиите и журито знаеха колко недостоверни са свидетелските показания, свързани с такива обири, щяха да ни забранят да ги използваме като доказателствен материал — обобща Беате. — Направо невероятно е колко неверни неща възпроизвеждат мозъците на тези хора. Сякаш страхът им слага очила, които правят крадците по-едри и по-черни, оръжията — повече, а секундите — по-дълги. Крадецът е бил там малко повече от една минута, но госпожа Брене, жената на най-близкото до изхода гише, твърдеше, че е прекарал там почти пет минути. И е висок не два метра, а метър и седемдесет и осем сантиметра. А не е изключено и да е използвал обувки с двойни подметки, нещо почти обичайно сред професионалните крадци.

— Как определяш ръста му с такава точност?

— От видеозаписа. Щом крадецът влиза, мериш височината му според рамката на вратата. Бяха в офиса на банката днес преди обяд и отбелязах сантиметрите с тебешир. Направих нови снимки и измервания.

— Аха. В Отдела за борба с насилието оставяме тези измервания на дежурния екип на местопроизшествието.

— Измерването на височината по видеозапис е малко по-сложно, отколкото звучи. А оперативната група често допуска грешки: измериха например неточно ръста на крадеца в „Де ен Бе“ в квартал Калбакен през 1989-а. Затова предпочитам сама да правя измерванията.

Хари я погледна и се зачуди дали да я пита защо е избрала тази професия. Вместо това я помоли да го остави пред ключарското ателие на улица „Вибе“. Преди да слезе от колата, я попита дали е забелязала, че Клементсен не разлял и капка от голямата чаша с кафе, която държал във въздуха по време на целия разпит. Не била обърнала внимание, отвърна тя.

— Допада ли ти мястото? — осведоми се Ана и пак се отпусна на стола.

— Ами... — Хари се огледа. — Не е мой тип.

— Нито пък мой — съгласи се Ана, грабна чантата си и се изправи. — Отиваме у дома.

— Току-що ти поръчах бира — кимна Хари към пенливата течност.

— Скучно е да пиеш сам — сбърчи чело тя. — Отпусни се, Хари. Ела.

Навън дъждът бе спрял. Измитият, хладен въздух беше много приятен.

— Помниш ли онзи есенен ден, когато изкарахме един уикенд извън града? — попита Ана, пъкна ръка под неговата и тръгна.

— Не — отговори Хари.

— Как да не помниш! Пътувахме с онзи мизерен форд „Ескорт“, на който не успяхме да свалим седалките.

Хари се усмихна накриво.

— Изчерви се — възкликна въодушевено тя. — Значи си спомняш, че паркирахме и тръгнахме из гората. И всички пожълтели листа, беше като... — при тези думи тя стисна ръката му. — Като легло. Солидно, златисто легло — засмя се тя и го сръчка. — А после се наложи да ти помагам да бутаме таратайката. Сигурно вече си се отървал от нея?

— Ами... — измънка Хари. — В сервиза е. Ще видим.

— Уф. Прозвуча, все едно говориш за свой приятел, приет в болницата с тумор — и добави тихо: — Не биваше да се отказваш така

лесно, Хари.

Той не отговори.

— Тук сме — посочи тя. — Нали все пак не си забравил апартамента ми?

Спряха пред синя порта на улица „Безгрижие“.

Хари внимателно издърпа ръката си.

— Слушай, Ана — подхвана той и се опита да пренебрегне предупредителния ѝ поглед. — Утре рано сутринта имам среща с разузнавачите от Отдела по грабежите.

— Даже не се и опитвай — отвърна тя и отключи портата.

Хари се сети за нещо, бръкна в джоба на платото си и ѝ подаде жълт плик:

— От ключаря.

— А, ключа. Имаше ли проблеми?

— Касиерът много щателно проучи личната ми карта и ме накара да се подпиша. Странен тип — Хари погледна часовника и се прозя.

— Правилата за изработка на такива ключове са строги — бързо обясни Ана. — С този ключ се отключва портата за двора, вратата на мазето, апартамента, всичко — засмя се припряно и нервно. — За да поръчам този резервен ключ, ми трябваше писменото разрешение от останалите съсобственици.

— Ясно — кимна Хари, пружинира на пети и си пое въздух, за да пожелае „лека нощ“.

Тя го изпревари. Гласът ѝ прозвуча почти умолително:

— Само чаша кафе, Хари.

Полилеят беше същият. Висеше над същата стара маса за хранене в големия хол. На Хари му се струваше, че преди стените бяха светли — бели или жълти, но се колебаеше. Сега бяха боядисани в синьо и стаята изглеждаше по-малка. Вероятно Ана е искала да стопи празнината. Не е лесно сам човек да запълни апартамент с три хола и две огромни спални, с височина на таваните три метра и половина. Хари се сети за разказа на Ана, че и баба ѝ е живяла тук сама. Но тя не прекарвала много време къщи, понеже била прочута оперна певица и пътувала по света, докато можела да пее.

Ана изчезна в кухнята и Хари надзърна във вътрешната стая — гола и празна, с изключение на високия колкото исландско пони кон. Стоеше насред помещението и се крепеше на четири разкрасени крака; от хълбоците му стърчаха две стремена. Хари го доближи и поглади с ръка кафявата гладка кожа.

— Да не си започнала да спортуваш? — извика той.

— Коня ли видя? — чу се гласът на Ана от кухнята.

— Мислех, че е мъжко приспособление.

— Така е. Сигурен ли си, че не искаш една бира, Хари?

— Напълно — отговори той. — Сериозно, за какво ти е?

Хари се сепна, чувайки внезапно гласа ѝ зад гърба си:

— Обичам да правя неща, с които се занимават мъжете.

Хари се обърна. Беше си съблякла пуловера и стоеше на вратата, с една ръка отпусната на хълбока, а другата — опряна върху рамката на вратата. В последната секунда Хари успя да потисне жадния си поглед.

— Купих го от Дружеството на гимнастиците в Осло. Ще се превърне в произведение на изкуството. Инсталация. Точно като „Контакт“, сигурно си спомняш.

— Имаш предвид кутията със завеса върху масата. Пъхаш си ръката в кутията, а вътре сума ти изкуствени ръце се здрависват с теб?

— Или те удрят. Или флиртуват. Или те отблъскват. Ръцете бяха топли заради нагревателите в тях, които бучаха, а хората си мислеха, че някой се крие под масата. Ела, нека ти покажа нещо друго.

Той я последва в най-вътрешната стая и тя отвори плъзгащата се врата. Хвана го за ръка и го дръпна в тъмнината. После излязоха на светло и Хари застина, загледан в лампата: позлатена, оформена като женски образ, в едната си ръка държи везна, а в другата — меч. Трите крушки бяха разположени на ръба на меча, везната и главата ѝ. Като се обърна, Хари забеляза, че всяка крушка осветява по една картина с маслени бои. Двете картини бяха окачени на стената, а третата, очевидно още незавършена, стоеше на статив. В долния ляв ъгъл бе закрепена палитра с жълти и кафяви петна.

— Що за картини са това? — попита Хари.

— Портрети, не виждаш ли?

— Ясно. Това ли са очите? — посочи той. — А това — устата?

Ана наклони глава.

— Ако така ти харесва, да. Трина мъже са.

— Познавам ли ги?

Замислена, Ана изгледа Хари продължително, преди да му отговори:

— Не, не ги познаваш, Хари. Но може да се запознаете. Ако наистина имаш желание.

Хари зараглежда картините по-внимателно.

— Каж ми какво виждаш.

— Виждам съседа ми с шейна. И мъж, който излиза от задната стая на ключарското ателие, докато си тръгвам. И сервитьора от „Ем“. И Пер Столе Лъонинг^[1].

Тя се засмя.

— Знаеше ли, че понеже ретината трансформира образа, мозъкът го възприема огледално? Ако искаш да видиш как изглеждат нещата в действителност, трябва да ги погледнеш в огледалото. Тогава ще видиш съвсем други хора от тези на картините — очите ѝ блестяха и Хари не посмя да възрази, че ретината възприема образа на обратно, а не огледално. — Това ще бъде последният ми шедевър, Хари. С него ще ме запомнят.

— Тези портрети ли?

— Не, те са само част от цялото произведение. То още не е завършено. Но почакай.

— Аха. Има ли си име?

— Немезида — тихо отвърна тя.

Погледна я въпросително и погледите им се впиха един в друг.

— Да, като богинята.

Сянката падаше върху едната страна на лицето ѝ. Хари отмести очи. Беше видял достатъчно. Гъвкавият ѝ гръб си търсеше партньор за танц; единият ѝ крак стоеше изнесен малко пред другия, сякаш в колебание дали да се приближи, или да си отиде; гърдите ѝ бурно се повдигаха. На Хари му се струваше, че вижда как пулсира плътната вена на издължения ѝ врат. Стана му топло. Бе леко замаян. Какво му каза Ана? „Не биваше да се отказваш така лесно.“ Така ли бе направил?

— Хари...

— Време е да си вървя — каза той.

Той издърпа роклята през главата ѝ, тя се отпусна със смях на белия чаршаф и откопча колана му. През огъналите стъбла палми върху екрана на лаптопа на писалището процеждащата се тюркоазена светлина осветяваше дяволчета и демони с разтворени уста, които ръмжаха от фантастичните резби по фронтоната на леглото. Ана му разказа, че било на баба ѝ, почти осемдесетгодишно. Захапа ухото му и му зашепна кратки думи на непознат език. После млъкна и започна да го язди; ту викаше, ту се смееше, ту се молеше и заклинаше някакви сили, а той искаше това да не спира никога. Малко преди да свърши, тя рязко застина, задържа лицето му в ръце и прошепна:

— Мой ли си завинаги?

— Друг път — засмя се той и се обърна върху нея. Дървените демони му се хилеха.

— Мой ли си завинаги?

— Да — изстена той и свърши.

Спряха да се смеят; лежаха потни, но все пак прегърнати върху одеялото. Ана му разказа, че леглото било подарък за баба ѝ от испански благородник.

— След концерт, който изнесла в Севиля през 1911-а — обясни тя и леко повдигна глава, та Хари да пъхне запалената цигара между устните ѝ.

Леглото пристигнало в Осло три месеца по-късно с парахода „Елеонора“. Съдбата, а и не само тя, решила датският капитан на кораба — Йеспер еди-кой си — да стане първият любовник на баба ѝ в новото легло, но не и първият в живота ѝ. Йеспер сигурно е бил страстен любовник. Според баба ѝ той бил причината конят на леглото да загуби главата си. Капитан Йеспер я отхапал в миг на любовен екстаз.

Ана се засмя, Хари се усмихна, цигарата изгоря, а те се любиха на фона на подрънкването на испански гривни, което създаваше усещането, че са на кораб, и никой не стои зад руля, но на Хари му хареса.

Всичко това се случи отдавна и бе първата и последната нощ, която той прекара трезвен в леглото на Анината баба.

Хари се въртеше в желязното легло. Будилникът на нощното шкафче показваше 3:21. Той изруга. Затвори очи и мислите му бавно се

върнаха към Ана и лятото на белите чаршафи в леглото на баба й. Общо взето, бе пиян, но нощите, които помнеше, бяха розови и приятни като еротични брошури. Дори прощалната реплика в края на лятото, макар и клиширана, преливаше от топлота и искреност.

— Заслужаваш нещо по-добро от мен.

През онзи период той пиеше постоянно и това предвещаваше само един възможен край. В рядък момент на просветление реши да не я завлича в пропастта. Тя го заклеваше на чуждия си език и се кълнеше един ден да му причини същото: да му отнеме единственото, което обича.

Това се случи преди седем години и продължи едва шест седмици. После я видя само два пъти. Първия — в един бар, където тя дойде разплакана и го помоли да отиде другаде; той се съобрази с желанието й. И втория на изложба — Хари заведе там сестра си, Съос. Обеща на Ана да й звънне, но не го направи.

Хари пак се обърна към часовника. 3:32. Тази вечер я целуна. Застана на сигурно място от външната част на вратата с изрисувано стъкло, наведе се към нея, за да я прегърне за лека нощ и я целуна. Непретенциозно, без да си създава проблеми. Непретенциозно, със сигурност. 3:33. Мамка му, кога стана толкова чувствителен, че съвестта го гризе заради целувка със стара тръпка? Хари се опита да диша дълбоко и равномерно и да се съсредоточи върху възможните маршрути за бягство от „Бугста“ по „Индустри“. Навътре. Навън. И пак навътре. Все още усещаше аромата й. Сладката тежест на тялото й. Грубият, настойчив език на мускулите й.

[1] Пер Столе Лъонинг — известен норвежки журналист, водещ на телевизионни дебати. — Бел.прев. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

ЧИЛИ

Първите лъчи на деня се подадоха едва-едва над възвишението Екеберг, промъкнаха се под наполовина вдигнатата щора в заседателната зала на Отдела за борба с насилието и се врязаха в гънките под присвитите очи на Хари. Накрая на продълговатата маса стоеше Рюне Иваршон в разкрячен стоеж и пружинираше на обувките си с ръце на гърба. Зад него, на дъска с бели листове хартия, имаше надпис *ДОБРЕ ДОШЛИ* с едри червени букви. Хари предположи, че Иваршон е научил това на семинар за отношенията между колеги и почти не направи опит да задуши прозявката си, когато шефът на Отдела започна да говори.

— Добро утро на всички. Ние, осмината около тази маса сме екипът, ангажиран да разследва обира на „Бугста“ в петък.

— Убийството — промърмори Хари.

— Моля?

Хари премести стола си. Проклетото слънце го заслепяваше, накъдето и да мръднеше.

— Май е хубаво да уточним още в началото, че става въпрос за убийство, и да водим разследването с тази мисъл.

Иваршон се усмихна накриво. Не на Хари, а на останалите колеги около масата, които обхвана с един поглед.

— Смятах да ви представя един на друг, но нашият приятел от Отдела за борба с насилието вече започна. Старши инспектор Хари Хуле ни е любезно предоставен от началника си Бярне Мьолер, защото смъртните случаи са негова специалност.

— Убийствата — поправи го Хари.

— Убийствата. От лявата страна на Хуле седи Карл Вебер от Отдела по експертно-криминална дейност, който ръководи експертизите на местопрестъплението. Вебер, както повечето от вас знаят, е най-опитният ни ръководител на огледи. Известен е с аналитичните си способности и безпогрешната си интуиция. Веднъж

началникът на полицията изрази желание да използва Вебер като ловджийско куче.

Колегите му се разсмяха. Хари знаеше, че Вебер не се смее. Не се налагаше да го поглежда. Вебер почти никога не се усмихваше, още по-малко на хора, които не харесва. А той не харесваше почти никого. Особена антипатия изпитваше към младата смяна шефове — според него без изключение некомпетентни кариеристи, лишени от усет за работа в екип, но в замяна на това с отличен нюх за бюрократичната власт и влияние, с които се сдобиваха след кратко гостуване в полицията.

Иваршон се усмихна и доволно се залюля на пръсти като моряк при вълнение, докато чакаше шумотевицата да се уталожии.

— Беате Льон е съвсем нова в екипа и е нашият специалист по анализ на видеозаписи.

Беате почервеня като божур.

— Беате е дъщеря на Йорген Льон, който служи повече от двадесет години в тогавашния Отдел за борба с грабежите и насилието. Досега е доказала, че няма да посрами името на легендарния си баща. Неведнъж намесата ѝ е допринасяла за разкриването на престъпления. Не знам дали споменах, но миналата година разкриваемостта в Отдела по грабежите нарасна до почти петдесет процента, а това в международен план...

— Спомена го, Иваршон.

— Благодаря.

Този път Иваршон погледна право към Хари, когато се усмихна. Усмивка на влечуго, оголило зъби. И тази усмивка не слезе от лицето му, докато представяше останалите колеги. Хари познаваше двама от тях. Магнус Риан, млад полицаи от Западния район, който работеше в Отдела за борба с насилието от половин година и бе направил добро впечатление. Другият се казваше Дидрик Гюдмюнсон, най-опитният разследващ полицаи от присъстващите и заместник-началник на Отдела. Уравновесен мъж, който вършеше методично работата си. С него Хари никога не бе имал проблеми. Останалите двама бяха от Отдела по грабежите, и двамата с фамилно име Ли, но Хари веднага установи, че не са близнаци. Високата блондинка Турил Ли имаше тънки устни и резервирана физиономия, а Ула Ли беше червенокос, дребен мъж с пухкаво лице и весели очи. Хари често ги срещаше из

коридорите и за мнозина това би било достатъчна причина да ги поздравява, но на него не му бе хрумвало подобно нещо.

— Самият аз сигурно съм ви познат отпреди — завърши представянето Иваршон. — Но все пак ще кажа, че съм началник на Отдела по грабежите и ми е възложено да ръководя това разследване. А в отговор на забележката ти в началото на нашата среща, Хари, те уверявам, че не за пръв път разследваме грабежи, завършващи с фатален изход за жертвите.

Хари се опита да подмине уточнението. Наистина се насили, но крокодилската усмивка не му остави избор.

— И тези случаи ли са с разкриваемост близо петдесет процента?

Само един човек се разсмя, но затова пък силно. Вебер.

— Извинете, наистина забравих да ви спомена нещо за Хуле — отклони темата Иваршон със сериозно изражение. — Приписват му известно чувство за хумор. Втори Арве Упдал^[1], както съм чувал да го наричат.

За секунда настъпи неловко мълчание. После Иваршон се засмя отривисто и гръмко, а присъстващите започнаха да се подсмивват.

— Добре, да започнем с обобщението — Иваршон обърна нов лист на дъската. Под заглавието „ОТДЕЛ ПО ЕКСПЕРТНО-КРИМИНАЛНА ДЕЙНОСТ“ не бе написано нищо. Той свали капачката от флумастера и се приготви да отбелязва. — Имаш думата, Вебер.

Карл Вебер се изправи. Беше нисък; посивялата му брада и коса напомняха лъвска грива. Гласът му звучеше като злокобно, нискочестотно трополене, но говореше отчетливо.

— Ще бъда кратък.

— Не се притеснявай — окуражи го Иваршон и опря флумастера до листа. — Не е нужно да бързаш, Карл.

— Ще бъда кратък, защото не ми е нужно никакво време — изръмжа Вебер. — Не разполагаме с нищо.

— Ясно — Иваршон отпусна ръката с флумастера. — Какво поточно имаш предвид?

— Имаме отпечатък от чисто нова обувка, марка „Найк“, четиридесет и пети номер. Очевидно обирът е толкова професионално изпипан, че можем да сме сигурни: крадецът не носи този номер

обувки. Балистичната експертиза показва, че куршумът е стандартна амуниция, 7.62 милиметра от АГ-3, най-разпространеното оръжие в кралство Норвегия — има го във всяка военна база, оръжеен склад или частен дом в страната, където живее военен или запасняк. С други думи, невъзможно е да го проследим. Освен казаното дотук, нямаме други следи. Все едно не е бил там. Проверихме за следи и вън.

Вебер седна.

— Благодаря ти, Вебер, беше доста... информативно — Иваршон отгърна нов лист със заглавие „СВИДЕТЕЛИ“.

— Хуле?

Хари пак помести стола си.

— Всички свидетели на обира са разпитани веднага след това. Никой не съобщи нищо, което да не се вижда на записа. Тоест, те помнят подробности, които със сигурност са погрешни. Един свидетел е видял как крадецът е изчезнал нагоре по улица „Индустри“. Никой друг не е забелязал нещо съществено.

— А това ни довежда до следващата точка: колата за бягство — уточни Иваршон. — Турил?

Турил Ли излезе напред, включи шрайбпроектора и на прозрачния екран се появи списък с частни автомобили, откраднати през последните три месеца. Тя обясни кои четири коли смята за най-подозрителни. Обоснова твърдението си с факта, че са напълно обикновени марки и модели, боядисани в светли, неутрални цветове и достатъчно нови, та крадецът да е сигурен, че няма да го оставят на пътя. Особено едната, фолксваген „Голф“ GTI, представлявала интерес, понеже я откраднали вечерта преди грабежа.

— Престъпниците често крадат коли възможно най-кратко време преди самия обир, за да няма време да попаднат в списъците на патрулите с издирвани лица — обясни Турил Ли, изключи апарата и на връщане към мястото си взе прозрачното фолио.

Иваршон кимна:

— Благодаря.

— Нямаше защо — прошепна Хари на Вебер.

Заглавието на следващия лист бе „ВИДЕОАНАЛИЗ“.

Иваршон сложи капачката на флумастера. Беате преглътна с мъка, изкашля се, отпи глътка вода и пак се изкашля. Най-последно заговори с поглед, забит в масата:

— Измерих височината...

— Говори малко по-високо, ако обичаш, Беате — лъсна усмивката на влечуго.

Беате продължаваше да кашля.

— Измерих ръста на крадеца от видеозаписа. Метър и седемдесет и девет сантиметра. Съгласувах го с Вебер, той е съгласен с мен.

Вебер кимна.

— Чудесно! — извика Иваршон с прекомерен ентузиазъм, дръпна капачката на флумастера и отбеляза: ВИСОЧИНА 1,79.

Беате продължи да говори на масата:

— Току-що разговарях с нашия анализатор на гласове от Научно-технически университет в Тронхайм. Изслушал е внимателно петте думи на английски, казани от крадеца. Той... — Беате хвърли боязлив поглед към Иваршон, седнал с гръб към нея в готовност да записва. — ... каза, че качеството на записа е твърде лошо. Не може да го анализира.

Иваршон отпусна ръка. В същия момент слънцето се изгуби зад облак и големият светъл правоъгълник на стената избледня. В залата настъпи пълно мълчание. Иваршон си пое въздух и нападателно се залюля на пръсти.

— За щастие оставихме козовете за накрая.

Началникът на Отдела по грабежите отгърна на следващия лист върху дъската. „РАЗУЗНАВАЧИ“.

— На хората извън нашия отдел следва да обясня, че разузнавачите са винаги сред първите, които привикваме при разглеждане на видеозапис от обир. В седем от десет случая добрият запис разкрива кой е извършителят, ако е стар познайник на полицията.

— Дори и ако е маскиран ли? — попита Вебер.

Иваршон кимна:

— Добрият разузнавач ще разпознае стария ни познайник по телосложението, езика на тялото, гласа, начина му на изказ по време на обира, по всички детайли, които не могат да се скрият под маската.

— Не е достатъчно обаче само да знаем кой е — намеси се Дидрик Гюдмюнсон, заместникът на Иваршон. — Необходими са ни...

— Именно — прекъсна го Иваршон. — Трябват ни доказателства. Дори крадецът да каже името си буква по буква пред охранителните камери, докато е маскиран и не е оставил улики, не разполагаме с нищо от юридическа гледна точка.

— И колко от тези седем разпознати крадци са осъдени? — попита Вебер.

— Някои — отвърна неопределено Гюдмюнсон. — И все пак е за предпочитане да знаем кой е извършил обира, дори и да остане на свобода. Така научаваме как действа, какви методи използва. И го залавяме следващия път.

— А ако няма следващ път? — намеси се Хари. Той забеляза как дебелите вени над ушите на Иваршон се разшириха, когато се засмя.

— Драги ми експерте по смъртните случаи — подхвана Иваршон, все още шеговито. — Ако се огледаш, ще забележиш как всички се подсмиват. Защото крадец, веднъж нанесъл успешен удар, винаги — винаги — се пробва пак. Това е основна закономерност при обирите.

Иваршон погледна през прозореца и си позволи пак да се засмее, преди да се завърти рязко на пети и да се обърне.

— Да кажем, че приключихме с обучението. Да видим сега имаме ли някого на прицел. Ула?

Ула Ли погледна Иваршон. Поколеба се дали да стане, или не, но накрая реши да остане седнал.

— И така, през уикенда бях дежурен. Получихме коригираното видео в осем в петък вечерта и аз извиках разузнавачите на смяна да разгледат записа в House of Pain. Онези, които бяха в почивка, свиках в събота. Общо се явиха тринадесет разузнавачи, първите в петък в осем, а другите...

— Чудесно, Ула — прекъсна го Иваршон. — Просто ни кажи какво открихте.

Ула се засмя невротично. Прозвуча като пробен крясък на чайка.

— Е?

— Еспен Волан е в болнични — докладва Ула. — Той познава най-много престъпници в тези среди. Ще се опитам да го извикам утре.

— Какво се опитваш да кажеш?

Очите на Ула пробягаха светкавично по цялата маса.

— Нищо особено — тихо призна той.

— Ула е сравнително отскоро тук — поясни Иваршон и Хари видя как челюстите му се стегнаха. — Иска да идентифицира извършителя със стопроцентова сигурност и това е много ценно качество, но е малко нереалистично, когато крадецът...

— Убиецът.

— ... е маскиран от глава до пети, среден на ръст, не говори, опитва се да се движи атипично и носи по-големи обувки. — Иваршон повиши глас: — По-добре ни дай целия списък, Ула. Кои са заподозрените?

— Няма такива.

— Разбира се, че има!

— Не, няма — настоя Ула и едва преглътна.

— Да не искаш да ми кажеш, че никой не изказа предположение, че всичките ни доброволно слухтящи плъхове, които залагат честта си, за да общуват всекидневно с най-гадните измамници в Осло, нашите свръхстарателни ченгета, които в девет от десет случая чуват слухове кой е карал колата, кой е носил чувалите с парите, кой е вардил на вратата — тези хора изведнъж дори не искат да отгатнат кой е бил?

— Напротив, опитаха се да отгатнат — възрази Ула. — Споменаха шест имена.

— Ами изплюй камъчето бе, човек.

— Проверих всичките. Трима са на топло. Наш разузнавач е забелязал по време на обира един около Двореца. Друг е в Патая в Тайланд, проверих. А шестият, когото всички споменаха, понеже по телосложение напомня на издирваното лице и обирът е извършен професионално, се казва Бьорн Юхансен от бандата „Твейта“.

— И?

Ула имаше вид на човек, който изпитва желание на часа да потъне вдън земя.

— Той е в болницата „Юлевол“. В петък са го оперирали от *auris alatae*.

— *Auris alatae*?

— Стърчащи уши — изстена Хари и изтри капка пот от веждата си. — Иваршон щеше да се пръсне от яд. Докъде стигна?

— Тъкмо подминавам 21 — гласът на Халвуршен ечеше между стените. В ранния следобед фитнес залата в полицията оставаше само на тяхно разположение.

— Да не си минал направо? — Хари стисна зъби и леко ускори въртенето на педалите. На неговия велоергометър вече се беше образувала вада от пот, а по челото на Халвуршен почти нямаше влага.

— Значи сте с празни ръце — констатира Халвуршен, дишайки равномерно и спокойно.

— Ако в края на срещата Беате не беше съобщила нищо ценно, не разполагаме с почти нищо.

— Какво каза тя?

— Тя използва компютърна програма, с чиято помощ създава триизмерно изображение на главата и лицето на крадеца, опирайки се на видеозаписа.

— С маска ли?

— Програмата черпи информацията от снимките. Светлина, сянка, вдлъбнатини, изпъкналости. Колкото по-плътно прилепнала е маската, толкова по-лесно е да се създаде изображението на лицето под нея. И въпреки всичко се получава само скица, но Беате ще я използва, за да провери дали съвпада със снимки на заподозрени.

— Това е програма за идентификация на ФБР ли? — Халвуршен се обърна към Хари и с известно задоволство установи, че петното от пот, започнало от емблемата на „Йоке & Валентинерне“ на гърдите му, сега е обхванало цялата тениска.

— Не, тя разполага с по-добра програма — обясни Хари. — Докъде стигна?

— 22. Каква е тази програма?

— Fusiform gyrus.

— Майкрософт? Епъл?

Хари потупа с показалец пламналото си чело.

— Общодостъпен софтуер. Намира се в темпоралния дял на мозъка и единствената му функция е да разпознава лица. Само това прави. На него дължим способността да различаваме между стотици хиляди човешки лица, но не сме в състояние да различаваме повече от дванадесет носорози един от друг.

— Носорози ли?

Хари присви очи и се опита да избегне стичащата се по лицето му пот.

— Това е само пример, Халвуршен. Но Беате Льон със сигурност е много специален случай. Нейният fusiform разполага с допълнителни гънки, благодарение на тях тя помни, така да се каже, всички лица, които е видяла през живота си. Нямам предвид само познати или хора, с които е разговаряла, а и лица зад слънчеви очила, минавали покрай нея в тълпи от хора на улицата преди петнадесет години.

— Бъзикаш ме.

— Ни най-малко.

Хари наведе глава, та дишането му да се поуспокои, и продължи:

— Известни са само няколко случая на човека с такава дарба. Дидрик Гюдмюнсон твърди, че в Полицейската академия Беате направила тест и ударила в земята няколко програми за идентифициране на хора. Момичето си е ходеща картотека за лица. Като те пита „къде съм те виждала?“, да знаеш, че не е трик за проверка.

— Боже мой. Какво прави в полицията? Искам да кажа, с такъв талант?

Хари повдигна рамене.

— Сигурно си спомняш разследващия полицаи, застрелян по време на банков обир в квартал Рюен през осемдесетте?

— Твърде отдавна е.

— Намирал се по случайност наблизко, когато се получил сигналът. Пристигнал пръв на местопроизшествието, влязъл в банката невъоръжен, за да преговаря. Повалили го с автомат. Така и не заловиха крадците. По-късно в Полицейската академия сочеха гибелта му като пример как не бива да се постъпва по време на обир.

— Трябва да чакаш подкрепление, а не да се конфронтираш с крадците, за да не излагаш себе си, служителите на банката и дори крадците на ненужна опасност.

— Правилно, така е по учебник. Странното е, че той е бил един от най-способните и опитни детективи, с които разполагала полицията. Името му е Йорген Льон. Бащата на Беате Льон.

— Ясно. И искаш да кажеш, че това е причината тя да стане полицайка? Заради баща си?

— Вероятно.

— Хубава ли е?

— Съвестна е. Колко?

— Тъкмо подминавам 24, остават шест. А ти?

— 22. Ще те настигна, да знаеш.

— Не и този път — Халвуршен увеличи скоростта.

— О, задават се баирите, а там съм Бог. Ще се психираш и ще се схванеш както винаги.

— Не и този път — повтори Халвуршен и увеличи натиска. В гъстата му коса над челото се прокрадна капчица пот. Хари се усмихна и се наведе напред над кормилото.

Бярне Мьолер гледаше ту списъка с продуктите за пазаруване, съставен от съпругата му, ту нещо на рафта, което му приличаше на кориандър. Маргрете се запали по тайландската храна по време на екскурзията им до Пукет миналата зима, но шефът на Отдела за борба с насилието все още не се чувстваше в свои води, що се отнася до различните зеленчуци, които пристигаха ежедневно от Банкок в пакистанската бакалия на улица „Грьонланслайре“.

— Това е зелено чили, шефе — обади се глас до ухото му И Бярне Мьолер се сепна; обърна се и се озова срещу мокрото, пламнало лице на Хари. — С няколко такива парченца и малко стрит джинджифил си готов да сготвиш супа „Том ям“, Здравно ще се изпотиш от лютивината, но ще стопиш малко килограми.

— Като те гледам, май току-що си хапнал нещо такова.

— С Халвуршен си устройхме дуел с велосипеди.

— Така ли? А какво държиш?

— Японе, малка червена люта чушка.

— Не знаех, че умееш да готвиш.

Хари погледна леко озадачено торбичката с чили, сякаш и той я вижда за пръв път.

— Впрочем радвам се, че те срещнах, шефе. Имаме проблем.

Мьолер усети как кожата на главата го засърбя.

— Не знам кой е решил Иваршон да ръководи разследването на убийството на „Бугста“, но нещата не вървят.

Мьолер остави списъка с продуктите в кошницата.

— Откога работите заедно? От цели два дена?

— Не това е важното, шефе.

— Не можеш ли поне веднъж просто да разследваш, Хари? И да оставиш други да преценят как да се организира работата? Едва ли ще ти се отрази зле, ако пробваш какво е да не си с опозиция.

— Искам само случаят да се разреши бързо, шефе. За да продължа с другия, нали знаеш.

— Да, наясно съм. Но ти нищиш този случай вече по-дълго от шестте месеца, които ти отпуснах и няма как да оправдая разхода на ценно време и ресурси заради лични подбуди и емоции, Хари.

— Тя беше наша колежка, шефе.

— Знам! — сопна му се Мьолер. Млъкна, огледа се и продължи по-тихо: — Какъв ти е проблемът, Хари?

— Свикнали са да работят с обири, а и Иваршон нехае относно конструктивните идеи.

Бярне Мьолер не успя да сдържи усмивката си при мисълта за „конструктивните идеи“ на полицаия. Хари се наведе напред и подхвана забързано:

— Какво най-напред се питаме в случай на убийство, шефе? Защо е извършено, какъв е мотивът, нали? В Отдела по грабежите веднага приемат парите за мотив и дори не поставят въпроса на обсъждане.

— И какъв, предполагаш, е мотивът?

— Нямам представа. Важното е, че използват погрешна методика.

— Друга методика, Хари, *различна*. Трябва да платя тези зеленчуци и да се прибирам, затова казвай какво искаш.

— Искам да поговориш с когото трябва, за да взема някого от групата и да работим соло.

— Да разцепиш екипа?

— Да направим паралелно разследване.

— Хари...

— Така хванахме Червеношийката, нали си спомняш?

— Хари, не мога да се меся...

— Искам да работя с Беате Льон. С нея започваме отначало. Иваршон вече е почти затънал и...

— Хари!

— Да?

— Каква е истинската причина?

Хари премести тежестта върху другия си крак.

— Не мога да работя с този крокодил.

— С Иваршон?

— На път съм да направя някоя глупост.

Бярне Мьолер склочи вежди.

— Това заплаха ли е?

Хари сложи ръка на рамото му.

— Последна услуга, шефе. Няма да те моля за нищо повече. Никога вече.

Мьолер изсумтя недоволно. Неведнъж си бе слагал главата в торбата заради Хари, вместо да се вслуша в добронамерените съвети на по-възрастните си колеги да си гради кариерата и да се дистанцира от ненадеждния разследващ полицаи. В случая с Хари имаше едно-единствено сигурно нещо: някой ден работата сериозно щеше да се обърка. Но понеже досега двамата с Хари винаги се бяха отървавали невредими, никой не вземаше драстични мерки. До този момент. А естествено възникваше най-интересният въпрос: защо му помага? Погледна Хари крадешком. Алкохолик. Хулиган. От време на време непоносимо инатлив. И най-добрият му разследващ полицаи освен Валер.

— Не се главозамайвай, Хари. Иначе ще те ритна зад някое бюро и ще те заключа. Ясно?

— Разбрано, шефе.

Мьолер въздъхна.

— Утре сутринта имам среща с полицейския инспектор и шефа на криминалната полиция. Ще видим. Но не ти давам обещания. Чуваш ли?

— Брей, брей. Поздрави жена си, шефе.

На път към изхода Хари се обърна:

— Кориандърът е отляво на най-долния рафт.

Бярне Мьолер остана загледан в кошницата си, след като Хари излезе от магазина. Сега се сети за причината. Този алкохолизиран хулиган му беше симпатичен.

[1] Арве Упдал — известен норвежки адвокат по наказателно право. — Бел.прев. ↑

СЕДМА ГЛАВА

БЕЛИЯТ ЦАР

Хари кимна за поздрав на един от редовните клиенти и седна на масата под тесните изрисувани прозорци. На стената зад гърба му висеше голяма картина: огрян от слънце ден на площад, където разхождащи се мъже с цилиндри бодро поздравяват с жени с чадърчета. Контрастът с вечния есенен мрак и почти молитвената следобедна тишина в ресторант „Скръодер“ не можеше да бъде по-ярък.

— Радвам се, че успя да дойдеш — обърна се Хари към пълничък мъж, разположил се вече на масата.

Веднага личеше, че не е от редовните посетители на заведението. Не заради самото от туид или папийонката на червени точици, а защото бъркаше чай в бяла чаша, поставена върху покривка с миризма на бира и покрита с дупки от загасени по нея цигари. Случайният гост, психологът Столе Ауне, един от най-добрите в страната, се славеше като специалист, който създава много положителни емоции на полицията в Осло, но понякога и грижи, защото притежаваше чувство за почтеност и бранеше своята независимост. На съдебен процес никога не се произнасяше за неща, за които няма стопроцентово научно доказателство. А понеже в психологията почти не съществуват абсолютно доказуеми факти, често от свидетел на прокуратурата той се превръщаше в най-добрия приятел на защитата, понеже посятите от него съмнения бяха добре дошли за подсъдимия. Като полицай Хари често се възползваше от експертизите на Ауне. В случаите на убийство вече го смяташе за свой колега. А като алкохолик Хари се бе доверил изцяло на този благ, интелигентен и симпатично арогантен мъж и в критичен момент би могъл да го нарече дори приятел.

— Значи това ти е убежището? — попита го Ауне.

— Да — отвърна Хари и повдигна вежда към Мая на бара, която реагира на мига и изчезна във вратата към кухнята.

— И какво носиш?

— Червена люта чушка.

По носа на Хари се търколи капка пот, задържа се за миг на върха му и капна върху покривката. Ауне погледна учудено мокрото петно.

— Лош термостат — обясни Хари. — Бях на тренировка.

Ауне сбърчи нос.

— Като лекар би трябвало да аплодирам, но като философ поставям под въпрос идеята да подлагаш тялото си на такива изпитания.

Пред Хари се озоваха метална кана и чаша.

— Благодаря ти, Мая.

— Чувство за вина — констатира Ауне. — Както когато се проваляш, Хари. В твоя случай алкохолът не е бягство, а оптимален начин да се самонаказваш.

— Мерси, и преди си ми поставял тази диагноза.

— Затова ли тренираш така усилено? Гузна съвест ли имаш?

Хари вдигна рамене.

Ауне понижи глас.

— За Елен ли мислиш?

Хари вдигна рязко очи и срещна погледа на Ауне. Бавно поднесе чашата с кафе към устните си и отпи бавно, преди да я остави обратно с гримаса:

— Не, не е заради случая с Елен. Стигнали сме до кривата круша и не защото не работим здраво, убеден съм. Все нещо ще се появи, само трябва да проявим търпение.

— Чудесно — кимна одобрително Ауне. — Не си виновен за убийството на Елен. Придържай се към тази мисъл. И не забравяй, че според всичките ти колеги истинският извършител е заловен.

— Може би. А може би не. Тя е мъртва и няма как да ни даде отговор.

— Не позволявай да се превърне във фикс идея, Хари — Ауне пъхна два пръста в джоба на сакото си и извади сребърен часовник. Хвърли му бърз поглед. — Но едва ли искаш да говорим за чувството ти за вина.

— Не — Хари измъкна куп снимки от вътрешния си джоб. — Искам да знам какво мислиш по въпроса.

Ауне пое снимките и започна да ги разглежда една по една.

— Изглежда като банков обир. Не мислех, че е в ресора на Отдела за борба с насилието.

— Ще видиш обяснението на следващата снимка.

— Тази ли? Той показва показалец на камерата.

— О, не, виж следващата.

— Ау. Да не би да я...

— Да, не се вижда огън, понеже е АГ-3, но току-що е натиснал спусъка. Както виждаш, куршумът тъкмо е влязъл в челото на жената. На следващата снимка е излязъл от задната страна на главата ѝ и се е забил в дървената част до стъклото на гишето.

Ауне остави купчинката снимки.

— Защо винаги ми показвате тези потресаващи снимки, Хари?

— За да знаеш за какво става дума. Виж следващата.

Ауне въздъхна.

— Тук крадецът си е получил парите — обясни Хари. — Остава му само да избяга. Професионалист е, спокоен, целеустремен. Няма причина да плаши или принуждава някого да прави нещо. И все пак той избира да отложи бягството си с няколко секунди, за да застреля банковата служителка. Само защото шефът на банковия клон е изпразнил банкомата с няколко секунди по-бавно.

Ауне бъркаше чая, описвайки осмици с лъжичката.

— И сега се питаш какъв е мотивът му?

— Ами да. Винаги има мотив, но е трудно да разбереш от каква гледна точка да започнеш да търсиш. Правиш ли някакви асоциации?

— Сериозно личностно разстройство.

— Но той изглежда толкова разумен в останалите си постъпки.

— Личностното разстройство не означава, че си глупав. Хората с такива проблеми са също толкова способни, ако не и по-способни от останалите, да постигнат целта си. Всичко се свежда до желанието им да получат различни неща.

— А наркотиците? Има ли вещество, което превръща иначе нормален човек в агресивен убиец?

Ауне поклати отрицателно глава.

— Опиатите само засилват или отслабват наличните наклонности. Мъж, който бие жена си пиян, по принцип и в трезво състояние има желание да я удари. Извършителите на обмислени

убийства като това тук почти винаги са силно предразположени към такъв тип агресия.

— Значи твърдиш, че този тип е напълно побъркан?

— Или предварително е отработил и заучил определен начин на действие.

— Какво значи това?

Ауне кимна.

— Помниш ли крадеца, когото никой не успя да залови, Раскол Баксхет?

Хари поклати отрицателно глава.

— Циганина — подсети го Ауне. — Години наред се носеха слухове за тази мистична личност, вероятно мозъкът на всички крупни грабежи на инкасови автомобили и парични централи в Осло през осемдесетте. Мина много време, докато полицията разбере, че такъв човек наистина съществува. Но дори и тогава не успяха да съберат доказателства срещу него.

— Сега ми просветна — каза Хари. — Все пак си спомням, че го заловиха.

— Не. Най-голямото постижение на полицията беше, че намери двама крадци, склонни да свидетелстват срещу него в замяна на намалени присъди, те обаче изчезнаха внезапно при мистериозни обстоятелства.

— Не е необичайно — отбеляза Хари и извади пакет цигари „Кемъл“.

— Необичайно е, ако са в затвора — възрази Ауне.

Хари подсвирна.

— Все пак си мисля, че попадна зад решетките.

— Прав си — съгласи се Ауне, — но не го хванаха. Той се предаде. Един ден неочаквано се появява на рецепцията на полицията и казва, че иска да признае куп стари грабежи. Настава, естествено, суматоха. Никой нищо не разбира, а самият Раскол отказва да обясни защо се предава. Преди да разгласят новината, ме викат да проверят дали е с всичкия си, дали самопризнанията му ще издържат в съда. Раскол се съгласил да разговаря с мен при две условия. Да изиграем партия шах — не ме питай откъде е знаел, че играя активно. И да му занеса френския превод на „Искусството на войната“^[1].

Ауне отвори кутия с пури марка „Нобел Пети“.

— Поръчах да ми изпратят книгата от Париж и с кутия шах отидох в затвора. Пуснаха ме в килията му. Пред мен се появи мъж с вид на монах. Помоли ме да му заема химикалката си, започна да прелиства книгата и ми даде знак с глава да открия партията шах. Нареждам фигурите и правя началото на Рети^[2] — по този начин атакуваш противника едва когато централните позиции са заети; има ефект срещу играчи от среден калибър. Невъзможно е от един ход да се разбере какво съм намислил, но този циганин поглежда дъската над книгата, подръпва си брадата, поглежда ме с усмивка на опитен играч, отбелязва в книгата...

Проблесна сребърна запалка, с която Ауне запали пурата.

— ... и продължава да чете. Аз се обаждам: „Няма ли да местиш?“ Виждам как си драска нещо в книгата с химикалката и отговаря: „Няма нужда. Сега пиша как ще протече играта, ход по ход. Накрая ще ми дадеш царя си.“ Обяснявам му, че няма как да знае това само след един ход. „Да се обзаложим ли?“ пита той. Опитвам се да подмина предложението с усмивка, но той настоява. И аз се съгласявам да заложа стотачка, за да го предразположа. Искан да види банкнотата — да я поставя до дъската така, че да я вижда. Вдига ръка, сякаш ще мести някоя фигура, и нещата започват да се случват със светкавична бързина.

— Светкавична партия ли?

Ауне се усмихна, докато замислено издихваше син облак дим към тавана.

— В следващия миг се оказах в желязна хватка с глава, натисната назад така, че да гледам тавана. Чух шепот в ухото си: „Усецаш ли ножа, гаджо?“ И наистина го усецах — острата, тънка като бръснарско ножче стомана, впита в гръкляна ми. Изпитвал ли си нещо подобно, Хари?

Хари трескаво започна да търси наум в диапазона на сродни преживявания, но не намери сходна случка. Поклати отрицателно глава.

— Чувството беше — ако цитирам някои от моите пациенти — гадно. От уплаха едва не се напиках. Прошепна в ухото ми: „Дай ми царя си, Ауне.“ Охлаби леко схватката, колкото да вдигна ръка и да бутна фигурите си. После, пак така светкавично, ме пусна. Мина от своята страна на масата и изчака да си поема дъх. „Какво, по дяволите,

беше това?“ изстенах аз. „Банков обир“ отвърна той. „Първо планиран и после изпълнен.“ Обърна към мен книгата, където беше записал как е протекла играта. Записките му се изчерпваха с единствения ми ход и „белият цар капитулира“. Попита: „Това дава ли отговор на въпросите ти, Ауне?“

— А ти какво направи?

— Нищо. Извиках на пазача да ми отвори. На тръгване зададох на Раскол последен въпрос, защото знаех, че ще си блъскам главата до полуда, ако не намеря отговор. Попитах го: „Щеше ли да ми прережеш гръкляна, ако не ти бях дал царя си, само за да спечелиш някакъв идиотски бас?“

— А той как реагира?

— Усмихна се и попита дали знам какво е предварително отработен и заучен начин на действие.

— И?

— Това беше всичко. Вратата се отвори и аз излязох.

— Но какво е имал предвид?

Ауне бутна чашата си към средата на масата.

— Човек е способен да настрои мозъка си да следва определен модел на поведение. Мозъкът ще контролира другите импулси и ще следва предварително установените правила, пък да става, каквото ще. Полезна тактика в случаи, когато естественият импулс на мозъка е да изпадне в паника. Например при скок с парашут, отказващ да се отвори. Желателно е скачачът да е запааметил предварително действията при критични ситуации.

— Или войник в битка.

— Точно така. Но има и методи да накараш някого да запамети определен модел толкова дълбоко, че да изпадне в транс, от който не могат да го изведат дори екстремни обстоятелства. Хората се превръщат в живи роботи. Това е заветната мечта на всеки генерал и е факт, че се постига с ужасяваща лекота, стига човек да владее нужните техники.

— За хипноза ли говориш?

— Предпочитам да го наричам предварително отработен модел на поведение; не звучи така мистично. Става дума само за пропускане и блокиране на импулси. Упоритите хора съумяват лесно да запаметят такъв собствен модел, така наречената автохипноза. В случай, че

Раскол е заучил модел на поведение, включващ моето убийство, ако не му дам царя, то той щеше сам да блокира всеки импулс да промени решението си.

— Но нали не те е убил.

— Всички програми имат копче за изход, парола, която слага край на трансa. В този случай не е изключено да е било предаването на белия цар.

— М-м. Впечатляващо.

— И така стигам до същността на въпроса...

— Май разбирам какво искаш да кажеш — усмихна се Хари. — Възможно е крадецът в банката предварително да е заучил модел на поведение, при който стреля, ако шефът на клона пресрочи времето.

— Правилата на програмата обикновено са прости — обясни Ауне, пусна пурата в чашата с чай и я покри с чинийката. — За да те вкарат в транс, е необходимо да образуват малка, но логически издържана затворена система, която не допуска други мисли.

Хари остави петдесет крони до чашата си с кафе и се изправи. Ауне наблюдаваше мълчаливо как Хари събра снимките и после попита:

— Не вярваш и в една моя дума, нали?

— Не.

Ауне стана и закопча сакото си на корема.

— А в какво вярваш?

— В наученото от опита — обясни Хари. — Бандитите по принцип са глупави като мен, избират лесни решения, движат ги прости мотиви. Накратко казано, вярвам, че в повечето случаи нещата са такива, каквито изглеждат. Обзалагам се, че този крадец е бил или безпаметно друсан, или се е паникьосал. Стореното от него е страшно глупаво и затова си правя извода, че е глупав. Вземи този циганин, който според теб е много умен. Колко години получи за нападението с ножа?

— Нито една — отвърна Ауне с подигравателна усмивка.

— Охо?

— Не откриха нож.

— Нали каза, че сте били заключени в килията му.

— Случвало ли ти се е да лежиш по корем на плажа и приятелите ти да ти кажат да не мърдаш, понеже държат горещи

въглища точно над гърба ти. И после някой казва „опа!“ и в следващия миг усещаш как въглищата падат на гърба ти и го изгарят?

Мозъкът на Хари се зае да рови из спомените от летните ваканции. Стана много бързо.

— Не.

— Но се оказва, че е било номер, пуснали са кубчета лед...?

— Е, и?

Ауне въздъхна.

— Понякога се чудя къде си прекарал тридесет и петте години, които уж си преживял, Хари.

Хари прокара ръка по лицето си. Чувстваше се изморен.

— Добре де, какво искаш да кажеш?

— Добрият манипулатор е способен да те накара да повярваш, че ръбът на стокронова банкнота е острие на нож.

Блондинката гледаше Хари право в очите и му обещаваше слънце, но и заоблачаване през деня. Той натисна копчето за спиране и картината се сви в малка, светеща точка в центъра на четиринадесетинчовия екран. Но щом затвори очи в съзнанието му изплува снимката на Стине Грете, а в ушите му зазвуча ехото от думите на репортера:

— Все още няма заподозрени по случая.

Пак отвори очи и заразглежда отражението си в мъртвия екран. Виждаше себе си, стария зелен фатерщул и голата холна масичка, наклепана с отпечатъци от мокри чаши и бутилки. Всичко си беше постарому. Портативният телевизор стоеше на етажерката между книга за Тайланд на издателство „Lonely Planet“^[3] и „Пътеводител на Норвежкия съюз на автомобилистите“ толкова отдавна, колкото и Хари, без да мърда на повече от метър за близо седем години. Хари беше чел за кризата на седмата година: след седем години повечето хора започвали да копнеят за ново жилище. Или за нова работа. Или за нов партньор. Не забелязваше обаче подобна склонност у себе си. А работеше на едно и също място вече от десет години. Хари погледна часовника. Ана каза осем.

Колкото до партньорите, досега така и не успя да провери тази теория на практика. Освен двете връзки, които можеха да минат за

сериозни, романсите на Хари приключваха твърде бързо — той наричаше това криза на шестата седмица. Не знаеше дали нежеланието му да се обвързва има нещо общо със сполетялата го два пъти трагедия, когато бе обичал жена, или вина имаха верните му любими — работата и чашката. Преди да срещне Раquel, започна да клони към схващането, че не е създаден за продължителна връзка. Сети се за голямата ѝ прохладна спалня на улица „Холменколен“; за кодираното им мъркане по време на закуска; за рисунката на Олег върху вратата на хладилника: трима души се държат за ръце, а фигурата с надпис „ХАРИ“ се издига до слънцето на безоблачното небе.

Хари се надигна от стола, погледна номера, записан на бележка до телефонния секретар и го набра по мобилния. След четвъртия сигнал тя се обади.

— Здравей, Хари.

— Здравсти. Как разбра, че съм аз?

Последва тих, дълбок смях.

— Къде си бил през последните години, Хари?

— Насам-натам. Защо? Сгафих ли нещо?

Тя се разхили още по-високо.

— Да бе, виждаш на дисплея от кой номер ти звъня. Ама че съм тъп — Хари усети колко идиотско прозвуча, но не се притесни, важното е да каже онова, което се кани, и да затвори. Раз, два, три: — Слушай, Ана, относно уговорката ни за довечера...

— Не се дръж като дете, Хари!

— Като дете ли?

— Почти съм приготвила най-вкусното къри на хилядолетието. А ако се страхуваш, че ще те прелъстя, трябва да те разочаровам. Мисля само, че си дължим няколко часа компания и вечеря. Да си спомним миналите дни. Да сложим край на разни недоразумения. Или пък не. Само да се посмеем. Сети ли се да купиш японче-чили?

— Ами, да.

— Чудесно! Точно в осем, нали?

— Аха...

— Добре.

Хари остана загледан в телефона, след като тя затвори.

[1] „Изкуството на войната“ — древна китайска книга за военната стратегия, за чийто автор се смята Сун Дзъ (544–496 пр.Хр.). — Бел.прев. ↑

[2] Рихард Рети (1889–1929) — известен австро-унгарски шахматист. — Бел.прев. ↑

[3] Lonely Planet (англ.) — Самотна планета — името на най-голямото издателство за пътеводители и туристическа информация. — Бел.прев. ↑

ОСМА ГЛАВА

ДЖАЛАЛАБАД

— Скоро ще те убия — Хари стисна още по-здраво студената стомана на пушката. — Искам само да си подготвен, да го обмислиш. Отвори си устата.

Хората около него бяха восъчни кукли. Неподвижни, неодоушевени, дехуманизирани. Хари се потеше под маската и кръвта пулсираше в слепоочията му. Всеки удар предизвикваше тъпа болка. Не искаше да поглежда хората около себе си, нито да среща обвинителните им погледи.

— Сложи парите в торбата — заповяда той на безликия човек пред себе си. — И дръж торбата над главата си.

Безликият започна да се смее. Хари обърна пушката и посегна да го удари по главата с приклада, но не го улучи. Останалите в банката също се засмяха, а Хари ги погледна през неравно изрязаните дупки на маската. Изведнъж му се сториха познати. Момичето на второто гише приличаше на Биргита. Бе готов да се закълне, че чернокожият мъж до автомата за бележки за ред е Андрю, а белокосата дама с детската количка...

— Майко? — прошепна той.

— Ще взимаш ли парите, или не? — попита безликият. — стават двадесет и пет секунди.

— Аз решавам колко време ще отнеме! — изрева Хари и напъха цевта в черната му отворена уста. — Ти си бил, знаех си през цялото време. След шест секунди ще умреш. Трепери

На венеца му висеше зъб и от устата на безликия течеше кръв, но той говореше, все едно не забелязва какво става:

— Няма как да оправдая разхода на ценно време и ресурси заради лични подбуди и емоции.

Отнякъде се чу бясно звънене на телефон.

— Трепери! Трепери както е треперила тя!

— Внимателно, Хари, не позволявай да се превърне във фикс идея.

Хари усети как устата мачка цевта на пушката.

— Тя беше полицайка, проклетнико! Тя беше най-добрата ми...
— маската залепна за устата на Хари и затрудни дишането му. Но гласът на безликия невъзмутимо продължи да обяснява:

— Офейкала е.

— ... приятелка — Хари дръпна спусъка докрай. Не се случи нищо. Отвори очи.

Най-напред му хрумна, че отново е задрямал. Седеше в същия зелен фатерцул и гледаше в мъртвия екран на телевизора. Но палтото му беше ново и стоеше разстлано върху него, покривайки половината от лицето му. Усещаше вкуса на мокрия плат в устата си. А дневната светлина изпълваше стаята. После усети ударите с чук. Засегнаха нерв точно зад очите му, последователно и с безпощадна точност. В резултат изпита болка, озадачаваща и същевременно добре позната. Опита се да възстанови спомените си. Да не се е озовал в „Скръодер“? Беше ли пил у Ана? Струва си да се онова, от което се опасяваше: не помнеше нищо. Сещаше си, че седна в хола, след като говори с Ана по телефона, но после имаше бяло петно. В същия миг му прилоша. Хари се наведе напред и чу как съдържанието на стомаха му се изсипа на паркета. Изстена, затвори очи и се опита да пренебрегне телефона, който не спираше да звъни. При включването на секретаря вече спеше.

Сякаш някой бе нарязал времето на парчета и ги беше разбъркал. Хари се събуди, но за момент изчака с отворени очи да усети дали има подобрение. Не забеляза подобно нещо. Разлика се свеждаше до следното: ударите с чук по главата му обхващаха по-голяма площ, вонеше на повръщано, нямаше изгледи да заспи отново. Преброи до три, изправи се, измина превит о две осемте крачки до банята и изпразни съдържанието на стомаха си. Остана за малко, опрян на тоалетната чиния, докато си поеме дъх, и за свое учудване забеляза, че жълтата материя, стичаща се по белия порцелан, съдържа микроскопични червени и зелени парченца. Успя да хване едно от червените парченца между палеца и показалеца си, отнесе го до чешмата, изми го и го разгледа срещу светлината. После внимателно го сложи между зъбите си и го сдъвка. Направи кисела гримаса, като усети резливия вкус на японче-чили. Изми си лицето и се изправи. И

видя голямата синина в огледалото. Светлината в хола смъдеше в очите му, когато включи секретаря.

— Беате Льон е. Дано не те притеснявам, но Иваршон разпореди да се обадя незабавно на всички. Има още един обир. Банка „Де ен Бе“ на улица булевард „Ширке“, недалеч от кръстовището на квартал Маюрстюа.

ДЕВЕТА ГЛАВА

МЪГЛАТА

Слънцето се бе скрило зад покривка от стоманеносиви облаци, пропълзали на ниското откъм фиорда на Осло. Като увертюра към предвещания от синоптиците дъжд повя силен южен вятър. Улиците свиреха, а платнените навеси пращяха под напора на вятъра по булевард „Ширке“. Дърветата вече бяха напълно оголени, сякаш от града бяха заличени и последните цветове и Осло стана черно-бял. Хари се огъна срещу вятъра, придържайки палтото си с ръце в джобовете. Беше установил, че и последното копче си е взело сбогом, вероятно в някакъв момент от предишната вечер или нощ. Не само то липсваше. Докато се канеше да позвъни на Ана и да я помоли да му помогне да си възстанови спомените от вечерта, прекарана с нея, откри, че е изгубил и мобилния си телефон. А когато ѝ се обади от стационарния, му отговори глас на жена, която бегло помнеше като някогашна говорителка по радиото, и съобщи, че в момента изборият от него номер не е достъпен. При желание да остави номер или съобщение. Хари се въздържа.

Сравнително бързо си отпочина и изненадващо лесно преодоля импулса да продължи, като отскочи до „Винмонополе“^[1] или до „Скръдер“. Предпочете да си вземе душ, облече се и тръгна от дома си покрай стадиона в квартал Бишлет, после по улица „Пилестреде“ успоредно на парка „Стен“ и пресече Маюрстюа. Чудеше се какво е пил. Вместо обичайните стомашни болки с подписа на „Джим Бийм“ над сетивата му се бе наслоила мъгла и дори свежият полъх на вятъра не я разсейваше.

Две полицейски коли с включени сигнални лампи стояха паркирани пред филиала на „Де ен Бе“. Хари показа личната си карта на униформен полицай, наведе се под загражденията и отиде при Вебер, който разговаряше с човек от Отдела по експертно-криминална дейност.

— Добър следобед, старши инспекторе — Вебер натърти на следобед.

Забелязал синината на Хари, повдигна едната си вежда.

— Жена ти вече ти посяга?

Хари не успя да се сети за остроумен отговор и ловко извади цигара от пакета.

— Какво имаме тук?

— Маскиран мъж с пушка АГ-3.

— И птичето е отлетяло?

— Безвъзвратно.

— Някой разговарял ли е със свидетелите?

— Да, Ли и Ли дерзаят долу в Управлението.

— Някакви подробности за обира засега?

— Крадецът дал на шефката на клона двадесет и пет секунди да отключи банкомата, докато държал пушката до главата на една от служителките на гишетата.

— И я накарал да говори вместо него?

— Точно така. А като влязъл в банката, казал същите неща на английски.

— This is a robbery, don't move! — обади се глас зад тях, последван от кратък, насечен смях. — Много се радвам, че успя да дойдеш, Хуле. Ау, в банята ли се подхлъзна?

Хари си запали цигара с едната ръка, а с другата подаде кутията на Иваршон, който поклати отрицателно глава:

— Много лош навик, Хуле.

— Прав си — Хари пхна пакета с „Кемъл“ във вътрешния си джоб. — Човек не бива да предлага цигари, а да предположи, че всеки джентълмен си купува. Казал го е Бенджамин Франклин.

— Сериозно? — Иваршон не обърна внимание на ухилената физиономия на Вебер. — Много неща знаеш, Хуле. Сигурно знаеш също, че нашият крадец пак е в играта, както предвидихме.

— Защо си сигурен, че е той?

— Както вероятно си разбрал, обирът е точно копие на предишния в „Нордеа“ на булевард „Бугста“.

— Така ли? — Хари вдиша жадно дима. — И къде е трупът?

Иваршон и Хари се измериха с очи. Проблеснаха зъби на влечуго. Вебер се намеси:

— Шефката на клона била бърза. Успяла да изпразни банкомата за двадесет и три секунди.

— Няма убити — разясни Иваршон. — Разочарован ли си?

— Не — Хари издуха дима през ноздрите си. Вятърът го отнесе, но мъглата в главата му не се разсейваше.

Халвуршен вдигна очи от Силвио, щом вратата се отвори.

— Ще ми стъкмиш ли едно силно еспресо „пронто“? — попита Хари и се отпусна на стола.

— Добро утро и на теб — поздрави Халвуршен. — Изглеждаш ужасно.

Хари зарови лице в шепите си:

— Не помня нищичко какво се случи снощи. Нямам представа какво съм пил, но повече няма да близна от него.

Погледна между пръстите си и видя как колегата му го наблюдава с угрижен вид.

— Споко, Халвуршен, това е само инцидент, може да сполети всекиго. Вече съм напълно трезвен.

— Какво стана?

Хари се засмя приглушено:

— Съдържанието на стомаха ми сочи, че съм бил на приятелска вечеря. Звъннах няколко пъти, за да помоля за потвърждение, но тя не ми отговаря.

— Тя ли?

— Да. Тя.

— Вероятно някоя лоша полицайка? — предпазливо се осведоми Халвуршен.

— Да не забравиш кафето, ей — измърмори Хари. — Стара тръпка. Съвсем невинна история.

— Откъде знаеш, като нищо не си спомняш?

Хари потърка с длан небръснатата си брадичка. Замисли се върху думите на Ауне: алкохолът само засилва склонностите ни. Не знаеше дали това го успокоява. Започнаха да се появяват отделни детайли. Черна рокля. Ана бе облечена в черна рокля. И се сети как лежи на стъпалата. Някаква жена му помогна. С половин лице. Като портретите на Ана.

— Винаги губя съзнание — обясни Хари. — Като всеки друг път е.

— А окото?

— Сигурно съм се ударил в хладилника, като съм се прибрал.

— Не ми се ще да те измъчвам, Хари, но това изглежда да е било по-тежко от хладилник.

— Ами... — Хари пое чашата с две ръце. — Изглеждам ли ти измъчен? Когато съм се сбивал пиян, винаги е било с хора, които не харесвам и в трезво състояние.

— Впрочем имаш съобщение от Мьолер. Помоли да ти предам, че нещата май ще се наредят, но не уточни кое.

Хари повъртя еспресото из устата си, преди да преглътне:

— Ще се ориентираш, Халвуршен, само почакай.

Същия следобед в Управлението се състоя кратка среща на разследващия екип, за да обсъдят подробности във връзка с обира. По думите на Дидрик Гюдмюнсон полицията пристигнала на местопроизшествието три минути след като е била задействана алармата в банката, но крадецът вече не бил там. Освен патрулките, които моментално отцепили съседните улици през следващите десет минути, полицаите затегнали примката и около ключовите пътни артерии.

— Би ми се искало да го нарека железен обръч, но знаете как стоят нещата с днешния персонал на полицията.

Турил Ли разпитала свидетел, който забелязал как мъж с маска се качил в опел „Аскона“ със запален мотор на булевард „Маюрстюа“. Колата завила наляво по първата пряка. Магнус Риан разполагаше с информация, че друг свидетел видял бял автомобил, вероятно опел, който влязъл в гаража в квартал Виндърн и малко по-късно оттам излязло синьо волво. Иваршон погледна картата, закачена над бялата дъска.

— Не звучи съвсем нелогично. Ула, изпрати и заповед за издирване на синьо волво. Вебер?

— Открихме влакна — отвърна Вебер. — Две зад гишето, което прескочил, и едно на вратата.

— Йес! — Иваршон разцепи въздуха със свит пестник, докато сновеше около масата зад гърба им. Хари го намираше за страшно изнервящо. — Остава само да си намерим кандидати. Ще качим видеото в интернет, щом Беате го обработи.

— Дали е добра идея? — попита Хари и залюля стола назад към стената, препречвайки пътя на Иваршон.

Шефът на отдела го погледна озадачен.

— Добра идея ли било? Едва ли има нещо лошо някой да се обади и да ни разкаже кой е човекът от записа.

Ула се намеси:

— Помните ли онази майка, дето се обади да каже, че в интернет видяла сина си на запис на грабеж? После се оказа, че той вече бил в затвора за друг обир.

Всички се разсмяха гръмогласно. Иваршон се усмихна:

— Никога не отправяме нови свидетели, Хуле.

— Или нови самозванци? — Хари склочи ръце зад тила си.

— Подражатели? Стига толкова, Хуле.

— Така ли? Ако ще обирам банка, най-нормалното е да имитирам най-търсения крадец в Норвегия точно в момента и да прехвърля подозренията върху него. Всички подробности от грабежа на булевард „Бугста“ са достъпни в интернет.

Иваршон поклати недоверчиво глава.

— Боя се, че средностатистическият крадец на банки не е толкова сложно устроен в реалния свят, Хуле. Тук има ли желаещи да обяснят на Отдела за борба с насилието коя е най-типичната черта на серийния крадец? Щом няма, ще го направя аз: той винаги повтаря с педантична точност стореното при предишния му сполучлив обир. Едва когато обирът се е провалил, тоест, ако крадецът не се сдобие с парите или го хванат, ще промени модела.

— Това подкрепя твърдението ти, но не изключва казаното от мен — възрази Хари.

Иваршон погледна отчаяно присъстващите, сякаш търсеше помощ.

— Добре, Хуле. Ще изпробваш теориите си, защото току-що реших да опитаме малко по-различен метод на работа. Състои се в следното: част от нас ще работи независимо, но паралелно с разследващия екип. Заимствах идеята от ФБР. Замисълът е да избегнем подход само от една гледна точка, както често се случва в големи групи, където съзнателно или не всички се обединяват около консенсус по отношение на основните неща. Случва се малката група да предложи нов, свеж начин на мислене, защото работи независимо от

останалите и без да се влияе от тях. Методът е доказал своята ефективност в заплетени случаи. Вероятно повечето от присъстващите са единомислещи, че Хари Хуле е квалифициран да бъде част от такава група.

Разнесе се тих смях. Иваршон се спря зад стола на Беате.

— Беате, ти ще работиш с Хари.

Беате се изчерви. Иваршон положи бащински ръка върху рамото й:

— Ако нещата не потръгнат, само ми кажи.

— Непременно — обади се Хари.

Хари понечи да отключи портата към двора, но реши да отскочи до магазинчето на Али, намиращо се на десет метра. Съседът му пренасяше касетки с плодове и зеленчуци от тротоара.

— Здравсти, Хари! По-добре ли си? — Али се ухили и Хари затвори очи за миг. От това се опасяваше.

— Помагал ли си ми, Али?

— Само по стълбите. Като отключихме вратата ти, каза, че ще се справиш.

— Как пристигнах? Пеша или...

— С такси. Дължиш ми сто и двадесет крони.

Хари простена и последва Али в магазина.

— Съжалявам, Али. Наистина. Разкажи ми накратко, но без най-срамните подробности?

— На улицата се караше с шофьора, а нали спалнята ни гледа натам — и прибави с миловидна усмивка: — Много е гадно прозорецът ти да гледа към улицата.

— Кога беше това?

— Посред нощ.

— Ти ставаш в пет часа, Али, не знам какво значи за теб посред нощ.

— Единадесет и половина. Поне.

Хари обеща това да не се повтори, а Али кимаше ли, кимаше като човек, който слуша до болка позната история. Хари попита как да му се отблагодари. Али поиска да наеме мазето му. Хари обеща да

помисли, после му върна парите за таксито и си купи кока-кола, пакет макарони и кюфтенца.

— Сега сме квит — заключи Хари.

Али поклати отрицателно глава.

— Вноската за общи разходи на блока за три месеца — подсети го Али, който се явяваше домакин, касиер и майстор в жилищната сграда.

— О, мамка му, съвсем забравих.

— Ериксен — усмихна се Али.

— Кой е той?

— Получих писмо от него през лятото. Поиска номера на сметката, за да плати вноската си за общите разходи за май и юни 1972 година. Заради този дълг не можел да спи добре през последните тридесет години. Отговорих му, че никой от живущите тук не го помни и задължението му е опростено.

Али посочи Хари с пръст:

— Но за теб няма да направя изключение.

Хари разпери ръце:

— Утре ще ти дам парите.

Щом влезе в апартамента, Хари набра номера на Ана. Обади се същият женски глас. Хари едва успя да изсипе пакета с макарони и кюфтенца в тигана и въпреки съскането чу как телефонът звънна. Изтича в коридора и дръпна слушалката:

— Ало! — извика той.

— Здравсти — обади се леко изненадано добре познатият му женски глас.

— А, ти ли си?

— Да, кого очакваш?

Хари присви очи.

— Колежка. Извършиха още един обир.

Думите му имаха вкус на жлъчка и чили. Тъпата болка зад очите му отново се появи.

— Опитах се да ти звънна на мобилния — обясни Ракел.

— Загубих го.

— Загуби ли го?

— Забравил съм го някъде или са ми го откраднали, не знам, Ракел.

— Всичко наред ли е, Хари?

— Наред ли?

— Звучиш доста... стресиран.

— Ами...

— Да?

Хари си пое дълбоко въздух.

— Как върви процесът?

Хари се послуша, но не успя да разчлени думите ѝ в смислени изречения. Долови „икономическо положение“, „най-доброто за детето“, „посредничество“ и разбра, че няма почти нищо за казване. Следващото съдебно заседание било отложено за петък и Олег се чувствал добре, но му писнало да живее на хотел.

— Предай му, че ви чакам с нетърпение — поръча Хари.

Затвориха, Хари се зачуди дали пак да не се обади. С каква цел? Да ѝ разкаже, че е вечерял със стара тръпка и няма представа какво се е случило? Сложи ръка върху телефона и в същия миг противопожарната аларма в кухнята запищя. А когато дръпна тигана от котлона и отвори прозореца, телефонът пак започна да звъни. По-късно Хари си мислеше, че много неща щяха да бъдат различни, ако онази вечер Бярне Мьолер не се беше обадил точно на него.

— Дежурството ти приключи преди малко, знам — подхвана Мьолер, — но не ни достигат хора, а някаква жена е открита мъртва в апартамента си. Вероятно се е застреляла. Ще дойдеш ли?

— Разбира се, шефе — отвърна Хари. — Длъжник съм ти за днес. Впрочем Иваршон представи идеята за паралелно разследване като своя.

— Ти как би постъпил, ако си началник и ти спуснат такава заповед отгоре?

— Мисълта да съм шеф ми блокира разсъдъка, шефе. Как да стигна до този апартамент?

— Стой си вкъщи, ще те вземат.

Двадесет минути по-късно звънецът изпищя. Понеже чуваше този звук толкова рядко, Хари се сепна. Някакъв глас съобщи, че таксито е дошло. Дори при променения звук от домофона Хари усети

как настръхва. А щом слезе и видя ниската червена спортна кола, опасенията му се потвърдиха.

— Добър вечер, Хуле — разнесе се глас от отворения прозорец, намиращ се съвсем близо до асфалта. Хари не видя човека. Отвори вратата на автомобила. Посрещна го фънкарски бас, орган, синтетичен като син бонбон, и добре познат фалцет: „You sexy motherfucka!“^[2]

Хари с мъка се настани на тясната седалка.

— Значи сме двамата тази вечер — констатира старши инспектор Том Валер.

Валер подкара, леко отворил тевтонската си челюст, която откриваше ред впечатляващо безупречни зъби на фона на почернялото от слънцето лице. Стоманеносините му очи обаче си останаха студени. Мнозина в полицията не харесваха Хари, но, доколкото знаеше, имаше само един го мразеше откровено. Хари не се съмняваше, че в очите на Валер той представлява недостоеен представител на полицейската гилдия и лична обида. Много пъти Хари даваше израз на несъгласието си с полунацистките възгледи на някои от колегите си относно хомосексуалисти, комунисти, злоупотребяващи със социални помощи, пакистанци, жълтурковци, негри, цигани и латиноси, а Валер, от своя страна, го бе нарекъл „алкохолизиран рок журналист“. Но Хари подозираше, че истинската причина Валер да го ненавижда, е алкохолът. Защото Том Валер не понасяше някой да прояви слабост. Вероятно затова прекарваше толкова часове във фитнеса и се упражняваше да рита и удря чували с пясък, а всяка седмица сменяше партньори за бокс. В столовата Хари дочу случайно как един от младите полицаи въодушевено разказа, че Валер опитал и двата си юмрука над каратист от вьетнамска банда в южната част на Осло. Като се имат предвид възгледите на Валер за цветнокожите, беше парадоксално, че той прекарва толкова много време в солариума, но изглежда един остроумен колега имаше право: Валер не е расист — би пребил с еднакъв кеф и неонацист, и чернокож.

Освен това имаше и друго. Макар да се смяташе за публична тайна, никой не го знаеше със сигурност, по-скоро предполагаша. Преди повече от година откриха Свере Улсен — единственият, който можеше да обясни защо е била убита Елен — с димящ пистолет в ръка и дупка от куршум между очите, изстрелян от Валер.

— Внимавай, Валер.

— Моля?

Хари протегна ръка и намали любовните стонове.

— Тази вечер е хлъзгаво.

Моторът бръмчеше като шевна машина, но звукът заблуждаваше, защото ускорението накара Хари да почувства твърдата седалка. Профучаха по възвишението покрай парка „Стен“ и продължиха нататък.

— Къде отиваме? — попита Хари.

— Тук — Валер зави рязко наляво точно пред автомобил в насрещното платно.

През отворения прозорец Хари чу дращенето на мокрите листа, които облизаха гумите.

— Добре дошъл отново в Отдела за борба с насилието — изгледа го Хари. — Не те ли харесаха в Полицейската служба за сигурност?

— Преструктуриране — обясни Валер. — Освен това шефът на криминалната полиция и Мьолер настояха да се върна. Постигнах доста добри резултати в Отдела за борба с насилието, ако все още си спомняш.

— Как бих могъл да го забравя?

— Е, говорят се толкова много неща за дългосрочните последици от алкохола.

Хари тъкмо се опря с ръка върху арматурното табло, когато Валер рязко наби спирачки, и политна към предното стъкло. Капакът на жабката се отвори, нещо тежко удари коляното на Хари и отново се прибра в жабката.

— Какво, по дяволите, е това? — изохка той.

— „Йерихон“ 941, израелски пистолет — осведоми го Валер и изгаси мотора. — Не е зареден. Остави го, пристигнахме.

— Тук ли е мястото? — втрещен попита Хари и се наведе, за да разгледа боядисаната в жълто жилищна кооперация пред тях.

— Защо не? — учуди се Валер, почти излязъл от колата.

Хари усети как сърцето заблъска в гърдите му. А докато търсеше дръжката на вратата, една-едничка мисъл си проправи път през всички бушуващи идеи в главата му: преди малко трябваше да се обади на Ракул.

Мъглата се възвърна. Процеждаше се от улицата, от цепнатините около затворените прозорци зад дърветата по алеята, от отворилата се синя порта, след като живущите чуха как Валер излая нещо по домофона, от ключалките на вратите, край които минаха на път към стълбището. Мъглата се стелеше като покривало от памук около Хари, а когато влязоха през вратата на апартамента, Хари имаше чувството, че върви върху облаци и всичко около него — хората, гласовете, пращането на уоки-токитата, светлината от светкавиците на фотоапаратите — е покрито с булото на нереалното, с воал от равнодушие, понеже това не беше, не можеше да бъде истина. Застанаха пред леглото, където мъртвата лежеше с пистолет в дясната ръка и зееща дупка в слепоочието. Тук той не намери сили да погледне кръвта по възглавницата или да срещне празния ѝ обвинителен поглед. Вместо това погледна фронтоната на леглото, коня с отхапаната глава, и се молеше мъглата скоро да се вдигне от очите му и той най-после да се събуди.

[1] Винмонополе — единствената верига магазини в Норвегия, която има разрешително да продава алкохол. — Бел.прев. ↑

[2] You sexy motherfucka! (англ.) — Ах, ти, секси негодник такъв! — Бел.прев. ↑

ДЕСЕТА ГЛАВА БЕЗГРИЖНИТЕ

До него долитаха гласове и пак се изгубваха.

— Казвам се старши инспектор Том Валер. Кой ще ми опише накратко ситуацията?

— Пристигнахме преди четиридесет и пет минути. Намерил я електротехникът.

— Кога?

— В пет. Веднага позвънил на полицията. Името му е... да видим... Рене Йенсен. Ето ЕГН-то и адреса му.

— Чудесно. Обади се и провери досието му.

— Добре.

— Рене Йенсен?

— Аз съм.

— Приближете се, моля. Името ми е Валер. Как влязохте?

— Както обясних и на другите, с този резервен ключ. Беше дошла в работилницата ми във вторник, понеже нямало да си е у дома, като дойда.

— Защото щяла да е на работа ли?

— Нямам идея. Не мисля, че работи. Както работят повечето хора, искам да кажа. Каза, че щяла да прави изложба.

— Значи е художничка. Някой чувал ли е за нея?

Мълчание.

— Какво правехте в спалнята, Йенсен?

— Търсех банята.

Друг глас се обади:

— Банята е зад тази врата.

— Добре. Забелязахте ли нещо необичайно, като влязохте в апартамента, Йенсен?

— Тъъ... как тъй необичайно?

— Вратата беше ли заключена? Имаше ли отворени прозорци? Някаква особена миризма или шум? Каквото и да е.

— Вратата си беше заключена. Не забелязах да има отворени прозорци, ама не съм се и заглеждал. Миришеше само на някакви разтворители...

— На терпентин ли?

Другият глас пак се намеси:

— В една от стаите има художнически материали.

— Благодаря. Да сте забелязали нещо друго, Йенсен?

— Какво друго ме питахте?

— За подозрителни шумове.

— А, да! Не беше шумно, беше тихо като в гроб. Е, хе-хе, не исках...

— Спокойно, Йенсен. Познавате ли починалата?

— Видях я за пръв път, като дойде в работилницата ми. Изглеждаше бая надутичка...

— Какво искаше да поправите?

— Термостата на нагревателите в банята.

— Ще ни направите ли услугата да проверите дали наистина нещо е повредено? Ако изобщо е имала нагреватели.

— Защо... а, ясно, тя може да е планирала цялата тая работа и е искала да я намерим, а?

— Нещо такова.

— Е, да, ама термостатът е скапан.

— Скапан ли?

— Развален е.

— Откъде знаете?

Мълчание.

— Нали са ви предупредили да не докосвате нищо, Йенсен?

— Е, да, ама мина много време, докато дойдете, и аз така се изнервих, че трябваше да измисля нещо.

— Значи сега починалата има работещ термостат?

— Ами... хе, хе... да.

Хари се опита да се отдръпне от леглото, но краката му отказваха да помръднат. Лекарят затвори очите на Ана и сега тя изглеждаше като заспала. Том Валер изпрати електротехника вкъщи и му нареди да е на разположение през следващите дни, а дежурните полицаи, излезли навън, освободи. Хари никога не беше предполагал, че ще се почувства така, но в действителност се радваше на компанията на Том Валер. Без

опитния си колега той не би успял да зададе и един логичен въпрос, камо ли да вземе разумно решение.

Валер попита лекаря дали ще им съобщи предварителното си заключение.

— Куршумът очевидно е минал през черепа, разрушил е мозъка и така е спрял всички жизнени функции. Ако предположим, че температурата в стаята е била постоянна, то телесната температура сочи, че е мъртва поне от шестнадесет часа. Няма следи от насилие. Нито от спринцовки или приети медикаменти. Но... — лекарят направи пауза, за да засили ефекта от думите си:

— ... белезите по китките ѝ показват, че и преди е правила опити за самоубийство. Напълно умозрително, но професионално предположение: страдала е от маниакална депресия или от депресия с натрапчиви мисли за самоубийство. Ще открием неин медицински картон при някой психолог.

Хари се опита да каже нещо, но езикът му не се подчини.

— Ще знам повече подробности, като извърша аутопсията.

— Благодарим, докторе. Нещо важно, Вебер?

— Оръжието е „Берета“ М-92, доста често срещано. И няколко пръстови отпечатъка по дръжката, които трябва да са нейни. Куршумът е заседнал в дъските на леглото; типът муниции съвпада с оръжието, така че от само себе си е ясно какво ще покаже балистичната експертиза: стреляно е с този пистолет. Ще получите пълния протокол утре.

— Чудесно, Вебер. Още нещо. Когато електротехникът е дошъл, е било заключено. Забелязах, че заключването е с брава с език, а не със секретна брава, затова е изключено някой да е бил в апартамента и да си е тръгнал. Освен ако въпросният човек не е взел ключа на мъртвата и не е излязъл с него, разбира се. С други думи, ако открием ключа ѝ, бързо ще се доближим до разрешение на случая.

Вебер кимна и вдигна жълтия молив, на който висеше връзка ключове.

— Намерихме ги върху скрина в коридора. Ключ за няколко врати — използва се за портата на двора и за всички общи помещения. Проверих. С него се отключва и този апартамент.

— Прекрасно. Тогава по принцип ни липсва само подписано от починалата предсмъртно писмо. Някой възразява ли да обявим случая

за приключен?

Валер погледна Вебер, лекаря и Хари.

— Добре. В такъв случай да съобщим на близките печалната вест и те да я идентифицират.

Излезе в коридора, а Хари остана до леглото. След малко Валер пак се показа на вратата.

— Не е ли яко, когато нещата се нареждат отведнъж, Хари?

Мозъкът на Хари даде нареждане на главата да кимне, но нямаше представа дали тя се подчини.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА ИЛЮЗИЯТА

Гледам първото видео. Пускам го кадър по кадър и нещо в мен се запалва. Наподобява частици барут, все още не превърнали се в чиста енергия; все едно пламтящ рояк астероиди следват голяма комета до самата атмосфера и там изгарят, а кометата невъзмутимо продължава пътя си. И никой не е в състояние да стори нищо, защото орбитата е начертана преди милиони години, преди човечеството, чувствата, омразата и милостта да се родят. Курушумът влиза в главата, разкъсва мислите, разбърква мечтите. А в ядрото на човешката глава на парченца се разпада и последната мисъл, която представлява нервен импулс от центъра на болката, последен противоречив зов за помощ към себе си, преди всичко да онемее. Кликнах на второто заглавие на видео. Поглеждам през прозореца, докато компютърът работи и търси в нощта на интернет пространството. На небето има звезди и аз се замислям, че всяка от тях е доказателство за необратимостта на съдбата. Няма никакъв смисъл, те се издигат над създадената от човека необходимост от логика и взаимовръзка. И точно затова са толкова красиви, мисля си аз.

И вторият видеозапис е готов. Кликвам върху „play“. Play a play.^[1] Като пътуващ театър е, който поставя една и съща пиеса, само че на ново място. Същите реплики и движения, същият костюм, същата сценография. Само статистите са сменени. И заключителната сцена. Тази вечер не се разигра трагедия. Доволен съм от себе си. Открих същността на героя, който играя — хладнокръвен, професионален антагонист, който знае точно какво иска и убива при необходимост. Никой не се опитва да раздува времето, никой не се смее след случката на „Бугста“. И затова аз съм Господ в двете минути, в сто и двадесетте секунди, които сам съм си дал. И илюзията функционира. Дебелите дрехи под работния комбинезон, двойните подметки, цветните леци и заучените движения.

Излизам от интернет и в стаята става тъмно. До мен отвън стига единствено далечният шум от града. Днес се видях с Принца. Странна птица. При вида му ме обзема противоречивото чувство за *pluvianus aegyptus* — птичката, която живее, като почиства пасти на крокодила. Каза, че всичко е под контрол, че от Отдела по грабежите не са открили никакви следи. Той получи дела си, а аз — обещания еврейски пистолет.

Вероятно трябва да се зарадвам, но нищо не може да възстанови целостта ми.

После се обадох в полицията от телефонна кабина, но ми дадоха информация едва когато им обясних, че съм ѝ роднина. Било самоубийство, Ана се застреляла. Случаят е приключен. Едва успях да затворя, преди да избухна в смях.

[1] Play a play (англ.) — Изиграй пиеса. — Бел.прев. ↑

ВТОРА ЧАСТ

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

FREITOT

— Албер Камю казва, че самоубийството е единственият действителен проблем във философията — отбеляза Ауне и подуши сивото небе над „Бугста“. — Понеже решението дали животът си струва, или не, отговаря на основния въпрос на философията. Всички други въпроси — дали светът има три измерения, а духът девет или десет категории — идват на второ място.

— Аха — кимна Хари.

— Много от колегите ми са правили проучвания защо хората се самоубиват. И знаеш ли коя е най-обичайната причина според изследванията им?

— Надявах се да ми отговориш точно на тези въпроси — Хари вървеше на зигзаг между хората по тесния тротоар, за да не се отдалечава твърде от пътническият психолог.

— Не им се живее повече — обясни Ауне.

— Май някой е заслужил Нобелова награда.

Снощи Хари се обади на Ауне и се уговориха да го вземе от кабинета му в девет. Минаха покрай филиала на банка „Нордеа“ и Хари забеляза зелен контейнер пред „7-Илевън“ от другата страна на улицата — стоеше се все на същото място.

— Често забравяме, че решението сам да си отнемеш живота почти винаги го вземат рационално мислещи и умствено напълно здрави хора, които не очакват животът да им предложи нещо повече — продължи Ауне. — Например възрастни хора, изгубили спътника си в живота или с разклатено здраве.

— Тази жена беше млада и здрава. Какви рационални доводи би могла да има?

— Първо, кажи какво разбираш под рационален. Ако депресиран човек избере да избяга от болката, като си отнеме живота, логично е да заключим, че не е намерил правилното разрешение на проблема. От друга страна, трудно е да разглеждаме самоубийството като рационално в типичния случай, когато депресираният, на път да излезе

от дупката, събира необходимия излишък от енергия и извършва активното действие на самоубийството.

— Възможно ли е самоубийството да се случи напълно спонтанно?

— Възможно е, разбира се. Но най-често се започва с опит за самоубийство, особено при жените. В САЩ се смята, че всяка самоубила се жена е направила десет така наречени опита за самоубийство.

— Така наречени ли?

— Да вземеш пет таблетки приспивателно е вик за помощ. Това си е сериозен проблем, но аз не го причислявам към опитите за самоубийство, щом флаконът с хапчета си стои наполовина пълен върху нощното шкафче.

— Тази жена се е застреляла.

— Мъжко самоубийство, да.

— Защо мъжко?

— Една от причините мъжете по-често да успяват да се самоубият, е, че избират по-агресивни и фатални методи от жените, например предпочитат огнестрелни оръжия и високи сгради, вместо да си режат вените и да взимат свръхдоза. Доста необичайно е жена да се застреля.

— Подозрително необичайно ли?

Ауне погледна Хари изпод вежди.

— Имаш ли причина да мислиш, че не е било самоубийство?

Хари поклати отрицателно глава.

— Просто искам да съм сигурен. Ще завием надясно, апартаментът ѝ е точно след баирчето.

— Улица „Безгрижие“? — Ауне се подсмихна и погледна нагоре към заплашителните облаци на небето. — Естествено.

— Защо да е естествено?

— Sans souci. Без грижи. Това е името на двореца на Кристоф, хаитянският крал, който се самоубил, когато французите го пленили. Именно той насочил оръдията към небето, за да си отмъсти на Бог.

— Ами...

— И сигурно се сещаш какво е казал писателят Ула Бауер за тази улица? „Преместих се на улица «Безгрижие», но и това не помогна.“ — Ауне се разсмя така, че двойната му брадичка се разтресе.

Халвуршен стоеше пред портата и чакаше.

— Срегнах Бярне Мьолер на тръгване от Управлението — докладва той. — Държа се сякаш случаят вече е напълно приключен.

— Само последно ще проверим някои неясни неща — обясни Хари и отключи с ключа, който електротехникът му даде.

Полицейските заграждения пред вратата на апартамента бяха свалени, трупът — изнесен, но иначе нищо не беше докоснато от снощи. Влязоха в спалнята. Белият чаршаф в голямото легло светеше в полумрака.

— Какво търсим? — попита Халвуршен, а Хари дръпна пердетата настрани.

— Резервен ключ за жилището — обясни Хари.

— Защо?

— Тръгнахме от идеята, че е имала един резервен ключ и именно него е дала на електротехника. Поразрових се малко. Обикновен ключар не изработва системни ключове. Поръчват се при оторизиран ключар. Понеже ключът е един за общите помещения — за портата, за вратата на мазето и тъй нататък, управата на жилищната кооперация държи да контролира изработката на нови ключове. Затова живущите вземат писмено разрешение от управата, за да си поръчат нов ключ, нали? А съгласно договорката с управата оторизираният ключар прави списък на изработените ключове за всеки отделен апартамент. Снощи се обадох на ключаря на улица „Вибе“. Ана Бетсен е разполагала с два резервни ключа, значи общо е имала три. Единия намерихме в апартамента, вторият е бил у електротехника. А къде е третият? Докато не го открием, не можем да изключим сценария някой да е бил тук, когато тя е починала, и да си е тръгнал.

Халвуршен кимна бавно:

— Значи търсим третия ключ.

— Третия, да. Ти започни, Халвуршен, а през това време аз ще покажа на Ауне нещо друго.

— Дадено.

— А, още нещо. Не се учудвай, ако откриеш мобилния ми телефон. Сигурно съм го оставил тук вчера следобед.

— Нали каза, че си го загубил онзи ден.

— Пак го намерих. И пак го загубих. Сещаш се...

Халвуршен поклати отрицателно глава. Хари придружи Ауне до коридора и го поведе из стаите.

— Обърнах се към теб, понеже ти си единственият художник, когото познавам.

— Доста силно казано, за съжаление — Ауне все още се затрудняваше да си поеме дъх след стълбите.

— Добре, но все пак знаеш доста за изкуството, затова се надявам да изкопчиш нещо от това.

Хари отвори плъзгащата се врата към най-вътрешната стая, запали осветлението и посочи с ръка. Но вместо да разгледа трите картини, Ауне измърмори тихо „олеле“ и се приближи до триглавия лампион. Извади си очилата от вътрешния джоб на туидовото сако, наведе се и се зачете в тежката поставка.

— Не може да бъде! — възкликна той. — Истинска лампа на Гример!

— Гример?

— Бертол Гример. Световноизвестен немски дизайнер. Проектирал е впрочем паметника в чест на победата, който Хитлер поръчал да издигнат в Париж през 1941-а. Имал шансове да стане един от най-великите творци на нашето време, но в разгара на кариерата му се разчуло, че трима от бабите и дядовците му са цигани. Изпратили го в концентрационен лагер и зачеркнали името му от всички негови сгради и произведения на изкуството. Гример оцелял, но си счупил и двете ръце в каменната кариера, където работели циганите. Продължил да твори след войната, ала заради недъга си никога не успял да си възвърне старата форма. Все пак си мисля, че тази лампа е от годините след края на войната — Ауне повдигна абажура.

— Исках да те питам по-скоро за тези портрети — изкашля се Хари.

— Аматорски — изсумтя Ауне. — По-добре се вгледай в тази елегантна женска статуя. Богинята Немезида, любимият мотив на Бертол Гример след войната. Богинята на отмъщението. Отмъщението впрочем е обичаен мотив за самоубийство. Самоубиецът смята, че причина за проваления му живот е друг човек и като си отнеме живота, иска да му вмени чувство на вина. Бертол Гример се е самоубил. Но първо убил жена си, защото имала любовник. Мъст, мъст и пак мъст.

Знаеше ли, хората са единствените живи същества, които отъмщават? Интересното в случая е, че...

— Ауне?

— А, да, искаше да се опитам да разтълкувам тези картини, нали? М-да, те не са много по-различни от теста на Роршах^[1] с мастилените петна.

— Аха. Онези картини, които използвате, за да предизвикате асоциации у пациентите си?

— Точно така! Проблемът е, че ако аз разтълкувам тези картини, моят коментар вероятно ще разкрие повече моята душевност, отколкото нейната. Впрочем вече никой не вярва на теста на Роршах. Но да видим... Тези картини са много мрачни. Изразяват повече гняв, отколкото депресия. Едната очевидно не е довършена.

— Да не би целта да е такава — да образуват някаква цялост?

— Кое те кара да мислиш така?

— Не знам. Да речем, защото светлината от трите крушки пада съвършено върху всяка картина?

— Аха — Ауне сложи ръка върху гърдите си и замислено докосна устните си с показалец. — Имаш право. Разбира се, че имаш право. И знаеш ли какво, Хари?

— Ами... не.

— Тези картини не ми говорят нищо. Свършихме ли?

— Да. А, почакай, още една подробност, понеже си художник. Виж как палитрата е поставена от лявата страна на статива. Не е ли доста неудобно?

— Да, освен ако не си левичар.

— Ясно. Трябва да отида да помогна на Халвуршен. Не знам как да се отблагодаря, Ауне.

— Ще ти кажа как. Ще добавя още един час на следващата фактура.

Халвуршен беше приключил със спалнята.

— Не е имала почти никакви вещи — отбеляза той. — Все едно претърсвах хотелска стая. Само дрехи, тоалетни принадлежности, ютия, пешкири, спално бельо, такива неща. Няма дори семейна снимка, писмо или лични документи.

След един час Хари разбра какво искаше да каже Халвуршен. Преровиха целия апартамент и се върнаха в спалнята, без да открият

дори сметка за телефон или разписка от банката.

— Това е най-странното жилище, което съм претърсвал — обобщи Халвуршен и седна до Хари на бюрото. — Сигурно е разчистила. Навярно е искала да вземе със себе си цялата си същност, преди да си отиде, ако ме разбираш.

— Разбирам те. Не видя ли следи от лаптоп?

— От лаптоп ли?

— От преносим компютър.

— За какво говориш?

— Не забеляза ли бледия четириъгълник върху дървения плот тук? — Хари посочи към бюрото между тях. — Тук май е стоял лаптоп, който е бил махнат.

— Така ли?

Хари усети изпитателния поглед на Халвуршен.

От улицата се загледаха в прозорците ѝ на бледожълтата фасада, а Хари изпуши намачкана като хармоника цигара, която намери във вътрешния джоб на палтото си.

— Странна работа с роднините ѝ — отбеляза Халвуршен.

— В смисъл?

— Мьолер не ти ли каза? Не са открили адрес нито на родителите ѝ, нито на братя, сестри или друг близък; само на чичо ѝ, който бил в затвора. Наложил се Мьолер сам да звъни в погребално бюро, за да уреди погребението на бедното момиче. Сякаш не е достатъчно самотно да умреш.

— Аха. В кое погребално бюро?

— „Сандеман“ — отвърна Халвуршен. — Чичо ѝ искал да я кремират.

Хари дръпна от цигарата и видя как димът се издигна и се изгуби. Краят на процес, който протича така: селянин посява семена от тютюн на нива в Мексико. В продължение на четири месеца семето се превръща в тютюнево растение с човешки бой, а след още два го берат, нижат, сушат, сортират, пакетират и го изпращат във фабриките на Ар Джей Рейнолдс във Флорида или Тексас, където тютюнът се превръща в цигара с филтър, марка „Кемъл“; опаковат я във вакуумиран, жълт пакет, който поставят в кашон, за да го натоварят на кораб за Европа. И

осем месеца, след като е бил лист в края на зелено, избуяващо растение под слънцето на Мексико, тютюнът пада от пакета под формата на цигара в джоба на палтото на пиян мъж. Той, от своя страна, пада по стълбите или от таксито, или се завива с палтото вместо с одеяло, понеже не успява или не смее да отвори вратата на спалнята заради дебнещите под леглото му чудовища. А после, когато най-накрая намира цигарата, смачкана и с полепнали по нея боклуци от джоба, захапва единия ѝ край със зловонната си уста и запалва другия. А след като изсушения, нарязан на ивици тютюнев лист е предизвикал краткотрайно удоволствие в това тяло, той се изпарява и най-после е свободен. Свободен да се разтвори, да се слее с нищото. Да потъне в забрава.

Халвуршен се прокашля два пъти:

— Откъде разбра, че тя е поръчала ключовете точно при ключаря на улица „Вибе“?

Хари пусна угарката от цигарата на земята и се загърна в палтото си.

— Май Ауне е прав — погледна небето той. — Ще вали. Ако ще ходиш до Управлението с колата, ще дойда с теб.

— В Осло има не по-малко от стотина ключари, Хари.

— Аха. Позвъних на заместник-председателя на кооперацията. Кнют Арне Рингнес. Голям пич. От двадесет години използвали ключаря на „Вибе“. Ще се махаме ли от тук?

— Радвам се, че си тук — усмихна се Беате, щом Хари влезе в House of Pain. — Снощи открих нещо. Виж — тя превъртя видеозаписа назад и натисна копчето за пауза. На екрана се показа потрепващ кадър с лицето на Стане Грете, обърнато към маскирания крадец. — Уголемих част от картината. Искях да виждам лицето на Стане възможно най-голямо.

— Защо? — учуди се Хари и се отпусна на стола.

— Ако погледнеш брояча, ще видиш, че този кадър е направен осем секунди преди Екзекутора да стреля...

— Екзекутора ли?

Тя се усмихна смутено.

— Така започнах да го наричам за по-лесно. Дядо ми имаше чифлик и аз... така де.

— Къде?

— Във Вале в долината Сетесдален.

— И там си виждала как колят животните?

— Да — тонът ѝ не предразположи Хари да продължи да я разпитва.

Беате пусна видеозаписа на бавен кадър и лицето на Стане Грете оживя. Хари видя как тя бавно мигна и раздвижи устни. Започна напрегнато да чака изстрела, когато Беате неочаквано спря видеото.

— Видя ли? — нетърпеливо попита тя.

Изминаха няколко секунди, преди Хари да разбере.

— Та тя говори! — възкликна той. — Казва нещо непосредствено преди да я застрелят, но на записа не се чува нищо.

— Защото шепне.

— Как не съм го забелязал! Но защо? И какво казва?

— Дано скоро да разберем. Свързах се със специалист от Центъра за помощ на глухоними хора, умее да чете по устните. Идва насам.

— Чудесно.

Беате погледна часовника. Хари прехапа долната си устна, пое си въздух и тихо поде:

— Беате...

Видя как тя застина, щом чу името си.

— Имах партньорка на име Елен Йелтен.

— Известно ми е — бързо отвърна тя. — Била е убита близо до река Акершелва.

— Да. Като се случеше да зациклим при някой случай, обикновено използвахме различни техники за активиране на информацията в подсъзнанието ни. Игри на асоциации — пишехме думи на листчета и такива неща — усмихна се унило Хари. — Може би ти звучи доста мъгляво, но понякога даваше добри резултати. Та си мислех и ние с теб да се опитаме да порботим така.

— Така ли?

Хари се озадачи колко по-самоуверена изглежда Беате, когато разглеждат записи или нещо на компютъра. Сега го гледаше, все едно е предложил да играят покер със събличане.

— Интересува ме какво чувстваш по отношение на този случай.

— Ами какво да чувствам — колебливо се засмя тя.

— Забрави за малко за неоспоримите факти — Хари се наведе напред на стола. — Не бъди разсъдлива. Не ти е нужно доказателство. Просто кажи какво ти подсказва интуицията.

Тя се взря в масата за секунда. Хари чакаше. После вдигна очи и го погледна право в очите:

— Струва ми се, че е ПЧТ.

— ПЧТ?

— Победа на чужд терен. Това ще се окаже един от петдесетте процента, които никога няма да разкрием.

— Ясно. И защо?

— Проста аритметика. Като се замислиш за всички идиоти, които не успяваме да заловим, престъпник като Екзекутора — човек предвидлив и очевидно с достатъчно сведения за начина ни на работа — има сравнително добри шансове да се измъкне.

— Аха — Хари си потърка лицето. — Значи интуицията ти се състои само в смятане?

— Не само това. В подхода му има нещо особено. Някак е много категоричен. Сякаш го мотивира нещо...

— Какво го подтиква да влезе в тази банка, Беате? Сребролюбие ли?

— Не знам. В статистиката за мотивите за грабеж на първо място е алчността, на второ е тръпката, а...

— Зарежи статистиката, Беате. Сега си в ролята на разследващ полицаи, сега анализиращ не само видеозаписи, а и собствените си несъзнателни тълкувания на видяното от теб. Това е най-важното правило, за да успееш, повярвай ми.

Беате го погледна. Хари усещаше, че е на път да я накара да проговори.

— Хайде! — настоя той. — Каква е мотивацията на Екзекутора?

— Чувства.

— Какви чувства?

— Силни.

— Какви, Беате?

Тя затвори очи.

— Любов и омраза. Омраза. Не, любов. Не знам.

— Защо я застрелва?

— Понеже той... не.

— Хайде. Защо я убива? — Сантиметър по сантиметър Хари бе приближил стола си до нейния.

— Защото е принуден. Защото го е решил... предварително.

— Браво. Защо го е решил предварително?

Някой почука на вратата.

Хари би предпочел Фриц Белке да не бе пресякъл улиците в центъра толкова бързо с велосипеда си, за да им се притече на помощ. Но сега той вече стоеше на вратата: добродушен, пълничък мъж с кръгли очила и розова каска за колело. Белке не беше глух и определено не беше ням. За да се осведоми каква е постановката на устните на Стане Грете, първо пуснаха онази част от записа, където се чуваше какво казва тя. Докато записът вървеше, Белке не млъкваше.

— Аз съм специалист, но всъщност всички ние четем по устните, въпреки че чуваме какво ни казват. Затова например изпитваме неприятно усещане, когато във филма движението на устата и речта не са синхронизирани, макар да става дума за частици от секундата.

— Аха — каза Хари. — Лично аз не разбирам нищо по движението на устните ѝ.

— Проблемът е, че само тридесет до четиридесет процента от думите могат да се прочетат директно от устните. За да разберем останалото, се налага да се вгледаме в изражението на лицето, в езика на тялото, да се доверим на собственото си чувство за езика и логиката, за да възпроизведем липсващите думи. Да разсъждаваме, е също толкова важно, колкото и да наблюдаваме.

— Тук започва да шепне — напомни Беате.

Белке млъкна и в пълна концентрация проследи леките движения на устните на екрана. Беате стопира записа преди изстрела.

— Ясно — каза Белке. — Пуснете го пак.

И след това:

— Още веднъж.

И:

— Пак, ако обичате.

След седмия път кимна в знак, че е видял достатъчно.

— Не разбирам какво има предвид — обобщи Белке, — но ми се струва, че знам какво казва.

Беате подтичваше по коридора, за да върви в крак с Хари.

— Смятат го за най-добрия експерт в тази област в цялата страна — увери го тя.

— И какво от това — възрази Хари. — Самият той призна, че не е сигурен.

— Ами ако е казала точно това?

— Няма логика. Сигурно е пропуснал едно „не“.

— Не съм съгласна.

Хари спря рязко и Беате едва не се блъсна в него. Погледна ужасено облещаното му око.

— Браво! — възкликна той.

— Какво искаш да кажеш? — объркано попита тя.

— Похвално е, че не си съгласна. Означава, че вероятно вече си забелязала нещо и си стигнала до някакъв извод, макар и още да не знаеш точно какъв. А аз съм го пропуснал — той пак тръгна. — Изхождаме от идеята, че ти си права. Да поразсъждаваме докъде ще ни доведе — Хари спря пред асансьора и натисна копчето.

— Къде отиваш? — попита Беате.

— Да проверя нещо дребно. Ще се върна след по-малко от час.

Вратите на асансьора се плъзнаха настрани и оттам излезе началникът на полицейски отдел Иваршон.

— Охо! — засия той. — Великият детектив в разгара на разследването? Какво ново има?

— Нали смисълът на паралелно работещите групи е да не говорим много-много помежду си — избегна отговора Хари, заобиколи го и влезе в асансьора. — Ако, разбира се, съм разбрал правилно теб и ФБР.

Иваршон се усмихна широко и не отмести погледа си.

— Естествено е да си споделяме ключови сведения.

Хари натисна копчето на асансьора за първия етаж, но Иваршон застана на вратата и я блокира:

— Е?

— Стине Грете прошепва нещо на крадеца, преди той да я застреля — вдигна рамене Хари.

— Така ли?

— Предполагаме, че казва „Вината е моя.“

— „Вината е моя“ ли?

— Да.

Иваршон смръщи вежди.

— Не може да е вярно. Логично е да каже „вината не е моя“, тоест тя няма вина, че шефът на банковия клон се е забавил с шест секунди, докато сложи парите в чувала.

— Не съм съгласен — възрази Хари и демонстративно погледна часовника си. — Съдейства ни най-добрият експерт в тази област в страната. Подробностите ще научиш от Беате.

Иваршон се облегна на едната врата, която на тласъци буташе гърба му.

— Значи е забравила да добави едно „не“ заради шока. Само с това ли разполагате? Беате?

Тя се изчерви.

— Току-що започнах да изучавам записа от обира на „Ширке“.

— И до какъв извод стигна?

Погледът ѝ заснова от Иваршон към Хари.

— Засега до никакъв.

— Значи нямате нищо ново — обобщи Иваршон. — Тогава сигурно ще ви зарадвам с новината: призовахме деветима заподозрени и ги разпитахме. И имаме план, как да изкопчим нещо от Раскол.

— От Раскол ли? — изненада се Хари.

— Раскол Баксхет, самият крал на подземния свят — обясни Иваршон, хвана се за колана, пое си въздух и си повдигна панталоните със самодоволна усмивка. — Подробностите ще научиш от Беате.

[1] Херман Роршах (1884–1922) — швейцарски фройдистки психиатър и психоаналитик, най-известен е с т.нар. „Тест на Роршах с мастилените петна“. — Бел.прев. ↑

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

МРАМОР

Хари не криеше, че относно някои неща проявява дребнавост. Както например към „Бугста“. Не я харесваше. Не знаеше каква точно е причината. Вероятно защото на тази улица, постлана със злато и нефт, този своеобразен рай за щастливците, никой не се усмихва. Самият Хари също не се усмихваше, но той живееше в квартал Бишлет, не му плащаха да се усмихва, а и в момента имаше доста причини да не го прави. Но това не означаваше, че Хари, както повечето норвежци, не обича да му се усмихват.

В безгласния си гняв Хари се опита да оправдае момчето зад тезгяха на „7-Илевън“: сигурно мрази работата си, живее също като Хари в Бишлет, а и навън пак започна да ръми.

Бледото лице с възпалени зачервени пъпки равнодушно погледна служебната му карта:

— Как да знам откога този контейнер стои тук?

— Ами все пак е зелен и ти закрива половината гледка към „Бугста“ — подсети го Хари.

Момчето простена и сложи ръце на хълбоците си, които едва задържаха панталоните му да не се свлекат.

— Седмица. Или нещо подобно. Махай се, виж колко хора чакат зад теб.

— Аха. Погледнах в контейнера. Няма почти нищо освен няколко празни бутилки и вестници. Знаеш ли кой го е поръчал?

— Не.

— Виждам, че над тезгяха имаш охранителна камера. Ако се съди по ъгъла, май хваща и контейнера пред прозореца?

— Щом казваш.

— Ако все още пазите записа от миналата седмица, искам да го видя.

— Обади се утре, тогава ще дойде Бидона.

— Кой е Бидона?

— Шефът на магазина.

— Тогава ти предлагам да му се обадиш сега и да му поискаш разрешение да ми дадеш записа, за да не ти губя повече времето.

— Я се огледай бе, човек — пъпките му почервеняха още повече. — Сега нямам време да търся някакво си видео.

— О — Хари дори не се обърна. — Тогава след работно време, а?

— Работим денонощно — обясни момчето и нетърпеливо забели очи.

— Шегувам се — усмихна се Хари.

— Така ли, ха-ха, колко смешно — бавно каза момчето с глас на сомнамбул. — Ще зимаш ли нещо, или не?

Хари поклати отрицателно глава, а момчето се провикна:

— Следващия, моля!

Хари въздъхна и се обърна към чакащите, които се втурнаха към тезгяха:

— Касата не работи. Аз съм от полицията в Осло — показва им служебната си карта. — А този човек е арестуван, защото не знае как се произнася думата „вземам“.

Както споменахме, Хари проявяваше дребнавост по отношение на някои неща. Но точно сега остана доволен от реакцията на присъстващите. Обичаше да му се усмихват.

Но не със заучената усмивка на проповедниците, политиците и погребалните агенти. Те се усмихват с очи, докато говорят, а това придаваше на господин Сандеман от едноименното погребално бюро искреност, от която, както и от температурата в хладилната камера на булевард „Маюрстюа“, Хари го побиваха тръпки. Огледа се. Два ковчега, стол, венец, погребален агент, черен костюм и зализана на темето му коса.

— Изглежда толкова красива — почти замечтано констатира Сандеман. — Спокойна. Отпочинала. Достойна. Роднина ли сте?

— Не съвсем — Хари показва служебната си карта с надежда господинът да запази искреността си за близките на починалата. Но не се оказва така.

— Трагедия е, че млад човек като нея си отива по този начин — усмихна се Сандеман и допря длани една о друга. Пръстите му бяха

мършави и кокалести.

— Бих искал да прегледам дрехите, които починалата е носила, когато са я намерили — обясни Хари. — От бюрото ми казаха, че вероятно сте ги донесли тук.

Сандеман кимна и донесе бял найлонов плик — погрижил се за тях, за да ги предаде на роднините, ако случайно се появят. Хари напразно търсеше джобове по дрехата.

— Нещо конкретно ли търсите? — невинно попита Сандеман, докато надзърташе над рамото на Хари.

— Ключ за дома ѝ — отвърна полицаят. — Не намерихте ли нещо, докато... — втренчи се в кокалестите пръсти на Сандеман. — ... я събличахте?

Сандеман затвори очи и поклати отрицателно глава:

— По дрехите ѝ нямаше нищо. Освен онази снимка в обувката, разбира се.

— Каква снимка?

— Странно, нали? Сигурно някакъв обичай. Все още е вътре.

Хари извади от плика черната ѝ обувка с висок ток и за миг тя се мерна пред очите му: застанала на вратата, в черна рокля, черни обувки, червени устни. Яркочервени устни.

На намачканата снимка имаше жена с три деца на плажа, изглеждаше като спомен от почивка някъде в Норвегия. На заден план се виждаха скали и високи смърчове по билата.

— Идвал ли е някой от роднините? — осведоми се Хари.

— Само чичо ѝ, придружен от ваш колега, разбира се.

— Как така се разбира?

— Ами, доколкото схванах, той излежава присъда.

Хари не отговори. Сандеман се наведе напред и така се прегърби, че малката му глава потъна между раменете и му придаде вид на лешояд:

— Да имате някаква представа какво е извършил? — после шептящият му глас прозвуча като дрезгав крясък на птица: — Понеже дори не му разрешават да присъства на погребението.

Хари се прокашля.

— Мога ли да я видя?

Сандеман явно остана разочарован, но учтиво протегна ръка към един от ковчезите.

Както винаги, Хари се замисли как професионално свършената работа може да разкраси един труп. Ана наистина изглеждаше спокойна. Докосна челото ѝ — студено като мрамор.

— Каква е тази огърлица? — попита Хари.

— Пендари — обясни Сандеман. — Донесе ги чичо ѝ.

— А това? — Хари повдигна снопче хартия, завързано с дебел кафяв ластик: пачка стотачки.

— Имат такъв обичай — отвърна Сандеман.

— Кой?

— Не знаехте ли? — Сандеман се усмихна с тънките си влажни устни. — Тя е от цигански род.

Всички маси в столовата на Главното полицейско управление бяха заети от колеги, улисани в оживени разговори. Без една. Хари се насочи към нея.

— Ще се сближиш постепенно с хората — обърна се той към Беате, която явно не беше убедена в думите му. Изпита усещането, че двамата имат повече допирни точки, отколкото бе предполагал. Седна и сложи пред нея видеокасата. — Тази е от деня на обира: заснета е от магазина „7-Илевън“ точно срещу банката. А втората е от предишния четвъртък. Ще ги погледнеш ли, може да се появи нещо интересно.

— Да проверя дали крадецът е влизал в магазина, така ли? — измърмори Беате с пълна уста — ядеше филия, намазана с пастет. Хари погледна надолу към кутията с домашно приготвен сандвич.

— Е — кимна той, — всичко е възможно.

— Разбира се — съгласи се тя и очите ѝ се насълзиха от усилието да преглътне. — През деветдесет и трета имаше обир в „Кредиткасен“. Крадецът носеше найлонови торби за парите с реклама на „Шел“. Проверихме записа от камерите на най-близката бензиностанция. Оказа се, че купил оттам торбите десет минути преди обира. Бил в същите дрехи, но без маска. Арестувахме го след половин час.

— Ние преди десет години? — изплъзна се от устните на Хари.

Лицето на Беате промени цвета си като светофар. Тя грабна филията и се опита да се скрие зад нея.

— Баща ми — измънка тя.

— Извинявай, не исках да те засегна.

— Няма нищо — бързо отвърна тя.

— Баща ти...

— Почина — обясни тя. — Отдавна.

Хари поседя, заслушан в звуците от хранещи се хора и загледан в ръцете си.

— Защо си взел и запис от седмицата преди обира? — поинтересува се Беате.

— Заради контейнера — отговори Хари.

— Какво за него?

— Обадих се на службата, доставяща контейнери, и ги поразпитах. Във вторник го поръчал някой си Стайн Съобста, живущ на улица „Индустри“. На следващия ден го доставили на уговореното място точно пред „7-Илевън“. В Осло има двама души с името Стайн Съобста. И двамата отричат да са поръчвали такъв контейнер. Моята теория е, че крадецът го е поръчал, за да закрие изгледа през прозореца и камерата да не го заснеме анфас, докато пресича улицата на излизане от банката. Ако в деня, когато се е обадил за контейнера, е бил в „7-Илевън“ и е проучвал разположението, има вероятност да забележим човек, който оглежда камерата и надзърта през прозореца към банката, за да провери под какъв ъгъл хваща терена.

— Може, ако извадим късмет. Свидетелят ни пред „7-Илевън“ казва, че крадецът не бил свалил маската си, докато пресичал улицата. Защо в такъв случай да си създава главоболия с този контейнер?

— Не е изключено първоначално да е възнамерявал да си свали маската, докато пресича улицата — въздъхна Хари. — Знам ли! Само ми се струва, че зеленият контейнер е свързан с инцидента по някакъв начин. Стои там цяла седмица и освен случайни минавачи, изхвърляли отпадъци в него, никой друг не го е използвал.

— Добре — Беате взе видеозаписите и се изправи.

— Още нещо — спря я Хари. — Какво знаеш за Раскол Баксхет?

— За Раскол ли? — намръщи се Беате. — Беше легенда, докато се предаде. Ако се вярва на слуховете, имал е пръст в деветдесет процента от банковите обира в Осло. Предполагам, че е в състояние да изреди имената на всички, извършили обир през последните двадесет години.

— Значи Иваршон иска да го използва за това. В кой затвор е? Беате посочи с палец над рамото си.

— Отделение „А“, точно над поляната.

— В „Бутсен“?

— Да. Но откакто е на топло, отказва да каже и дума на който и да било полицаи.

— И защо Иваршон си мисли, че ще го накара да проговори?

— Най-последно е открил какво ще накара Раскол да преговаря с него. В „Бутсен“ се говори, че Раскол за пръв път моли за нещо. Става дума за наскоро починала роднина.

— Така ли? — Хари се надяваше лицето му да не го издаде.

— Ще я погребат след два дена. Раскол е изпратил писмо на директора на затвора с молбата да му разрешат да присъства.

Беате си тръгна, а Хари остана още малко на масата. Обедната почивка свърши и столовата почти опустя. Беше от онези така наречени светли и уютни зали за хранене, поддържана от агенция „Държавни столови“, затова Хари предпочиташе да се храни навън. Но внезапно се сети, че точно тук танцува с Раquel на коледния купон. Именно тук узря решението му да я превземе. Или обратно. Все още си спомняше усещането за гъвкавия ѝ гръб под дланта си.

Раquel.

След два дена ще погребат Ана; никой не се съмняваше, че сама си е посегнала. Единственият човек, присъствал там и в състояние да ги опровергае, беше самият Хари, но той не помнеше нищо. Защо в такъв случай просто не остави нещата така? Рисува да изгуби много, а няма да спечели нищо. Защо не забрави случая поне заради себе си и Раquel?

Хари опря лакти на масата и зарови лице в ръцете си.

А ако може да ги опровергае, би ли го направил?

Хората от съседната маса се обърнаха, като чуха скърцането от дръпнат стол. Видяха как полицаят с обръснатата глава, дългите крака и лошата слава бързо се отправи към изхода на столовата.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

„ФЛАКС“^[1]

Двамата мъже притичаха под дъжда и при влизането им в тъмния тесен павилион се чу ядосаното подрънкване на звънчето над вратата. Магазинът за плодове и тютюневи изделия на Елмер беше един от последните от този вид: едната стена беше облепена със списания за мотори, лов, спорт и софт порно, а на другата бяха наредени цигари и пури. Тезгяхът бе покрит с три купчини фишове за лотария, разпръснати сред запотени захаросани пръчици и сухи, сиви марципанови прасенца с коледни панделки от миналата година.

— За малко да се намокрите — отбеляза Елмер, слабичък, плешив, но мустакат мъж на около шестдесет години.

— Мамка му, бързо заваля — съгласи се Халвуршен и изтърси капките дъжд от раменете си.

— Типичната зима в Осло — добави продавачът. — Или суша, или пороен дъжд. Двадесет цигари „Кемъл“?

Хари кимна и извади портфейла си.

— И два лотарийни билета за младия полицай? — Елмер подаде билетите на Халвуршен, който се усмихна смутено и бързо ги мушна в джоба си.

— Може ли да запаля вътре, Елмер? — попита Хари и присви очи срещу проливния дъжд, неочаквано заплющял по безлюдния тротоар пред мръсния прозорец.

— Разбира се — отвърна Елмер и върна рестото. — Та аз си вадя хляба от отрова и хазарт.

Наведе се и се оттегли зад накриво закачена кафява завеска, откъдето чува бълбукането на кафеварка.

— Ето я снимката — каза Хари. — Искам само да разузнаеш коя е жената.

— Само ли? — Халвуршен погледна грапавата намачкана фотография, която Хари му подаде.

— За начало проучи къде е направена — посъветва го Хари и се задави силно, при опита си да задържи дима в дробовете. — Май е в някой курорт. В такъв случай там сигурно има бакалия, хазаин, такива хора. Ако семейството на снимката е постоянен гост, някой от работещите там все ще знае кои са. Като разбереш, другото остави на мен.

— Всичко това, защото снимката е била в обувката й?

— Май не е обичайно място за съхранение на снимки, а?

Халвуршен повдигна рамене и погледна към улицата.

— Няма да спре скоро — отбеляза Хари.

— Знам, но трябва да се прибирам вече.

— Какво ще правиш?

— Разни неща, които се наричат живот. Не би представлявало интерес за теб.

Хари се усмихна пресилено в знак, че е схванал опита на Халвуршен да бъде забавен.

— Кефи се.

Звънчето издрънча и вратата се затвори с трясък зад Халвуршен. Хари дръпна от цигарата. Докато разглеждаше четивата на Елмер, му хрумна, че не споделя почти никакви интереси със средностатистическия норвежец. Навярно защото вече нямаше никакви интереси? Слушаше понякога музика, но от десет години никой не бе създал нищо стойностно, нито дори старите герои. Филми? Ако излезеше от някой филм без усещането, че се е подложил на лоботомия, Хари се смяташе за късметлия. Иначе нямаше никакви хобита. С други думи, единственото му занимание се свеждаше до намирането на разни хора и затварянето им зад решетките. Дори и то не караше сърцето му да затупти като преди. Ужасяващото е — помисли си Хари, отпуснал ръка върху студения, гладък тезгях на Елмер, — че това състояние изобщо не го тревожи. Беше се предал. Чувството, че остарява, го изпълваше с облекчение.

Звънчето пак издрънка ядосано.

— Забравих да ти кажа за оня младеж, когото вчера пипнахме за притежание на незаконно оръжие — каза Халвуршен. — Рой Квинсвик, една от бръснатите глави в „Пицарията на Херберт“.

Стоеше на вратата, а дъждовните капки танцуваха по обувките му.

— Аха?

— Очевидно беше изплашен и аз го накарах да изпее нещо полезно за мен, ако иска да се отърве леко.

— И?

— Вечерта, когато Елен беше убита, Свере Улсен бил в квартал Грюнерльока.

— Е, и? Много свидетели дадоха същите показания.

— Да, но този тип видял Улсен да разговаря с някого в колата му. Хари изпусна цигарата си на пода. Не посегна да я вдигне.

— Знае ли кой е бил човекът? — бавно попита той.

Халвуршен поклати отрицателно глава:

— Не, познал само Улсен.

— Даде ли ти описание на външния му вид?

— Сети се само, че въпросният мъж му приличал на полицай. Но твърди, че би го разпознал.

Хари усети как го облива гореща вълна и изговори отчетливо всяка дума:

— Описа ли ти каква е била колата?

— Не, минал бързо оттам.

Хари кимна, докато плъзгаше ръката си по тезгяха напред-назад.

Халвуршен се изкашля.

— Но в съзнанието му останал спомен за спортен модел.

Хари погледна димящата на пода цигара.

— Какъв цвят?

Халвуршен направи знак с ръка, че за съжаление няма отговор.

— Червена? — попита Хари с тих, дрезгав глас.

— Какво?

Хари се поизправи.

— Нищо. Запомни името. И отивай да си живееш живота.

Звънчето пак издрънча.

Ръката на Хари вече не помръдваше върху тезгяха. Внезапно усети студенината на мрамора.

Астри Монсен, четиридесет и пет годишна, се издържаше с преводи на френска художествена литература в домашния си офис на улица „Безгрижие“. В живота ѝ нямаше мъж, а нощем пускаше на

входната врата запис на кучешки лай. Хари чу крачки и щракването на поне три ключалки, преди тя да откряне вратата и да подаде обсипаното си с лунички лице. Погледна го изпод черни къдрици.

— Ух — изплъзна се от устата ѝ при вида на едрата фигура на Хари.

Без да е виждал лицето ѝ, му се стори, че я е срещал преди. Вероятно заради подробното описание, което Ана бе направила на страхливата си съседка.

— Казвам се Хари Хуле и съм от Отдела за борба с насилието — представи се той и ѝ показа служебната си карта. — Извинете, че ви безпокоя толкова късно след обяд. Имам няколко въпроса относно вечерта, когато Ана Бетсен е починала.

Опита се да я успокои с усмивка, когато видя колко трудно ѝ е да прикрие уплахата си. С крайчеца на околото си Хари зърна как завеската на съседската врата леко се раздвижи.

— Може ли да вляза, госпожо Монсен? Ще приключим за няколко минути.

Астри Монсен отстъпи две крачки назад и Хари се възползва от възможността да се шмугне вътре, затваряйки вратата зад себе си. Сега можеше да разгледа щателно африканската ѝ фризура. Очевидно бе боядисала косата си в черно и тя обграждаше малката ѝ бяла глава като огромен глобус.

Останаха прави един срещу друг в оскъдно осветения коридор с изсушени цветя и плакат от музея на Шагал в Ница, поставен в рамка.

— Виждали ли сте ме преди? — поинтересува се Хари.

— Какво... искате да кажете?

— Само питам дали сме се срещали. Ще стигнем и до другото.

Тя отвори уста и пак я затвори. После категорично поклати глава.

— Добре — каза Хари. — Бяхте ли си у дома във вторник вечерта?

Тя кимна колебливо.

— А да сте чули или забелязали нещо?

— Не — отвърна тя малко бързо за вкуса на Хари.

— Не бързайте и помислете пак — подкани я той и се опита да се усмихне приятелски: тази мимика не беше от най-упражняваните в ограничения му репертоар от физиономии.

— Съвсем нищо — повтори тя, а погледът ѝ търсеше вратата зад гърба на Хари. — Нищо.

На улицата Хари запали цигара. Веднага щом излезе от апартамента на Астри Монсен, чу как секретната брава щракна. Тя беше последната, с която разговаря от живущите в кооперацията, и Хари си направи извода, че никой от тях нито е чул, нито е видял него или другиго на стълбището вечерта, когато е починала Ана.

Изхвърли цигарата след второто дръпване.

Вкъщи седна във фатерцула и дълго гледа червеното око на телефонния секретар, преди да натисне копчето за прослушване на съобщения. Ракул му пожелаваше „лека нощ“, а някакъв журналист го молеше за коментар на двата грабежа. После върна лентата назад и изслуша съобщението от Ана: „И те моля да си обуеш онези дънки, дете знаеш, че много ми харесват.“

Разтърка лице. Извади лентата и я хвърли в кошчето за смет.

Навън валеше дъжд, а Хари сменяше каналите един след друг. Хандбал за жени, сапунен сериал и „Стани богат“. Спря се на шведската национална телевизия, където философ и социален антрополог обсъждаха понятието „отмъщение“. Единият твърдеше, че страна като САЩ, носител на определени морални ценности от рода на свобода и демокрация, има етичната отговорност да отмъщава за атаките на своя територия, защото те са посегателство срещу тези ценности.

— Само обетът за разплата — и неговото спазване — може да брани такава крехка система като демокрацията.

— Ами ако ценностите, които демокрацията представлява, бъдат пожертвани в акта на отмъщението? — репликира другият. — Ако съгласно международния закон са накърнени правата на друга нация? Какви ценности се защитават, ако при преследването на виновниците се отнемат правата на невинни цивилни? Къде остава моралната повеля да обърнем и другата буза?

— Проблемът — подхвана другият с усмивка — е, че имаме само две бузи, нали?

Хари изключи телевизора. Поколеба се дали да се обади на Ракул, но се отказа: беше твърде късно. Опита се да чете една от

книгите на Джим Томпсън^[2], но откри, че страниците между 24-а и 38-а липсват. Стана и заснова напред-назад из стаята. Отвори хладилника и безцелно се втренчи в парче сирене и в буркан с ягодово сладко. Искаше му се нещо, но не знаеше какво. Затръшна вратата на хладилника. Кого се опитва да заблуди? Нуждаеше се от питие.

В два часа през нощта се събуди на стола, все още облечен. Изправи се, отиде в банята и изпи чаша вода.

— Мамка му — изсъска той на образа си в огледалото.

Влезе в спалнята и включи компютъра. В интернет намери 104 статии за самоубийството, но нито една за отмъщението, само кратки бележки и куп примери за мотиви за отмъщение в литературата и в старогръцката митология. Тъкмо се канеше да изгаси компютъра, когато се сети, че не си е проверявал електронната поща от няколко седмици. Бяха пристигнали две писма. С едното, изпратено преди четиринадесет дена, доставчикът на интернет му съобщаваше, че спира интернета. Другото беше с адрес на изпращача beth@cello.no. Кликна два пъти и прочете съобщението: *Здравей, Хари. Да не забравиш ключовете. Ана.* Часът на изпращането сочеше, че го е пуснала два часа преди последната им среща. Пак изчете съобщението. Толкова лаконично. Толкова... просто. Хората вероятно си изпращат такива мейли. *Здравей, Хари.* За външен човек сигурно би изглеждало, че са стари приятели, но в миналото те бяха поддържали връзка само шест седмици и Хари дори не подозираше, че тя има електронния му адрес.

Заспа и пак му се присъни как стои наред банката с пушка в ръка. Хората наоколо бяха от мрамор.

[1] „Флакс“ е норвежка държавна лотария. Провежда се чрез лотарийни билети, които се продават по лавки или в павилиони. — Бел.прев. ↑

[2] Джим Томпсън (1906=1977) — американски писател, автор на криминални романи, — Бел.прев. ↑

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

ГАДЖО

— Ама че хубаво време — възкликна Бярне Мьолер, влизайки с танцова стъпка в кабинета на Хари и Халвуршен на следващата сутрин.

— Ти знаеш най-добре, нали си имаш прозорец — отбеляза Хари, без да вдигне очи от чашата с кафе. — И нов стол — добави той, когато Мьолер се отпусна върху скърцащия стол на Халвуршен.

— Здравсти — поздрави Мьолер. — В лошо настроение ли си? Хари вдигна рамене.

— Наближавам четиридесетте и започвам да ценя мрънкането. Какво лошо има?

— Нищо, нищо. Впрочем радвам се да те видя в костюм.

Хари повдигна ревера на самото си с леко учудване, сякаш едва сега забелязваше тъмния си костюм.

— Вчера всички шефове на отдели имахме среща — осведоми го Мьолер. — Кратката версия ли предпочиташ, или дългата?

Хари разбърка кафето си с молив.

— Отнемат ни правото да продължим разследването по случая „Елен“, това ли е?

— Убийството отдавна е разкрито, Хари. А шефът на Отдела по експертно-криминална дейност се оплака, че ги тормозиш да проверяват всевъзможни отпечатъци.

— Вчера се появи нов свидетел...

— Винаги се появява такъв, Хари. Те просто не искат да ги занимаваш повече.

— Но...

— Теглихме чертата, Хари. Съжалявам.

На вратата Мьолер се обърна.

— Поразходи се на слънце. Скоро няма да има толкова топъл ден.

— Говори се, че навън имало слънце — съобщи Хари при влизането си в House of Pain при Беате. — Само за информация.

— Изгаси осветлението — помоли го тя. — Ще ти покажа нещо.

Звучеше превъзбудена по телефона, но не му обясни за какво става дума. Вдигна дистанционното.

— На записа от деня, когато контейнерът е бил поръчан, не открих нищо, но я виж касетата от самия ден на обира.

На екрана се показва общ изглед от „7-Илевън“. Хари видя зеления контейнер пред прозореца, кифличките с яйчен крем, тила и цепката на задните части на момчето, с което разговаря предния ден. Момичето пред касата плащаше мляко, списание за светски клюки и презервативи.

— Записът е направен в 15:05, тоест петнадесет минути преди обира. Гледай сега.

Момичето си прибра покупките и си тръгна, опашката се премести напред и мъж в черен работен комбинезон и шапка с козирка и наушници, нахлупена ниско на челото му, посочи нещо на тезгяха. Държеше главата си наведена и не се виждаше лицето му. Носеше под мишница черен сгънат сак.

— Мътните го взели — прошепна Хари.

— Това е Екзекутора — посочи Беате.

— Сигурна ли си? Много хора носят работни комбинезони, а и крадецът нямаше шапка с козирка.

— Сега ще се отмести малко от тезгяха и ще видиш, че обувките му са същите като на видеозаписа на обира. И обърни внимание на издутината от лявата страна на комбинезона. Това е пушката АГ-3.

— Закрепил я е с тиксо за тялото си. Но какво, по дяволите, прави той в „7-Илевън“?

— Чака инкасовия автомобил и му е нужен изглед към банката, откъдето да не го забележат. Бил е в района на разузнавателна мисия по-рано и знае, че Секюритас ще дойдат между 15:15 и 15:20. През това време не може да се разхожда с нахлупена на главата му маска и да обяви на всеослушание, че ще обира банка, затова използва шапка, която закрива възможно най-голяма част от лицето му. Като стигне до касата, при по-добро вглеждане, се забелязва малък четириъгълник, който се движи по тезгяха. Това е отражение от стъкло. Носиш слънчеви очила, а, проклетнико — Беате говореше тихо, бързо и с

възбуда, каквато Хари не бе забелязвал у нея преди. — Очевидно е наясно, че в „7-Илевън“ има охранителна камера. Не открива лицето си. Виж как внимава под какъв ъгъл да застане! Добра работа, няма що.

Момчето зад тезгяха подаде на мъжа с работния комбинезон кифличка с яйчен крем и едновременно взе монетата от десет крони, която онзи остави пред него.

— Ей! — възкликна Хари.

— Правилно — потвърди Беате. — Не носи ръкавици. Но не докосва нищо в магазина. А тук се вижда светлият правоъгълник, за който ти говоря.

Хари мълчеше.

Мъжът излезе от магазина, а следващият клиент застана на касата.

— Ха. Пак трябва да се разтърсим за свидетели — заключи Хари и се изправи.

— Не възлагам големи надежди — отвърна Беате, без да отмества поглед от екрана. — Не забравяй, че се обади само един свидетел, забелязал Екзекутора да бяга в час-пик в петък. Тълпите от хора са най-доброто скривалище за крадците.

— Добре, имаш ли друго предложение?

— Да седнеш. Ще изпуснеш кулминацията.

Хари я погледна леко озадачен и се обърна към екрана. Момчето зад тезгяха се бе извърнало към камерата с дълбоко заровен в носа си пръст.

— Ама че кулминация, няма що — промърмори Хари.

— Погледни контейнера пред прозореца.

Стъклото ги заслепяваше, но ясно виждаха мъжа в черния комбинезон. Стоеше до ръба на тротоара между контейнера и паркиран автомобил с гръб към камерата, облегал с ръка на контейнера. Изглеждаше, сякаш следи банката с очи, докато яде кифличката. Сакът бе на земята.

— Това е наблюдателният му пост — обясни Беате. — Поръчал е контейнера и е наредил да го поставят точно там. Просто, но гениално. Хем следи кога ще се появи колата с парите, хем остава скрит за охранителните камери на банката. И забележи как е застанал. Първо, половината от минувачите по тротоара дори не го виждат заради

контейнера, а които го забележат, просто ще плъзнат поглед по мъж в работен комбинезон и шапка до контейнер, вероятно строителен работник, хамалин, боклукчия. Накратко, нищо запомнящо се. Никак не е учудващо, че нямаме свидетели.

— По контейнера остават мазни следи от пръстите му — отбеляза Хари. — Жалко, че през последната седмица се изсипа толкова дъжд.

— Но кифличката с крем...

— Изял е и отпечатъците по нея — въздъхна Хари.

— ... му пресяда. Гледай сега.

Мъжът се наведе, отвори ципа на сака и извади бял найлонов плик. Оттам се появи бутилка.

— Кока-кола — прошепна Беате. — Увеличих кадъра, докато те чаках. Стъклено шише с коркова тапа.

Мъжът хвана гърлото на бутилката и дръпна тапата. После отметна глава назад, вдигна шишето във въздуха и изля колата в устата си. Видяха как и последната капка изтече от бутилката, но шапката скриваше устата и лицето му. После прибра бутилката обратно в плика, завърза го и понечи да го пхне в сака, но се спря.

— Виж, сега разсъждава — прошепна Беате и тихо изписка: — Колко ли място ще заемат парите?

Главното действащо лице се втренчи в сака. После в контейнера. И реши: с пъргаво движение на ръката хвърли плика с бутилката, той описа крива и падна в отворения контейнер.

— Три точки! — изрева Хари.

— Победа на наш терен! — крещеше Беате.

— Мамка му! — изруга Хари.

— О, само това не! — изстена Беате и в отчаянието си удари челото си във волана.

— Сигурно тъкмо са минали от тук — въздъхна Хари. — Чакай малко!

Блъсна вратата на колата точно пред минаващ край нея велосипедист, втурна се през улицата, влезе в „7-Илевън“ и отиде до тезгяха.

— Кога отнесоха контейнера? — попита той момчето, заловило се да опакова наденички за две момичета със сочни задници.

— Изчакай си реда, дявол те взел — изруга момчето, без да вдигне очи.

Едното от момичетата изпуктя възмутено, когато Хари се протегна над тезгяха, отрязва достъпа до шишето с кетчупа и хвана момчето за зелената риза.

— Здравсти, пак съм аз — представи му се Хари. — Хубаво ме чуй, иначе ще ти дам да се разбереш...

Ужасената физиономия на момчето го накара да си възвърне самообладанието. Отпусна хватката и посочи прозореца: отсреща безпрепятствено се виждаше „Нордеа“ заради празното, оголено място, където преди стоеше контейнерът.

— Кога отнесоха контейнера? Побързай!

Момчето преглътна с мъка и се втренчи в Хари.

— Ей сега. Току-що.

— Кога точно?

— Преди... две минути.

Кожата над очите му беше настръхнала.

— Накъде тръгнаха?

— Откъде да знам? Нямам представа кога ги зимат.

— Вземат.

— А?

Но Хари вече бе излязъл.

Хари долепи червения телефон на Беате до ухото си.

— Общинска служба Осло? От полицията се обаждам, Хари Хуле. Къде изпразват контейнерите? Частните, да. Център за рециклиране „Методика“, къде се нам... Улица... до моста „Алнабрю“? Благодаря. Какво? Или на другото депо...? Как да разбера къде...

— Виж — вдигна рамене Беате. — Задръстване.

Автомобилите образуваха непробиваема стена към Т-образното кръстовище пред ресторант „Лори“ на булевард „Хегдехауген“.

— Трябваше да заобиколим от другата страна — отбеляза Хари. — Или да минем по булевард „Ширке“.

— Жалко, че не шофираш ти — Беате се мушна на кръстовището пред трамвая. Колелата се завъртяха върху релсите, преди да се закрепят на асфалта. За Хари усещането беше добре познато.

Стигнаха до улица „Пилестреде“, когато служителят от Общинската служба се обади с новината, че не успели да се свържат с шофьора по мобилния телефон, но контейнерът по всяка вероятност пътувал към моста „Алнабрю“.

— Добре де — реагира веднага Хари. — Позвънете в центъра за рециклиране „Методика“ и ги помолете да не изпразват съдържанието на контейнера в пещта, докато... Централата им е затворена от единадесет и половина до дванадесет? Внимавай! Не, говорех на шофьора. Не, на моя шофьор.

В тунела „Ибсен“ Хари се обади в Управлението и ги помоли да изпратят патрул в „Методика“, но най-близката свободна кола се оказа поне на петнадесет минути път оттам.

— Мамка му! — Хари хвърли телефона през рамо и удари по арматурното табло.

На кръговото движение между търговски център „Бюпортен“ и хотел „Плаза“ Беате се промъкна между червен автобус и „Чевии ван“ по бялата ивица на пътя, оттам след светофара слязоха надолу със сто и двадесет километра в час и успешно се приземиха на свистящите гуми на завоя от страната на езерата в южната част на Осло. Хари прецени, че все още има надежда.

— Кой дявол те е научил да караш? — попита той и се хвана здраво, докато се промъкваша между автомобилите по булеварда с три платна към тунел „Екерберг“.

— Сама се научих — отвърна Беате.

Насред следващия тунел пред тях изникна голям, грозен камион, плюещ дизел. Едва се тътреше в дясното платно, а в товарната му каросерия, закрепена с два жълти хидравлични крика, се мъдреше зелен контейнер с надпис Общинска служба Осло.

Беате зави пред камиона, намали скоростта и даде десен мигач. Хари свали прозореца и протегна ръка, стиснал служебната си карта. С другата махна на шофьора да отбие встрани.

Водачът на камиона нямаше нищо против Хари да надзърне в контейнера, но предложи да отидат първо до депо, за да изсипят съдържанието му на земята.

— Страх ме е бутилката да не се счупи — извика Хари от товарната каросерия, за да заглуши шума от преминаващите автомобили.

— Исках само да предпазя хубавия ви костюм — обясни шофьорът, но Хари вече се бе спуснал вътре. След миг контейнерът се разтресе като от гръм, а шофьорът и Беате чуха как Хари изруга на висок глас, а после — звук от ровене и накрая — победоносен вик. Появи се на ръба на контейнера с бял плик, вдигнат над главата му като трофей.

— Незабавно дай бутилката на Вебер и му кажи, че е спешно — нареди Хари, докато Беате палеше колата. — Прати му поздрав от мен.

— Ще помогне ли?

Хари се почеса по главата:

— Не. Само кажи, че не търпи отлагане.

Тя се засмя — кратко и не съвсем сърдечно, но Хари все пак констатира смях.

— Винаги ли си толкова припрян? — попита тя.

— Аз ли съм припрян? Та ти щеше да ни пребиеш, за да се сдобием с това доказателство.

Усмихна му се, но не му отговори. Само дълго стоя загледана в огледалото и най-после пое по платното.

Хари бързо погледна часовника си.

— Мамка му!

— Закъсняваш ли за някъде?

— Я ме хвърли до църквата на Маюрстюа.

— Разбира се. Затова ли носиш тъмен костюм?

— Да. Моя... мой приятел.

— В такъв случай се погрижи да махнеш мръсотията от рамото си.

Хари завъртя глава.

— От контейнера е — обясни той и го изтърси. — Махнах ли го?

Беате му подаде носна кърпичка.

— Опитай да го наплюнчиш. Близък приятел ли?

— Не. Или пък... Едно време, може би. Но нали се ходи на погребения.

— Така ли?

— Ти не ходиш ли?

— През целия си живот съм била на едно-единствено.

Известно време пътуваха мълчаливо.

— На баща ти ли?

Тя кимна.

След кръстовището, на голямата поляна под Дома на Харалд две хлапета играеха с хвърчило заедно с баща си. Тримата стояха загледани в синьото небе и Хари зърна как мъжът даде връвта на по-голямото.

— Още не сме открили извършителя — напомни му тя.

— Така е, не сме — съгласи се Хари. — Още не.

— Господ дава и Господ взема — нареждаше свещеникът и шарейки с присвити очи по празните църковни пейки, погледна високия мъж с обръсната глава, който току-що се промъкна вътре и седна на последната редица.

Свещеникът изчака да заглъхне високо, сърцераздирателно ридание, отекнало под църковния свод.

— Но понякога ни се струва, че само отнема.

Свещеникът акцентира върху последната дума. Акустиката я издигна и я понесе из църквата. Риданията се усилиха. Хари се огледа. Предполагаше, че общителната и жизнерадостна Ана е имала много приятели, но преброи само осмина опечалени: шестима на първия ред и двамина по-назад. Осем човека. Е, колко ли щяха да дойдат на неговото погребение? Осем май хич не е толкова зле.

Плачът идваше от първия ред. Хари видя три глави, завити в шарени кърпи, и трима гологлави мъже. Другите двама на пейката бяха мъж, седящ отляво, и жена — в средата. Хари разпозна прическата на Астри Монсен, напомняща глобус.

Чу се скърцането от педалите на органа и музиката започна. Псалм. Божията милост. Хари затвори очи и усети колко е изморен. Музиката от органа ту се усилваше, ту стихваше, високите тонове се просмукваха като вода през тавана. Слабите гласове пееха за прошка и

милост. Прииска му се да потъне някъде, да се стопли и да се скрие за малко. Господ съди живите и мъртвите. Отмъщението божие, Бог като Немезида. От тоновете в ниския регистър на органа празните пейки завибрираха. Меч в едната ръка, везна в другата: отмъщение и справедливост. Или отказ от мъст и несправедливост. Хари отвори очи.

Четирима мъже носеха ковчега. Хари позна полицай Ула Ли зад двамата тъмнокожи мъже в износени костюми на Армани и бели ризи, разкопчани на врата. Четвъртият носач беше толкова висок, че ковчегът стоеше наклонен във въздуха. Костюмът му се развяваше върху мършавото тяло, но единствено той от четиримата не даваше вид да се затруднява при носенето на тежестта. Хари се впечатли най-вече от лицето му. Тясно, с фини очертания, големи кафяви и измъчени очи, хлътнали дълбоко в черепа му. Черната му коса, сплетена на дълга плитка, откриваше високо гладко чело. Дълга, добре поддържана брада ограждаше чувствена уста със сърцевидна форма. Сякаш сам Христос бе слязъл от олтара зад свещеника. А имаше и друго. За твърде малко човешки лица може да се каже, че сияят. Това лице наистина сияеше. Докато четиримата мъже се приближаваха от центъра на църквата към Хари, той се опитваше да разбере какво кара това лице да сияе. Мъка? Не беше радост. Доброта? Злоба?

Когато процесията мина край Хари, погледите им се срещнаха за кратко. Отзад Астри Монсен вървеше със сведен поглед, заедно с мъж на средна възраст, приличащ на ревизор, и три жени — две по-възрастни и една млада, облечени в пъстри поли. Те хълцаха и оплакваха починалата с високи ридания, докато въртяха очи и ключваха ръце в ням акомпанимент.

Хари изчака прав скромното шествие да излезе от църквата.

— Забавни са тези цигани, нали, Хуле?

Думите отекнаха в църквата. Хари се обърна и видя Иваршон в тъмен костюм и с вратовръзка. Усмиваше се.

— Когато бях дете, имахме градинар циганин, от урсарите. Пътуваха с танцуващи мечки. Казваше се Йосеф. Запомнил съм го с постоянна музика и маймунджилъци. Но смъртта, смъртта... Тези хора я възприемат с по-силен страх и от нас. Изпитват смъртен страх от муле — мъртвите. Мислят, че се превръщат в призраци. Йосеф ходеше при една жена, която ги прогонвала. Наистина само жените умеят да го правят. Ела.

Иваршон леко хвана Хари под ръка, а той впрегна всичките си сили да не се подаде на импулса да се дръпне. Излязоха на стълбите пред църквата. Шумът от автомобили заглушаваше църковните камбани. На улицата черен кадилак с отворен багажник чакаше траурното шествие.

— Ще закарат ковчега в Западния крематориум — поясни Иваршон, — Изгарянето на трупове е обичай, донесен от Индия. В Англия изгарят караваната на мъртвеца, но вече не слагат и вдовицата му вътре — засмя се той. — Но пък взимат със себе си важни вещи в отвъдното. Йосеф разказваше, че семейството на някакъв циганин, работил като сапъор в Унгария, сложило останалия динамит в ковчега му и целият крематориум се взривил.

Хари извади пакет цигари „Кемъл“.

— Знам защо си тук, Хуле — усмивката на Иваршон не слизаше от лицето му. — Търсиш си повод да поговориш с него, нали? — Иваршон кимна към траурната процесия и високата слаба мъжка фигура, която крачеше бавно, докато останалите трима подтичваха, за да не изостават.

— Той ли е Раскол? — попита Хари и пъкна цигарата между устните си.

Иваршон кимна.

— Той е чичо й.

— А другите?

— Познати, така казват.

— А семейството?

— Отрекли са се от мъртвата.

— Така ли?

— Такава е версията на Раскол. Циганите са патологични лъжци, но думите му съвпадат с историите на Йосеф за светогледа им.

— А именно?

— Семейната чест е всичко. Затова я отлъчили. Според Раскол искали да я омъжат за циганин гринго — от онези, дето знаят гръцки — в Испания. Била на четиринадесет години и преди сватбата избягала с един гаджо.

— Гаджо?

— Човек, който не е от цигански произход. С датски моряк. Това е възможно най-лошото провинение. Срам и позор за цялото

семејство.

— Аха — незапалената цигара подскачаше в устата на Хари при всяка изговорена дума: — Да разбирам ли, че добре сте се опознали с този Раскол?

Иваршон махна, все едно прогонваше несъществуващ дим от цигара.

— Направихме няколко срещи. Бих ги нарекъл преговори. Същинските разговори ще се проведат, след като спазим нашата част от сделката, тоест след като го оставим да присъства на цялото погребение.

— Значи досега не е казал нищо особено?

— Нищо от значение за разследването, но спазва добрия тон.

— Дотам, че, както виждам, полицаите помагат при пренасянето на роднините му до гроба?

— Свещеникът попита дали Ли или аз бихме могли да се включим, та да станат носачите четирима. Това не е проблем, така или иначе сме тук, за да го държим под око. И смятаме да продължаваме. Да го държим под око, искам да кажа.

Хари присви очи срещу яркото есенно слънце.

Иваршон се обърна към него.

— Ще бъда директен, Хуле. На никого няма да позволя да разговаря с Раскол, преди да приключим с него. На никого. Цели три години се опитвам да склуча споразумение с човека, който знае всичко. И сега успях. Никой няма да опропасти сделката ми. Разбираш ли ме?

— Я кажи, понеже и бездруго сме насаме, Иваршон — поде Хари и махна стръкче тютюн от езика си. — Да не би този случай изведнъж да се е превърнал в състезание между нас?

Иваршон обърна лице срещу слънцето и се засмя гърлено.

— Знаеш ли какво бих сторил на твое място? — попита той със затворени очи.

— Какво? — попита Хари, когато мълчанието стана непоносимо.

— Щях да дам костюма си на химическо. Изглеждаш все едно си лежал на бунице — докосна челото си с два пръста: — Приятен ден.

Хари остана сам на стъпалата с цигара в ръка, докато наблюдаваше как белият ковчег се носи наклонен над тротоара.

Халвуршен се въртеше на стола си, когато Хари влезе.

— Радвам се, че си тук. Имам добри новини. Ама че вони! — запуши си носа Халвуршен и продължи с глас на метеоролог по радиото: — Какво се е случило с костюма ти?

— Паднах в един контейнер. Какви са новините?

— Тъж... реших, че снимката е от ваканционно селце в Южна Норвегия. И изпратих писма на всички шефове на полицейски управления в района. Явно съм постъпил правилно, защото ми се обади един началник — плажът му е много добре познат. И знаеш ли?

— Какво?

— Не се намира в Южна Норвегия, а в Ларколен!

Халвуршен погледна Хари с ухилена физиономия и като не забеляза реакция, добави:

— В област Йостфол. До Мое.

— Знам къде е Ларколен, Халвуршен.

— Да, ама този полицай идва от...

— Случва се и норвежци от южната част на страната да отидат на почивка. Обади ли се в Ларколен?

Халвуршен забели примирено очи.

— Да, позвъних в къмпинга и на две места, където дават бунгала под наем. И в двете бакалии.

— И какво?

— Даде резултат — Халвуршен пак засия. — Пратих снимката по факса и собственикът на едната бакалия много добре знаеше коя е жената. Притежавали една от най-тузарските вили в района, понякога им доставял стоки.

— И дамата се казва?

— Вигдис Албю.

— Албю?

— Да. В Норвегия само две жени имат такава фамилия. Едната е родена през 1909 година; другата е на четиридесет и три години и живее на „Бьорнетроке“ 12 в квартал Шлемдал заедно с Арне Албю. И — абракадабра — ето го телефонният ѝ номер, шефе.

— Не ме наричай така — възпротиви се Хари и си намери мобилния.

Халвуршен изстена:

— Какво ти има? Кисел ли си?

— Да, но не затова ти направих забележка. Мьолер е шеф. Аз не съм. Ясно?

Халвуршен понечи да отговори, но Хари му направи знак да замълчи:

— Госпожа Албю ли е на телефона?

Къщата на Албю беше построена с много пари, за много време, на много място. И с много вкус. Според Хари: много лош вкус. Очевидно архитектът, ако изобщо имаше такъв, се бе опитал да съчетае традиционната норвежка къща с южняшки тип плантация и блудкава розова виличка в предградията на Дъкбург^[1]. Хари усети как краката му потъват в чакъла по рампата за автомобили, която го отведе покрай добре поддържана градина с декоративни храсти и малко бронзово еленче, което пие от шадраван. На ветропоказателя над двойния гараж бе закрепена медна табелка със синьо знаме и жълт триъгълник.

Изад къщата се чуваше яростен кучешки лай. Хари се качи по широкото стълбище между колоните, позвъни и зачака с усещането, че ще го посрещне черна матрона с бяла престилка.

— Здравейте — изчурулика глас при отварянето на вратата.

Вигдис Албю изглеждаше като свалена от рекламите за фитнес уреди по телевизията, които Хари понякога гледаше късно вечер. Имаше същата ослепителна усмивка, светлоруса коса ала кукла „Барби“, а стегнатото ѝ атлетично тяло на богаташка бе събрано в шорти и къс потник. Ако гърдите ѝ бяха купени, то поне размерът беше разумно подбран.

— Хари...

— Влизайте! — усмихна се тя и по лицето ѝ се появиха едва видими бръчици около дискретно гримираните, големи сини очи.

Хари пристъпи в голям коридор, населен с тлъсти грозновати тролове от дърво, които му стигаха до хълбоците.

— Тъкмо се занимавам с домакинска работа — обясни Вигдис Албю, оголи белите си зъби и внимателно избърса потта от челото си, за да не размаже спиралата за мигли.

— Тогава ще се събуя — каза Хари и в същия миг се сети, че на чорапа си има дупка.

— Не, за бога, не чистя къщата, за това си имаме прислуга — засмя се тя. — Но обичам сама да пера дрехите. Намесата на чужди хора в живота ни трябва да има някакви граници, нали?

— Не думайте — измърмори Хари и се насили да побърза, за да върви редом с нея по стълбите. Минаха през богато обзаведена кухня и влязоха в гостната. Зад две големи плъзгащи се стъклени врати се простираше солидна тераса. Огромна тухлена конструкция на подългата стена напомняше нещо средно между Кметството и надгробен паметник.

— Пер Хумел я проектира за четиридесетгодишния юбилей на Арне — обясни Вигдис. — Пер е наш приятел.

— Да, Пер наистина е направил цяла... камина.

— Нали сте чували за Пер Хумел, архитекта? Новия параклис на „Холменколен“?

— За жалост не съм — отвърна Хари и ѝ подаде снимката. — Бих искал да погледнете това.

Наблюдаваше как по лицето ѝ се разля удивление.

— Но това е снимка, която Арне ни направи в Ларколен. Как се сдобихте с нея?

Хари се забави с отговора, за да види дали тя ще съумее да задържи искреното си учудване. Успя.

— Намерихме я в обувката на Ана Бетсен — обясни Хари.

Стана свидетел на верижна реакция от мисли, разсъждения и чувства, които се изписаха по лицето на Вигдис Албю. Като в сапунените сериали, където израженията на героите се променят много бавно. Първо удивление, после почуда и накрая объркване. Последва внезапно хрумване — в началото тя го отхвърли с насмешка, но то все пак не искаше да се предаде и се видя как се разраства до прозрение. Накрая лицето ѝ внезапно възприе дистанцирано изражение, сякаш казваше: „Намесата на чужди хора в живота ни трябва да има някакви граници, нали?“

Хари човъркаше в извадения пакет с цигари. В средата на ниската масичка царствено лежеше кристален пепелник.

— Познавате ли Ана Бетсен, госпожо Албю?

— Съвсем не. Трябва ли да я познавам?

— Не знам — искрено призна Хари. — Тя е мъртва. Само се чудя какво прави такава интимна снимка в обувката ѝ. Имате ли представа?

Вигдис Албю направи опит да се усмихне снизходително, но устните ѝ не се подчиняваха. Задоволи се с енергично поклащане на главата.

Хари чакаше. Неподвижно и спокойно. Точно както обувките му потъваха в чакъла, сега усещаше как тялото му се изгубва в мекия бял диван. От опит знаеше, че от всички методи да накараш хората да говорят мълчанието е най-ефикасният. Когато двама непознати седят един срещу друг, тишината изглежда като вакуум, който изсмуква думите. Хари и госпожа Албю седяха така в продължение на десет безкрайни секунди. Накрая тя преглътна с усилие:

— Вероятно чистачката я е намерила някъде из къщата и я е взела. И я е дала на тази... Ана ли ѝ беше името?

— Аха. Нещо против да запаля, госпожо Албю?

— Тук не се пуши, нито аз, нито мъжът ми... — вдигна ръка и докосна плитката си. — А Александър, най-малкото ни дете, страда от астма.

— Съжалявам. С какво се занимава съпругът ви?

Погледна го и големите ѝ сини очи се разшириха още повече.

— Искях да кажа, какво работи? — Хари прибра пакета с цигари в джоба си.

— Инвеститор е. Продаде фирмата преди три години.

— Коя фирма?

— „Албю“ АД. Внасяше пешкири и постелки за душ-кабини за хотели и големи домакинства.

— Май доста пешкири е внесъл. И постелки.

— Имахме представителства из цяла Скандинавия.

— Браво на вас. Знамето на гаража не е ли от онези консулските?

Възвърнала вече самообладанието си, Вигдис Албю извади шнолата от косата си. Хари си помисли, че е правила нещо с лицето си. Пропорциите силно го смуцаваха. Беше твърде съвършено, почти изкуствено симетрично.

— Света Лусия. Мъжът ми беше норвежки консул там единадесет години. Там има фабрика за шиене на постелки. А и ние имаме къщичка там. Били ли сте...?

— Не.

— Фантастичен, прекрасен, сладък остров. Част от старите хора там все още говорят френски. Наистина неразбираем френски, но са толкова чаровни, че няма да повярвате.

— Креолски френски.

— Какво?

— Чел съм някъде. Дали мъжът ви ще се досети как тази снимка е попаднала в обувката на починалата?

— Не бих си го и помислила. Той пък откъде ще знае?

— Е — Хари се усмихна. — Също толкова трудно е да се отговори на въпроса защо някой носи чужда снимка в обувката си. — Стана. — Къде мога да го открия, госпожо Албю?

Докато Хари записваше номера и адреса на офиса на Арне Албю, погледна случайно мястото на дивана, където бе седял.

— Тъх... — поде той, когато Вигдис проследи погледа му. — Паднах в един контейнер. Естествено, аз ще...

— Не се тревожете — прекъсна го тя. — И без това ще носят калъфката на химическо следващата седмица.

На стъпалата пред къщата го попита дали не може да почака до пет часа и тогава да се обади на мъжа ѝ.

— В пет си е у дома и не е толкова зает.

Хари не отговори и изчака ъгълчетата на устните ѝ да се повдигнат нагоре и пак да се отпуснат.

— Та да видим как... ще се опитаме да проучим въпроса заради вас.

— Много мило, но съм с кола и ми е на път, така че ще отскоча до офиса му и ще се постарая да го намеря там.

— Да, да, разбира се — усмихна се тя смело.

Кучешкият лай изпроводи Хари чак до портата по цялата дълга рампа за автомобили. На излизане Хари се обърна. Вигдис Албю все още стоеше на стълбите пред розовата хазиенда, навела врат, а слънцето блестеше в косите ѝ и по лъскавия ѝ спортен костюм. От разстояние напомняше бронзово еленче.

На адреса в хотел „Вика Атриум“ Хари не намери нито разрешено място за паркиране, нито самия Арне Албю. Рецепционистката го осведоми, че Албю бил наемател на един от

офисите в сградата заедно с други трима инвеститори. Сега бил на обяд с „посредническа фирма“.

Когато Хари излезе, служители от Агенцията по транспорта вече бяха успели да пхнат под чистачката му фиш с глоба за неправилно паркиране. Заедно с него и с лошото си настроение Хари се понесе към „Де Ес Луис“ на пристана Акер Брюге. Не беше параход, а ресторант. За разлика от „Скрюдер“, в този ресторант сервираха годна за ядене храна на платежоспособни гости, чиито офиси се намираха на улица, която с малко добра воля би могла да се нарече Уол Стрийт на Осло. На Акер Брюге Хари никога не се бе чувствал като у дома си, вероятно защото бе израснал в Осло и не идваше тук като турист. Размени няколко думи с келнера, който му посочи маса до прозореца.

— Господа, извинете за безпокойството — кимна Хари.

— А, най-после — възкликна единият от тримата мъже на масата и отметна перчема си назад. — Господин келнер, на това ли му викате вино със стайна температура?

— Казвам му норвежко червено вино, изсипано в бутилка от „Кло де Пап“ — отвърна Хари.

Изумен, перчемът измери Хари с поглед от глава до пети.

— Шегувам се — усмихна се полицаят. — Идвам от полицията.

Изумлението се превърна в ужас.

— Не съм от Икономическа полиция.

Облекчението се трансформира във въпросително изражение. Хари чу момчешки смях и си пое дъх. Предварително беше решил как ще постъпи, но нямаше представа как ще завърши всичко.

— Вие ли сте Арне Албю?

— Аз съм — потвърди онзи, който се засмя: елегантен мъж с къса, тъмна къдрава коса и мимически бръчки около очите, които издаваха, че се смее много и вероятно е попрехвърлил тридесет и петте, както определи Хари. — Извинете за недоразумението — продължи той, все още със смях в гласа. — Мога ли да ви помогна, полицай?

Хари го погледна и се опита да си създаде бърза представа за него. Мощен глас, непоколебим поглед. Тебеширенобяла яка на ризата зад здрав, но не твърде стегнат възел на вратовръзката. Щом не се задоволи само с „аз съм“, а добави извинение и едно „мога ли да ви помогна, полицай“ — с леко ироничен акцент върху „полицай“ —

означаваше, че Арне Албю или е ужасно самоуверен, или доста се е упражнявал да създава подобно впечатление.

Хари се съсредоточи — не върху следващите си думи, а върху предстоящата реакция на Албю.

— Да, можете, Албю. Познавате ли Ана Бетсен?

Албю насочи към Хари същия син поглед като на жена си и след секунда размисъл отговори високо и отчетливо:

— Не.

Никаква мимика по лицето на Албю не опроверга казаното. Не че Хари разчиташе на това. Отдавна спря да вярва на мита, че хората, които ежедневно се сблъскват с лъжата в професията си, се научават да я разпознават. По време на съдебен процес един полицай заяви, че „благодарение на своя опит можел да забележи кога обвиняемият лъже“. Тогава Ауне отново се превърна в оръдие на защитата, защото на зададен му въпрос отговори, че според изследванията няма професионална група, по-способна от останалите в разобличаването на лъжата. Чистачите притежавали същите умения да откриват кога някой лъже като психолозите или политиците. Тоест: същите ограничени умения. Сред изследваните единствени с по-висок от средния резултат били агенти от Сикрет Сървис. Но Хари не беше спецагент. Той беше мъж от квартал Опсал, който няма време, настроение, а в момента — и способност — да прояви малко далновидност. Да компрометираш някого в присъствието на други хора, без да е заподозрян, първо, едва ли е особено ефективно, и, второ, е удар под кръста. Хари знаеше отлично, че не бива да задава следващия въпрос:

— Някаква идея кой й дал тази снимка?

И тримата погледнаха фотографията, която Хари сложи на масата им.

— Нямам представа — вдигна рамене Албю. — Съпругата ми? Или някое от децата?

Аха — Хари следеше дали зениците му се променят.

Търсеше симптоми за учестен пулс като потене и изчервяване.

— Не знам за какво става дума, полицай, но понеже сте си направили труда да ме откриете тук, вероятно не е дреболия. В такъв случай предпочитам да го обсъдим насаме, след като приключа с господата от „Търговска банка“. Ако желаете да изчакате, ще помоля келнера да ви даде маса в сепаретата за пушачи.

Хари не успя да прецени дали усмивката на Албю е ехидна, или просто любезна. Дори това не му стана ясно.

— Не разполагам с толкова време — отвърна Хари. — Така че, ако не възразявате, да поседнем...

— Опасявам се, че и аз нямам време — прекъсна го Албю със спокоен, но категоричен глас. — Сега съм на работа, затова предпочитам да разговаряме след обяд. Ако, разбира се, все още смятате, че има с какво да ви помогна.

Хари преглътна с усилие. Нямахше какво да възрази и разбра, че Албю го знае.

— Така да бъде — кимна Хари и усети колко безпомощно прозвуча.

— Благодаря, полицай — Албю кимна на Хари с усмивка. — И май имате право за виното — обърна се към господата от „Търговска банка“: — Говореше за „Оптикум“, нали, Стайн?

Хари взе снимката и си тръгна от ресторанта, отнасяйки и зле прикритата усмивка на брокера с перчема.

Запали цигара на пристана, но тя не му се услади и ядосано я захвърли. Слънцето блестеше в един от прозорците на крепостта „Акершхюс“. Неподвижната вода изглеждаше като покрита с тънък слой прозрачен лед.

Защо го направи? Защо се реши на такъв саморазрушителен опит да унижи човек, когото не познава? Сам се докара до положение да го повдигнат с кадифена ръкавица и внимателно да го изхвърлят навън.

Обърна лице срещу слънцето, затвори очи и се замисли дали за разнообразие този следобед да не направи нещо умно. Например да зареже всичко. Защото нямахше нищо смущаващо; просто животът по принцип си е хаотичен и непонятен. Камбаните на Кметството се обадиха.

Хари все още не знаеше, че Мьолер ще се окаже прав: това бе последният топъл ден от тази година.

[1] Дъкбург — измислен град, където живеят Доналд Дък, Мики Маус, чичо Скрудж и т.н. — Бел.прев. ↑

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА „NAMCO G-CON 45“

Юначагата Олег.

— Всичко ще мине добре — заключи той по телефона с тон, сякаш имаше таен план. — Скоро с мама ще се приберем.

Хари стоеше до прозореца на хола и гледаше небето над покрива от другата страна на кооперацията, където вечерното слънце обагреше в червено и оранжево долната страна на тънък, набръчкан облак. На път за вкъщи Хари усети как температурата рязко и необяснимо спадна, все едно някой отвори невидима врата и изсмука цялата топлина. В апартамента студът вече се промъкваше между дюшемето на пода. Къде са топлинките му? В мазето или на тавана? Има ли въобще топлинки? Вече не помнеше нищо. За късмет си бе записал името на онази игра за „Плейстейшън“, дето обеща да купи на Олег, ако малчуганът успее да бие рекорда му на „Namco G-con 45“.

Зад него телевизорът бръмчеше. Даваха новини. Още едно гала представяне на хората на изкуството, за да съберат средства за жертвите. Джулия Робъртс показваше съпричастието си. Силвестър Сталоун приемаше обаждания от дарители. Бе дошъл часът на разплатата. Кадрите показваха бомбардирани планини. Черни облаци дим се издигаха от камъните и пустошта по безлюдния пейзаж. Телефонът звънна.

Обади се Вебер. В Управлението го смятаха за упорит мърморко, с когото се работи трудно. Хари застъпваше противоположното мнение. Беше достатъчно да си наясно, че се заинатява, ако някой се опита да му мрънка или да нахалства.

— Знам, че очакваш новини — подхвана Вебер. — По бутилката не открихме никакви следи от ДНК, само няколко отпечатъка от пръсти.

— Чудесно. Опасявах се да не се счупи, макар че беше в плик.

— За късмет е стъклена. След толкова дълго време пластмасовото шише щеше да попие мазнината от отпечатъка.

Хари чу звук от прахосмукачка някъде зад Вебер.

— Още ли си на работа, Вебер?

— Да.

— Кога ще сверите отпечатъците с базата данни?

— Да не мрънкаш? — измърмори подозрително старият разследващ полицай.

— Никак. Имам цялото време на света, Вебер.

— Утре. Не съм спец по тези компютърни работи, а младежите вече си тръгнаха.

— А ти?

— Само ще сверя по старомодния начин дали отпечатъците съвпадат с няколко възможни кандидати. Лека ноц, Хуле, чичо полицай бди неуморно.

Хари затвори, влезе в спалнята и включи компютъра. Оптимистичната мелодийка на „Майкрософт“ за миг заглуши американските речи от хола, подбуждащи към отмъщение. Заразглежда видеозаписа от обира на булевард „Ширке“ кадър по кадър. Пусна си неясния запис няколко пъти, без да усети някаква разлика в направените вече изводи. Кликна върху иконата с електронната поща. Видя пясъчния часовник и появилото се съобщение „имате непочетено писмо“. Телефонът в коридора пак се обади. Хари погледна часовника, вдигна слушалката и каза „здрости“ с нежния глас, който пазеше за Ракед.

— Обажда се Арне Албю. Извинете ме за безпокойството по домашния ви телефон вечер, но след като научих името ви от жена ми, сметнах за уместно да изясним нещата веднъж завинаги. Удобно ли е?

— Да — отвърна Хари леко смутен.

— Разговарях със съпругата ми. Не познаваме тази жена и нямаме представа откъде е взела снимката. Но тя е проявена при фотограф и не е изключено някой от работещите в ателието да си е направил копие. В дома ни идват много хора, затова има много, страшно много възможни обяснения.

— Аха.

Хари забеляза, че гласът на Арне Албю вече не звучи със същото самоуверено спокойствие като по-рано днес. След няколко секунди прашене на телефона се чу:

— Ако желаете да поговорим още по въпроса, държа да ме търсите в офиса. Разбрах от съпругата ми, че имате служебния ми

номер.

— А аз разбрах, че не желаете да ви безпокоят през работно време, Албю.

— Искам само... жена ми много се стресира. Мъртва жена със снимка в обувката си, боже мой! Искам да се свързвате директно с мен.

— Разбирам. Но на снимката е тя с децата.

— Нали ви казвам, тя няма представа защо! — После добави, сякаш съжали за острия си тон: — Обещавам да проуча всички възможни причини за тази случка, за които се сетя.

— Благодаря ви за предложението, но все пак си запазвам правото да разговарям с хората, с които намеря за добре. — Хари чу дъха на Албю и прибави: — Разбирате ме, надявам се.

— Чуйте...

— Опасявам се, че темата не е предмет на обсъждане, Албю. Ще се свържа с вас или със съпругата ви, ако ме интересува нещо.

— Почакайте! Не разбирате! Жена ми... полудява.

— Имате право, не разбирам. Болна ли е?

— Болна ли? — попита Албю изумен. — Не, но...

— Тогава предлагам веднага да сложим край на този разговор — Хари погледна отражението си в огледалото. — Работното ми време изтече за днес. Лека вечер, Албю.

Затвори и пак се погледна в огледалото. Вече бе изчезнала: усмивчицата, самодоволното злорадство, злопаметността, злобата, злонамереността. Четирите „з“-та на отмъщението. Но имаше и друго. Нещо, което не беше както трябва. Нещо липсваше. Той разгледа щателно огледалния образ. Дали не бе променен ъгълът, под който падаше светлината?

Хари седна пред компютъра с мисъл да запомни хрумването с четирите „з“-та. Ауне колекционираше такива неща. Хари за пръв път виждаше адреса на полученото писмо: furie@bolde.com. Кликна върху него.

И точно тогава студът се настани завинаги в тялото му за тази година.

Случи се, докато четеше писмото от екрана; космите на тила му настръхнаха, а кожата се изпъна по тялото му като свиваща се дреха:

„Ще играем ли? Да си представим, че си бил на вечеря у жена и на следващия ден я намират мъртва. Какво ще направиш?

А#МЕН“

Телефонът жално изписука. Хари знаеше, че е Ракел. Не вдигна.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА СЪЛЗИТЕ НА АРАБИЯ

Халвуршен страшно се изненада да види Хари, отваряйки вратата на общия им кабинет.

— Вече си на пост? Нали знаеш колко е часът...

— Не успях да спя — прекъсна го Хари; седеше със скръстени ръце, загледан в екрана на компютъра. — Ама че са бавни тези машини.

Халвуршен надзърна над рамото му.

— Когато търсиш в интернет, решаваща е скоростта на доставката. Сега си на обикновен сървър 18014, но се радвай, понеже скоро ще се сдобием с модем. Търсиш из статии от „Дагенс Нерингслив“^[1]?

— Тъъ... да.

— Арне Албю? Говори ли с Вигдис Албю?

— Да.

— Какво общо имат те всъщност с банковия обир?

Хари не вдигна очи. Не беше споменавал да става дума за банковия обир, но не каза и друго, така че беше естествено колегата му да направи това предположение. Хари не му отговори, понеже в същия момент лицето на Арне Албю изпълни екрана пред тях. Над стегнатия възел на вратовръзката царствено блестеше най-широката усмивка, която Хари бе виждал някога. Халвуршен премлясна шумно и прочете на висок глас:

— Тридесет милиона за семейната компания. Днес Арне Албю може да прибави тридесет милиона крони в сметката си, след като вчера всички акции на „Албю“ АД преминаха в ръцете на хотелската верига „Чойс“. Според Арне Албю желанието му да прекарва повече време със семейството си е най-основната причина да продаде печелившото предприятие. „Искам да гледам как децата ми растат“, отбеляза Албю в свой коментар. „Семейството е най-важната ми инвестиция.“

Хари натисна „принтирай“.

— Няма ли да поръчаш останалата част от статията?

— Не, само ще задържа снимката — отвърна Хари.

— Тридесет милиона в банката, а сега е почнал и да краде, а?

— Ще ти обясня по-късно — рече Хари и се изправи. —

Междувременно се чудя дали можеш да ми разясниш как да разбере кой е подателят на електронно писмо.

— Адресът му е написан на самия мейл.

— И после го намирам в телефонния каталог, а?

— Не, но разбираш от кой сървър е изпратено писмото. Вижда се от адреса. А собствениците на сървъра са наясно какви адреси притежават абонатите им. Съвсем просто е. Да не си получил интересен мейл?

Хари поклати глава.

— Дай ми адреса и ще го открия за нула време — предложи Халвуршен.

— Тъж... чувал ли си за сървър с адрес болд точка ком?

— Не, но ще проверя. Какъв е целият адрес?

Хари се поколеба:

— Не помня — накрая отговори той.

Поръча служебна кола от гаража и бавно потегли през квартал Грьонлан. Резлив вятър подмяташе покрай тротоарите изсушените от вчерашното слънце листа. Хората вървяха с ръце в джобовете и глави, свити между раменете.

На „Пилестреде“ Хари изпревари трамвай и намери новините по националното радио. Не съобщиха нищо за случая „Стине“. Съществувала опасност сто хиляди деца да загинат по време на суровата афганска зима. Убит американски войник. Пуснаха интервю със семейството му. Искаха отмъщение. Близо до Бишлет движението бе отбито встрани.

— Да? — Една-единствена сричка по домофона беше достатъчна да се чуе, че Астри Монсен е пипнала лоша настинка.

— Хари Хуле съм. Здравейте. Бих искал да ви задам няколко въпроса. Имате ли време?

Тя подсмръкна два пъти.

— За какво?

— Предпочитам да не ги задавам от тук.

Тя пак подсмръкна два пъти.

— Не е ли удобно? — попита Хари.

Ключалката щракна и Хари бутна входната врата.

Качи се на стълбищната площадка и завари Астри Монсен в коридора с шал на раменете и кръстосани ръце.

— Видях ви на погребението — подхвана Хари.

— Струва ми се редно поне един от съседите да я почете — говореше сякаш по мегафон.

— Чудя се дали познавате този човек?

Тя пое колебливо измачканата снимка.

— Кой по-точно?

— Който и да е от тях — гласът на Хари отекна по стълбището.

Астри Монсен се загледа внимателно във фотографията. Отне дълго време.

— Е?

Тя поклати отрицателно глава.

— Сигурна ли сте?

Жената кимна.

— Аха. Знаете ли дали Ана си е имала приятел?

— Един ли?

Хари си пое дълбоко въздух.

— Искате да кажете, че са били няколко?

Тя повдигна рамене:

— Тук всичко се чува. Случвало се е оттук да се качват разни, така да се каже.

— Нещо сериозно?

— Не аз ще преценявам.

Хари изчака. Тя не издържа.

— До пощенската ѝ кутия през лятото имаше залепена бележка с име. Разбира се, не знам дали е било сериозно...

— Така ли?

— Май написаното на листчето беше с нейния почерк. Пишеше само „Ериксен“ — малките ѝ устни едва загатнаха наченки на усмивка.

— Сигурно е забравил да ѝ каже малкото си име. Така или иначе, бележката изчезна след седмица.

Хари се наведе над перилата. Стълбището беше стръмно.

— По-добре една седмица, отколкото само няколко дена, нали?

— За някои хора, може би — отвърна тя и сложи ръка върху бравата. — Трябва да ви оставя. Чух, че получих мейл.

— Едва ли ще избяга...

Тя започна да киха неудържимо.

— Налага се да отговоря — обясни тя с насълзени очи. — Писателят се свърза с мен. Обсъждаме превода.

— Тогава ще бъда кратък — обеща Хари. — Искам само да погледнете и това.

Подаде й лист хартия. Тя го взе, хвърли му бегъл поглед и погледна мнително Хари.

— Просто разгледайте добре снимката — подкани я той. — Не бързайте.

— Няма нужда — отсече тя и му върна листа.

Хари стигна от Управлението до „Шолберг“ 21-А за десет минути. През годините олющената къща е била последователно кожарска работилница, печатница, ковачница и сигурно куп други неща. Напомняше, че Осло някога е имал промишленост. Сега Отделът по експертно-криминална дейност обитаваше сградата. Въпреки модерното осветление и интериор в нея се усещаше индустриален оттенък. Хари откри Вебер в една от студените големи стаи.

— Мамка му — възкликна Хари. — Напълно ли си сигурен?

Вебер се усмихна уморено.

— Отпечатъкът по бутилката е толкова добър, че ако го имахме в архива, компютърът щеше да го намери. Естествено, не пречи да потърсим и на ръка, за да сме сигурни сто и десет процента, но ще отнеме седмици и няма да открием нищо. Давам ти гаранция.

— Съжалявам — изпухтя Хари. — Бях абсолютно убеден, че ни е в кърпа вързан. Сметнах за микроскопична вероятността такъв човек да не е бил залавян никога за някакво престъпление.

— Нямаме го в архива, значи трябва да търсим сред непознати за нас извършители. Но сега все пак имаме конкретни следи: този пръстов отпечатък и влакна от „Ширке“. Само го открийте, и ще имаме неоспорими доказателства. Хелгесен!

Младият мъж, който минаваше покрай тях, се спря.

— Получих тази шапка, извадили я от Акершелва в незапечатан плик — измърмори Вебер. — Това да не е кочина. Ясно?

Хелгесен прие забележката и кимна на Хари с изразителен поглед.

— Приеми го като мъж — посъветва го Вебер и пак се обърна към Хари. — Поне не изживя онова, което се случи днес на Иваршон.

— На Иваршон ли?

— Наистина ли не си разбрал какво стана днес в Отходния канал?

Хари поклати отрицателно глава, а Вебер се подсмихна и потри ръце.

— Значи ти предстои да чуеш доста интересна история, Хуле.

Разказът на Вебер напомняше на служебните му протоколи. Кратки, грубо насечени изречения, които скицираха самия развой на действието без живописни описания на чувства, интонация и изражение на лицето. Но Хари не изпитваше трудности при запълването на празнините. Пред себе си виждаше как Вебер и началникът на полицейския отдел Рюне Иваршон влизат в една от стаите за посещения на отделение „А“ в затвора и чуват как вратата зад тях се заключва. И двете стаи до рецепцията били предназначени за семейни посещения. Там затворниците можели да прекарат известно време на спокойствие с близките си в стая, където дори се били постарали да внесат малко уют — обикновена мебелировка, пластмасови цветя и няколко бледи акварела на стената.

Когато влезли, Раскол бил вътре. Носел дебела книга под мишница, а на ниската масичка пред него се мъдрела шахматна дъска с наредени вече фигури. Без да обели дума, ги погледнал с кафявите си печални очи. Бил облечен в бяла риза, подобна на туника, която му стигала почти до коленете. Иваршон не изглеждал в добра форма и рязко подканил високия слаб циганин да седне. Раскол се подчинил с лека усмивка.

Иваршон водел със себе си Вебер, а не някого от по-младите в разследващия екип, защото според него Вебер бил старо куче и можел да му помогне „да прозре намеренията на Раскол“, както се изразил. Вебер бутнал един стол към вратата и извадил бележник, а Иваршон се настанил срещу прочутия затворник.

— Моля, господин началник на полицейския отдел Иваршон — Раскол показал с длан, че чака полицаят да открие партията шах.

— Не сме дошли да играем, а да получим информация — отсякъл Иваршон и наредил върху масичката пет снимки от обира на булевард „Бугста“ една до друга. — Искаме да знаем кой го е извършил.

Раскол започнал да разглежда снимките една по една и шумно сумтял.

— Може ли да ми дадете химикалка? — попитал той, след като огледал всички снимки.

Вебер и Иваршон си разменили погледи.

— Вземи моята — Вебер му подал писалката си.

— Предпочитам обикновена химикалка — казал Раскол, без да сваля поглед от Иваршон.

Началникът вдигнал рамене, извадил химикалка от вътрешния си джоб и му я подал.

— Първо искам да ви разкажа нещо за принципа на действие на цветните ампули — казал Раскол, докато разглобявал бялата химикалка на Иваршон, която случайно била с логото на банка „Де ен Бе“. — Както знаете, банковите служители винаги се опитват да пуснат и цветна ампула в парите, в случай че ги оберат. В касетите с парите в банкомата ампулата вече е монтирана. Понякога такива цветни ампули са свързани с предавател и се активират, щом ги преместят или, например, като ги сложат в чанта. Други се активират, като пресекат портал, закрепен, например, над вратата на банката. Ампулата може да е снабдена с микропредавател, свързан с приемник. Той задейства ампулата така, че тя експлодира, ако се отдалечи на определено разстояние от приемника, да речем сто метра. Други се взривяват с програмирано закъснение, след като са били задействани. Самата ампула има различна форма, но задължително е малка, за да може да се скрие между банкнотите. Някои са ей толкова големи — Раскол задържал палеца и показалеца си на два сантиметра разстояние. — Експлозията е напълно безопасна за извършителя. Проблемът е цветът, мастилото.

Вдигнал пълнителя на химикалката.

— Дядо ми произвеждаше мастило. Научи ме, че в древни времена хората използвали *gummi arabicum*, когато искали да направят

желязно галско мастило. Веществото идва от акациеви дървета и се нарича „сълзите на Арабия“, понеже се стича на жълтеникави капки с такъв размер.

Той свил палеца и показалеца си в кръг с големина на орех.

— Акациевият сок придава плътност и не позволява мастилото да се разтича, а поддържа железните соли в течно състояние. Необходим е и разтворител. Преди препоръчвали дъждовна вода или бяло вино. Или оцет. Дядо ми съветваше да смесваш мастилото с оцет, като пишеш на враг, и с вино, като пишеш на приятел.

Иваршон се прокашлял, но Раскол продължил невъзмутимо.

— Първоначално мастилото е безцветно. Чак досегът с хартията му придава цвят. Цветната ампула съдържа червено мастило на прах. При досега му с хартията на банкнотите протича химична реакция и после то не може да се изтрие. Парите завинаги са белязани като откраднати.

— Знам как действа цветната ампула — намесил се Иваршон. — Искам да знам друго...

— Търпение, уважаеми, търпение. Уникалното на технологията е, че тя е проста. Толкова елементарна, че мога сам да направя цветна ампула, да я поставя където и да е и да я задействам на определено разстояние от приемника. Цялото необходимо оборудване ще се събере в кутия за храна.

Вебер спрял да записва.

— Но смисълът на цветната ампула не е в технологията, началник полицейски отдел Иваршон. Смисълът е в начина, по който издава престъпника — по лицето на Раскол се разляла широка усмивка. — Мастилото се полепя и по дрехите, и по кожата на крадеца. А мастилото е толкова силно, че полепне ли ти по ръцете, не се измива. Пилат Понтийски и Юда, нали? Кръв по ръцете. Кървави пари. Мъките на съдията. Наказанието на шпионина.

Раскол изтървал пълнителя на пода зад масичката и като се навел да го вдигне, Иваршон дал знак на Вебер да му подаде бележника.

— Искам да напишеш името на човека от снимките — отсякъл Иваршон и сложил бележника на масичката. — Както казах, не сме тук да си играем игрички.

— Да, не затова сме тук — съгласил се Раскол и бавно сглобил химикалката. — Обещах да ви кажа името на мъжа, който е взел

парите, нали?

— Такава беше уговорката — отвърнал Иваршон и се навел напред в напрегнато очакване, щом Раскол започнал да пише.

— Ние, ксораксаните, знаем какво значи уговорка — уверил го той. — Тук ще напиша не само името му, но и името на проститутката, която редовно посещава, а също и с кого се е свързал, за да разбие коляното на младежа, разбил неотдавна сърцето на дъщеря му. Биячът отказал предложението за работа.

— Ами... отлично — Иваршон бързо се извърнал към Вебер и развеселено се ухилил.

— Ето — Раскол подал бележника и химикалката на Иваршон, а той с нетърпение зачел написаното.

Веселата усмивка се изпарила.

— Ама... — заекнал той. — Хелге Клеметсен. Та той е шефът на банковия клон... — Сякаш получил някакво просветление: — Замесен ли е?

— Във висша степен — кимнал Раскол — Нали той е взел парите?

— И ги е сложил в сака на крадеца — тихо измърморил Вебер от мястото си до вратата.

Въпросителното изражение на Иваршон се преобразило в яростна гримаса.

— Що за глупости са това? Обеща да ми помогнеш.

Раскол заразглеждал дългия си заострен нокът на малкия си пръст. После кимнал сериозно, навел се напред над масичката и дал знак на Иваршон да се приближи.

— Имаш право — прошепнал той. — Ето я помощта ми. Научи се какъв е животът. Седни и разгледай рожбата си. Не е лесно да откриеш някои пропуснати неща, но е възможно.

Раскол потупал началника на полицейския отдел по рамото, седнал отново, скръстил ръце и кимнал към шахматната дъска:

— Ти си на ход, шефе.

Иваршон кипял от гняв, докато с Вебер вървели през Отходния канал: тристаметров подземен коридор, който свързва затвора „Бутсен“ с Главното полицейско управление.

— Доверих се на един от хората, които са измислили лъжата! — съскал Иваршон. — Повярвах на един циганин! — Ехото се мяташе между стените. Вебер ускори крачка, бързал да се махне от студения влажен тунел. През Отходния канал превеждат арестанти до и от Главното полицейско управление за разпити и се носят твърде неприятни слухове какво се случва там.

Иваршон се загърнал в сакото си и също ускори крачка.

— Обещай ми едно, Вебер: никому да не кажеш и дума за това. Става ли? — Обърнал се към Вебер с повдигната вежда: — Е?

Вебер понечил да даде положителен отговор на началника си — вече били стигнали до онази част от Отходния канал, където стената е боядисана в оранжево — но чул леко изпукване. Ужасен, Иваршон надал вик, свлякъл се на колене в една локва и се хванал за гърдите.

Вебер се огледал на всички страни, погледнал нагоре и надолу по тунела. Никой. Обърнал се към началника на полицейски отдел, с ужас вторачен в обагрената си в червено ръка.

— Кървя — изпъшкал той. — Умирам.

На Вебер му се сторило, че очите на Иваршон са се уголемили.

— Какво има? — попитал шефът с изплашен глас, забелязвайки зяпналата от почуда физиономия на Вебер.

— Ще се наложи да отидеш на химическо — отвърнал Вебер.

Иваршон погледнал надолу. Червенината се била разляла по цялата му риза и по части от лимоненозеленото му сако.

— Червено мастило — обяснил му Вебер.

Иваршон извадил останките от химикалката с логото на „Де ен Бе“. Микроексплозията я разделила по средата. Иваршон постоял със затворени очи, докато си възвърнал нормалното дишане. После задържал погледа си върху Вебер.

— Знаеш ли кой е бил най-големият грях на Хитлер? — попитал той и му подал чистата си ръка. Вебер я хванал и му помогнал да се изправи. Иваршон огледал току-що изминатия път в тунела. — Че не се е постарал повече с циганите.

— Никому нито дума — имитираше го Вебер и се хилеше. — Иваршон отиде направо в гаража и се прибра вкъщи. Няма да може да изличи мастилото поне три дена.

Хари поклати невярващо глава.

— И как постъпихте с Раскол?

Вебер вдигна рамене.

— Иваршон се къльне, че ще го тикне в изолатора. Но не ми се вярва да помогне. Този тип е... различен. Като казах различен, как се справяте с Беате? Открихте ли нещо повече от този пръстов отпечатък?

Хари поклати глава.

— Момичето е специално — натърти Вебер. — Познавам я от баща й. В нея има много хляб.

— Така е. Какъв беше баща й?

— Добър човек. Лоялен. Жалко, че всичко приключи по този начин.

— Странно е такъв опитен полицаи да допусне подобен гаф.

— Едва ли е било гаф — възрази Вебер, докато изплакваше чаша за кафе в мивката.

— Така ли?

Вебер изломоти нещо.

— Какво каза, Вебер?

— Нищо — измърмори той. — Сигурно е имал причина да постъпи така, само това казвам.

— Напълно възможно е болд точка ком да е сървър — разсъждаваше Халвуршен. — Само отбелязвам, че никъде не е регистриран. Но може да се намира в някое мазе в Киев, а част от абонатите му да си разменят много особено порно, знам ли? Ние, простосмъртните, не сме в състояние да открием в тази джунгла хората, които не са регистрирани. Трябва ти хрътка, истински специалист.

Почукването беше толкова леко, че Хари не го чу, но Халвуршен извика:

— Влез!

Някой отвори внимателно вратата.

— Здравсти — поздрави Халвуршен и се усмихна. — Беате, нали?

Тя кимна и побърза да погледне Хари.

— Опитах се да се свържа с теб. Номерът на мобилния ти от списъка...

— Той си изгуби телефона — прекъсна я Халвуршен и стана. — Разполагай се, а аз ще приготвя специалното еспресо на Халвуршен.

Тя се поколеба.

— Благодаря, но бих искала да ти покажа нещо в House of Pain, Хари. Имаш ли време?

— Цялото време на света — Хари се облегна на стола. — Вебер ми сервира само лоши новини. Отпечатъците не съвпаднаха с никакви от базата данни. А Раскол прати Иваршон за зелен хайвер.

— Това лоша новина ли е? — изплъзна се от устните на Беате и тя ужасено закри устата си с ръка. Хари и Халвуршен се разсмяха.

— Винаги си добре дошла, Беате — изпрати я Халвуршен, докато тя излизаше с Хари. Тя не го удостои с отговор. Хари го изглежда изпитателно и Халвуршен остана леко смутен в стаята.

В ъгъла на House of Pain Хари забеляза одеяло върху двуместното диванче от „ИКЕА“.

— Тук ли спа тази нощ?

— Нещо такова — измърмори тя и включи видеокасетофона. — Погледни Екзекутора и Стине Грете на този кадър.

Тя посочи екрана със стопирания видеозапис. Стине се бе навела към крадеца. Хари усети как настръхва.

— Има нещо гнило в тази снимка — изкоментира тя. — Нали?

Хари погледна крадеца. После Стине. Точно този кадър го подтикна да гледа видеозаписа многократно и да търси нещо, което през цялото време е било там, но все пак му убягваше. И продължаваше да му убягва.

— Кое? — чудеше се гласно той. — Кое виждаш ти, а аз — не?

— Опитай.

— Вече опитах.

— Запомни картината, затвори очи и се довери на усещането си.

— Ако говорим сериозно...

— Хайде, Хари — усмихна се тя. — Нали в това се състои работата на разследващия?

Той я погледна леко озадачен. После повдигна рамене и я послуша.

— Какво виждаш, Хари?

- Вътрешната страна на клепачите ми.
- Съсредоточи се. Кое те смущава?
- Има нещо гнило с тях двамата. Начина... по който стоят.
- Добре. Как стоят?
- Ами... не знам, просто не както трябва.
- Как по-точно?

Обзе го същото чувство, че потъва, като у Вигдис Албю. Видя как Стине Грете седи наведена напред. Сякаш за да улови всяка дума на крадеца. А той, скрит зад маската, се е втренчил в лицето на човека, чийто живот скоро ще отнеме. Какво ли си мисли той. А какво минава през нейния ум? Дали в този неподвижен миг и тя се опитва да разбере кой е мъжът под маската?

- Как по-точно? — повтори Беате.
- Ами... прекалено близо са един до друг.
- Браво, Хари!

Той я погледна. Пред очите му подскачаха искри и частички, подобни на амеби.

- Браво ли? — промърмори той. — Какво искаш да кажеш?
- Ти успя да вербализираш онова, което виждахме през цялото време. Напълно вярно, Хари, те са прекалено близо един до друг.
- Добре де, нали чух какво казах. Но твърде близо в сравнение с какво?

— В сравнение с разстоянието, на което стоят двама души, които никога не са се виждали.

- Така ли?
- Чувал ли си за Едуард Хол?
- Не много.

— Антрополог. Първи той е установил връзката между разстоянието, което двама разговарящи спазват, и отношенията помежду им. Тази връзка е точно определена.

— Стига де.

— Социалната дистанция между непознати е от един до три метра и половина. Хората спазват това разстояние, стига ситуацията да го позволява; само се сети за опашките за автобуса и писоарите. В Токио хората се чувстват комфортно и на по-малко разстояние един от друг, но разликите между отделните култури всъщност са доста малки.

— Но той няма как да й шепне от метър и половина.

— Така е, но е можел да се справи и като спази тъй нареченото лично пространство — от метър до четиридесет и пет сантиметра. То е допустимо за приятели и познати. Но както виждаш, Екзекутора и Стине прекрачват тази граница. Измерих разстоянието. Двадесет сантиметра. Тоест, намират се в интимната зона. Там общуващите са толкова близо един до друг, че вече не фокусират цялото лице на партньора, а усещат миризмата и топлината от тялото му. Това разстояние е запазено за интимните партньори и за семейството.

— Аха — кимна Хари. — Впечатлен съм от познанията ти, но пред нас са двама души в изключително критична ситуация.

— Ами точно това е толкова странно! — възкликна Беате и се вкопчи здраво за ръкохватките на стола, сякаш да не изхвъркне. — Ако не се налага, хората не прекрачват границите, за които говори Едуард Хол. А на Стине Грете и Екзекутора не им се налага да го правят.

Хари потърка брадичка.

— Добре, да проследим мисълта ти.

— Според мен Екзекутора познава Стине Грете — заключи Беате. — И то доста добре.

— Какво значи добре — Хари зарови лице в ръцете си и заговори през пръстите: — Значи Стине е познавала професионален крадец, който извършва перфектен обир и после я застрелва. Знаеш къде ни отвежда този ред на мисли, нали?

Беате кимна.

— Веднага ще проверя какво ще открием за Стине Грете.

— Чудесно. А после ще си побъбрим с един човек, който многократно е бил в интимната ѝ зона.

[1] „Дагенс Нерингслив“ — водещият икономически вестник в Норвегия. — Бел.прев. ↑

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

ПРЕКРАСЕН ДЕН

— От това място ме побиват тръпки — призна Беате.

— Тук е лежал известен пациент на име Арнолд Юклерьо — осведоми я Хари. — Казал, че това е мозъкът на чудовището, наречено психиатрия. Значи не откри нищо за Стине Грете.

— Не. Безупречната ѝ репутация и банкови сметки не предполагат финансови проблеми. Не е плащала големи суми с карта в магазини за дрехи или ресторанти. Не е залагала на конни състезания. Никакви признаци на пристрастеност към хазарт. Най-екстравагантното, което изрових, е пътуване до Сан Пауло през лятото.

— А съпругът ѝ?

— Същото. Стабилен и разумен.

Минаха под портала на психиатричната болница и стигнаха до празно място между големи червени тухлени сгради.

— Напомня на затвор — отбеляза Беате.

— Хайнрих Шимлер — уточни Хари. — Немски архитект от деветнадесети век. Той е проектирал и затвора „Бутсен“.

Към тях се приближи санитар и ги заведе до рецепцията. Беше с боядисана в черно коса и имаше вид на музикант от банда или на дизайнер. Впрочем с това и се занимаваше всъщност.

— Общо взето, Грете само стои и гледа през прозореца — осведоми ги той, докато крачеха през коридора към отделение Г-2.

— Достатъчно адекватен ли е за разговор? — попита го Хари.

— Да, говори... — Санитарят се бе бръкнал с шестстотин крони, та черният му бретон да изглежда така небрежен. Сега отмести един кичур и премига към Хари през роговите си очила, придаващи му вид на интелектуалец аутсайдер; по-скоро замисълът бе да внушава на сведущите, че не е аутсайдер, а характерен по свой начин.

— Колегата ми се чуди дали Грете е достатъчно здрав, за да разговаря за съпругата си — уточни Беате.

— Ами опитайте — посъветва ги дълбокомислено санитарят и върна кичура на мястото му пред стъклото на очилата. — Ако пак

стане психотичен, значи не е готов.

Хари не се поинтересува как да разберат дали е психотичен. Стигнаха до края на коридора и санитарят отключи врата, остъклена с илюминатор.

— Необходимо ли е да го заключвате вътре? — попита Беате и се огледа в светлата стая за срещи.

— Не — санитарят не даде повече обяснения и посочи стол, дръпнат плътно до прозореца, на който се очертаваше самотен гръб под бял халат. — Ще бъда в стаята на охранителите вляво по коридора. Обадете се на тръгване.

Приблжиха се до седналия на стола мъж, вторачен в нещо навън. Движеше се единствено дясната му ръка — бавно пишеше нещо в скициник, отсечено и механично като крайник на робот.

— Трун Грете? — попита го Хари.

Не успя да познае човека, обърна се към него. Грете си бе отрязал косата, лицето му изглеждаше по-изпито, а дивият израз в очите от вечерта на тенис корта бе заменен със спокоен, празен поглед, зареян някъде в далечината, минавайки през тях. Хари бе наблюдавал това и преди. Така изглеждат след първите седмици зад решетките всички, когато излежават присъда за пръв път. И Хари инстинктивно разбра, че така се чувства и мъжът на стола: все едно излежава присъда.

— От полицията сме — обясни Хари.

Грете отмести погледа си към тях.

— Става дума за съпругата ви и за обира в банката.

Грете присви очи, сякаш правеше усилие да се съсредоточи, за да разбере думите на Хари.

— Имаме няколко въпроса към вас — намеси се Беате с висок глас.

Грете кимна бавно. Беате придърпа стол и седна.

— Ще ни разкажете ли за нея?

— Да ви разкажа? — Гласът му изскърца като лошо смазана врата.

— Да — Беате се усмихна мило. — Интересува ни каква е била Стине. С какво се занимаваше тя. Какво харесваше. Какви планове имаше. Неща от този род.

— Неца от този род? — Грете погледна Беате. После остави химикалката. — Щяхме да си имаме деца. Такъв беше планът. Бебета в епруветка. Надяваше се на близнаци. Две плюс две, повтаряше го постоянно. Две плюс две. Тъкмо щяхме да започваме. Точно сега — очите му плувнаха в сълзи.

— Точно сега ли?

— Мисля, че днес. Или утре. Каква дата сме днес?

— Седемнадесети — обади се Хари. — Женени сте били отдавна, нали?

— От десет години — уточни Грете. — Щеше да ми е все едно дали искат да станат тенисисти. Не можеш да принудиш децата да харесват същото като родителите, нали? Може пък да обичат да яздят. Ездата е хубаво нещо.

— Какъв тип човек беше тя?

— Десет години — повтори Грете и пак се обърна към прозореца. — Запознахме се през 1988-а. Тогава следвах, а тя беше последна година в гимназията. Най-красивото момиче, което бях виждал. Нали всички казват: най-хубавата жена е онази, която не си успял да свалиш и може би си забравил. Но със Стине мечтата стана реалност. Никога не спрях да я смятам за най-красивата жена. След месец заживяхме заедно и три години не се разделихме нито за ден. И все пак не повярвах на ушите си, когато прие да стане госпожа Грете. Не е ли странно? Когато обичаш някого толкова силно, просто не проумяваш, че и той те обича. А нали трябва да е обратното?

Една сълза падна върху облегалката.

— Беше добра. Вече много малко хора оценяват това качество. Надеждна, вярна, винаги мила. И смела. Понякога спях, а тя ставаше и слизаше сама в хола, защото ѝ се сторило, че е чула шум. Настоявах да ме събужда. Ами ако някой ден наистина влезе крадец? А тя само се смееше и казваше „ами тогава ще го почерпя с вафли и ти ще се събудиш от аромата им, нали винаги се будиш“. Щял съм да се събудя от аромата на вафлите, които пече... да.

Пое си дълбоко въздух през носа. Голите клони на брезите отвън им махаха при полъха на вятъра.

— Трябваше да опечеш вафли — прошепна той, явно на съпругата си; опита се да се засмее, но смехът му прозвуча като плач.

— Какви приятели имаше тя? — попита Беате.

Грете все още се смееше и се наложи да му повтори въпроса.

— Обичаше да е сама — отвърна той. — Навярно защото беше единствено дете. Разбираше се добре с родителите си. А и имаше мен. Нямахме нужда от други хора.

— А дали не е общувала с други хора без ваше знание? — предположи Беате.

Грете я погледна.

— Какво искате да кажете?

Беате пламна и се усмихна трескаво.

— Ами например съпругата ви да не е споделяла за всички разговори, които е провеждала с разни хора.

— Защо не? Какво намеквате?

Беате едва успя да преглътне и размени поглед с Хари. Той взе думата:

— Винаги при банков обир сме длъжни да проверим всички възможности, независимо колко невероятно звучат. А едната е някой от банковите служители да е свързан с крадеца. Случва се крадците да се подсигурят с помощ от вътрешния персонал както за планирането на обира, така и за самото му провеждане. Например съществува леко съмнение, че крадецът е знаел кога ще се пълни банкоматът. — Хари наблюдаваше лицето на Грете с надеждата нещо да му подсказе как приема думите му. Но погледът на Грете показваше, че пак ги е напуснал.

— Това е стандартна процедура, на която подложихме и всички останали служители — излъга Хари.

Навън изписка сврака, жаловито и самотно. Грете закима. Първо бавно, после по-бързо.

— Аха — каза той. — Разбирам. Допускате, че затова са застреляли Стине. Защото е познавала крадеца. И като не му е трябвала вече, я е убил, за да не могат да стигнат до него. Така ли?

— На теория е напълно възможно — потвърди Хари.

Грете поклати глава и пак се засмя с глух, горчив смях.

— Очевидно не познавате моята Стине. Тя никога не би постъпила така. Защо да го прави? Ако беше поживяла още малко, щеше да бъде милионер.

— Охо?

— Дядо й, Вале Бьодкер, е осемдесет и пет годишен и е собственик на три жилищни сгради в центъра. През лятото му откриха рак на белия дроб. Оттогава състоянието му само се влошава. Всеки от внуците му щеше да получи по една сграда.

Въпросът на Хари дойде като чист рефлекс на чувството:

— И сега кой ще получи сградата, която се полагаше на Стине?

— Другите внуци. — Грете добави с отвращение в гласа: — А сега ще проверите дали и те имат алиби, нали?

— Не намирате ли, че е редно да го направим, Грете? — попита Хари.

Грете понечи да отговори, но се сепна, улавяйки погледа на Хари. Прехапа долната си устна.

— Извинете — той прокара ръка по късата си коса. — Редно е да се радвам, че проучвате и най-незначителните възможности. Но всичко ми се струва толкова отчайващо. И безсмислено. Понеже дори и да го хванете, никога няма да получи възмездие за деянието му. Даже и да го осъдят на смърт. Защото да изгубиш живота си не е най-лошото, което може да ти се случи.

Хари вече се досещаше какво ще бъде продължението.

— Най-лошото е да изгубиш онова, за което живееш — заключи Грете.

— Е — Хари се изправи. — Оставям ви визитката си. Обадете се, ако се сетите нещо. Можете да се свържете и с Беате Льон.

Грете пак се беше обърнал към прозореца и не видя визитката, която Хари му подаде, затова той я остави на масата. Навън вече се бе стъмнило, а по стъклото на прозореца пробягваха полупрозрачни отражения, наподобяващи призраци.

— Имам чувството, че го видях — обади се Грете. — В петък след работа винаги ходя на скуош в център „Сатс“ на улица „Спурвай“. Нямах партньор, затова вместо на скуош отидох във фитнес залата. Вдигах малко тежести, карах велоергометър, такива неща. Но по това време се чака на опашка за уредите, понеже е голяма тарапана.

— Знам — кимна Хари.

— Бях там, когато убиха Стине. На триста метра от банката. Очаквах с нетърпение да си взема душ, да се прибера у дома и да започна да приготвям вечерята. Винаги аз готвя в петък. Обичах да я чакам. Обичах... да чакам. Не всички хора обичат.

— Как така сте го видели? — попита Беате.

— Видях как някакъв човек мина покрай мен и влезе в съблекалнята. Носеше широки черни дрехи. Работен комбинезон или нещо подобно.

— И маска?

Грете поклати отрицателно глава.

— Или шапка с козирка? — попита Хари.

— Държеше я в ръка. Може да е било и маска. Или шапка с козирка.

— Видяхте ли... — поде Хари, но Беате го прекъсна:

— Ръст?

— Не знам — вдигна рамене Грете. — Нормален ръст. Кое е всъщност нормално? Може би метър и осемдесет.

— Защо не ни споменахте за това по-рано? — попита го Хари.

— Защото — започна Грете и притисна пръсти до прозореца, — както казах, това е само интуиция. Не знам дали съм видял точно убиеца.

— Откъде тогава сте сигурен? — попита Хари.

— Понеже преди няколко дена тук дойдоха двама ваши колеги. И двамата се казват Ли — обърна се рязко към Хари. — Роднини ли са?

— Не, какво искаха?

Грете отдръпна ръката си от прозореца. На стъклото се бе събрала влага около мазните следи от пръстите му.

— Искаха да проверят дали Стине е била свързана с крадеца. И ми показаха снимки от обира.

— И?

— Работният комбинезон на снимките беше черен без щампи. Онзи, който видях в „Сатс“, имаше надпис с големи бели букви на гърба.

— Какво пишеше? — попита Беате.

— П-О-Л-И-Ц-И-Я — отвърна Грете, докато търкаше следите от пръстите си по стъклото. — Когато след това излязох на улицата, чух полицейските сирени от Маюрстюа. Първо се учудих как така крадците успяват да се измъкват при толкова много полицаи наоколо.

— Ясно. Защо си го помислихте точно тогава?

— Не знам. Навярно защото някой току-що ми беше откраднал ракетата за скуош от съблекалнята, докато тренирах. Следващата ми

мисъл бе, че ограбват банката на Стине. Човек се сеца за много такива неща, като даде воля на фантазията си, нали? После се прибрах вкъщи и сготвих лазаня. Стине обожаваше лазаня — Грете се опита да се усмихне, но вместо това от очите му бликнаха сълзи.

Хари заби поглед в изписания от Грете лист, за да не го наблюдава как плаче.

— От банковата ви сметка забелязах, че сте изтеглили значителна сума през последното полугодие — отбеляза Беате със суров и твърд глас. — Тридесет хиляди крони в Сан Пауло. За какво ги похарчихте?

Хари вдигна изненадано очи към нея. Тя изглеждаше напълно равнодушна към ситуацията.

Грете се усмихна през сълзи.

— Със Стине отпразнувахме там десет години от сватбата. Тя имаше повечко отпуск и тръгна седмица преди мен. Това е най-дългото време, което сме прекарвали разделени.

— Попитах ви за какво сте дали тридесет хиляди крони в бразилска валута? — повтори Беате.

Грете погледна през прозореца.

— Лично е.

— А това е разследване на убийство, господин Грете.

Грете се извърна към Беате и я изгледа продължително.

— Никога не сте се чувствали обичана, нали?

Лицето на Беате помръкна.

— Смятат немските бижутери в Сан Пауло за едни от най-добрите в света — обясни Грете. — Купих диамантения пръстен, който Стине носеше, когато почина.

Двама санитаря дойдоха и отведоха Грете за вечеря. Хари и Беате останаха до прозореца и го изпратиха с поглед, докато чакаха санитарят да ги изведе.

— Съжалявам — каза Беате. — Изложих се... ама...

— Няма проблем — успокои я Хари.

— Винаги проверявам финансовото състояние на заподозрените в банков обир, но тук определено...

— Не се притеснявай, Беате. Никога не се извинявай, че си задала въпрос. Извини се, ако не си задала.

Санитарят дойде и им отключи.

— Докога ще остане тук? — попита Хари.

— В сряда го изпращахме у дома — отговори санитарят.

На път за центъра Хари попита Беате защо санитарите винаги казват, че „изпращат“ пациента вкъщи. Та нали не ги карат до домовете им? А пациентите сами решават дали да се приберат, или да отидат другаде? Защо тогава не казват, че пациентите „си отиват“ у дома? Или че ги „изписват“?

Беате нямаше мнение по въпроса и Хари погледна през прозореца сивото време и си помисли, че е започнал да звучи като сърдит старец. Преди беше само сърдит.

— Променил си е прическата — отбеляза Беате. — И си е сложил очила.

— Кой?

— Санитарят.

— Охо? Не разбрах, че се познавате.

— Не се познаваме. Веднъж съм го виждала на плажа. И в кино „Елдорадо“. И на улицата до Стуртинга^[1]. Май там беше... Сигурно са минали поне пет години.

Хари я погледна.

— Твой тип ли е?

— Ни най-малко.

— О, да — възкликна Хари. — Забравих, че имаш дефект в мозъка.

— Осло е малък град — усмихна се тя.

— Така ли? Колко пъти си ме виждала, преди да започнеш работа в полицията?

— Веднъж. Преди шест години.

— Къде?

— По телевизията. Беше разкрил случая в Сидни.

— Аха. Сигурно си била впечатлена.

— Само си спомням, че ме подразни, задето те представиха като герой, а всъщност се беше провалил.

— Защо?

— Ами така и не успя да изправиш убиеца пред съда, нали си го застрелял.

Хари затвори очи и мислено предвкуси тютюневия аромат на следващата цигара. Попипа пакета във вътрешния си джоб. Извади сгънат лист хартия и го подаде на Беате.

— Какво е това? — изненада се тя.

— Листът, по който драскаше Грете.

— „Прекрасен ден“ — прочете тя.

— Написал го е тринадесет пъти. Като в „Сиянието“.

— „Сиянието“?

— Филм на ужасите на Стенли Кубрик — бегло я погледна Хари.
— Филмът, дето Джак Никълсън пише едно и също изречение безброй пъти в един хотел.

— Не обичам филми на ужасите — тихо отвърна Беате.

Хари се обърна към нея. Понечи да каже нещо, но се отказа.

— Къде живееш? — попита го тя.

— В Бишлет.

— На път е.

— Аха. Към кое?

— Към Опсал.

— Така ли? Къде в Опсал?

— Улица „Ветлан“. Точно до гарата. Знаеш ли къде е пресечката „Йорнлъок“?

— Да, на ъгъла има голяма жълта къща.

— Именно. Там живея. На втория етаж. Майка ми е на първия. В този дом израснах.

— И аз живях в Опсал като дете — припомни си Хари. — Може да имаме общи познати.

— Може — съгласи се Беате и погледна през страничния прозорец.

— Ще поговорим някой път.

После млъкнаха.

С идването на вечерта вятърът се усили. Синоптиците съобщиха за буря южно от полуостров Ста и засилващи се валежи на север. Хари се изкашля. Извади пуловера, изплетен от майка му за баща му. Той му

го подари за Коледа няколко години след смъртта ѝ. Странна постъпка според Хари. Изпече си макарони и кюфтенца, после звънна на Ракел и ѝ разказа за къщата, в която е израснал.

Тя мълча почти през цялото време, но Хари усети, че обича да слуша разказите за стаята му, за игрите и за малкия скрин. Как си измислял истории за шарките на тапетите, сякаш са шифровани приказки. А заедно с майка си се споразумял едното чекмедже на скрина да си е само негово и тя никога не го отваря.

— Там държах картичките с футболисти — впусна се в спомени Хари, — автографа на Том Лун. И писмо от Съолви — срещях я по време на летните ваканции в Ондалснес. А по-късно там държах първата кутия цигари, после първата опаковка с презервативи. Остана си запечатана, докато ѝ изтече срокът на годност. Когато ги надувахме на балони, бяха толкова сухи, че се пукаха.

Ракел се засмя. Хари продължи да ѝ разказва, само и само за да чува отново смеха ѝ.

После започна да се разхожда безцелно напред-назад из стаята. Новините звучаха като повторение от вчерашния ден. Усилващи се въздушни атаки над Джалалабад.

Влезе в спалнята и включи компютъра. Докато машината бучеше и загряваше, видя, че е получил още един мейл. Усети как пулсът му се ускори, щом прочете името на изпращача. Кликна върху съобщението.

„Здравей, Хари

Играта започна. Аутопсията показва, че може да си бил там, когато е умряла. Затова ли си траеш? Сигурно постъпваш умно, макар да изглежда като самоубийство. Защото има нещо гнило, нали? Ти си на ход.

А#МЕН“

Хари се стресна от трясъка и установи, че с всичка сила е ударил с длан по бюрото. Огледа се в тъмната стая, разярен и изплашен. Но най-потискащо беше чувството, че авторът на писмото е толкова... близо. Хари протегна ръка и допря зачервената си длан до екрана. Хладното стъкло успокои парещата кожа, ала Той усети човешка топлина, която сякаш лъхна от компютъра.

[1] Стуртингът — норвежкия парламент. — Бел.прев. ↑

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА ОБУВКИТЕ НА ВЪЖЕТО

Елмер бързаше по улица „Грьонланслайре“ и поздравяваше усмихнато, но трескаво клиентите и продавачите в съседните магазини. Ядосваше се на себе си, защото пак свърши дребните и се наложи да закачи табелка над заключената врата на лавката с надпис „Връщам се след десет минути“, за да изтича до банката.

Дръпна рязко вратата, втурна се в банката, изчурулика редовния си поздрав и забърза към автомата за бележки за ред. Никой не му отговори, но беше свикнал: та там работят само бледолики норвежци. Някакъв мъж е застанал до банкомата, май го поправя, а двама клиенти стоят с лице към улицата. Необичайно тихо е. Дали навън не става нещо, което не е забелязал?

— Двадесет — извика женски глас. Елмер погледна листчето си: 51, но понеже всички гишета бяха свободни, се приближи до гишето, от което извикаха.

— Здравсти, Катрине, красавице — поздрави той, докато хвърляше любопитно погледи към прозореца. — Искам монети по пет и по една крона.

— Двадесет и едно.

Обърна се озадачен към Катрине Шоен и едва сега забеляза мъжа до нея. На пръв поглед го взе за чернокож, но после установи, че мъжът носи маска. Цевта на пушката АГ-3 в ръцете му се отдалечи от нея и се спря на Елмер.

— Двадесет и две — извика Катрине с глас, сякаш идващ от консервна кутия.

— Защо тук? — попита Халвуршен и присви очи към фиорда на Осло под тях. Вятърът подмяташе перчема му напред-назад на челото му. Тръгнаха с колата от потъналата в отровни газове „Грьонланслайре“ и за по-малко от пет минути стигнаха до възвишението Екеберг, извисяващо се като зелена наблюдателна кула в

най-югоизточния ъгъл на града. Намериха пейка под дърветата с изглед към старата красива каменна постройка, която Хари продължаваше да нарича Морско училище, макар там вече да се обучаваха не моряци, а икономисти.

— Първо, защото тук е приятно — започна да нарежда Хари. — Второ, за да научиш малко за историята на града. „Ос“ в „Осло“ означава било. Билото, на което седим в момента. Билото на Екеберг. А „ло“ е равнината под нас — посочи Хари. — И, трето, понеже всеки ден гледаме това планинско било, е важно да знаем какво се крие зад името, нали?

Халвуршен не отговори.

— Не исках да разискваме въпроса в офиса — обясни Хари. — Или при Елмер. Трябва да ти споделя нещо. — Дори и толкова високо над фиорда Хари долавяше мириса на солена вода в силните пориви на вятъра. — Познавах Ана Бетсен.

Халвуршен кимна.

— Не изглеждаш изненадан — отбеляза Хари.

— Очаквах нещо подобно.

— Има и още.

— Казвай.

Хари пхна незапалената цигара в устата си.

— Преди да продължа, искам да те предупредя. Думите ми си остават между нас и рискуваш това да се превърне в морална дилема за теб. Разбираш ли? Ако не искаш да се забъркваш, ще приключим с казаното дотук. Какво решаваш?

Халвуршен погледна Хари. Не се нуждаеше от много време за размисъл, ако изобщо разсъждаваше. Кимна.

— Започнах да получавам мейли за смъртния случай — подхвана Хари.

— От познат ли?

— Нямам представа. Адресът не ми говори нищо.

— Значи затова вчера ме питаше как се проследяват електронни адреси?

— Никак не се ориентирам в такива работи, а ти разбираш — Хари направи опит да запали цигарата, но не успя заради вятъра. — Имам нужда от помощ. Според мен Ана е била убита.

Докато северозападният вятър късаше и последните листа от дърветата по Екеберг, Хари разказа за странните мейли от човек, наясно с всичко, което знаеха и те, а вероятно и повече от тях. Не спомена нищо за намеците в писмата, че самият той е бил на местопрестъплението в деня на смъртта на Ана, но каза за пистолета в дясната ръка на Ана, макар палитрата да показвала, че рисува с лявата; за снимката в обувката; за разговора с Астри Монсен.

— Астри Монсен отрече някога да е виждала Вигдис Албю и децата от снимката — поясни Хари. — Но щом видя снимката на съпруга Арне Албю, дето я извадих от „Дагенс Нерингслив“, ѝ беше нужен само бегъл поглед. Не знаеше името му, но той идвал редовно при Ана. Виждала го е няколко пъти, когато си вземала пощата. Идвал следобед и си тръгвал късно вечерта.

— Казват му извънредно работно време.

— Попитах Монсен дали двамата са се срещали само през делничните дни. Понякога идвал да вземе Ана с кола през уикенда.

— Вероятно са си разнообразявали връзката с излети сред природата.

— Да, но не са ходели на излети. Астри Монсен е много съвестна и наблюдателна жена. По думите ѝ никога не я вземал през лятото. Това ме накара да се замисля.

— За какво? Хотел ли?

— Не е изключено. Но какво пречи и през лятото да отседат в хотел? Мисли, Халвуршен. Сети се за най-близкото до ума.

Халвуршен издаде напред долната си устна и направи гримаса, за да покаже, че няма предложения. Хари се усмихна и силно издуха дима:

— Нали самият ти откри въпросното място.

Халвуршен вдигна вежди изненадано.

— Вилата! Разбира се!

— Нали? Луксозно и дискретно любовно гнездо. Семейството вече се е прибрало в Осло след края на сезона, а любопитните съседни са спуснали кепенците. И се намира само на час път от столицата.

— И какво от това? — попита Халвуршен. — Не ни помага особено.

— Не говори така. Ако докажем, че Ана е била в тази вила, Албю във всички случаи ще бъде принуден да обясни защо. Нямаме нужда от

кой знае колко. Косъм. Наблюдателен търговец, който понякога им носи продукти.

Халвуршен се почеса по тила.

— Но защо да не пристъпим направо към въпроса и да открием отпечатъци на Албю в апартамента на Ана? Там сигурно гъмжи от такива.

— Защото едва ли са се запазили. Според Астри Монсен той изведнъж спрял да идва при Ана преди година. И така до една събота миналия месец. Тогава неочаквано се появил и пак я взел с колата. Монсен го помни ясно, защото Ана я помолила да следи да не влязат крадци.

— И предполагаш, че са заминали на вилата?

— Мисля — Хари хвърли димящия фас в локва, където той изсъска и умря, — че има причина Ана да е пъкнала тази снимка в обувката си. Помниш ли лекцията в Полицейската академия за обезопасяване на дактилоскопски следи?

— Да, малкото, което ни преподадоха. А ти?

— Не. В багажниците на три от служебните автомобили има куфарче със стандартното оборудване. Прах, четчица и пластмасов плик за отпечатъци. Ролетка, джобно фенерче, клещи, такива неща. Искам да запазиш една от тези коли за утре.

— Хари...

— И предварително се обади на търговеца. Помоли го да ти обясни подробно пътя. Спечели доверието му, за да не се усъмни. Кажу, че ще си строиш вила и архитектът те посъветвал да видиш вилата на Албю; той я бил проектирал. Само искаш да я разгледаш отвън.

— Хари, не можем просто...

— Вземи и щанга тип „кози крак“.

— Чуй ме!

Викът на Халвуршен накара две чайки да се снишат и да литнат към фиорда с дрезгави крясъци. Започна да изброява пречките на пръсти:

— Нямаме синя бланка с разрешение за обиск, нямаме доказателства, за да си го издействаме, нямаме... нищо. Но най-вече не разполагаме — или по-точно аз не разполагам — с всички факти. Защото ти не ми казваш всичко, нали, Хари?

— Какво те кара да...

— Много просто. Мотивът ти не е ясен. Познавал си дамата, но това не е достатъчно, за да хукнеш да нарушаваш всички правила и да влизаш с взлом в чужди вили и да рискуваш работата си. И моята. Знам, че понякога изперкваш, Хари, но не си идиот.

Хари погледна мокрия фас в локвата.

— Откога се познаваме, Халвуршен?

— Близо две години.

— За това време лъгал ли съм те?

— Две години не са много време.

— Питам те, лъгал ли съм те?

— Със сигурност.

— За нещо, което е важно?

— Не, доколкото знам.

— Добре. И сега нямам намерение да те лъжа. Прав си, не ти казвам всичко. И наистина рискуваш работата си, ако ми помогнеш. Но те уверявам, че ще загазиш още повече, ако ти разкажа останалото. Налага се да ми се довериш. Или да се откажеш. Все още можеш да се спасиш.

Загледаха се над фиорда. Чайките вече представляваха две точки в далечината.

— Ти как би постъпил на мое място? — попита Халвуршен.

— Щях да се откажа.

Точиците пак станах големи. Чайките се завръщаха.

Когато се върнаха в Управлението, на телефонния секретар ги чакаше съобщение от Мьолер.

Хари му звънна и Мьолер предложи да се поразходят.

— Където и да е — добави той, когато излязоха навън.

— При Елмер. Имам нужда да изпуша една цигара — обясни Хари.

Мьолер го последва по тревата успоредно на калната пътека между Управлението и асфалтираната рампа към затвора. Хари не разбираше защо проектантите не съобразяват, че хората така или иначе откриват най-късата права между две точки, независимо къде е

прокаран пътят. В края на пътеката лежеше полусъборена табела: *Не тъпчете тревата.*

— Нали те осведомиха за обира в „Грьонланслайре“ рано днес?
— попита Мьолер.

Хари кимна.

— Интересно, защо е решил да го направи на няколкостотин метра от Главното полицейско управление?

— Извадил е късмет: алармата в банката подлежала на ремонт.

— Не вярвам в късмета възрази Хари.

— О? Предполагаш, че е разполагал с вътрешна информация чрез банков служител?

Хари вдигна рамене.

— Или от друг, който е в течение на ремонта.

— Само банката и извършителят на ремонта са запознати с такива неща. Е, и ние също.

— Но май не ти се говори за днешния обир, а, шефе?

— Така е — призна Мьолер и заобиколи внимателно една локва.

— Началникът на полицията е разговарял с председателя. Тези обيري го тревожат.

Спряха, за да направят път на жена, която влачеше три деца. Мъмреше ги с глас, изпълнен с изтощение и гняв, а те едва се мъкнеха след нея. Избегна погледа на Хари. По това време разрешаваха на затворниците в „Бутсен“ роднините им да идват на посещение.

— Иваршон е кадърен, в това никой не се съмнява. Екзекутора обаче, изглежда, е от по-друг калибър в сравнение с обикновените престъпници — разсъждаваше Мьолер. — Началникът на полицията се съмнява дали конвенционалните методи ще свършат работа тук.

— Така е. Но какво от това? Победа на чужд терен едва ли е кой знае какъв скандал.

— Победа...?

— Неразрешен случай. Вече се превърна в общоприет жаргон, шефе.

— На карта е заложено повече, отколкото си представяш, Хари. Журналистите ни преследват цял ден, пълна лудница. Наричат го новия Мартин Педершен. А на сайта на „Ве Ге“^[1] има информация, че го наричаме Екзекутора.

— Значи се повтаря вечната стара история — обобща Хари и пресече на червено, колебливо следван от Мьолер. — Журналистите решават кой случай ни е приоритет.

— Е, все пак той уби човек.

— А разследването на убийства, за които не се пише, се отлагат.

— Не! — категорично отсече Мьолер. — Няма пак да подхващаме тази тема.

Хари вдигна рамене и се спъна в стелаж за вестници, преобърнат от вятъра. Един паднал на улицата вестник се разлистваше с бясно темпо.

— Какво искаш? — попита Хари.

— Началникът на полицията съвсем естествено е обсебен от мисълта за реномето на полицията. Хората забравят епизодични случаи на грабежи далеч преди да изгубят давност, никой не забелязва, че не сме хванали крадеца. Но в този случай всички погледи са насочени към нас. И колкото повече се говори за обири на банки, толкова повече се засилва хорското любопитство. Мартин Педершен беше най-обикновен човек; просто направи онова, за което мечтаят стотици хора: съвременен Джеси Джеймс, бягащ от закона. Такива случаи създават митове, хората издигат крадеца в култ, идентифицират се с него. И така се пръкват нови попълнения в бранша на обирджиите. Броят на обирите в цялата страна скочи до небето, докато вестниците пишеха за Мартин Педершен.

— Опасявате се от заразителния ефект. Разбираемо е. Но какво общо има това с мен?

— Иваршон е кадърен полицай, никой не се съмнява в способностите му — повтори той. — Спазва правилата и разпоредбите и никога не прекрочва границата на правомощията си. Но Екзекутора не е традиционен престъпник. Началникът на полицията не е доволен от постигнатите досега резултати. — Мьолер кимна към затвора. — Дочул е и за епизода с Раскол.

— Аха.

— Бях в кабинета му преди обяд и там споменаха името ти. Всъщност няколко пъти.

— Боже мили, трябва ли да се чувствам поласкан?

— Все пак си разследващ полицай, вече постигал резултати с неконвенционални методи.

Хари се усмихна накриво.

— Евфемизъм за пилот камикадзе...

— Накратко, посланието е следното, Хари. Зарязваш всичко друго, с което се занимаваш, и ми казваш, ако са ти нужни хора. Иваршон продължава да работи с екипа си, както досега, но ние разчитаме на теб. И още нещо... — Мьолер стоеше плътно до Хари. — Не ти налагаме никакви ограничения. Склонни сме да направим компромис с правилата. А ти се задължаваш да не излизаш извън рамките на полицията, разбира се.

— Аха. Май разбирам. А ако е невъзможно?

— Ще те подкрепяме с всички сили. Но, естествено, всичко си има граници.

Елмер се обърна, когато звънчетата на вратата издрънкаха, и кимна към малкото радио, пред което стоеше:

— А пък аз си мислех, че „Кандахар“ и „кантахар“ са едно и също нещо. Двадесет цигари „Кемъл“?

Хари кимна утвърдително. Елмер намали звука и гласът на репортера се смеси с шума от колите, търкането на платнените навеси и шумоленето на сухите листа по асфалта.

— А за колегата ти? — Елмер погледна към вратата, където стоеше Мьолер.

— Ще си купи пилот камикадзе.

— Така ли?

— Но забрави да пита за цената — добави Хари и нямаше нужда да се обръща, за да види киселата усмивка на Мьолер.

— И за какво умират днес пилотите камикадзе? — попита собственикът на лавката, връщайки рестото на Хари.

— Ако този оживее, се ангажират после да му дадат разрешение да прави каквото си иска — обясни Хари. — Поставя само това условие. И приема предложението само при това условие.

— Звучи разумно — съгласи се Елмер. — Приятен ден, господа.

На път към управлението Мьолер обеща да говори с началника на полицията за възможността Хари да поработи още три месеца по случая „Елен“. Ако залови Екзекутора, разбира се. Хари кимна. Мьолер се поколеба пред табелата със забрана да се тъпче тревата.

— Това е най-краткият път, шефе.

— Да — съгласи се Мьолер. — Но обувките ми ще се изцапат.

— Както искаш — и Хари тръгна по пътеката. — Моите вече са мръсни.

Малко след отбивката за остров Юлв колоната от автомобили оредя. Дъждът спря и асфалтът изсъхна. После пътят се разклони на четири платна и заприлича на впряг от коли, които бясно увеличаваха скоростта и летяха по шосето. Хари погледна крадешком Халвуршен. Чудеше се кога ли и той ще чуе сърцераздирателните викове. Но Халвуршен не чуваше нищо, защото бе приел подканата на „Травис“ по радиото съвсем буквално:

— Sing, sing, siiing^[2]!

— Халвуршен...

— For the love you bring...^[3]

Хари изключи радиото и Халвуршен го изгледа въпросително.

— Чистачките — подсети го Хари. — Вече можеш да ги спреш.

— А, да. Извинявай.

Продължиха да пътуват мълчаливо. Подминаха отбивката за градчето Дръобак.

— Какво каза на бакалина? — попита Хари.

— Не искаш да знаеш.

— Значи е занесъл продукти във вилата на Албю в четвъртък преди пет седмици?

— Така каза, да,

— Преди Албю да пристигне там?

— Само каза, че обикновено сам си отключва.

— Значи има ключ?

— Хари, с моя неубедителен претекст въпросите имат граници.

— Какъв ти беше претекстът?

— Измервам площта на областта — въздъхна Халвуршен.

— Какво?!

— И аз не знам как го измислих.

Ларколен се намираше на разклона. Следваха тринадесет километра, които се изминават доста бавно заради четиринадесетте трудни завоя след магистралата.

— Вдясно от червената къща след бензиностанцията — припомни си Халвуршен, зави и колата пое по чакълест път.

— Страшно много постелки за душ-кабини — измърмори Хари пет минути по-късно, когато Халвуршен спря автомобила и посочи към многоетажна гигантска вила между дърветата. Приличаше на обрасло пасище, по погрешка попаднало до водата.

— Май няма много хора — отбеляза Халвуршен и погледна съседските вили с присвити очи. — Само чайки. Страшно много чайки. Сигурно наблизо има сметище.

— Аха — Хари погледна часовника. — Все пак ще паркираме малко по-нагоре по пътя.

Улицата завършваше със завой. Халвуршен изключи парното, а Хари отвори вратата на колата и излезе. Протегна се и се заслуша в крясъците на чайките и в далечния бумтеж на вълни, разбиващи се о камъните на плажа.

— Ех — въздъхна Халвуршен и вдиша с пълни гърди. — Въздухът не е както в Осло, а?

— Съвсем сигурно — съгласи се Хари и затърси пакета с цигари. — Ще вземеш ли куфара?

По пътеката към вилата Хари забеляза върху един от коловете на оградата голяма жълтеникава чайка. Тя бавно завъртя глава, когато минаха край нея. На Хари му се стори, че продължава да усеща блестящия ѝ поглед по целия път до входната врата на вилата.

— Няма да е лесно — прецени Халвуршен, оглеждайки по-обстойно ключалката. Закачи шапката си с козирка на кованото желязо над тежката дъбова врата.

— Мдаа. Просто трябва да започнеш — Хари запали цигара. — През това време ще поогледам наоколо.

— Поради каква причина — поде Халвуршен и отвори обкования с метал куфар, — увеличи броя на изпушените цигари на ден?

Хари постоя мълчаливо. Гледаше към гората.

— За да ти дам шанс един ден да се отделиш от мен.

Гарвановочерно дърво, солидни прозорци. Всичко в тази вила изглеждаше стабилно и недосегаемо. Хари се чудеше дали не е възможно да се промъкнат през внушителния каменен комин, но отпъди идеята. Тръгна по пътеката, покрита с кафеникава кал заради падналия дъжд, но той си представи как през лятото малки босоноги

дечица тичат по стоплената от слънцето земя към плажа зад скалите. Спря се и затвори очи. Остана така, докато се появиха звуците. Жужене на насекоми, шумолене на тревата при полъха на бриза, радио в далечината, донесена от вятъра песен, която пак заглъхва, и радостен детски глъч от брега. Беше на десет години. Изприпка до магазина да купи мляко и хляб, а чакълът се забиваше в петичките му. Но той стискаше зъби, решен да кали стъпалата си онова лято, за да може да тича бос заедно с Йойстайн, като се прибере. На път за вкъщи тежката пазарска чанта го притискаше към чакълестия път и имаше чувството, че върви по жарава. Тогава спираше поглед върху нещо пред себе си — малко по-голям камък или листо — и си мислеше: само да стигна дотам, само още малко. След час и половина най-после се прибра у дома, млякото се беше вкиснало заради слънцето и майка му се ядоса. Хари отвори очи. По небето препускаха сиви облаци.

По калната трева отстрани на пътя откри следи от гуми. Грубите, дълбоки отпечатъци показваха, че оттам е минала тежка кола с гуми, предназначени за шофиране из неравна местност, например „Ландроувър“ или нещо подобно. Понеже наскоро бе валил дъжд, беше изключено следите да са стари. Вероятно бяха на не повече от няколко дена.

Огледа се и си помисли, че няма нищо по-самотно от летните къщи през есента.

Халвуршен стоеше превит на две над ключалката с електрически шперц и пуфтеше.

— Как върви?

— Зле — Халвуршен се изправи и избърса потта от челото си. — Ключалката не е аматьорска. Нищо няма да направим без кози крак.

— Без щанга — Хари се почеса по тила. — Погледна ли под изтривалката?

— Не — въздъхна Халвуршен. — И нямам намерение.

— Защо?

— Защото живеем в ново хилядолетие и хората вече не слагат ключовете за вилите си под изтривалката. Особено пък милионерите. Освен ако не заложиш стотачка, няма да го направя. Става ли?

Хари кимна.

— Чудесно — Халвуршен приклепна, за да събере инструментите в куфара.

— Исках да кажа, че залагам стотачка — обясни Хари.

Халвуршен вдигна очи.

— Бъзикаш ли се?

Хари поклати отрицателно глава.

Халвуршен хвана края на зелената изтривалка от изкуствена материя.

— Хайде, късмет — измърмори той и я дръпна настрани. Три мравки, две равноноги и една щипалка се размърдаха под нея и се закатериха по сивата стена. Но ключ нямаше.

— Понякога си невероятно наивен, Хари — Халвуршен протегна ръка. — Защо му е да оставя ключ?

— Защото — започна да обяснява Хари, без да забелязва ръката на Халвуршен, понеже се бе втренчил във фенера от ковано желязо до вратата, — млякото се разваля на слънце.

Приближи се до фенера и започна да развива глобуса.

— Какво значи?

— Бакалинът е донесъл продуктите в деня преди идването на Албю, нали? Търговецът ги е внесъл във вилата, това е ясно.

— Е, и? Може да е оставил резервен ключ в бакалията ли?

— Не вярвам. Албю е искал да бъде сигурен, че никой няма да нахълта, когато Ана дойде тук, предполагам.

Хари свали горната част на фенера и погледна в стъклото:

— Сега вече не просто предполагам.

Халвуршен измънка нещо и си прибра ръката.

— Помириши — подкани го Хари, като влязоха в хола.

— Сапун — установи Халвуршен. — Някой току-що е намерил за необходимо да почисти.

Тежката мебелировка, антиките с провинциален чар и голямата камина, покрита с талк, засилваха впечатлението за великденска ваканция. Хари пристъпи към стенна секция от смърч в другия край на хола. По лавиците бяха наредени стари книги. Хари огледа заглавията по протритите корици, но остана с усещането, че никой не ги е чел. Не и тук. Навярно са купени анблок от антикварна книжарница в Маюрстюа. Стари албуми. Чекмеджета. В тях имаше табакери от Кохиба и Боливар. Едното беше заключено.

— Чистили са напразно — отбеляза Халвуршен.

Хари се обърна и видя как колегата му сочи мокрите кални следи от обувки, които пресичаха пода.

Събуха се в коридора, намериха бърсалка в кухнята и след като подсушиха пода, се споразумяха Халвуршен да се заемем с хола, докато Хари оглежда спалните и банята.

Каквото научи за обиска, Хари го усвои в задушна класна стая в Полицейската академия през петъчните следобеди, когато всички копнееха да си идат у дома, да си вземат душ и да излязат из града. Нямаха учебник, а старши инспектор Ръоке. Той именно даде на Хари единствения съвет, който му вършеше работа като ръководство при обиск:

— Не мисли какво търсиш. Мисли какво си открил. Защо е там? Там ли му е мястото? Какво значи това? Като четенето е: мислиш ли за „л“, а виждаш „к“, няма да разбереш думите.

Влизайки в спалнята, Хари видя първо двойно легло и снимка на господин и госпожа Албю върху нощното шкафче. Не беше голяма, но се набиваше на очи, защото в стаята нямаше друга и бе обърната към вратата.

Хари отвори вратата на един шкаф. Лъхна го миризмата на чужди дрехи. Не бяха ежедневни, а официални рокли, блузи и няколко костюма. Плюс чифт обувки за голф с шипове.

Хари прерови методично и трите шкафа. Работеше като разследващ полицай твърде отдавна, за да се стеснява да пипа чужди вещи.

Седна на леглото и погледна снимката върху нощното шкафче. В далечината се виждаше само небе и вода, но ъгълът, под който падаше светлината, го наведе на мисълта, че снимката е правена в по-южен район. Арне Албю беше със загар и в погледа му се четеше същата момчешка шеговитост, която Хари забеляза и в ресторанта на пристанището. Беше притиснал съпругата си до себе си. Толкова силно, че горната част от тялото на Вигдис Албю сякаш се опитваше да се отскубне от прегръдката.

Хари дръпна покривката на леглото и завивката. Ако Ана е лежала в това спално бельо, несъмнено щяха да открият косми, следи от кожа, слюнка или секрет от половите ѝ органи. Вероятно всичко на куп. Но опасенията му се потвърдиха. Той погали с ръка колосания

чаршаф. Доближи лице до възглавницата и подуши. Току-що изпрано бельо. Мамка му.

Отвори чекмеджето на нощното шкафче. Пакетче дъвки, запечатана опаковка „Паралгин“, ключодържател с ключ и месингова плочка с инициали АА, снимка на голо бебе, свито като ларва върху маса за повиване, и швейцарски военен нож.

Понечи да извади ножа, но чу самотен, студен писък на чайка. Неволно потръпна и погледна през прозореца. Чайката не се виждаше. Силен кучешки лай прекъсна претърсването.

В същия миг Халвуршен се появи на вратата:

— По пътеката се задават хора.

Сърцето на Хари сякаш мина на турбодвигател.

— Аз ще взема обувките — каза той. — Ти донеси куфара с оборудването тук.

— Но...

— Ще скочим от прозореца, когато влязат. Побързай!

Лаят отвън се усили и зачести. Хари се претърколи по пода към коридора, а Халвуршен коленичи пред стенната секция и напъха праха, четката и специалната хартия за отпечатъци в куфара. Лаят вече беше толкова близо, че се чуваше и ръмжене. Стъпки по стъпалата. Вратата не беше заключена, твърде късно бе да предприеме нещо, щяха да го спипат на местопрестъплението! Хари притаи дъх и не помръдна от мястото. Май по-добре да се сблъска сега със собственика, та Халвуршен да успее да се измъкне. Така на съвестта на Хари нямаше да тежи и неговото уволнение.

— Грегор! — извика мъжки глас от другата страна на вратата. — Върни се!

Кучешкият лай се отдалечи и той чу как мъжът отвън слиза по стъпалата.

— Грегор! Остави сърните намира!

Хари направи две крачки напред, внимателно завъртя топката на вратата, после грабна двата чифта обувки и се промъкна в стаята, докато слушаше как отвън дрънчат ключове. Затвори вратата на спалнята зад себе си и чу как външната врата се отвори.

Халвуршен седеше на пода под прозореца и гледаше Хари с широко отворени очи.

— Какво има? — прошепна Хари.

— Тъкмо щях да избягам през прозореца, но се появи това бясно псе — едва чуто промълви Халвуршен. — Черен ротвайлер.

Хари погледна през прозореца към зяпналата паст и двете лапи на външната стена. При вида на Хари звярът започна да скача по стената и да лае като обезумял. От белите му кучешки зъби се стичаха лиги. В хола се чува тежки стъпки. Хари залегна на пода до Халвуршен.

— Най-много седемдесет кила — прошепна той. — Нищо работа.

— Твой е. Виждам съм как напада ротвайлерът от екип „Виктор“.

— Аха.

— Дресьорите изгубиха контрол над песа. На онзи, който играеше бандит, му пришиха ръката в болница.

— Мислех, че са добре защитени.

— Така е.

Поседяха, заслушани в лая навън. Стъпките от хола вече не се чуваха.

— Дали да не влезем и да се представим? — зашепна Халвуршен. — Въпрос на време е...

— Шшшт!

Пак чува стъпките. Приближаваха спалнята. Халвуршен затвори очи, сякаш така би понесъл унижението по-леко. Все пак ги отвори и видя Хари да държи предупредително показалец до устните си.

Чуха глас пред прозореца на спалнята:

— Грегор! Ела! Ще се прибираме у дома!

Кучето излая още няколко пъти и изведнъж млъкна. Хари чуваше само тежко дишане на пресекулки, но не знаеше дали е неговото, или на Халвуршен.

— Проклети послушни ротвайлери такива — прошепна Халвуршен.

Изчакаха да чуят как колата запали надолу по пътя. После се втурнаха в хола и Хари успя да зърне само задницата на моркосин джип „Чероки“. Халвуршен се просна на дивана и отпусна глава назад.

— Боже мой — изпъшка той. — За миг видях как победоносно се завръщам в родния град. Какво, по дяволите, искаше той? Остана само две минути. — Пак скочи от дивана. — Мислиш ли, че ще се върне? Може би просто слизат до бакалията?

Хари поклати отрицателно глава.

— Тръгна си към къщи. Хора като него не лъжат кучетата си.

— Сигурен ли си?

— Напълно. Някой ден ще му подвикне „На място, Грегор, отиваме на ветеринар да те приспят“.

Хари огледа стаята. После се приближи до стенната секция, надигна се на пръсти и прокара пръст по ръба на книгите от най-горната до най-долната лавица.

Халвуршен кимна мрачно и се загледа във въздуха:

— И Грегор ще довтаса с вирната опашка. Честна дума, странни са тези псета.

Хари се спря и се ухили.

— Съжаляваш ли, Халвуршен?

— Е, колкото и за други мои грешки. Не повече.

— Започваш да говориш като мен.

— Ами вече съм като теб. Откакто си купихме кафе-машината, те цитирам. Какво търсиш?

— И аз не знам — отвърна Хари, извади една дебела, висока книга и я разтвори. — Я виж. Фотоалбум. Интересно.

— Така ли? Сега напълно ме обърка.

Хари посочи с пръст към пода зад себе си и продължи да разлиства. Халвуршен се изправи и погледна. И разбра. От прага на стаята започваха отпечатъци от мокри ботуши и по права линия стигаха до лавиците, където стоеше Хари.

Хари остави албума на място, извади друг и започна да го разлиства.

— Точно така — заключи той след малко. Допря албума до лицето си. — Ясно.

— Какво?

Хари сложи албума върху масата пред Халвуршен и посочи една от шестте снимки върху черното кадифе. От плажа им се усмихваха жена и три деца.

— Същата снимка намерих в обувката на Ана — каза Хари. — Помириши.

— Няма нужда, носи се силна миризма на лепило.

— Правилно. Преди малко е залепил снимката, дръпни я леко и ще усетиш, че лепилото още не е засъхнало. Но помириши и самата

снимка.

— Добре — Халвуршен доближи носа си до усмивките. — Мирише на... химикали.

— Какви химикали?

— Така миришат току-що проявените снимки.

— Пак позна. И какъв извод ще направим?

— Че той... тъъ, обича да лепи снимки?

Хари погледна часовника. Ако Албю е тръгнал към къщи, щеше да си е вкъщи след час.

— Ще ти обясня в колата — обеща той. — Вече разполагаме с нужното доказателство.

Излязоха на Е-6. Започна да вали. Светлините от колите в отсрещното платно се отразяваха в мокрия асфалт.

— Сега знаем откъде идва снимката в обувката на Ана — обясни Хари. — Сигурно се е възползвала от удалата ѝ се възможност, когато е била за последно във вилата, и е откъснала снимката от албума.

— И за какво ѝ е била тази снимка?

— Един господ знае. Навярно да види черно на бяло какво стои между нея и Албю. За да разбере по-добре ситуацията. Или за да има какво да пробива с игли.

— А като си му показал снимката, е разбрал откъде е взета?

— Естествено. Следите от „Черокито“ до вилата са същите като онези, които открихме. Значи е бил тук преди няколко дена, може би вчера.

— За да почисти вилата и да заличи всички пръстови отпечатъци?

— И за да провери онова, което го е глождело — че в албума липсва снимка. Прибрал се е, намерил е негатива и го е занесъл в някое фото.

— Сигурно някъде, където вадят снимки веднага. После е отишъл във вилата, за да я залепи на мястото на старата.

— Аха.

Задните колела на автовлака пред тях пръскаха предното стъкло на колата им с мазна течност и чистачките трескаво работеха.

— Албю стигна доста далеч, за да прикрие следите от авантюрите си — констатира Халвуршен. — Но допускаш ли, че е отнел живота на Ана Бетсен?

Хари се втренчи в логото върху задните врати на автовлака. „АМОРОМА — вечно твоя“.

— Защо не?

— Не ми изглежда като типичния убиец. Добре образован мъж за пример, стабилен баща с безупречно досие, създал е собствена фирма.

— Изневерява на жена си.

— Че кой не изневерява?

— Да, има ли изобщо такива хора — бавно повтори Хари. И възкликна с внезапно раздражение: — Докога ще киснем зад този автовлак и ще гълтаме мръсотия?

Халвуршен погледна в огледалото и мина в лявото платно.

— И какъв би бил мотивът му?

— Нека го попитаме — предложи Хари.

— Какво искаш да кажеш? Да идем у тях и да го попитаме ли? Да разкрием, че сме се сдобили с доказателства по незаконен начин и да ни изритат веднага?

— Ти ще се отървеш, ще отида сам.

— И какво мислиш, че ще постигнеш? Ако стане ясно, че сме нахълтали във вилата му без заповед за обиск, в тази страна няма да се намери съдия, който да не откаже да вземе под внимание незаконно придобитото доказателство.

— Точно затова.

— Точно... Извини ме, Хари, но започвам да се изморявам от тези загадки.

— Понеже не разполагаме с доказателство, което да ни послужи в съда, се налага да предизвикаме появата на такова.

— В такъв случай по-добре да го заведем в една от стаите за разпит, да му посочим креслото, да му сервираме от нашето еспресо и да пуснем диктофона.

— Не. Не ни трябва купища лъжи, записани на лента, щом не можем да използваме наличната информация, за да докажем, че той лъже. Нужен ни е съюзник. Някой, който да го разобличи, подтикнат от нас.

— И този човек е?

— Вигдис Албю.

— Аха. И как...

— Ако Арне Албю ѝ е изневерил, вероятността Вигдис да настоява случаят да се изясни до най-малката подробност е голяма. А има и друга голяма вероятност: тя да разполага с нужните ни сведения. Пък и ние знаем някои неща, които биха ѝ помогнали да открие още информация.

Халвуршен наведе огледалото, за да не го заслепяват фаровете на автовлака, който сега неотлъчно им дишаше във врата.

— Убеден ли си, че идеята е добра, Хари?

— Не. Знаеш ли какво е анаграма?

— Нямам представа.

— Игра на букви. Например думи, които се четат еднакво и в двете посоки. Виж в страничното огледало автовлака. АМОРОМА. Ще видиш една и съща дума, независимо откъде я четеш.

Халвуршен понечи да каже нещо, но се отказа и само изморено поклати глава.

— Закарай ме до „Скръодер“ — помоли Хари.

От масите се разнасяше миризма на пот, на тютюнев дим и подгизнали от дъжда дрехи, а във въздуха се носеха поръчки за бира.

Беате Льон, незабележима, да речем, колкото зебра в конюшня, седеше на същата маса като Ауне миналия път.

— Отдавна ли ме чакаш? — попита Хари.

— А, не — излъга тя.

Пред нея стоеше недокоснатата чаша с вече изветряла бира. Беате проследи погледа му и послушно вдигна халбата.

— Тук не е задължително да пиеш — осведоми я Хари и размени поглед с Мая. — Само така изглежда.

— Всъщност не е чак толкова лоша на вкус — Беате едва потопи устни в бирата. — Баща ми казваше, че няма доверие на хора, които не пият бира.

Сервираха на Хари — кана кафе и порцеланова чаша. Беате се изчерви до корените на косата.

— Преди пиех бира — обясни Хари. — Но се наложи да спра.

Беате заби поглед в покривката.

— Това е и единственият порок, от който се отървах — добави Хари. — Иначе пуша, лъжа и съм отмъстителен. — Вдигна чашата като за наздравица. — А ти от какво страдаш, Льон? Освен че си видео наркоман и помниш всички лица, които някога си виждала?

— Не страдам от много неща — и тя вдигна халбата с бира. — Освен от Сетерска треперушка^[4].

— Сериозно ли е?

— Доста. Всъщност се нарича болест на Хънтингтън. Предава се по наследство и е била обичайно явление в Сетерската долина.

— Защо точно там?

— Ами... Сетерската долина е тясна, оградена от високи планини. И е отдалечена от съседни населени места.

— Ясно.

— И двамата ми родители са родени в Сетерската долина. В началото мама отказала да се омъжи за татко, понеже според нея неговата леля била болна от Сетерска треперушка. Случвало се ръката ѝ да се отплесне нанякъде и хората я избягвали.

— А сега и ти имаш това заболяване?

Беате се усмихна.

— Като бях малка, баща ми се шегуваше с мама, защото, когато с татко се боксирахме, бях много бърза и му нанасях светкавични удари; смяташе, че е заради Сетерската треперушка. Беше ми забавно, дори си мечтаех да съм наследила болестта. Но един ден от мама научих, че от болестта на Хънтингтън хората умират — тя повъртя чашата в ръце. — Същото лято научих и какво е смъртта.

Хари кимна за поздрав на ветеран от съседната маса, но онзи не му отговори. Той се прокашля:

— А страдаш ли от отмъстителност?

Тя вдигна очи към него.

— Какво искаш да кажеш?

Хари вдигна рамене:

— Ами огледай се. Човечеството не може да функционира без нея. Отмъщение и възмездие, това е движещата сила както за малчугана, когото тормозят в училище, а после става мултимилионер, така и за крадеца на банки, който смята, че обществото е несправедливо към него. Погледни нас. Изпълнено с омраза

отмъщение на хора, маскирано като безпристрастно, рационално възмездие — нали в това се състои работата ни.

— Така е редно — натърти тя, но не го погледна. — Без наказание обществото не би могло да функционира.

— Права си, но има и нещо друго, нали? Катарзис. Пречистването в отмъщението. Аристотел казва, че човешката душа се очиства от страха и състраданието, които трагедията пробужда в нея. Плашеща мисъл, нали? Чрез трагедията на отмъщението изпълняваме най-съкровено желание на душата си.

— Не съм чела толкова много философия — Беате вдигна чашата и отпи голяма глътка.

Хари наведе глава.

— Нито пък аз. Само цитирам някои сентенции. Да минем на въпроса?

— Първо лошата новина — поде тя. — Реконструкцията на лицето зад маската е доста несполучлива. Получиха се само носът и очертанията на главата.

— А добрите новини?

— Жената, взета за заложница при обира на „Грьонланслайре“, се надява да разпознае гласа му. Определи го като необикновено тънък глас, почти го помислила за женски.

— Аха. Нещо друго?

— Да. Говорих с персонала на спортния център „Сатс“ и се поразрових. Трун Грете пристигнал там в два и половина и си тръгнал в около четири.

— Откъде си толкова сигурна?

— Защото при пристигането е платил за играта на скуош с кредитна карта. Системата е регистрирала плащането в 14:34. Нали се сецаш за откраднатата ракета за скуош? Той, естествено, е съобщил за нея на персонала. В доклада за деня служителката е записала колко време е прекарал там Грете. Тръгнал си е от спортния център в 16:02.

— Това ли е добрата новина?

— Не, имай търпение. Помниш ли мъжа с работния комбинезон, когото Грете видял да минава край фитнес залата?

— Онзи с надписа „полиция“ на гърба?

— Разгледах видеозаписа. Изглежда като залепяща се щампа на гърба и гърдите на комбинезона на Екзекутора.

— И?

— Ако е бил Екзекутора, може да е носел в себе си полицейски знаци и щампи и да ги е закачил, след като е напуснал обхвата на камерите.

— Аха — Хари сръбна шумно от кафето.

— Това обяснява защо никой не свидетелства за човек с черен работен комбинезон в района; непосредствено след обира там гъмжеше от полицаи в черни униформи.

— Какво научи в „Сатс“?

— Точно това е много интересно. Служителката помни как онзи петък мъж в работно облекло, когото взела за полицай, профучал покрай нея; помислила, че бърза за скуош или нещо подобно.

— Значи не знаят как се казва?

— Не.

— Това не ме кефи...

— Чакай, сега идва най-хубавото. Запомнила мъжа, защото го взела за дежурен полицай, но ѝ направило впечатление колко безвкусна е останалата част от облеклото му.

Беате отмести халбата и на Хари му се стори, че по малките ѝ устни заигра лека победоносна усмивка.

— Носел наполовина нахлузена маска, а чифт големи слънчеви очила закривали лицето му. Мъкнел и черен сак, който изглеждал доста тежък.

Хари се задави с кафето.

На улица „Довре“ между жилищните блокове висеше чифт обувки с връзките, окачени на въжето за простирание. Фенерът на въжето правеше всичко по силите си, за да осветява асфалтираната пътека, но есенният мрак сякаш бе изсмукал цялата светлина от града. На Хари това не му пречеше, той можеше да измине пътя от дома си до „Скръдер“ и със завързани очи. Неведнъж го бе пробвал.

Беате получи списък с имената на посетителите, които са играли скуош или аеробика в „Сатс“ по времето, когато мъжът с работния комбинезон е бил там, и на следващия ден щеше да започне да звъни по домовете. Дори и да не открие човека, все пак имаше шанс някой, който е бил в съблекалнята с него, да опише външния му вид.

Хари мина под окачените на въжето обувки. Висяха вече от години и Хари отдавна се примири, че никога няма да разбере как са попаднали там.

Влезе във входа и завари Али да мие стълбището.

— Сигурно ненавиждаш норвежката зима — подхвърли той и грижливо си избърса обувките. — Само мръсотия и кал.

— В родния ми град в Пакистан видимостта е петдесет метра заради замърсяването на въздуха — усмихна се Али. — През цялата година.

Хари долови далечен, но добре познат звук. Сякаш има закон, според който телефонът винаги започва да звъни, щом можеш да го чуеш, но не и да го вдигнеш. Хари си погледна часовника. Десет. С Ракел се уговориха да му се обади в девет.

— Мазето ти... — подхвана Али, но Хари вече галопираше по стълбите, оставяйки отпечатък от грайферите на кубинките по всяко четвърто стъпало.

Щом отвори вратата, телефонът спря да звъни.

Събу си обувките. Прокара ръка по лицето си, отиде до телефона и вдигна слушалката. Жълто листче със записания телефонен номер на хотела стоеше залепено върху огледалото. Отлепи го и видя огледалното изображение на първия мейл от А#МЕН. При получаването го распечата и закачи на стената. Стар навик: в Отдела за борба с насилието закачаха по стените снимки, писма и други подказки, които да ги провокират да прозрат връзката между фактите и да стимулират подсъзнанието по един или друг начин. Хари не успя да прочете писмото от отражението в огледалото, но не беше и нужно:

„Нека си представим, че си бил на вечеря у жена и на следващия ден тя е намерена мъртва. Какво ще направиш?
А#МЕН“

Влезе в хола, включи телевизора и потъна във фатерщула, но внезапно стана рязко, излезе в коридора и набра номера.

Ракел звучеше изтощена.

— В „Скръдер“ — обясни Хари. — Тъкмо се прибирам.

— Звънях поне десет пъти.

— Какво има?

— Страх ме е, Хари.

— Аха. Много ли си изплашена?

Хари застана на вратата към хола със слушалка между рамото и ухото и намали звука на телевизора с дистанционното.

— Не много — отговори тя. — Малко.

— Не е толкова страшно, щом си малко изплашена. Това ще те направи по-силна.

— Ами ако ме обземе силен страх?

— Знаеш, че веднага ще дойда. Само ми кажи.

— Но аз вече ти обясних, че не можеш, Хари.

— Сега ти давам правото да промениш решението си.

Хари погледна мъжа с тюрбан и камуфлажна униформа на екрана. Приличаше на някого, лицето му изглеждаше познато.

— Светът ми се сгромолясва — оплака се тя. — Искях само да знам, че някой ме чака някъде там.

— Тук съм.

— Но звучиш толкова далече.

Хари обърна гръб на телевизора и се облегна върху рамката на вратата.

— Съжалявам. Но съм тук и мисля за теб, нищо че звуча далечен.

Тя се разплака.

— Извинявай, Хари, сигурно ме мислиш за ужасна ревла. Знам, че ме чакаш. — После прошепна: — Сигурна съм, че мога да разчитам на теб.

Хари притаи дъх. Главоболието настъпваше бавно, но неудържимо като железен обръч, който постепенно стягаше цялата му глава. Когато затвори, вече усещаше всеки пулс в слепоочията си.

Изгаси телевизора и си пусна плоча на „Рейдиоход“, ала не изтърпя гласа на Том Йорк. Отиде в банята и си изми лицето. Постави в кухнята, безцелно втренчен в хладилника. Накрая вече нямаше как да го отлага и влезе в спалнята. Екранът на компютъра се съживи и окъпа стаята в студена синя светлина. Свърза се с околния свят, който му съобщи, че е получил мейл. Сега я усети: жаждата. Опъваше крайниците му като впряг от обезумели кучета. Кликна върху писмото.

„Трябваше да провериш обувката ѝ. Снимката сигурно е била на нощното шкафче и тя я е взела, докато зареждах. От друга страна, това прави играта малко по-вълнуваща. Малко.

A#МЕН

P.S. Тя беше изплашена. Искях просто да го знаеш.“

Хари пъкна ръка в джоба и извади ключодържателя. На него висеше месингова плочка с инициали АА.

[1] „Ве Ге“ — норвежки таблоид. — Бел.прев. ↑

[2] Sing (англ.) — Пей. — Бел.прев. ↑

[3] For the love you bring (англ.) — За любовта, която събуждаш. — Бел.прев. ↑

[4] Сетерска треперушка — така наричат в Норвегия болестта на Хънтингтън. Името идва от Сетерската долина — там имало много случаи на тази генетично предавана болест на централната нервна система, състояща се в неконтролируем тремор и загуба на координация на крайниците. — Бел.прев. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА КАЦАНЕТО

Какво ли минава през ума на човек, взрян в дулото на оръжие? Понякога си мисля, че хората изобщо не разсъждават в такъв момент. Като жената, която срещнах днес.

— Не ме убивай — простена тя.

Наистина ли си е въобразявала, че подобна молба върши някаква работа? На баджа ѝ пишеше Катрине Шоен; попитах я защо името ѝ е странно, а тя само ме погледна с кравешко изражение и повтори:

— Не ме убивай.

Малко след това изгубих търпение, изкрещях и стрелях точно между рогата ѝ.

Колите пред мен не помръдват. Усецам как потният ми гръб е залепнал за облегалката. Пуснах новините по радиото, но още не са съобщили нищо. Поглеждам часовника. По принцип би трябвало за половин час вече да съм пристигнал във вилата и да съм в безопасност. Автомобилът пред мен има кондензатор и аз изключвам вентилатора. Започнал е следобедният час пик, но отнема повече време от обикновено. Дали някъде пред колоната няма катастрофа? Или пък полицията е поставила регулировчици? Невъзможно. Сакът с парите е на задната седалка под едно яке. Заедно със заредената пушка АГ-3. Двигателят на автомобила пред мен изръмжава мощно, шофьорът отпуска съединителя и мръдва два метра напред. После пак спираме. Тъкмо обмислям какъв вид да си придам, когато ги забележа: отегчен, изплашен или просто раздразнен. По ивицата между двете платна се задават двама души: жена в униформа и висок мъж в сиво палто. Разглеждат мнително автомобилите отляво и отдясно. Единият спира до някаква кола и разменя две-три доброжелателни думи с шофьора, явно забравил да си сложи колана. Навярно е просто рутинна проверка. Приближават. По новините съобщават, че температурата е 40 градуса и е препоръчително да се вземат мерки против слънчев удар. Самият аз започвам машинално да се потя, макар и да знам, че навън е хладно и мрачно. Намират се

точно пред колата ми. Това е полицаят. Хари Хуле. Жената прилича на Стине. Погледна към мен, минавайки покрай автомобила ми. Въздъхнах с облекчение. Тъкмо да се засмея на висок глас, и на прозореца се почука. Бавно се обръщам. Страшно бавно. Тя се усмихва, а аз откривам, че стъклото е вече свалено. Странно. Тя казва нещо, но бучащият мотор отпред заглушава думите ѝ.

— Какво? — питам аз и още веднъж отварям очи.

— *Could you please put the back of your seat to an upright position?*

[1]

— Облегалката ли? — объркан питам аз.

— *We'll be landing shortly, sir*^[2] — усмихва се тя отново и изчезва.

Разтърквам си очите и се опитвам да пропъдя съня. Всичко се завръща. Обирът. Бягството. Куфарът и самолетният билет, готови във вилата. Есемесът от Принца, че е чисто. И все пак не мина без леко нервно потръпване, докато показвах паспорта си на гише „Летищен контрол“ в Осло. Отпътуването. Всичко се разви според плана.

Погледнах през прозореца. Явно все още не съм напуснал страната на сънищата, защото за миг ми се стори, че летим над звездите. После разбрах, че това са светлините на града, и започнах да мисля за колата, която щях да наема. Дали да пренощувам в хотел в големия, задимен и вонящ град и да продължа да шофирам на юг утре? Не, заради полета утре пак ще бъда изморен. Най-добре да стигна веднага до летището. Отивам на място по-хубаво от носещата му се слава; там дори живеят неколцина норвежци, с които мога да си говоря. Ще се пробудя за слънцето, морето и по-добър живот. Такъв е планът. Или поне моят план.

Вкопчих се в пиетието, което спасих от стюардесата, преди да вдигне масичката пред мен. Защо тогава не вярвам в плана?

Ръмженето на мотора се засилва и пак отслабва. Усещам как пропадам надолу. Затварям очи и машинално си поемам въздух със съзнанието за онова, което предстои. Тя. Облечена е в същата рокля, както при първата ни среща. Боже господи, вече ми липсва. Осъзнавам, че е неутолим копнеж, дори и тя да е жива, но това не променя как се чувствам. Защото всичко у нея беше невъзможно: добродетелта и дивата ѝ природа; косата, която би трябвало да

поглъща светлината, а лъщеше като злато; смехът ѝ, съчетан със сълзите по бузите ѝ; погледът, изпълнен с ненавист, докато прониквах в нея; лицемерните ѝ обяснения в любов и непресторената ѝ радост, виждайки ме да се прибирам и да сипя непохватни извинения за несъстояли се уговорки. Повтаряше се всеки път, когато лежах до нея в леглото на мястото на друг, оставил отпечатък от главата си. Това е минало. Минаха милиони години. Стискам очи, за да не видя продължението: изстрелът, с който я пронизах; зеницата ѝ, която се разшири бавно като черна роза; бликналата кръв, капеща по пода с безсилна въздишка. Вратът ѝ се пречупи, главата ѝ се отметна назад. И сега жената, която обичам, е мъртва. Безвъзвратно. Но и така няма смисъл. Това е най-хубавото. Толкова е просто и хубаво, че направо не мога да живея с тази мисъл. В кабината налягането спада и усещам натиск отвътре. Невидима сила напират срещу тъпанчетата и мекия мозък. И нещо ми подсказва, че ще се случи точно по този начин. Никой няма да ме намери, никой няма да изкопчи тайната от мен, моята тайна. И въпреки това планът ми ще бъде осуетен. Отвътре.

[1] Could you please put the back of your seat to an upright position? — (англ.) — Бихте ли изправили облегалката на седалката си? — Бел.прев. ↑

[2] We'll be landing shortly, sir (англ.) — Скоро ще се приземим, господине. — Бел.прев. ↑

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА „МОНОПОЛИ“

Хари се събуди от будилника на радиото и от новините. Бомбардировките бяха зачестили. Звучеше като повторение.

Хари се опита да се сети за причина да стане тази сутрин. Гласът на радиоводещия съобщаваше, че средното тегло на норвежеца и на норвежката се е увеличило съответно с тринадесет и девет килограма от 1975 година. Хари затвори очи и се замисли за нещо, което Ауне му каза: ескейпизмът, тоест бягството от действителността, се ползва с незаслужено лоша слава. Сънят дойде. Същото сладостно, топло усещане, което изпитваше като малък, когато лежеше в леглото, а през отворената врата се чуваше как баща му снове из къщата и загася осветлението — стая по стая — и с всяка изгасена лампа пред вратата на стаята му ставаше малко по-тъмно.

— След насилствените грабежи в Осло през последните седмици банковите служители настояват за въоръжена охрана в най-уязвимите банки в центъра. Вчерашният обир на „Грьонланслайре“ се добавя към серията въоръжени грабежи, зад които полицията подозира, че стои така нареченият Екзекутор. Същият човек застреля...

Хари стъпи върху студения линолеум. Лицето в огледалото в банята наподобяваше портрет на късния Пикасо.

Беате говореше по телефона и поклати отрицателно глава, когато Хари застана на вратата. Той кимна и понечи да отmine, но тя му махна да влиза.

— Благодаря ви все пак за помощта — каза тя в слушалката и затвори.

— Преча ли? — попита Хари и остави чаша с кафе пред нея.

— Не, поклатих глава, за да ти дам знак, че няма резултат. Току-що разговарях с последния в списъка. От всички мъже, за които знаем, че са били в спортния център „Сатс“ във важния за нас момент, само

един си спомни бегло за човек в работно облекло. Но дори и той се поколеба дали го е видял в съблекалнята.

— Аха — Хари седна и се огледа.

Офисът ѝ беше изрядно подреден, както очакваше. Освен саксията на перваза с широко разпространено цвете, чието име не знаеше, стаята ѝ беше толкова изчистена от безсмислена украса, колкото и неговата. На бюрото ѝ зърна гърба на снимка. Досети се кой е на снимката.

— Само с мъже ли разговаря? — попита той.

— Според теорията ни е влязъл в мъжката съблекалня и там се е преоблякъл, нали?

— Да, а после е тръгнал из улиците като обикновен гражданин. Нещо ново за вчерашния обир в „Грьонланслайре“?

— Какво значи ново. Бих го определила по-скоро като повторение. Същите дрехи, същото оръжие. Карал заложници да говорят вместо него. Прибрал парите от банкомата за минута и петдесет секунди. Никакви следи. Накратко...

— Екзекутора — допълни Хари.

— Какво има вътре? — Беате вдигна чашата и погледна вътре.

— Капучино. Поздрави от Халвуршен.

— Кафе с мляко? — сбърчи нос тя.

— Нека позная. Баща ти е казал, че няма доверие на хора, които пият кафе със захар и мляко?

Хари веднага съжали за репликата си, виждайки учудената физиономия на Беате.

— Извинявай — измънка той. — Не исках... шегата беше неуместна.

— И какво ще правим сега? — побърза да попита Беате, докато опипваше дръжката на чашата. — Върнахме се на стартова позиция.

Хари се отпусна на стола и се втренчи във върховете на обувките си.

— Право към затвора.

— Какво?

— Отиваме право в затвора — поизправи се той. — Дори и да минеш по Старт, няма да получиш две хиляди крони.

— За какво говориш?

— За картите „опитай си късмета“ в играта „Монополи“. Само това ни остана. Да си опитаме късмета. В затвора. Имаш ли телефонния номер на затвор „Бутсен“?

— Това е изгубено време — протестираше Беате.

Гласът ѝ се удряше в стените на Отходния канал, докато тя подтичваше, за да върви редом с Хари.

— Сигурно си права — кимна той. — Точно като деветдесет процента от всяко разследване.

— Изчела съм всички протоколи и стенограми от направените му разпити. Никога не казва нищо конкретно. Само бълва философски брътвежи, които не са по същество.

Хари натисна звънеца до сивата желязна врата в края на тунела.

— Чувала ли си пословицата „търси изгубеното на светло“? Идеята е да илюстрира човешката несъобразителност. За мен е въплъщение на здравия разум.

— Вдигнете служебните си карти към камерата — обади се гласът от високоговорителя.

— Защо съм ти аз, ако ще говориш с него насаме? — попита Беате и се мушна през вратата зад Хари.

— С Елен имахме подход при разпита на заподозрени. Винаги единият водеше разпита, а другият само присъстваше и слушаше. Ако нещо не вървеше, обявявахме почивка. Ако аз водя разпита, излизам, и Елен започва да бърби за съвсем различни, ежедневни неща — от рода на как се опитва да спре цигарите, какви глупости дават по телевизията, как забелязала колко е висок наемът, след като скъсала с гаджето. Дрънка така известно време, аз се подавам и съобщавам, че е изникнало нещо и се налага аз да поема работата.

— Действа ли?

— Безотказно.

Качиха се по стълбите и влязоха в шлюза към затворническото хале. Надзирателят зад дебелилото бронирано стъкло им кимна и натисна копчето. Чу се носов глас:

— Надзирателят идва след малко.

Появи се нисък мъж с напompани мускули и полюшващата се походка на джудже. Въведе ги в помещението с килиите: триетажна

галерия с редици от светлосини врати на килии обграждаше просторна продълговата зала. Между етажите бе опъната бодлива тел. Не се виждаше жива душа и само ехото от блъсната врата наруши тишината.

Хари бе идвал тук много пъти, но винаги го обземаше усещането за нещо абсурдно, като се замислеше, че зад тези врати има хора, затворени по решение на обществото против тяхната воля. Хари не разбираше защо тази мисъл му се струва толкова плашеща. Все пак имаше нещо нередно да видиш физическото проявление на общественото, институционализирано отмъщение за престъпленията. Везна и меч.

Чу се подрънкване на ключове и надзирателят отвори врата с черен надпис „СТАЯ ЗА ПОСЕЩЕНИЯ“.

— Заповядайте. Само почукайте, като пожелаете да излезете.

Влязоха и вратата се затвори зад тях с трясък. В последвалата тишина Хари долови тихото бучене на луминесцентна лампа, която ту светваше, ту изгасваше, а пластмасовите цветя на стената хвърляха леки сенки върху бледите акварели. На стол, разположен в средата на по-късата жълта стена, зад маса, седеше мъж с правилна стойка, отпуснал ръце отстрани на шахматна дъска, поставена върху масата. Опънатата му назад коса минаваше над ушите. Носеше лъскав сив костюм, напомнящ работен комбинезон. Очертаните вежди и сянката, падаща от едната страна на правия му нос, образуваха ясно буквата Т всеки път, когато лампата изгасваше. Но в съзнанието на Хари се бе запечатал най-вече погледът от погребението, противоречивата смесица от страдание и безизразност, което напомняше на Хари за някого.

Хари направи знак на Беате да седне до вратата. Самият той придърпа стол до масата и се настани срещу Раскол.

— Благодарим ти, че ни отделяш от времето си.

— Времето — поде Раскол с изненадващо мек и тънък глас — тук не е ценно.

Говореше с източноевропейски акцент с твърдо „р“ и ясна дикция.

— Разбирам. Казвам се Хари Хуле, а това е моята колежка...

— Беате Льон. Приличаш на баща си, Беате.

Хари чу как Беате се задъха и се обърна наполовина към нея. Лицето ѝ не беше пламнало, а напротив, бледата ѝ кожа побеля още

повече, а устата ѝ застина в изненада, все едно някой ѝ зашлеви плесница.

Хари се изкашля със забит в масата поглед и едва сега забеляза как почти неприятната симетрия около оста, разделяща помещението и Раскол по ширина, е нарушена от дребен детайл: царя и царицата върху шахматната дъска.

— Къде съм те виждал преди, Хуле?

— Най-често се подвизавам в близост до мъртъвци — отвърна Хари.

— Аха. На погребението. Значи си една от хрътките на началник-отдела.

— Не.

— Не ти харесва да те наричат хрътка на шефа. Да не сте кръстосали шпаги?

— Не — Хари се замисли. — Просто не си допадаме. Май и ти не си пръв приятел с него, а?

Раскол се усмихна меко, а луминесцентната лампа премига.

— Дано не го е приел лично. А и костюмът май беше от най-евтините.

— Не костюмът е пострадал сериозно.

— Той искаше да му разкажа нещо. Така и направих.

— Обяснил си му, че доносниците се белязват завинаги ли?

— Никак не си глупав, старши инспекторе. Но това мастило ще избледнее с времето. Играеш ли шах?

Хари се опита да пропусне покрай ушите си точно назованата му длъжност от Раскол. Може би просто е отгатнал.

— Чудя се как си успял да покриеш предавателя после — сподели Хари. — Обърнали, разбрах, цялото отделение с главата надолу.

— И защо да съм скрил нещо? Белите или черните фигури?

— Говори се, че все още си мозъкът на повечето крупни обири в Норвегия; тук била базата ти, а твоят пай от плячката отива в чуждестранна банка. Затова ли си се погрижил да попаднеш в отделение А на „Бутсен“, защото тук срещаш престъпници с кратки присъди и като излязат скоро на свобода, реализират планове, които кроиш в затвора? Как общуваш с тях, като излязат от тук? Имаш ли мобилни телефони? Компютри?

Раскол въздъхна.

— Началото ти беше обещаващо, старши инспекторе, но вече започваш да ме отегчаваш. Ще играем ли, или не?

— Играта е скучна — отвърна Хари. — Освен ако не зложим нещо.

— Няма проблем от моя страна. За какво ще играем?

— За това — Хари вдигна ключодържател с един-единствен ключ и месингова плочка.

— Какво е това? — попита Раскол.

— Никой не знае. Понякога се налага да повярваш, че залогът си струва.

— И защо да го правя?

Хари се наведе напред.

— Защото ми вярваш.

Раскол се засмя високо.

— Дай ми една причина да ти се доверя, *Спиуни*.

— Беате — каза Хари, без да сваля поглед от Раскол — Моля те да излезеш и да ни оставиш сами.

Чу как тя почука на вратата. Последва подрънкване на ключове зад гърба му. Вратата се отвори, а после се затвори с гладко щракване.

— Погледни — Хари сложи ключа върху масата.

Раскол попита, без да отмести очи от Хари:

— А — А?

Хари взе от дъската белия цар, ръчна изработка, много красив.

— Това са инициалите на мъж с деликатен проблем. Бил богат. Имал жена и деца. Къща и вила. Куче и любовница. Всичко изглеждало перфектно. — Хари завъртя дъската. — Но с времето богаташът се променил. Случките в живота му го навели на мисълта, че най-важно за него е семейството. Затова продал фирмата, отървал се от любовницата и обещал и на себе си, и на семейството си отсега нататък да живеят само един за друг. Възникнал обаче проблем: любовницата започнала да заплашва мъжа, че ще разкрие аферата им. Да, най-вероятно го изнудвала и за пари. Не толкова от алчност, а защото била бедна, а и понеже тъкмо завършвала свое произведение, което смятала за шедьовър на живота си, и се нуждаела от пари, за да види то бял свят. Притискала го постоянно и една нощ той решил да я посети. Не просто някоя вечер, а специално избрана, защото му

споделила, че чака гост: стара тръпка. Защо му казала ли? Или за да го накара да ревнува, или за да му покаже, че и други мъже я желаят. Не изпитал ревност. Напротив — въодушевил се. Удавала му се прекрасна възможност. — Хари погледна изпод вежди Раскол. Скръстил ръце, той наблюдаваше Хари. — Онзи чакал отвън и гледал към светлините от апартамента ѝ. Малко преди полунощ гостът — случаен мъж без алиби — си тръгнал. По-късно все някой щял да се сети, че въпросният мъж е споменал за посещение у Ана през онази вечер. Или поне бдителната съседка Астри Монсен е чула как този мъж звъни на вратата. Но нашият човек не позвънил. Той си отключил. Промъкнал се по стълбите и влязъл в жилището ѝ.

Хари взе черния цар и го сравни с белия. Ако човек не ги разгледа по-обстойно, би се заблудил, че са еднакви.

— Оръжието не е регистрирано. Може би е на Ана, може би е негово. Аз нямам представа какво точно се е случило в апартамента ѝ. И вероятно никой няма да разбере, защото тя е мъртва. А полицията смята случая за приключен и разрешен: самоубийство.

— „Аз“? „Полицията“? — Раскол прокара ръка по козята си брада. — Защо не казваш „ние“ и „колегите ми“? Да не се опитваш да ми внушиш, че действаш самостоятелно, старши инспекторе?

— Какво искаш да кажеш?

— Знаеш отлично. Номерът да изпратиш колежката ти навън цели, естествено, да остана с впечатлението, че това е само между нас двамата. Но... — доближи длани една до друга, — това, от друга страна, не означава, че е невъзможно наистина да е така. Някой човек знае ли онова, което знаеш ти?

Хари поклати отрицателно глава.

— И каква е целта ти? Пари ли искаш?

— Не.

— На твое място не бих бързал толкова, старши инспекторе. Още не съм казал колко ценна за мен е тази информация. Може би говорим за крупни суми. Стига да докажеш думите си. А има начин виновника да бъде наказан по лична инициатива, така да се каже, без да е нужно да се намесват обществени лица.

— Не в това е въпросът — Хари се молеше потта да не лъсне на челото му. — Важно е колко ценна е твоята информация за мен.

— Какво предлагаш, *Спиуни*!

— Предлагам — Хари задържа двата царя в шепата си — реми. Ти ми казваш кой е Екзекутора. Аз събирам доказателства против убиеца на Ана.

Раскол се засмя тихо.

— Най-после изплю камъчето. Можеш да си ходиш, *Спиуни*.

— Помисли си, Раскол.

— Няма нужда. Доверявам се на хора, които искат пари, не на кръстоносци.

Измериха се с поглед от глава до пети. Луминесцентната лампа изпука. Хари кимна, остави фигурите върху масата, изправи се, приближи се до вратата и почука.

— Сигурно много си я обичал — каза той с гръб към Раскол. — Апартаментът на улица „Безгрижие“ се води на твое име, а и знам колко зле беше Ана с парите.

— Охо?

— Понеже жилището е твое, поръчах на домоуправителя да ти прати ключа. Днес ще пристигне с куриер. Предлагам ти да го сравниш с ключа, който ти дадох.

— Защо?

— За апартамента на Ана имаше три ключа. Единият беше у нея, другият — у електротехника. А този намерих в нощното шкафче във вилата на мъжа, за когото ти разказах. Той е третият, последният ключ. Било е възможно да е използван единствено той, ако Ана е убита.

Пред вратата се чуха стъпки.

— И за да придам допълнителна достоверност на думите си — добави Хари, — ще поясня: целта ми е да отърва собствената си кожа.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

АМЕРИКА

Жадните хора пият навсякъде. Да вземем например „Маликс“. Заведението за хамбургери не разполагаше с достойнството на кръчмата „Скръодер“. Наистина, хамбургерите в „Маликс“ имаха славата на превъзхождащи конкуренцията, а и с малко снизхождение би могло да се твърди, че вдъхновеният от индийската култура интериор със снимка на норвежкото кралско семейство притежава известно глуповато очарование. „Маликс“ обаче си оставаше заведение за бързо хранене и хора, склонни да похарчат пари за качествен алкохол, никога не биха изпили бирата си там.

Хари не беше от тези хора.

Отдавна не бе идвал в „Маликс“, но като се огледа, установи, че всичко си е постарому. Йойстайн седеше заедно с другарите си, сред които и една жена, на маса за пушачи. На фона на шумна завеса от старомодни попхитове, „Евроспорт“ и съскащо олио, те водеха приятни разговори за печалбите от тотото, за случая „Ордерюд“^[1] и за моралното падение на приятел, който не присъстваше.

— Не може да бъде! Здравсти, Хари! — Дрезгавият глас на Йойстайн разкъса шумната завеса. Той отметна назад дългите си сплъстени коси, избърса ръка в бедрото си и я протегна към Хари.

— Това е ченгето, за което съм ви разказвал, хора. Дето застреля оня в Австралия. Уцели го точно в главата, нали?

— Браво — обади се един от гостите, но Хари не видя лицето му, защото седеше наведен напред и дългата му коса висеше като завеса пред чашата с бира. — Боклуците трябва да се разчистват.

Хари посочи една свободна маса. Йойстайн кимна, изгаси цигарата, пъкна кутията с тютюн „Петеръое“ в джоба на дънковата си риза и се постара да занесе току-що налятата халба бира до масата, без да я разлее.

— Отдавна не сме се виждали — Йойстайн започна да си свива нова цигара. — Същото стана и с другите момчета. Не се срещаме. Всичките се изнесоха, ожениха се и им се народиха деца — засмя се

той тежко, с горчивина. — Все пак всички станаха работари. Кой би предположил!

— Аха.

— Ходиш ли чат-пат до Опсал, а? Нали баща ти още живее в къщата?

— Ходя, но рядко. От време на време си говорим по телефона.

— А сестра ти? По-добре ли е?

— Йойстайн, никой не се е излекувал от синдрома на Даун — усмихна се Хари. — Но тя се справя доста добре. Живее в самостоятелен апартамент в „Согн“. Има си приятел.

— Боже. Има повече от мен.

— Как върви работата?

— Горедолу. Смених шефа. Сега карам за друг, предния мислеше, че мириша. Проклет глупак.

— Все още ли не искаш да се върнеш към компютрите?

— Не, да не си луд! — разтнесе се от вътрешен смях Йойстайн, докато внимателно навлажняваше хартията с език. — Милион годишна заплата, тих офис, разбира се, че си го мисля. Но вече съм изтървал влака, Хари. В компютърния бранш времето за рокендрол герои като мен отдавна отмина.

— Говорих с един, дето работи в „Де ен Бе“, занимава се със защита на данните. Там все още те смятат за пионер в разбиването на кодове.

— Пионер значи „стар“, Хари. На никого не му е притрябвал пенсиониран хакер, изостанал десет години от развитието на технологиите, нали схващаш? А и целият този шум.

— Аха. Какво стана всъщност?

— Ами, какво да стане — с досада отвърна Йойстайн. — Нали ме познаваш. Веднъж хипи, хипи завинаги. Трябвах ми мангизи. Пробвах се да разбия код, а точно там не биваше да пипам. — Запали цигарата и напразно се огледа за пепелник. — Ами ти? Завинаги ли запуши бутилката?

— Опитвам се — протегна се към пепелника на съседната маса Хари. — Сега съм с една дама.

Разказа за Ракел, за Олег и за процеса в Москва. И за живота си. Не му беше нужно много време.

Йойстайн пък го осведоми за другите от компанията в Опсал. Ситен се преместил да живее на друго място с жена, която по думите на Йойстайн била твърде хубава за него. Кристиан се озовал в инвалидна количка, след като го блъснал мотор, но давали надежда.

— За какво? — попита Хари.

— Да може пак да чука — изгълта остатъка от бирата си Йойстайн.

Туре още учителствал, но се разделил със Силе.

— Шансовете му за нова връзка са лоши — обясни Йойстайн. — Напълня с трийсет кила. Затова жена му си обра крушите. Така си е! Туркиш я срещнал в града и тя му се оплакала, че не може да понася цялата тая сланина — остави халбата. — Но не за това ми се обади, нали?

— Не, имам нужда от помощ. Занимавам се с един случай.

— Залавяш злосторници? И си дошъл при мен? Боже мили — смехът на Йойстайн премина в кашлица.

— В случая съм замесен лично — изгледа го сериозно Хари. — Трудно е за обяснение, но трябва да намеря човек, който ми изпраща мейли на персоналния ми компютър вкъщи. Вероятно ги праща от сървър с анонимни абонати някъде в чужбина.

Йойстайн кимна замислено.

— Загазил ли си?

— Може би. Защо ме питаш?

— Ами аз съм леко алкохолизиран шофьор на такси и нямам понятие от новостите в компютърната комуникация. Всичките ми познати са наясно, че на мен не може да се разчита за работа. Накратко — идваш при мен само защото съм ти старо другарче. Защото съм лоялен. Ще си трая, нали? — отпи голяма глътка от следващата чаша с бира. — Може да съм пийнал, ама не съм глупак, Хари — дръпна силно от цигарата си Йойстайн. — И така: кога започваме?

Шлемдал тънеше в нощен мрак. Вратата се отвори и на стъпалата се показаха мъж и жена. Сбогуваха се усмихнато с домакина и се спуснаха по рампата за коли, а чакълът хрущеше под лъскавите им черни обувки. Междувременно коментираха вечерята, домакините и гостите. Излязоха от портата към „Бьорнетроке“ и затова не забелязаха

таксито, паркирано малко по-надолу по пътя Хари изгаси цигарата, пусна радиото и чу как по радиостанция „П4“ Елвис Костело започна да блее парчето „Watching the detectives“^[2]. Беше забелязал странна закономерност: когато любимите му агресивни парчета остаряят достатъчно, започваха да ги пускат по неагресивни радиостанции. Разбира се, беше наясно, че това означава едно-единствено нещо: и той е остарял. Вчера слуша Ник Кейв.

Съблазнителен нощен глас обяви началото на „Another Day In Paradise“^[3] и Хари изключи радиото. Свали стъклото на прозореца и се заслуша в приглушения пулс на баса, идващ от дома на Албю. Единствено този звук нарушаваше тишината. Парти за зрели хора; бизнеспартньори, съседи и бивши състуденти. Едва ли танцуваха птичия танц или си правеха рейвън парти. Но пък пиеха джин с тоник, слушаха „АББА“ и „Ролинг стоунс“. Хора към края на тридесетте, с висше образование. С други думи, малко по-късно се превръщат в детегледачки.

Хари погледна часовника. Мислеше за новото писмо, което прочетоха с Йойстайн, като включиха компютъра:

„Скучно ми е. Изплашен ли си, или си просто
глупав?

А#МЕН“

Хари връчи компютъра си на Йойстайн и взе таксито му, амортизиран мерцедес от седемдесетте; клатушкаше се като стар матрак по неравния терен, когато тръгна сред еднофамилните къщи, но все пак си оставаше мечта за шофьора. Виждайки празнично облечени хора да излизат от дома на Албю, Хари реши да изчака. Нямаше причина да предизвиква скандал. А и не беше зле да пообмисли действията си, преди да направи някоя глупост. Опитваше се да разсъждава трезво, но това скучно ми е наруши равновесието му.

— Вече обмисли нещата — промърмори Хари на образа си в огледалото за обратно виждане. — Сега можеш да направиш някоя глупост.

Отвори Вигдис Албю. С помощта на магически трик, присъщ само на обиграни илюзионистки, който мъже като Хари никога не разбират как се постига, тя бе успяла да се разхубави. А всъщност той забеляза една-едничка промяна: вечерна рокля в тюркоазен цвят, напълно хармониращ с големите ѝ сини очи, широко отворени от изненада.

— Простете за безпокойството, госпожо Албю. Бих искал да поговоря със съпруга ви.

— Имаме гости — отвърна тя. — Не може ли да почака до утре? — Усмихна се умолително, но Хари усети колко ѝ се иска да му затръшне вратата под носа.

— Съжалявам — поклати глава той. — Съпругът ви ме излъга, че не познава Ана Бетсен. А мисля, че и вие — Хари се питаше защо избра да ѝ говори така официално: дали заради вечерната рокля, или заради предстоящата конфронтация.

Устата на Вигдис Албю се разтвори в безгласно възклицание.

— Имам свидетел, който ги е видял заедно — добави Хари. — И знам откъде е снимката.

Тя премига два пъти.

— Защо... — заекна тя. — Защо...

— Защото са били любовници, госпожо Албю.

— Не, имах предвид защо ми го казвате? Кой ви дава това право?

Хари отвори уста и понечи да обясни, че според него тя има право да знае, тъй като ще излезе на бял свят някой ден и така нататък. Вместо това обаче остана загледан в нея. Защото тя знаеше причината, а досега той не беше наясно с нея. Хари преглътна с усилие.

— Какво право, скъпа?

Хари видя как Арне Албю слезе по стълбите. По челото му лъщеше пот, а папийонката на смокинга му висеше разхлабена върху ризата. От гостната се чуваше как Дейвид Бауи погрешно твърди, че „This is not America“^[4].

— Шшт, Арне, ще събудиш децата — прошепна Вигдис, без да сменя умолителен поглед от Хари.

— А, няма да се събудят, дори да падне атомна бомба — изфъфли съпругът ѝ.

— Мисля, че Хуле току-що го направи — тихо възрази тя. — Изглежда, за да нанесе максимална щета.

Хари улови погледа ѝ.

— Е? — ухили се Арне Албю и прегърна жена си през раменете. — Позволявате ли и аз да се включа в играта? — Усмивката преливаше от весело настроение, но същевременно бе открита, почти невинна като безотговорната радост на момче, без разрешение взело колата на баща си.

— Съжалявам — сви рамене Хари, — но играта приключи. Разполагаме с нужните доказателства, а точно сега компютърен специалист проследява адреса, от който сте изпратили мейлите.

— Какви ги дрънка този? — засмя се Арне. — Доказателства? Мейли?

Хари го погледна.

— Ана е взела снимката, намерена в обувката ѝ, от фотоалбума, когато е била заедно с вас на вилата в Ларколен преди няколко седмици.

— Седмици? — обърна се въпросително Вигдис към съпруга си.

— Той разбра, когато му показах снимката — продължи Хари. — Вчера е бил в Ларколен и я е заменил с нова.

Арне Албю сбърчи чело, но продължи да се усмихва.

— Да не сте пиан, детектив?

— Не биваше да ѝ казвате, че ще умре — Хари вече се опасяваше да не изгуби контрол, — или поне не е трябвало да я изпускате от очи след това. Успяла е незабелязано да мушне снимката в обувката си. И точно това ви издаде, Арне Албю.

Хари чу как госпожа Албю с мъка си пое въздух.

— Само за обувки приказвате — възкликна Албю, гъделичкайки съпругата си по тила. — Знаете ли защо норвежките бизнесмени не успяват да правят бизнес в чужбина? Забравят за обувките. Носят купени от разпродажба обувки, а се обличат в костюми „Прада“ за петнадесет хиляди крони. Чужденците смятат това за подозрително — Албю посочи към земята: — Вижте. Ръчно изработени италиански обувки. Осемнадесет хиляди крони. Тази цена никак не е висока, ако човек иска да си купи нечие доверие.

— Чудя се защо толкова бързахте да ме осведомите, че сте някъде там — поде Хари. — От ревност?

Арне поклати засмяно глава, а госпожа Албю се освободи от прегръдката му.

— Да не ме взехте за новия й любовник? — продължи Хари. — И сте си въобразили, че понеже няма да посмея да разнищя случай, в който има вероятност да се окажа забъркан, си позволявате да ме разигравате, да ме тормозите, да ме притискате до стената. Така ли е?

— Хайде, Арне! Кристиан ще държи реч! — извика мъж с питие и пура в ръка, клатушкайки се на стълбите.

— Започвайте без мен — отвърна Арне. — Само ще отпратя този приятен човечец.

Мъжът смръщи вежди.

— Да нямате неприятности?

— Не, не — побърза да се обади Вигдис. — Връщай се при другите, Томас.

Гостът вдигна рамене и изчезна.

— И още нещо ме изумява — продължи Хари. — Арогантността ви. Дори и след като ви изненадах със снимката, продължавате да ми изпращате мейли.

— Съжалявам, но се налага да ви повторя, полицай — изфъфли Арне. — За какви... мейли бълнувате?

— Е, мнозина си мислят, че, ако използват сървър, където не са задължени да се абонират със собственото си име, могат да изпращат мейли анонимно. Лъжат се. Мой приятел, хакер, току-що ми обясни: всяко — абсолютно всяко действие на човек в мрежата оставя електронни следи и е възможно те да бъдат — а в случая ще бъдат — свързани с компютъра, от който е изпратено съобщението. Важно е само да знаеш как да търсиш. — Хари извади пакет цигари от вътрешния си джоб.

— Моля ви да не... — поде Вигдис, но млъкна.

— Кажете, господин Албю — Хари си запали цигара, — къде бяхте във вторник вечерта миналата седмица между единадесет и един през нощта?

Арне и Вигдис Албю се спогледаха.

— Можем да го обсъдим тук или в полицията — добави Хари.

— Беше си у дома — обади се Вигдис.

— Както споменах... — Хари издуха дима през носа си; знаеше, че преиграва, но половинчатият блъф винаги е неуспешен и нямаше връщане назад, — можем да го обсъдим тук или в полицията. Да съобща ли на гостите, че купонът е приключил?

Вигдис прехапа долната си устна.

— Но нали ви казвам, че беше... — започна тя. Вече не беше красива.

— Не се тревожи, Вигдис — Албю я потупа по рамото. — Отиди да се погрижиш за гостите, а аз ще изпратя Хуле до портата.

Хари почти не усещаше полъха на вятъра, но по по-високите места сигурно духаше силно, защото облаците се носеха мълниеносно по небето и от време на време закриваха луната. Двамата вървяха бавно.

— Защо тук? — попита Албю.

— По твое желание.

— Може би — кимна Албю. — Но защо беше нужно тя да го узнава по такъв начин?

Хари вдигна рамене.

— Защо искаше тя да научи?

Музиката утихна и от къщата на равни промеждутъци долиташе смях. Кристиан беше в стихията си.

— Може ли една цигара? — попита Албю. — По принцип ги отказвах.

Хари му подаде пакета.

— Благодаря — Албю пъкна цигарата между устните си и се наведе към пламъка от запалката, която Хари придържаше. — Каква е целта ти? Пари ли искаш?

— Защо всички ми задават този въпрос? — изръмжа Хари.

— Сам си. Нямах заповед за арест и се опитвах да блъфирам, че ще ме заведе в полицията. А ако си влизал във вилата в Ларколен, си загазил поне колкото и аз.

Хари поклати глава.

— Не го ли правиш за пари? — Албю отметна назад глава. На небето блещукаха няколко самотни звезди. — Значи е лично? Любовници ли бяхте?

— Мислех, че знаеш всичко за мен — отвърна Хари.

— Ана приемаше любовта много на сериозно. Тя обожаваше любовта. Не, боготвореше я. Това е точната дума. Боготвореше любовта. Само тя имаше място в живота ѝ. Любовта и омразата — кимна с глава към небето. — Тези две чувства бяха като неутронни звезди в живота ѝ. Чувал ли си за неутронни звезди?

Хари поклати отрицателно глава. Албю вдигна ръката с цигарата в нея.

— Това са планети с такава плътност и гравитация, че ако хвърля тази цигара над една от тях, ще падне със силата на атомна бомба. Такава беше и Ана. Гравитацията към любовта — и към омразата — беше толкова силна, че в пространството между тях не съществуваше нищо. И всяка дреболия предизвикваше експлозия. Разбираш ли? Но ми отне време да го проумея. Тя беше като Юпитер — скрита зад вечна облачна покривка от сярa. И чувство за хумор. И сексуалност.

— Венера.

— Какво?

— Нищо.

Луната се плъзна между два облака, а от сенките в градината бронзовото еленче изплува като приказно животно.

— С Ана се разбрахме да се срещнем в полунощ — изпадна в откровение Албю. — Каза, че искала да ми върне някои мои лични вещи, останали при нея. Паркирах на улица „Безгрижие“ между дванадесет и дванадесет и четвърт. Имахме уговорка да ѝ звънна от колата вместо по домофона. Заради любопитна съседка, така ми обясни. Обаче не вдигна. И аз се прибрах у дома.

— Значи съпругата ти ме излъга?

— Естествено. В деня, когато ти се появи с онази снимка, се разбрахме да ми осигури алиби.

— И защо сега се отказваш от това алиби?

— Какво значение има? — засмя се Албю. — Ние с теб разговаряме насаме и само луната ни е свидетел. Кое ще ме спре да отрека всичко? Честно казано, съмнявам се, че разполагаш с нещо, което да можеш да използваш срещу мен.

— Защо тогава не ми разкажеш и останалото?

— Че съм я убил, искаш да кажеш — той се засмя още по-високо. — Но това ти трябва да го разбереш, нали?

Стигнаха до портата.

— Просто проверяваш как ще реагираме, а? — Албю изгаси цигарата си в мрамора. — И си откъщаваш. Затова каза на жена ми. Бил си бесен. Малко ядосано момче, което посяга да удари, щом го раздразниш. Доволен ли си?

— Като открия електронния ти адрес, ще те пипна — обеща Хари. Вече не се чувстваше разгневен. Само уморен.

— Няма да намериш никакъв електронен адрес — предупреди го Албю. — Съжалявам, драги приятелю. Не възразявам да продължим да си играем, но няма да спечелиш.

Хари замахна. Звукът от удара на кокалчета в плът отекна глухо и кратко. Албю се олюля крачка назад и се хвана за веждата.

Хари видя собственото си сивкаво дихание в нощния мрак и го посъветва:

— Отивай да те зашият.

Албю погледна окървавената си ръка и се засмя.

— Боже мили, какъв жалък некадърник си ти, Хари! Имаш ли нещо против да се обръщам към теб на малко име? Усещам, че това ни сближи, нали?

Хари не го удостои с отговор, а Албю се разсмя още по-гръмогласно.

— Какво е видяла в теб, Хари? Та Ана не си падаше по нещастници. Или поне не се чукаше с тях.

Смехът му отекуваше все по-гръмно в ушите на Хари, докато крачеше към таксито, а зъбците на ключовете за колата се забиваха в кожата му, докато ги стискаше все по-силно.

[1] Случаят в имението на семейство Ордерюд е едно от най-разискваните убийства в Норвегия. През 1999 г. там е извършено зловещо тройно убийство, неразкрито и до днес. — Бел.прев. ↑

[2] Watching the detectives (англ.) — Наблюдавайки детективите. — Бел.прев. ↑

[3] Another Day In Paradise (англ.) — „Още един ден в рая“ — популярна песен на Стинг. — Бел.прев. ↑

[4] This is not America (англ.) — Това не е Америка. — Бел.прев.

↑

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА МЪГЛЯВИНАТА КОНСКА ГЛАВА

Хари се събуди от звъненето на телефона и погледна часовника: 7:30. Обаждаше се Йойстайн. Напусна апартамента на Хари само преди три часа. Междувременно успя да локализира сървъра в Египет, а сега бе стигнал и по-далеч.

— Писах си с мой стар познат. Живее в Малайзия и все още се занимава с хакерски глупости. Сървърът се намира в Ал-Тор, на Синайския полуостров. Там имат доста сървъри, сигурно е своеобразен център за такива неща. Да не спиш?

— Горещо-долу. Как ще открием нашия абонат?

— Опасявам се, че има само един начин. Да се отиде на място с тлъста пачка зелени американци.

— Колко?

— Достатъчно, та някой да ни посъветва с кого да говорим. А той пък да ни насочи към кого всъщност да се обърнем. А той пък да...

— Ясно. Колко?

— Хиляда долара трябва да стигнат на първо време.

— Сериозно ли говориш?

— Само дрънкам. Откъде да знам?

— Добре. Ще се заемеш ли?

— Зависи.

— Ще платя за проститутките. Ще пътуваш с най-евтиния полет и ще отседнеш в някоя дупка.

— Готово.

В дванадесет часа столовата в Главното полицейско управление гъмжеше от народ. Хари стисна зъби и влезе. Не принципите му, а някакъв инстинкт му пречеше да харесва колегите си. А с годините ставаше само по-лошо.

Ауне нарече състоянието му „съвсем обикновена параноя“.

— Самият аз страдам от същото. Мисля си, че всички психолози са ми вдигнали мерника, а всъщност са не повече от половината.

Хари обгърна с поглед помещението и забеляза Беате, седнала с кутията си за храна в компанията на мъж, обърнат с гръб. Хари се опита да мине, без да обръща внимание на погледите. Някой измърмори „здрости“, но Хари го прие като иронично подмятане и не отговори.

— Преча ли?

Беате вдигна очи към Хари с изражението на жена, хваната на местопрестъплението.

— Ни най-малко — обади се добре познат глас и мъжът се изправи. — Тъкмо си тръгвах.

Хари настръхна — не принципно, а инстинктивно.

— Ще се видим довечера — усмихна се сияещо Том Валер към аленото лице на Беате, взе си таблата, кимна към Хари и изчезна.

Беате се втрени в кафявото си сирене, стараяйки се с всички сили да си придаде съсредоточено изражение. Хари седна.

— Е?

— Какво? — изчурулика тя с преиграно недоумение.

— Намерих съобщение на телефонния ми секретар. Имала си да ми казваш нещо ново — обясни Хари. — Предположих, че е спешно.

— Разнищих го — Беате отпи от чашата с мляко. — Става дума за фоторобота на лицето на Екзекутора, който програмата създаде. През цялото време ме измъчваше мисълта, че ми напомня за някого.

— Да не говориш за разпечатките, които ми показва? Та те дори и не се доближават до очертанията на човешко лице. Само някакви драсканици върху лист хартия.

— И все пак.

Хари вдигна рамене.

— Ти имаш fusiform gyrus. Давай.

— Снощи се сетих на кого ми прилича — отпи още една глътка и избърса мустака от млякото със салфетката.

— На кого?

— На Трун Грете.

Хари я изгледа продължително.

— Шегуваш се, нали?

— Не — възрази тя. — Само казах, че има известна прилика. А и все пак Грете се е намирал близо до булевард „Бугста“ по време на убийството. Но, както казах, разнищих случая.

— И как...

— Свехих го с психиатричната клиника. Ако крадецът, ограбил филиала на „Де ен Бе“ на булевард „Ширке“, е същият, не може да е Грете. По това време той си е седял в стаята с телевизора заедно с поне трима санитарии. А и изпратих няколко момчета от Отдела по експертно-криминална дейност да вземат отпечатъци от дома му. Току-що Вебер ги сравни с отпечатъка върху бутилката от кока-кола. Определено не са негови.

— Значи за пръв път си сбъркала?

Беате поклати отрицателно глава.

— Търсим човек с определени сходства с външния вид на Грете.

— Съжалявам да го кажа, Беате, но Грете няма характерна външност. Той е ревизор и изглежда като такъв. Вече забравих как точно.

— Да — тя издърпа хартията между филийките, — но аз помня. Това ни е отправната точка.

— М-м. Май имам добра новина.

— Каква?

— Отивам към „Бутсен“. Раскол пожелал да говори с мен.

— Мили боже. Късмет.

— Благодаря — Хари се изправи. Поколеба се и изстреля: — Не съм ти баща, знам, но ще ми позволиш ли един съвет?

— Разбира се.

Той се огледа, за да се увери, че никой няма да ги чуе.

— На твое място бих внимавал с Валер.

— Благодаря — Беате отхапа голямо парче от филията. — А казаното от теб за баща ми е вярно.

— През целия си живот съм живял в Норвегия — разказваше Хари. — Израснах в Опсал. Родителите ми бяха учители. Баща ми е пенсионер; след смъртта на майка ми живее като сомнамбул и само от време на време се отбива в света на будните. Малката ми сестра тъгува за него. И на мен ми липсва. И двамата ми липсват. Очаквах да стана

учител. Аз също. Но се записах в Полицейската академия. И учих малко право. Ако ме питаш защо избрах да стана полицай, ще ти изредя десет убедителни причини, но лично аз не вярвам в нито една. Вече не се замислям много-много по въпроса. Имам професия, плащат ми, понякога смятам, че върша добра работа — оставям някакви следи. Преди да навърша тридесет години, се превърнах в алкохолик. А може би и преди двадесетгодишнината ми. Зависи от гледната точка. Наследствена обремененост? Възможно е. След като пораснах, научих, че дядо ми, който живееше в Ондалснес, е бил пиян всеки ден в продължение на петдесет години. Прекарвахме всяко лято при него до петнадесетата ми годишнина, без да забележа нещо. За жалост не съм наследил тази негова дарба. Вършил съм неща, които не могат да останат незабелязани. Накратко казано, цяло чудо е, че все още работя в полицията.

Хари присви очи срещу плаката с надпис против тютюнопушенето и запали цигара.

— С Ана имахме шестседмична авантюра. Тя не ме обичаше. Нито аз нея. Когато спрях да ѝ се обаждам, ѝ направих по-голяма услуга, отколкото на себе си. Тя не сподели мнението ми.

Събеседникът му кимна.

— През живота си съм обичал три жени — продължи Хари. — С първата, ученическата ми любов, щяхме да се женим, но нещата се провалиха. Тя се самоуби доста след като скъсахме и постъпката ѝ нямаше нищо общо с мен. Втората бе убита от мъж, когото преследвах на другия край на земното кълбо. Същото се случи и с моя колежка, Елен. Не знам на какво се дължи, но жените около мен умират. Изглежда е генетично зложено.

— А третата?

Третата жена. Третият ключ. Хари поглади с пръсти инициалите АА и зъбците на ключа, който Раскол плъзна към него по масата, след като Хари влезе. В отговор на въпроса дали е същият като ключа, доставен по куриер, Раскол кимна, после помоли Хари да разкаже за себе си.

Сега Раскол седеше, подпрял лакти на масата и сплел дългите си тънки пръсти като за молитва. Бяха сменили неизправната луминесцентна лампа. На светлината лицето му изглеждаше като посипано със синкава пудра.

— Третата жена е в Москва — отвърна Хари. — Тя май е жизнелюбива.

— Твоя ли е?

— Не бих се изразил така.

— Но сте заедно?

— Да.

— И планирате да прекарате заедно остатъка от живота си?

— Е, не правим планове. Малко рано е за такива неща.

Раскол се усмихна печално.

— В смисъл ти не планираш, но жените си правят планове. Жените винаги имат намерения за бъдещето.

— Като теб ли?

Раскол поклати отрицателно глава.

— Аз знам само как да планирам банков обир. Колкото до кражбата на женско сърце, всички мъже са аматьори. Въобразяваме си, че сме я спечелили, подобно на завоевател, превзел крепост, но твърде късно откриваме — ако изобщо някога се досетим — че сме били примамени вътре. Чувал ли си за Сун Дзъ?

Хари кимна.

— Китайски генерал и военен стратег. Написал е „Изкуството на войната“.

— Твърди се, че е написал „Изкуството на войната“. Лично аз смятам, че е била жена. „Изкуството на войната“ само на пръв поглед е ръководство за военна стратегия на бойното поле. Ако се задълбочиш, се оказва, че описва как да решаваме успешно конфликти в наша полза. Или по-точно: изкуството да получиш желаното от теб на най-ниската възможна цена. Невинаги победителят във войната е онзи, който е спечелил битката. Мнозина печелят короната, но губят толкова много войници, че могат да управляват само съгласно условията на уж сразения противник. Жените не притежават суетата на мъжете, що се отнася до властта. Те не изпитват потребност да онагледят силата си. Жената просто иска да притежава власт, достатъчна да ѝ осигури онова, което цели: спокойствие, прехрана, удоволствие, отмъщение, мир. Тя е рационално човешко същество. Крои планове и мисли отвъд битката, отвъд празника за победата. А понеже притежава вродена способност да забелязва слабите места на жертвата си, инстинктивно

знае кога и къде да удари. И кога да се откаже. Това не се научава, *Спиуни*.

— Затова ли си в затвора?

Раскол затвори очи и се засмя беззвучно.

— Дори да ти отговоря, не бива да вярваш и на една дума, казана от мен. Сун Дзъ твърди, че първият принцип във войната е измамата. Повярвай ми — всички цигани лъжат.

— М-м. Повярвай ми — като в прочутия гръцки парадокс ли?

— Я виж ти, полицай, пък знае не само наказателния кодекс. Ако всички цигани лъжат и аз съм циганин, то значи не е вярно, че всички цигани лъжат. Следователно е вярно, че аз казвам истината; значи е вярно, че всички цигани лъжат. Значи и аз лъжа. Логически затворен цикъл, от който е невъзможно да излезеш. Такъв е животът ми и това е единствената истина — той се засмя с мек, почти женствен смях.

— Е, вече чу моето откровение. Твой ред е.

Раскол погледна Хари и кимна.

— Казвам се Раскол Баксхет. Името ми е албанско, но баща ми отричаше да сме албанци; според него Албания е аналният отвор на Европа. На мен, на братята и сестрите ми казваха, че сме родени в Румъния, а сме кръстени в България, нищо, че живеем в Унгария.

Раскол разказа, че семейството му принадлежало към *мекарите*, най-голямата група от албанските цигани. Отървали се от геноцида на Енвер Ходжа, като пресекли планините на Черна гора и се придвижили на изток.

— Пъдеха ни, където и да отидем. Обвиняваха ни, че крадем. Така и правехме наистина, но те дори не си даваха труда да намират доказателства. Имаше едно доказателство: бяхме цигани. Казвам го, защото, за да разбереш циганите, е необходимо да разбереш, че са родени с клеймото на нисшата каста. Преследвали са ни абсолютно всички режими из цяла Европа, без разлика дали са фашисти, комунисти или демократи. Само дето фашистите бяха малко по-дейни. Циганите нямат специално отношение към Холокоста, понеже така или иначе са свикнали да ги преследват. Като гледам, май не ми вярваш?

Хари вдигна рамене.

— През 1589-а в Дания въвеждат смъртно наказание за циганските главатарии — продължи да разказва Раскол, скръстил ръце.

— Петдесет години по-късно шведите решават да обесят всички мъже цигани. В Моравия режели лявото ухо на циганките, в Бохемия — дясното. Архиепископът на Майнц призовал всички цигани да бъдат екзекутирани без присъда, защото начинът им на живот е забранен. През 1725 година в Прусия приели закон, съгласно който без съдебен процес умъртвявали всички цигани над осемнадесет години; по-късно променили закона — възрастовата граница паднала до четиринадесет. Четирима от братята на баща ми загинали в плен и само един през войната. Да продължавам ли?

Хари поклати отрицателно глава.

— И това е логически затворен кръг — обобщил Раскол. — Причината да ни преследват, а ние да оцеляваме, е една и съща. Ние сме — и ще си останем — различни. Както не ни допускат до топлината, така и ние не допускаме гаджовци при нас. Циганинът е мистичният плашещ чужденец, за когото не знаеш нищо, но затова пък за него се носят най-различни слухове. Поколения наред хората смятали циганите за канибали. Там, където израснах — в Балтени, недалеч от Букурещ — се говореше, че сме потомци на Каин и сме осъдени на вечно проклятие. Съседът ни — гаджо — ни даваше пари, за да стоим далече от семейството му. — Погледът на Раскол заснова по стените без нито един прозорец. — Баща ми беше ковач, но в Румъния нямаше работа за ковачи. Наложил се да се преместим извън града, където се подвизаваха калдерите. В Албания татко беше булибаша — местният цигански водач и посредник в споровете, но сред калдерските цигани беше само безработен ковач. — Раскол въздъхнал дълбоко. — Никога няма да забравя погледа му, когато се прибра с малка кафява опитомена мечка, вързана на верижка. Беше я купил от група урсари с последните си пари. „Може да танцува“, каза татко. Комунистите плащаха, за да гледат танцуващи животни. Така се чувстваха по-добре. Стефан, брат ми, даде храна на мечката, но тя отказваше да яде и мама попита татко, да не би да е болна. Той отвърна, че е вървял с нея от Букурещ пеша и ѝ е нужна малко почивка. След четири дена мечката умря. — Раскол затвори очи и се усмихнал тъжно. — Есента със Стефан избягахме. Две гърла по-малко. Тръгнахме на север.

— На колко години бяхте?

— Аз на девет, той на дванадесет. Възнамерявахме да стигнем до Западна Германия. По онова време те приемаха бежанци от цял свят и им даваха храна. Сигурно така се опитваха да изкупят греха си. Стефан казваше: колкото сме по-малки, толкова по-големи шансове имаме да влезем в страната. Но ни спряха на полската граница. Стигнахме до Варшава. Пренощувахме под един мост, завити с вълнени одеяла в заградения район на Вжодня, източната гара. Знаехме, че там се навъртат шлепери — трафиканти на хора. След няколко дена търсене открихме един. Говореше румънски и се представи за водач през границата. Обеща да ни преведе до Западна Германия. Нямахме пари да му платим, но той ни успокои, че имало изход от ситуацията. Някои мъже плащали добре за млади, красиви циганчета. Не разбрах за какво говори, за разлика от Стефан. Той дръпна водача настрана. Започнаха шумно да обсъждат нещо, а водачът сочеше към мен, но Стефан клатеше отрицателно глава и накрая водачът махна примирено и отстъпи. Стефан ми каза да чакам и се качи в някаква кола. Послушах го. Времето течеше. Стъмни се и аз си легнах. През първите две нощи под моста се събуждах от свиренето на спирачките, когато товарните влакове пристигаха, но бях млад и слухът ми бързо привикна с шума: не от този звук трябваше да се боя. После заспах и се събудих едва когато посред нощ чух промъкващи се стъпки. Беше Стефан. Мушна се под одеялото и се притисна към влажната стена. Плачеше, но аз се престорих на заспал и пак стиснах очи. И след малко пак чувах влаковете — Раскол вдигна глава. — Обичаш ли влакове, *Спиуни*?

Хари кимна утвърдително.

— На следващия ден водачът се върна. Трябвали му още пари. Стефан пак се качи в колата. След четири дена се събудих в ранни зори. Видях Стефан. Цяла нощ не се беше прибрал. Лежеше с полуотворени очи. В утринния мраз видях дъха му. В корените на косата му имаше кръв, устната му беше подута. Взех вълненото одеяло и отидох до централната гара. Там, пред тоалетните, се беше разположило семейство калдераши; чакаха да ги отведат на запад. Поговорих с най-голямото момче. От него научих че „нашият“ шлепер бил най-обикновен сутеньор и се шляел из района на гарата. Предложил на баща им тридесет злоти, за да пусне двете си най-малки момчета с него. Показах на момчето вълненото одеяло — дебело и хубаво. Откраднахме го от простор с дрехи в Люблин. Хареса го.

Наближаваше декември. Поисках да ми покаже ножа си. Извади го изпод ризата си.

— Откъде си знаел, че има нож?

— Всички цигани имат. Хранят се с него. Даже членовете на едно семейство не ядат с едни и същи прибори, за да не пипнат *махриме* — зараза. Той обаче сключи изгодна сделка с мен. Ножът му беше малък и тъп. За късмет успях да го наточа в ковачницата на гарата. — Раскол поглади носа си с дългия остър нокът на дясното си кутре. — Вечерта Стефан се качи в колата, а аз попитах сутеньора няма ли клиент и за мен. Ухили се и каза да почакам. Стоях в сянката под моста и наблюдавах как влаковете потеглят и пристигат на гарата. Той се върна и извика: „Идвай, *синти*^[1], имам добър клиент. Богат партиец. Хайде, че нямаме време!“ Отвърнах му: „Само да изчакаме влака от Краков.“ Доближи се и ме сграбчи за ръката. „Идвай, чуваш ли.“ Докоснах го по гърдите. „Ето го, идва“, посочих му аз с ръка. Той ме пусна и вдигна очи. Край нас мина черен керван от стоманени вагони. От тях надничаха бледи лица. Чаканият от мен миг настъпи: при удрянето на спирачките се разнесе режещ звук от търкането на стомана в стомана. Той заглуши всичко.

Хари присви очи, сякаш за да разбере дали Раскол лъже.

— Когато и последните вагони бавно отминаваха, от един прозорец видях женско лице. Тя ме гледаше втренчено. Приличаше на призрак. Напомни ми за майка ми. Вдигнах окървавения нож и ѝ го показах. И знаеш ли, *Спиуни*? Това е единственият миг в живота ми, когато съм изпитал пълно щастие. — Раскол затвори очи, все едно да го изживее отново. — *Коке пер коке*. Око за око, зъб за зъб. Това е албанският израз за кръвнината: най-сладката и най-опасната дрога, която Господ е дал на човека.

— Какво се случи после?

Раскол отвори очи.

— Знаеш ли какво е *бакст*, *Спиуни*?

— Нямам представа.

— Съдба. Късмет, карма. Те напътстват живота ни. Извадих портфейла на сутеньора и намерих вътре три хиляди злоти. Стефан се върна, пренесохме трупа по релсите и го хвърлихме във вагон, който щеше да отпътува на изток. Ние поехме на север. След две седмици в Гданск се промъкнахме на кораб, който ни отведе в Гьотеборг. Оттам

дойдохме в Осло. В парка „Тьойен“ попаднахме на поляна, където видяхме четири каравани. В три от тях живееха цигани. Четвъртата беше стара, с развалена ос и изоставена. Превърна се в наш дом за пет години. Там на Бъдни вечер празнувахме деветия ми рожден ден. С бисквити и чаша мляко под единственото одеяло, което ни остана. На първия ден от Коледа за пръв път ограбихме лавка и разбрахме, че сме попаднали на точното място — Раскол се усмихна широко. — Лесна работа, сякаш дръпваш захарен памук от ръката на дете.

Известно време седяха мълчаливо.

— Продължаваш да имаш вид на човек, който не ми вярва напълно — заключи Раскол.

— Да не би да ме виниш? — попита Хари.

Раскол се усмихна.

— Откъде знаеш, че Ана не те е обичала?

Хари вдигна рамене. Вървяха през Отпадъчния канал ръка за ръка, закопчани един за друг с белезници.

— Не се надявай името на крадеца да ти е в кърпа вързано — предупреди го Раскол — Може да е човек извън съсловието.

— Знам — отвърна Хари.

— Добре.

— Ако Ана е дъщеря на Стефан и той живее в Норвегия, защо не дойде на погребението ѝ?

— Защото е мъртъв. Преди няколко години падна от покрива на една къща, която ремонтирали.

— А майката на Ана?

— След смъртта на Стефан, заедно със сестра си и брат си замина за Румъния. Нямам адреса ѝ. Едва ли се е омъжила повторно.

— Казал си на Иваршон, че семейството не дошло на погребението, защото Ана ги опозорила.

— Така ли съм казал? — Хари забеляза насмешката в кафявите очи на Раскол. — Ще ми повярваш ли, ако кажа, че съм излъгал?

— Да.

— Но не го излъгах. Семейството отлъчи Ана. Тя не съществуваше за баща си; той забрани на всички да споменават името ѝ. Искаше да предотврати *махриме*. Разбираш ли?

— По-скоро не.

Влязоха в Управлението и застанаха пред асансьора. Раскол измърмори нещо под нос и попита високо:

— Защо ми се доверяваш, *Спиуни*?

— Имам ли избор?

— Човек винаги има избор.

— По-интересно е защо ти ми се доверяваш. Само защото ключът, който ти дадох, съвпада с ключа от апартамента на Ана, не значи, че съм го намерил у убиеца.

Раскол поклати глава.

— Не си ме разбрал правилно. Аз не се доверявам на никого. Разчитам само на собствения си инстинкт. А той ми подсказва, че не си глупак. Всички живеят заради нещо, което може да им бъде отнето. И ти не правиш изключение. Съвсем просто е.

Вратите на асансьора се плъзнаха встрани и те се качиха.

Хари наблюдаваше Раскол, докато затворникът гледаше видеозаписа от обира. Раскол седеше изправен, с притиснати една о друга длани, а по лицето му не потрепваше и мускул дори когато деформираният звук от изстрела изпълни House of Pain.

— Искаш ли да го видиш още веднъж? — попита Хари, когато на екрана се появиха последните кадри на Екзекутора, изчезващ по улица „Индустри“.

— Няма нужда — отговори Раскол.

— Е? — Хари се опита да не звучи твърде превъзбудено.

— Има ли други записи?

Хари предусети, че новините са лоши.

— Ами... имам видео от „7-Илевън“ срещу банката, където е дебнел преди обира.

— Пусни го.

След второто повторение на екрана затанцуваха снежинки и Хари попита:

— Е?

— Разбирам, че е извършил и други обири, но дори и да ги гледаме на запис, ще бъде изгубено време — Раскол си погледна часовника.

— Нали каза, че само време имаш в излишък.

— Очевидно съм те излъгал — отвърна той, стана и протегна ръка. — Тревожа се единствено за времето си. Закопчай ме пак, Спиуни.

Хари изруга на ум. Закопча белезниците на Раскол и двамата се придвижиха странично между масата и стената към вратата. Хари хвана дръжката на вратата.

— Повечето крадци на банки са просто устроени — подхвърли Раскол. — Затова и стават такива.

Хари се спря.

— Един от най-известните обирджии е американецът Уили Сътън — продължи Раскол. — Както е известно, заловили са го. В съда съдията го попитал защо ограбва банки. Сътън отговорил: „Because that’s where the money is.“^[2] Тази реплика се е превърнала в обичаен израз в американската ежедневна реч и показва колко директно и с каква гениална простота могат да се кажат нещата. За мен той е само един идиот, който е бил заловен. Добрите крадци на банки нито са прочути, нито ги цитират. Никога не чуваш за тях. Защото не са ги хванали. Защото не са директни, не са просто устроени. Вие търсите точно такъв.

Хари почака.

— Грете — заключи Раскол.

— Грете? — Очите на Беате щяха да изскочат от орбитите. — Грете? — Сънната артерия на врата ѝ изпъкна. — Грете има алиби! Трун Грете е ревизор, има разстроени нерви, но не е банков обирджия! Трун Грете е... е...

— Невинен — допълни Хари. — Знам. — Затвори вратата на кабинета ѝ зад себе си и се отпусна на стола пред бюрото. — Не става дума за Трун Грете.

Устата на Беате се затвори и се чу ясно щракване.

— Чувала ли си за Лев Грете? — попита Хари. — Раскол каза, че първите тридесет секунди му били достатъчни, но искал да изгледа целия запис, за да се увери напълно. Защото от няколко години никой не е виждал Лев Грете. Според последния слух, стигнал до Раскол, живеел в чужбина.

— Лев Грете — повтори Беате и се отнесе нанякъде. — Беше същински приказен герой, помня как татко разказваше за него. Чела съм протоколи от обири, в които е заподозрян за участие, когато е бил само на шестнадесет години. Превърна се в легенда, защото полицията така и не го залови. После изчезна завинаги и сега разполагаме само с отпечатъците му — погледна Хари. — Как е възможно да съм толкова глупава! Същото телосложение. Сходни черти на лицето. Та това е братът на Трун Грете, нали?

Хари кимна.

Беате смръщи вежди.

— Но това означава, че Лев Грете е застрелял собствената си снаха.

— И обяснява доста неща, нали?

Тя кимна бавно.

— Двадесетте сантиметра между лицата им. Те са се познавали.

— А ако Лев Грете е разбрал, че е разпознат...

— Разбира се — съгласи се Беате. — Тя е била свидетел, не е можел да рискува да го разобличат.

Хари се изправи.

— Ще помоля Халвуршен да ни стъкми нещо силничко. Сега ще гледаме малко видео.

— Едва ли Лев Грете е знаел, че Стине Грете работи там — изрази съмнение Хари с очи, впити в екрана. — Интересно, очевидно я е разпознал и въпреки това решава да я използва като заложница. Сигурно е очаквал тя да го познае от такова близко разстояние, най-малкото по гласа.

Беате поклати глава в недоумение, докато гледаше кадрите от банковия филиал, където все още беше спокойно и Аугюст Шулц тътреше крака, изминал половината път от експедицията си.

— Защо го е направил?

— Той е професионалист. Не оставя нищо на случайността. От този момент нататък Стине Грете е била осъдена на смърт — Хари стопира кадъра, където крадецът, вече влязъл в банката, обхваща помещението с поглед. — Лев Грете я забелязва и разбира, че

съществува вероятност да го идентифицират. Той вече знае, че тя трябва да умре. Затова се оказва подходящ заложник.

— Хладнокръвна мисъл.

— Минус четиридесет градуса. Само не разбирам защо, за да не го разпознаят, извършва нещо толкова жестоко като убийство при положение, че вече го издирват за други обири.

Вебер внесе в хола табла с кафе.

— Да, но Лев Грете не е издирван за обир — уточни той и внимателно постави таблата върху масичката. Холът изглеждаше като помещение, обзаведено през петдесетте и недокоснато след това от човешка ръка. Столовете с плюшена тапицерия, пианото и прашните цветя върху перваза на прозореца излъчваха странна тишина, дори махалото на стенния часовник в ъгъла се местеше безшумно. Белокосата жена със сияещите очи в стъклената рамка на камината се смееше беззвучно. Като че ли възцарилата се тишина след смъртта на съпругата на Вебер бе накарала всичко около него да онемее. Сякаш и от пианото не можеше да се изтръгне звук. Апартаментът се намиреше на първия етаж на стара кооперация недалеч от парка „Тъойен“, но шумът от автомобилите вън само подчертаваше тишината вътре. Вебер внимателно седна на един от двата фатерщула, все едно се настани на музеен експонат.

— Така и не открихме конкретни доказателства, че Грете е бил замесен в някой от обирите. Никакви описания на свидетелите, нито на доносници от обирджийските среди, никакви отпечатащи или други вещественни доказателства. Протоколите само потвърждават, че е заподозрян.

— М-м. Значи, докато Стине Грете не го издаде, той е човек с чисто досие?

— Правилно. Бисквита?

Беате поклати отрицателно глава.

Днес беше почивният ден на Вебер, но по телефона Хари настоя да разговарят. Вебер не обичаше да приема гости в дома си, ала нямаше друга възможност.

— Говорихме с дежурния в Отдела по експертно-криминална дейност, за да сравним отпечатака от пръста върху бутилката от кока-

кола с отпечатъците от предишни обира, за които е заподозрян Лев Грете — докладва Беате. — Не откри нищо.

— Вече отбелязах — Вебер провери дали капакът на каната е на място, — Лев Грете никога не оставя следи на местопрестъплението.

Беате прелисти бележките си.

— Съгласен ли си с Раскол, че Лев Грете е извършителят?

— Мдаа. Защо не? — Вебер започна да налива кафе в чашите.

— Защото при обирите, за които е заподозрян, никога не е използвано насилие. Защото тя му е била снаха. Да убиеш заради вероятността да те разпознаят, не е ли малко неубедителен мотив за убийство?

Вебер спря да налива и погледна първо Беате, после Хари, който вдигна рамене.

— Не — отсече Вебер.

Продължи да налива кафе, а Беате почервеня като божур.

— Вебер е част от класическата школа — обясни Хари почти извинително. — Според него убийството по дефиниция изключва съществуването на реален рационален мотив. Има само степени на повече или по-малко объркани мотиви, понякога наподобяващи разум.

— Така е — потвърди Вебер и остави каната.

— Чудя се само — поде Хари — защо Лев Грете е избягал от страната, ако полицията така или иначе не е разполагала с доказателства?

Вебер изгупа невидима пращинка от ръкохватката.

— Не е съвсем сигурно.

— Не е ли?

Вебер стисна тънката фина дръжка на порцелановата чашка за кафе между големия си дебел палец и пожълтения от никотина показалец.

— Носеше се такъв слух. Не му повярвахме докрай. Говореше се, че избягал, но не от полицията. Според някои последният обир не протекъл по план. Грете изоставил съучастника си в беда.

— Как точно? — поинтересува се Беате.

— Никой не знае. Едни разправят, че Грете карал колата и си плюл на петите, щом полицаите дошли, а другият останал в банката. Други — че обирът минал успешно, но Грете отмъкнал всичките пари в чужбина. — Вебер отпи от кафето и внимателно остави чашата. — В

нашият случай интересното е не как точно е постъпил Грете, а кого е измамил.

Хари погледна Вебер.

— Да не искаш да кажеш, че е бил...

Старият полицай кимна. Беате и Хари се спогледаха.

— Мамка му — изруга Хари.

Беате даде ляв мигач и зачака да се изниже колоната от автомобили, идващи от парка „Тьойен“. Дъждът барабанеше по покрива на колата. Хари затвори очи. Знаеше, че ако се съсредоточи, ще успее да преобразува звука от профучаващите автомобили в прибой на вълните при носа на ферибота. Вятърът милва лицето му, а той гледа бялата пяна, докато държи дядо си за ръка. Но сега няма време за това.

— Значи Раскол има неразчистени сметки с Лев Грете — обобщи Хари и отвори очи. — И го посочва като извършител на обира. Дали на видеозаписа наистина е Грете или Раскол само иска да му отмъсти? Или Раскол прави пореден опит да ни забаламоса?

— Или, както спомена Вебер, са само празни слухове — допълни Беате. Автомобилите продължаваха да се точат отдясно и тя барабанеше нетърпеливо по волана.

— Може би си права — прецени Хари. — Ако Раскол иска да си отмъсти на Грете, не му е нужна помощта на полицията. Но в случай, че са само слухове, защо уличава Грете, ако Грете не го е извършил?

— Така му е хрумнало, да речем.

Хари поклати отрицателно глава.

— Раскол е стратег. Не би уличил човек безпричинно. Не е сигурно, че Екзекутора няма съучастник.

— Какво имаш предвид?

— Може би друг планира обирите. Човек, вещь в набавянето на оръжие, на кола за бягството, на апартамент за прикритие. Чистач, който после заличава с магическа пръчка дрехи и оръжия. Перач, който пере пари.

— Раскол ли?

— Ако Раскол иска да отклони вниманието ни от истинския виновник, какво по-хитро от това да ни прати по следите на човек,

който или никой не знае къде е, или е мъртъв и погребан, или живее под ново име в чужбина; заподозрян, когото никога няма да успеем да зачеркнем напълно. Като ни предостави такъв безсрочен проект, той ни подтиква да гоним собствената си сянка вместо неговия човек.

— Значи смяташ, че лъже?

— Всички цигани лъжат.

— Охо?

— Цитирам самия Раскол.

— Значи поне има чувство за хумор. И защо да не те излъже, ако е лъгал всички останали?

Хари не отговори.

— Най-после пролука — въздъхна Беате облекчено и леко натисна педала за газта.

— Почакай! — извика Хари. — Завий надясно. Към Финмарк.

— Добре — учудено се съгласи тя и сви по улицата пред парка „Тьойен“. — Къде отиваме?

— Да посетим Трун Грете в дома му.

Мрежата на тенис корта беше свалена. Прозорците на Грете не светеха.

— Не си е у дома — установи Беате, след като позвъни два пъти.

Прозорецът на съседите се отвори.

— Трун си е вкъщи — чу се дрезгав глас. На Хари му се стори, че набръчканото лице на жената е станало още по-кафяво отпреди. — Просто не иска да отвори. Звънете по-продължително.

Беате натисна копчето на звънеца и го задържа. Чува тероризиращ стържещ звук от къщата. Прозорецът на съседите се затвори и след секунда се вгледаха в бледо лице с тъмносини кръгове, ограждащи равнодушен поглед. Трун Грете носеше жълт халат. Имаше вид на човек, току-що станал след едноседмичен сън, който не му е бил достатъчен. Вдигна безмълвно ръка и им направи знак да влязат. На кутрето на лявата му ръка блесна диамантен пръстен.

— Лев беше различен — обясняваше Трун. — Когато беше на петнадесет, едва не уби човек.

Усмихна се на въображаем образ, сякаш посетен от скъп спомен.

— Все едно бяха разделили комплект гени: които беше наследил той, липсваха у мен, и обратното. Израснахме на „Дисенгрена“. В тази къща. Лев беше легенда в махалата, а аз — само малкият брат на Лев. Един от първите ми спомени са от училище, когато Лев вървеше по ръба на покрива в междучасието. А училището беше на пет етажа, но никой от учителите не смееше да се качи да го свали. Стояхме долу и викахме, а той се олюляваше горе с разперени ръце. Все още виждам пред очите си фигурата му на фона на синьото небе. Не изпитвах никакъв страх, даже не ми минаваше през ума, че моят батко може да падне. И струва ми се всички мислеха така; Единствено Лев можеше да ступа братя Гаустен от блоковете от другата страна на училището, нищо че бяха с две години по-големи и бяха живели в изправителен дом. На четиринадесет Лев открадна колата на татко, отскочи до съседното градче и се върна с пликче бонбони — беше го задигнал от лавката на гарата. Татко така и не разбра. Лев даде бонбоните на мен.

Трун Грете имаше вид на човек, който напразно се опитва да се усмихне. Седяха около кухненската маса и той им направи какао. Изсипа го от кутия, в която остана дълго загледан. На нея с грижлив женски почерк пишеше КАКАО.

— Най-лошото е, че от Лев можеше да излезе нещо — продължи той, — но за беда всичко му омръзваше твърде бързо. Единодушно бе признат за най-големия футболен талант в училището от години, но когато го извикаха в местния отбор, той дори не се яви. На петнадесет взе от някого китара и след два месеца вече изпълняваше собствени парчета в училище. Един тип на име Виктор го убеждаваше да се включи в рок банда, но той отказа, защото не били добри. Лев е от хората, които се справят с всичко. Щеше да завърши училище с лекота, ако си пишеше домашните и не бягаше от час толкова често — Трун се усмихна накриво. — Подмамваше ме с откраднати сладкиши, за да усвоя неговия почерк, та да пиша съчиненията му вместо него. Така поне спасихме оценката му по норвежки — засмя се Трун, но внезапно пак доби сериозен вид. — После китарата му омръзна и започна да се мотае с банда по-големи момчета. Лев с лека ръка изоставяше заниманията си. Та нали на следващия ъгъл го очакваше нещо по-голямо, по-добро, по-вълнуващо.

— С риск да ви прозвучи глупаво защо питам тъкмо вас, но бихте ли казали, че го познавате добре? — попита Хари.

Трун се замисли.

— Не, въпросът не е глупав. Вярно, израснахме заедно. Вярно, Лев беше общителен и забавен; всички — и момчета, и момичета — искаха да се запознаят с него. Но всъщност Лев си беше вълк единак. Веднъж ми призна, че никога не е имал истински приятели, само фенове и гаджета. Не проумявах много от постъпките на Лев. Например, когато братя Гаустен идваха, за да създават неприятности. И тримата бяха по-големи от Лев. Аз, пък и останалите момчета в махалата, си плюех на петите, щом ги видех. Лев обаче не помръдваше. В продължение на пет години го спуквах от бой. Един ден Рогер, най-големият се появи сам. Както обикновено, ние се ометохме. Надзърнах иззад ъгъла на къщата и видях Рогер да лежи на земята, а Лев стоеше надвесен над него, затиснал ръцете му с крака, и държеше пръчка. Приближих се да видя какво става. Освен тежко дишане не се чуваше никакъв звук. Тогава видях, че Лев е пъхнал пръчката в окото на Рогер.

Беате промени позата.

— Лев беше изцяло съсредоточен, сякаш заниманието му изисква максимална прецизност и предпазливост. Май се опитваше да извади очната му ябълка. От окото на Рогер течаха кървави сълзи. Стичаха се в ухото му, а оттам капеха на асфалта. Двете момчета не издаваха нито звук; чуваше се как кръвта пада на земята. Кап, кап.

— Как постъпихте? — попита Беате.

— Повърнах. Никога не съм понасял вида на кръв, от нея ми прилошава — тръсна глава Трун. — Лев пусна Рогер и ме отведе у дома. Рогер си оправи окото някак, но оттогава не видяхме братя Гаустен в квартала. Никога не успях да забравя гледката на Лев с пръчката. В такива моменти си мислех, че понякога батко става друг, превръща се в непознат, който ни навестява от време на време. За жалост с времето той все по-често ставаше непознат.

— Споменахте, че се опитал да убие човек.

— Случило се едно неделно утро. Лев взел отвертка и молив и слязъл с колело до едно от мостчетата над Околовръстното. Знаете тези мостчета, нали? Малко страшнички са, защото вървиш по квадратни решетки и гледаш точно в асфалта на седем метра под теб.

Както казах, било неделя сутрин и нямало много хора. Разхлабил винтовете на една решетка. Оставил само два винта от едната страна, а молива поставил в ъгъла така, че решетката да се крепи на него. После зачакал. Първо минала млада жена, по думите на Лев изглеждала „току-що изчукана“. В празнично облекло, разрошена, проклинала и куцала на ботуша си със счупен ток — Трун се засмя тихо. — Лев беше надраснал възрастта си. — Поднесе чашата към устните си и погледна озадачено през кухненския прозорец как камионът за смет спря пред контейнерите зад простира. — Днес понеделник ли е?

— Не — отговори Хари, все още недокоснал какаото си. — Какво стана с младата жена?

— Имало две редици с метални решетки. Тя минала от лявата страна. Лев го нарече лош късмет. Предпочитал тя да му бъде жертвата, а не стареца. После дошъл старецът. Той тръгнал отдысно. Заради молива в ъгъла ѝ откачената решетка стояла малко по-надигната от другите и Лев смяташе, че старецът е надушил опасността, защото забавил ход, когато я наближил. Понечил да направи последната крачка и сякаш замръзнал във въздуха.

Трун бавно поклати глава, загледан в камиона за смет, който с бучене сдъвкваше боклука на съседите му.

— Стъпвайки, решетката се отворила като капак под краката на осъден на обесване. С падането на асфалта старецът си счупил и двата крака над глезените. Ако не е било неделя сутринта, някой автомобил тутакси е щял да го прегازی. Лев нарече това лош късмет.

— А полицията как реагира? — попита Хари.

— Да, полицията — Трун погледна в чашата си. — Обадиха се след два дни. Аз им отворих. Попитаха дали колелото откъде е на някого от къщата. Потвърдих. Някакъв човек видял как Лев се отдалечава от мостчето, яхнал велосипед, и описал как изглежда и колелото, и момчето в червено яке. Показах им червеното шушляково яке, което е носел Лев.

— Вие ли? — учуди се Хари. — Издали сте брат си?

Трун въздъхна.

— Казах им, че колелото е мое. Якето — също. Ние двамата с Лев много си приличаме.

— Защо, по дяволите, сте постъпили така?

— Бях само на четиринадесет, твърде млад, за да ми направят нещо. А Лев щеше да попадне в изправителния дом с Рогер Гаустен.

— Какво казаха родителите ви?

— Ами какво да кажат? Никой от познатите не се усъмни, че Лев е виновникът. Той беше откачалката — той задигаше сладкиши и хвърляше камъни, а аз бях святното възпитано момче; пишех си домашните и помагах на възрастните дами да пресекат улицата. Повече не споменахме този случай.

Беате се изкашля:

— Чия беше идеята да поемете вината върху себе си?

— Моя. Обичах Лев повече от всичко на света. Сега, когато случаят е изгубил давност, мога да го разкажа. И е факт, че... — Трун се усмихна и пак се отнесе нанякъде. — Понякога ми се иска аз да се бях осмелил да го направя.

Хари и Беате мълчаливо въртяха чашите в ръце. Хари се чудеше кой от двамата да зададе следващия въпрос. Ако беше с Елен, щяха да се разберат без думи.

— Къде — започнаха двамата в хор.

Трун премига. Хари кимна към Беате.

— Къде е брат ви сега? — попита тя.

— Къде е... Лев ли? — Трун я изгледа с недоумение.

— Да — кимна тя. — Известно време е бил в неизвестност.

Грете се обърна към Хари.

— Не споменахте, че ще става дума за Лев — възрази той с обвинителен тон.

— Казахме, че ще разговаряме за разни работи — напомни Хари. — Сега стигнахме до същината.

Трун се изправи рязко, грабна чашата си, отиде до мивката и изля казаото в нея.

— Но Лев... е... Какво общо с това би могъл да има той, за бога?

— Най-вероятно нищо — отвърна Хари. — В такъв случай ни е нужна помощта ви, за да го изключим от кръга на заподозрените.

— Та той дори не живее в страната — изстена Трун и се обърна към тях.

Беате и Хари се спогледаха.

— А къде? — попита Хари.

Трун се поколеба и закъсня само с няколко секунди:

— Не знам.

Хари погледна жълтия камион за смет, който пресичаше улицата.

— Май не ви бива да лъжете, а?

Трун го изгледа безизразно, без да отговори.

— М-м — продължи Хари. — Изглежда напразно се надяваме, че ще ни помогнете да открием брат ви. От друга страна, съпругата ви е убита. И имаме свидетел, който уличава брат ви като извършител.

След последната дума вдигна очи към Трун и видя как адамовата му ябълка подскочи под бледата кожа на врата му. В настъпилото мълчание се чуваше как радиото на съседите работи. Хари се прокашля.

— Ако имате да ни казвате нещо, ще ни бъде от огромна полза.

Трун поклати глава.

Поседяха малко и Хари се изправи.

— Добре, знаете къде да ни намерите, ако се сетите за нещо.

На стълбите Трун имаше същия уморен вид като при идването им. Хари присви зачервеното си око срещу ниското слънце, пробило си път сред облаците.

— Не е лесно, Грете, разбирам — подхвърли Хари. — Но май е време да съблечете червеното шушляково яке.

Грете не отговори. Последното, което видяха, преди да завият, беше как той стои на стъпалата и подръпва диамантения пръстен на кутрето си, а зад прозореца на съседите се подава кафеникаво набръчкано лице.

Вечерта облаците изчезнаха. Прибирайки се към „Скръодер“, Хари спря на най-високата част на улица „Довре“ и се загледа нагоре. Звездите блещукаха по безлунното небе. Една от светлинките, явно от самолет, се стрелна на север към летището. Различи мъглявината Конска глава в съзвездието Орион. Мъглявината Конска глава. Орион. Кой му беше разказвал за тях? Дали не беше Ана?

С влизането в апартамента включи телевизора, за да изгледа новините по националната телевизия. Нови истории за подвизите на американските пожарникари. Изключи го. От улицата мъж — вероятно пиян — викаше женско име. Хари затърси из джобовете си листчето с новия номер на Ракел и установи, че все още носи ключодържателя с

инициалите АА в себе си. Остави го най-навътре в чекмеджето на масичката с телефона и набра номера. Никой не вдигна. Затова когато телефонът звънна, беше сигурен, че е тя. Но вместо нея по пращящата линия чу гласа на Йойстайн.

— Мамка му, как карат тия хора!

— Няма нужда да викаш, Йойстайн.

— Ама те се опитват да избият всичко, що се изпречи на пътя! Взех такси от Шарм аш-Шейх. Мислех си: какво готино пътуване — направо през пустинята, малко автомобили, прав път. Страшно се минах. Кълна ти се, цяло чудо е, че съм жив. И е толкова горещо! Чувал ли си за тукашните тревни скачачи — пустинните щурци? Вдигат най-високия шум на света. Що се отнася до височината на тона, де. Ужасно е, направо ти се врязва в мозъка. А водата тук е заразена. Заразена! Невидима, с тънък зелен слой. Поддържа температура, близка до телесната, изобщо не я усещаш. Вчера излязох от морето и се питах дали изобщо съм влизал.

— Зарежи температурата на водата, Йойстайн. Откри ли сървър?

— И да, и не.

— Какво значи?

Хари не получи отговор. Разговорът му с Йойстайн явно бе прекъснат от спор и Хари дочу отделни думи като „the boss“ и „the money“^[3].

— Хари? Извинявай, момчетата тук са малко параноични. Както и аз. Ама че жегга! Но май намерих правилния сървър. Има, разбира се, опасност момчетата да се пробват да ме прецакат, но утре ще видя вършачката и самия шеф. Три минути на клавиатурата и ще разбере кой е истинският. Останалото е въпрос на цена. Надявам се, де. Ще ти звънна утре. Трябва да видиш ножовете, дето ги носят тия бедуини...

Смехът на Йойстайн звучеше глухо.

Преди да изгаси осветлението в хола, Хари разтвори енциклопедия. Мъглявината Конска глава представлявала черна мъгла, за която не се знаело много, както и за Орион, освен, че се смятало за най-красивото съзвездие. Но пишеше, че Орион било и име на гръцко митично същество, титан и голям ловец. Еос го съблазнила, а

Артемида го убила в яростта си. Хари си легна с усещането, че някой мисли за него.

На следващия ден отвори очи, а в главата му бушуваха кадри и проблясъци, които помнеше откъслечно. Сякаш някой бе обискирал мозъка му, и съдържанието му, до снощи подредено в чекмеджета и шкафове, сега бе разпръснато. Сигурно бе сънувал нещо. Телефонът в коридора звънеше. Хари се насили да стане. Пак се обаждаше Йойстайн. Бил в офис в Ал-Тор.

— Имаме проблем — съобщи той.

[1] Синти — циганин. — Бел.прев. ↑

[2] Because that's where the money is. (англ.) — Защото там стоят парите. — Бел.прев. ↑

[3] The boss (англ.) — шефът; the money (англ.) — парите. — Бел.прев. ↑

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА САН ПАУЛО

По устните на Раскол разцъфна миловидна усмивка, но Хари се затрудни да определи дали той наистина се усмихва благо.

— Значи твой приятел търси в Египет телефонен номер — Хари не успя да прецени дали Раскол го казва с ехиден тон, или просто констатира фактите.

— В Ал-Тор — потвърди Хари и поглади с длан ръкохватката на стола. Чувстваше се крайно неудобно не само защото пак седеше в златистата стая за посещения, но и заради целта на срещата. Претегли всички възможности. Да изтегли потребителски заем. Да посвети Бярне Мьолер в случая. Да продаде форда си на сервиза, където го обслужваха. Избра обаче единствената реалистична перспектива, единственото логично решение. Което си беше чиста проба лудост.

— Но телефонният номер не е просто номер — уточни Хари. — Ще ни отведе до абоната, който ми изпраща писма. Писма, които доказват, че познава в детайли кончината на Ана. Няма как да разполага с такива сведения, ако не е бил при нея малко преди смъртта ѝ.

— И твой приятел твърди, че собствениците на сървъра искат шестдесет хиляди египетски кинти. А това са...?

— Около сто и двадесет хиляди норвежки крони.

— Които си мислиш, че трябва да ти дам?

— Нищо не мисля, само ти казвам каква е ситуацията. Те искат пари, а аз нямам толкова.

Раскол прокара пръст по горната си устна.

— И защо това да е мой проблем, Хари? Имахме сделка и аз спазих моята част.

— И аз ще спазя моята, но без парите ще отнеме повече време.

Раскол поклати глава, махна и измърмори нещо, което според Хари беше на ромски. По телефона Йойстайн звучеше отчаян. Немало съмнение, че е открил истинския сървър. Но очаквал да се натъкне на ръждясала антика, която стои под дъжда, кашля и едва работи, а

търговец на коне с тюрбан иска три камили и кутия американски цигари, за да му даде списъка с абонатите. Вместо това се озовал в офис с климатик, където млад костюмиран египтянин зад бюрото го погледнал през очила със сребърни рамки и го уведоми, че цената е „non-negotiable“^[1], плащането се осъществява в брой, за да не може да се проследи из банковите системи, и офертата е в сила три дена.

— Обмислил си, предполагам, възможните последствия, ако разберат, че си взел пари от мен за решаването на служебен въпрос?

— Не съм тук по служба — уточни Хари.

Раскол поглади ушите си с длани.

— Сун Дзъ казва, че ако не контролираш събитията, те ще те контролират. Ти изпускаш контрола над положението, Спиуни. Значи си допуснал гаф. Не се доверявам на такива хора. Имам друго предложение. Да направим нещата прости и за двете страни. Ти ми казваш името на този мъж, а аз уреждам останалото.

— Не! — Хари стовари дланта си върху масата. — Твоите горили няма да го пречукат като куче. Мястото му е зад решетките.

— Изненадваш ме, Спиуни. Ако съм те разбрал правилно, ти вече доста си я загазил. Защо не позволиш на справедливостта да възтържествува по възможно най-безобидния начин?

— Не искам да има вендетата. Така се бяхме разбрали.

Раскол се усмихна.

— Костелив орех си ти, Хуле. Това ми харесва. И уважавам уговорките. Но като си започнал да правиш гафове, от къде да съм сигурен, че ще хванеш правилния човек?

— Нали се увери, че намерения във вилата му ключ съвпада с ключа на Ана.

— И сега пак идваш при мен за помощ. Трябва да ми кажеш още нещо.

Хари едва успя да преглътне.

— Когато открихме Ана, в обувката ѝ имаше снимка.

— Продължавай.

— Сигурно е успяла да я мушне там, преди убиецът да я застреля. На снимката е семейството на убиеца.

— Това ли е всичко?

— Да.

Раскол поклати глава. Погледна Хари и пак поклати глава.

— Не знам кой е по-голям глупак. Ти, който оставяш приятеля ти да те лъже. Приятелят ти, който се надява да се покрие, след като открадне пари от мен — въздъхна той, — или аз, който ви давам парите.

Хари предполагаше, че ще изпита радост или облекчение. Вместо това само усети как възелът в стомаха му се стегна.

— Какво искаш да знаеш?

— Името на приятеля ти и от коя банка в Египет иска да изтегли парите.

— След час ще го имаш — Хари се изправи.

Раскол потърка китките си, сякаш току-що са му свалили белезниците.

— Дано да не си въобразяваш, че ме разбираш, Спиуни.

Каза го тихо и без да вдига очи.

Хари се сепна.

— Какво искаш да кажеш?

— Аз съм циганин. Моят свят е парадоксален. Знаеш ли как е Господ на ромски?

— Не.

— *Девел*. Странно, а? Като си продаваш душата, хубаво е да знаеш на кого я продаваш, Спиуни.

Халвуршен изрази мнение, че Хари изглежда скапан.

— Дефинирай „скапан“ — Хари се облегна на канцеларския стол. — Или недей, впрочем.

Когато Халвуршен попита как е минало, Хари го помоли да дефинира „минава“. Халвуршен въздъхна и излезе от кабинета, за да си опита късмета при Елмер.

Хари набра номера, който му даде Ракел, но отново се обади руският глас — вероятно му съобщаваше, че е извън обхват. После звънна на Бярне Мьолер и се опита да внуши на шефа си, че не е извън обхват. Мьолер не звучеше убеден.

— Искам резултати, Хари, а не да ми докладваш за какво си губиш времето.

Беате влезе с новината, че след десетократно гледане на видеозаписа вече не се съмнява: Екзекутора и Стине Грете се познават.

— Навярно последното, което ѝ казва, е, че ще умре. Личи от погледа ѝ. Едновременно упорит и изплашен. Както по филмите от войната, когато участници в съпротивата стоят пред езекутиращия взвод и чакат да ги разстрелят.

Мълчание.

— Ехо? — Тя размаха ръка пред лицето му. — Скапан ли си?

Той позвъни по телефона на Ауне.

— Обажда се Хари. Как реагират хората, като ги езекутират?

Ауне хлъцна.

— Концентрират се — отвърна той. — Върху времето.

— Изпитват ли страх? Паникьосват ли се?

— Зависи. За каква езекуция става дума?

— Публична. В банков клон.

— Ясно. Нека ти се обадя след десет минути.

Хари гледаше часовника, докато чакаше. Отне сто и двадесет секунди.

— Умирането, както и раждането, е строго интимен процес — започна да обяснява Ауне. — Причината хората инстинктивно да искат да се скрият в такива ситуации е свързана не само с чувството на физическа уязвимост. Да умреш пред зрители, както е при публичната езекуция, е двойно по-тежко наказание, защото накърнява по възможно най-жестокия начин свенливостта на осъдения. Това е една от причините хората да смятат, че публичните езекуции по-ефективно допринасят за превенцията на криминалните престъпления сред обществеността, отколкото самотната езекуция в килията. Но хората все пак се съобразявали с осъдения, например палачът на ешафода нахлузвал маска. Причината не е, както мнозина смятат, стремежът да запазят в тайна идентичността на палача. Нали всички са знаели кой е местният касапин или производител на въжета. Маската се слагала, за да не се налага осъденият на смърт да понася близостта на чужд човек в мига на смъртта си.

— М-м. И крадецът в банката е носел маска.

— Употребата на маски не е сред най-важните въпроси, с които се заминава един психолог. Например модерното схващане, че носенето на маска ни отнема свободата, може да се обърне с главата надолу. Понякога маската деперсонифицира човека по начин, който го прави по-свободен. На какво, мислиш, се дължи популярността на

маскените балове през Викторианската епоха? Или употребата на маски в сексуалните игри? Е, крадците на банки имат, разбира се, по-прозаични мотиви да носят маска.

— Може би.

— Може би ли?

— Не знам вече — въздъхна Хари.

— Звучиш ми...

— Изморен. Дочуване.

Местоположението на Хари на земята бавно се отдалечаваше от слънцето. Следобед се смрачаваше все по-рано. Лимоните пред магазинчето на Али светеха като малки жълти звезди, а ситният дъждец безшумно къпеше улицата, когато Хари се изкачи по улица „Софие“. Отне му цял следобед да организира паричния превод за Ал-Тор. Не че беше голяма философия. Разговаря с Йойстайн, записа номера на паспорта му и адреса на банката, близо до хотела, където беше отседнал, и препрати информацията по телефона на вестника на затворниците „Призракът“, за който Раскол пишеше статия за Сун Дзъ. Оставаше му само да чака.

Хари стигна до портата. Докато търсеше ключовете, чу зад себе си бавно приближаващи се крачки по тротоара. Не се обърна.

Не и преди да чуе сподавеното ръмжене.

Всъщност не беше изненадан. Ако загреваш тенджерата под налягане, си наясно, че рано или късно нещо ще се случи.

Муцуната на кучето беше черна като нощта и подчертаваше белотата на оголените зъби. На мъждивата светлина от лампата над портата проблесна капка лига, висяща на хищен зъб.

— Седни! — обади се познат глас от сянката под входа за гаража от другата страна на тихата тясна улица. Ротвайлерът неохотно допря широката си мускулеста задница до мокрия асфалт, без да изпуска Хари от кафявите си светещи очи. Те не предизвикваха асоциациите, които човек обикновено си прави, щом чуе словосъчетанието кучешки поглед.

Сянката от козирката на шапката закриваше лицето на приближаващия се мъж.

— Добър вечер, Хари. Страх ли те е от кучета?

Хари погледна към червената зееща паст пред себе си. В съзнанието му изплува късче банално познание. Римляните използвали прадедите на ротвайлера при покоряването на Европа.

— Не. Какво искаш?

— Само идвам да ти отправя предложение, което няма да е... как беше думата?

— Няма значение, просто казвай какво е, Албю.

— Примирие — Арне Албю повдигна козирката на шапката си. Опита се пак да нахлузи момчешката си усмивка, но тя не му стоеше така естествено както при последната им среща. — Стой далеч от мен и аз няма да те закачам.

— Интересно. И какво би могъл да ми сториш, Албю?

Албю кимна с глава към ротвайлера, в готовност по-скоро за атака, отколкото седнал.

— Имам си мои начини. Не съм съвсем без ресурси.

— М-м — Хари понечи да извади цигарите си от джоба на самото, но се отказа, щом ръмженето се усили заплашително. — Изглеждаш изтощен, Албю. Измори ли се да бягаш?

Албю поклати отрицателно глава.

— Не аз бягам, Хари, а ти.

— Охо? Неясни заплахи към полицаи насред улицата. Нарича се симптом на безсилие. Защо не ти се играе повече?

— Игра ли? Така ли го наричаш? „Не се сърди човече“ с човешки съдби, така ли?

Хари видя гнева в очите на Арне Албю. Но забеляза и още нещо. Челюстите му се стягаха, а вените по челото и слепоочията му бяха изпъкнали. Албю беше отчаян.

— Осъзнаваш ли какво направи? — почти прошепна той и прекрати опитите да се усмихне. — Тя ме остави. Взе... взе децата и си тръгна. Заради някаква дреболия. Ана отдавна не означаваше нищо за мен.

Арне Албю застана плътно до Хари.

— С Ана се запознахме, когато мой приятел ме покани да ми покаже галерията си, а тя по някаква случайност имаше изложба. Купих две от картините ѝ. И аз не знам защо. Казах, че са за офиса ми. Така и не ги сложиха там, разбира се. Като отидох да ги взема на следващия ден, се заговорих с Ана и неочаквано я поканих на обяд. А

после се превърна в обяди. Две седмици по-късно отидохме за уикенда в Берлин. Нещата се закучиха. Бях затънал и дори не се опитвах да се измъкна. Усетих се едва когато Вигдис разбра какво става и ме заплаши, че ще си тръгне.

Гласът му започна да трепери леко.

— Заклех се на Вигдис, че става дума за епизодичен гаф, идиотско влюбване, най-банално увлечение на мъжете на моята възраст при среща с млада жена, която им напомня какви са били някога. Млади, силни и независими. Но вече не са. Най-малкото са независими. Като ти се родят деца, ще разбереш...

Гласът му изневери и той започна да диша тежко. Зарови ръце в джобовете на палтото и подхвана наново:

— Тя обичаше така бясно, Ана де — почти ненормално. Сякаш не можеше да ме пусне. Налагаше се буквално да се откъсвам от нея: скъса ми едно сако, като се опитах да изляза през вратата. Предполагам, знаеш за какво говоря — веднъж тя ми разказа как е било, когато си я напуснал. Почти се била сринала.

Хари бе твърде смаян, за да отговори.

— Но сигурно съм я съжалявал — продължи Албю. — Иначе нямаше да се съглася да се видим пак. В прав текст й казах, че връзката ни е приключила, но тя настояваше само да ми върне няколко неща. А и откъде да допусна, че ще се появиш ти и ще раздухаш цялата история. И ще представиш нещата, сякаш сме... започнали наново старата афера — преви врат той. — Вигдис не ми вярва. Не можела да ми има доверие. Никога вече.

Вдигна очи и Хари забеляза отчаянието в погледа му.

— Ти ми отне единственото, което имах, Хуле. Имах само тях. Не знам дали ще си ги върна — лицето му болезнено се изкриви.

Хари се сети за тенджерата под налягане. Беше на косъм да гръмне.

— Единствената ми възможност е ти да... да не...

Хари реагира инстинктивно, виждайки как дясната ръка на Албю се раздвижи в джоба на палтото му. Вдигна крак и го ритна така, че онзи се свлече на колене на тротоара. Хари закри лице с ръка, защото в същия миг ротвайлерът го нападна. Чу звук от разкъсан плат и усети как зъбите пробиват кожата му и потъват в плътта му. Надяваше се да го ухапе и да не мърда, но проклетникът го пусна. Хари протегна крак

към черната оголена купчина мускули, но не я уцели. При засилването на кучето ноктите драскаха асфалта, а зеещата пасть се насочи към него. Беше чувал, че още преди да навършат три месеца, ротвайлерите знаят най-ефективния начин да убиеш: разкъсваш гръкляна. В момента петдесеткилограмовата машина от мускули минаваше край ръцете му. Хари използва скоростта, придобита от ритника, да се обърне. Затова челюстите на животното се заключиха не около гърлото му, а около тила. Не че така проблемите на Хари се разрешаваха. Замахна зад гърба си, сграбчи долната и горната му челюст с ръце и задърпа с всичка сила. Но вместо да се откъснат от врата му, челюстите просто потънаха няколко милиметра по-навътре. Сякаш сухожилията и мускулите в кучешките челюсти бяха от стоманена тел. Хари се хвърли с гръб към стената и чу как ребрата на кучето изпукаха. Челюстите обаче не се разтвориха. Усети пристъп на паника. Беше чувал за заключването на челюсти: хиената продължава да стиска гръкляна на лъва дълго след като самата тя е нахапана до смърт от лъвиците. Хари усети как по гърба му, от вътрешната страна на тениската, се стича топла кръв. Установи, че е паднал на колене. Да не би да започва да губи сетивата си? Къде се дянаха всички хора? „Софие“ беше тиха улица, но на Хари му се струваше, че никога не е била толкова безлюдна. Направи му впечатление, че всичко се случи без шум, нямаше викове, лай, а само звук от плът, впита в плът, и от плът, която се разкъсва. Опита се да извика, но не успя да издаде звук. Зрителното му поле се замъгли в периферията и Хари разбра, че сънната му артерия е притисната, че получава тунелно зрение, защото до мозъка му не достига достатъчно кръв. Светещите лимони пред магазинчето на Али се изгубиха. Пред лицето му се появи нещо черно, плоско, мокро и тежко и избухна. Усети вкуса на асфалт. В далечината чу гласа на Арне Албю: „Пусни!“ Усети как хватката около тила му се разхлаби. Но местоположението на Хари на земята бавно се отдалечаваше от слънцето и в настъпилата непрогледна тъмнина той дочу глас над себе си:

— Жив ли си? Чува ли ме?

После до ухото му щракна стомана. Оръжие. Звук от зареждане.

— По дяв...

Чу тих стон и някой повърна върху асфалта. Пак щракна стомана. Махна предпазителя... Ще се свърши след секунди. Значи

такова е усещането. Никакво отчаяние, никакъв страх. Липсваше даже съжаление. Усети само облекчение. Не оставяше кой знае какво. Албю не бързаше. Хари имаше време да осъзнае, че все пак оставя нещо след себе си. Напълни дробовите си с въздух. Мрежата от кръвоносни съдове всмука кислорода и го пренесе на тласъци към мозъка.

— Сега... — поде гласът, но внезапно млъкна, щом юмрукът на Хари улучи гръкляна му.

Хари се изправи на колене. Нямахте сили за повече. Опитваше се да остане в съзнание, докато очакваше решителната схватка. Измина секунда. Две. Три. В носа му смъдеше миризмата на повръщано. Постепенно Хари започна да фокусира уличните фенери, надвесени над него. По улицата нямаше хора. Беше напълно безлюдна с изключение на мъж, легнал до него, който се давеше в синьо шушляково яке, а на врата му се подаваше нещо, прилично на пижама. Светлината се отрази в метал. Не беше пистолет, а запалка. И едва сега Хари различи, че мъжът не е Арне Албю. Беше Трун Грете.

Хари остави чашата с врял чай върху кухненската маса пред Трун, който все още дишаше на пресекулки, а от паника изпъкналите му очни ябълки бяха на път да изскочат от черепа. Самият Хари, зашеметен и изнемощял, усещаше пулсиращи болки в тила като при рана от изгаряне.

— Изпий го — подкани Хари. — Изцедих много лимонов сок; успокоява мускулатурата. Ще те отпусне и ще дишаш по-леко.

Трун се подчини. А за учудване на Хари лимонът май подейства. Само след няколко глътки и пристъпи на кашлица бледите бузи на Трун започнаха да придобиват цвят.

— Изг... ужс... — изфъфли Трун.

— Моля? — Хари се отпусна на другия стол в кухнята.

— Изглеждаш ужасно.

Хари се усмихна и попипа кърпата, която върза на тила си. Вече беше пропита с кръв.

— Затова ли повърна?

— Кръвта не ми понася — отвърна Трун. — Става ми съвсем... — завъртя очи той.

— Аха. Можеше да бъде и по-зле. Спаси ми живота.

Трун поклати глава.

— Намираха се доста далеч от теб, когато те видях. Можех само да извикам. Едва ли това го накара да заповяда на кучето да те пусне. За съжаление не успях да запомня номера, но все пак забелязах, че изчезнаха с джип „Чероки“.

Хари махна.

— Знам кой беше.

— Така ли?

— Един тип, когото разследвам. А може би ти ще ми кажеш какво правиш в квартала, Грете.

Трун повъртя чашата в ръце.

— С тази рана задължително трябва да отидеш в спешното.

— Ще преценя. Да не си размислил след последния ни разговор?

Трун бавно кимна.

— И до какъв извод стигна?

— Не мога повече да му помагам — прошепна той.

Хари се затрудни да прецени дали само раненият гръклян пречи на Трун да произнесе последното изречение на висок глас.

— Къде е брат ти?

— Само държа да му предадете, че аз съм ви съобщил къде е. Ще разбере.

— Добре.

— В Порто Сегуро.

— Аха.

— Град в Бразилия.

Хари сбърчи нос.

— Добре. И как да го открием там?

— Казвал ми е само, че там има къща. Не пожела да ми даде адреса, ограничи се с номера на мобилния телефон.

— Защо? Не го издирват.

— Не съм сигурен дали последното е вярно — Трун отпи от чашата. — Все пак прецени, че за мен е най-добре да не знам адреса.

— М-м. Голям ли е градът?

— Според Лев едва милион жители.

— Ясно. Не разполагаш ли и с нещо друго? Негови познати, които евентуално знаят адреса му?

Трун се поколеба, преди да поклати отрицателно глава.

— Изплюй камъчето — настоя Хари.

— За последно с Лев се видяхме в Осло на чаша кафе. Каза, че било още по-гадно от обикновено. Свикнал бил да пие *кафесиньо* в местна *ауа*.

— *Ауа* ли? Това не е ли арабско кафене?

— Точно така. *Кафесиньо* е малко груб бразилски вариант на еспресото. Лев ходел в местната *ауа* всеки ден. Пиел кафе, пушел наргиле и играел домино със собственика, сириец, който му станал почти приятел. Спомням си и името му. Мохамед Али. Точно като боксьора.

— И като още петдесет милиона други араби. Спомена ли как се казва кафенето?

— Сигурно ми е казал, но вече не помня. Едва ли в бразилски град има толкова много такива *ауи*.

— Вероятно няма — замисли се Хари. Все пак се сдоби с конкретна информация, по която да работи. Понечи да докосне челото си с ръка, но при опита да вдигне ръка тилът го заболя.

— Един последен въпрос, Грете. Кое пробуди желанието ти да ми кажеш това?

Трун въртеше чашата над масата.

— Знаех, че е тук, в Осло.

Кърпата на врата тежеше като въже.

— От къде?

Трун се почеса продължително по брадичката.

— Не бяхме разговаряли повече от две години. Неочаквано ми се обади; бил в града. Срецнахме се на кафе и бърбихме надълго и нашироко. Включително и за кафето.

— Кога се случи?

— Три дена преди обира.

— За какво си говорихте?

— За всичко. И за нищо. Когато се познаваш с някого от толкова дълго, колкото ние, големите неща често така са се разраснали, че човек иска да говори за дреболии. За... розите на бащата или нещо подобно.

— Какви големи неща?

— Такива, дето не е бивало да се вършат. И да не се казват.

— Значи вместо за тях си бърбихте за розите?

— Когато поехме кооперацията в свои ръце, със Стине започнахме да се грижим и за розите. Там бяхме израснали с Лев. Там исках да живеят и децата ни — той прехапа долната си устна. Заби поглед в мушамата на бели и кафяви карета — единствената вещ, която Хари запази от майка си след смъртта ѝ.

— Не спомена ли нещо за обира?

Трун поклати отрицателно глава.

— Нали разбираш? Тогава обирът положително вече е бил планиран. Лев е знаел, че ще обере банката на съпругата ти.

Трун въздъхна тежко.

— При други обстоятелства навярно бих доловил нещо и дори щях да успея да го предотвратя. Защото Лев много обичаше да разказва за кражбите си. Вземаше копия от видеозаписите, които държеше на тавана на „Дисенгрена“, и понякога настояваше да ги гледаме заедно. За да видя колко способен е батко ми, нещо такова. Като се ожених за Стине и започнах работа, му дадох да разбере, че не желая повече да слушам за плановете му. Рискувах да изпадна в трудна ситуация.

— М-м. Значи не е знаел, че Стине работи в банка?

— Знаеше, че работи в „Нордеа“, но не е и в кой клон.

— Но двамата се познаваха?

— Да, бяха се виждали няколко пъти. На семейни събирания. Лев никога не е бил фен на такива сбирки.

— А как се спогаждаха?

— Добре. Лев умееше да бъде чаровник, като пожелае — усмихна се накриво Трун. — Както казах, разделили сме си един комплект гени. Радвах се, задето се старая да се покаже откъм добрата си страна пред нея. А понеже я бях предупредил как се държи с хора, които не ценят, тя се чувстваше поласкана. При първото ѝ гостуване у дома Лев я изведе на разходка из квартала и ѝ показа всички места, където двамата играехме като деца.

— Но не и онова мостче, нали?

— Не. Него не — Трун вдигна ръцете си и ги заразглежда. — Но не бива да си мислиш, че се въздържа заради себе си. Той обожаваше да разказва за всички пакости, които е вършил. Не спомена за мостчето, защото знаеше колко се боя тя да не разбере що за човек е брат ми.

— М-м. Сигурен ли си, че не приписваш на брат си малко по-благородно сърце, отколкото той всъщност има?

Трун поклати глава.

— Лев има светла и тъмна страна. Точно като всички нас. Ще влезе в огъня за онези, които обича.

— Но не и затвора?

Трун отвори уста, но оттам не дойде отговор. Кожата под едното му око трепна. Хари въздъхна и се изправи несигурно.

— Трябва да си викна такси до спешното.

— Имам кола — осведоми го Трун.

Двигателят бръмчеше тихо. Хари се взираше в уличните фенери, които се плъзгаха по черното нощно небе, по арматурното табло и по волана, където диамантеният пръстен на кутрето на Трун блестеше матово.

— Излъга ме за този пръстен — прошепна Хари. — Диамантът е твърде малък, за да струва тридесет хиляди. Струва, предполагам, около пет бона. Купил си го за Стине от златар в Осло. Прав ли съм?

Трун кимна.

— В Сан Пауло си се срещнал с Лев, нали? Парите са били за него.

Трун кимна повторно.

— Щели са да му стигнат за известно време — продължи Хари. — Достатъчно са за самолетен билет до Осло, когато е решил да се прибере и пак да започне работа.

Трун мълчеше.

— Лев все още е в Осло — додаде Хари. — Искам номера на мобилния му.

— Знаеш ли? — Трун зави надясно. — Снощи сънувах как Стине влиза в спалнята и ми говори. Беше облечена като ангел. Не като истинските ангели, а в онези фалшиви костюми, дето ги носят по карнавалите. Каза, че там, горе, нямало място за нея. Събудих се и се сетих за Лев. Как седи на ръба на училищния покрив и размята крака, а ние влизаме в час. Приличаше на петънце, но помня какво си помислих: мястото му е там, горе.

[1] Non-negotiable (англ.) — не подлежи на обсъждане. —
Бел.прев. ↑

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

БАКШИШ

Иваршон седеше зад спретнатото си бюро в кабинета, а Беате и Хари — пред него, на малко по-ниски столове. Този трик е много стар владетелски метод. Човек би се подвел, сметне ли го за неефективен. Но Иваршон бе доста наясно с тези неща. От опит знаеше, че основните методи никога не остаряват.

Хари беше разположил стола си така, че да гледа през прозореца. Откриваше се изглед към хотел „Плаза“. Над стъклената кула и града се стелеха кръгли облаци, без да изпускат дъждовни капки. Хари не успя да спи, независимо от болкоуспокояващите след ваксината срещу тетанус в спешното. На колегите си обясни, че го нападнало побесняло безстопанствено куче. Хрумването му беше достатъчно оригинално, за да му повярват, а и доста се доближаваше до истината, та Хари успя да представи инцидента убедително. Стегнатата превръзка по отекия му тил жулеше кожата. Знаеше колко болка ще му причини завъртането на главата към говорещия в момента Иваршон. А и положително нямаше да се обърне към него, дори да не изпитваше болка.

— Значи искате самолетни билети за Бразилия, за да търсите там? — попита Иваршон и избърса бюрото пред себе си, преструвайки се, че потиска усмивката си. — Докато Екзекутора очевидно е зает да обира банките в Осло?

— Не знаем къде в Осло е той — отговори Беате. — Или дали е в Осло. Но се надяваме да успеем да открием къщата, която по думите на брат си има в Порто Сегуро. Намерим ли я, ще имаме и пръстови отпечатъци. И ако съвпадат с онези по бутилката с кока-кола, ще разполагаме с убедителни веществени доказателства. Би трябвало пътуването да си струва.

— Така ли? И какви са тези отпечатъци, които имате вие, а никой друг не е открил?

Беате напразно се опита да улови погледа на Хари. Преглътна.

— Понеже уговорката е да разследваме независимо едни от други, решихме да запазим тази информация за себе си. Засега.

— Мила Беате — поде Иваршон и присви дясното си око. — Казваш „решихме“, но аз чувам само „Хари реши“. Оценявам усърдието на Хуле да следва инструкциите ми, но не бива да позволяваме на условностите да попречат на резултатите, които бихме постигнали заедно. Затова повторно питам: какви отпечатаъци?

Беате погледна отчаяно Хари.

— Хуле? — обърна се към него Иваршон.

— Придържаме се към тази стратегия — отвърна Хари. — Засега.

— Както искаш — повдигна рамене Иваршон. — Но забравете за пътуването. Говорете с бразилската полиция и помолете да ви помогнат да се сдобияте с тези отпечатаъци.

Беате се изкашля.

— Опитам. Необходимо е да изпратим писмена молба до началника на полицията в щата Баия и да склоним бразилски прокурор да разгледа случая, та евентуално да ни даде разрешение за обиск. Според човека, с когото говорих, без връзки в бразилската бюрокрация начинанието щяло да отнеме някъде между два месеца и две години.

— Имаме резервирани места за самолета утре вечер — съобщи Хари и се зае да изучава нокътя на пръста си. — Какво решаваш?

Иваршон се засмя.

— Ти как мислиш? Идвате да искате пари за самолетни билети до другия край на света, без дори да пожелаете да обясните защо се налагат тези разходи. Решили сте да обискирате нечий дом без позволение и даже наистина да откриете веществени доказателства, съдът ще се види принуден да ги отхвърли, защото са набавени по незаконен начин.

— Трикът с тухлата — тихо се обади Хари.

— Моля?

— Непознат мята тухла по прозореца. Съвсем случайно полицаи минават наблизко; не е нужна заповед за обиск, за да влязат. Струва им се, че от стаята се носи мирис на марихуана. Субективна преценка, но убедителна причина за незабавен обиск. Полицаяте си осигуряват веществени доказателства от мястото като пръстови отпечатаъци например. Напълно законно.

— Накратко, мислили сме за това, което казваш — побърза да добави Беате. — Ако открием къщата, ще успеем да си набавим

пръстовите отпечатъци по законен начин.

— Така ли?

— Надяваме се без тухли.

Иваршон поклати глава.

— Не звучи достатъчно обосновано. Отговорът ми е високо и... категорично не. — Погледна си часовника, за да даде знак, че срещата е приключила, и добави с тънката си усмивка на влечуго: — Засега.

— Не можа ли да му изтъкнеш поне някакъв аргумент — тюхкаше се Беате, докато крачеха по коридора.

— Какъв? — учуди се Хари и предпазливо завъртя глава. — Та той беше решил предварително.

— Но ти дори не му даде възможност да ни осигури билетите.

— Дадох му шанс да не бъде прегазен.

— Какво искаш да кажеш? — Спряха пред асансьора.

— Че имаме някои правомощия в този случай.

Беате се обърна и го погледна.

— Май започвам да схващам — изрече тя бавно. — И какво правим сега?

— Прегазваме. Да не забравиш крем против изгаряне.

Вратите на асансьора се отвориха.

По-късно през деня Бярне Мьолер разказа на Хари колко болезнено Иваршон приел факта, че самият началник на полицията издал заповед Хари и Беате да пътуват до Бразилия, а разходите за билетите и престоя им там да поеме бюджетът на Отдела по грабежите.

— Доволен ли си вече от себе си? — попита Беате, преди Хари да си тръгне за вкъщи.

Но когато Хари мина покрай „Плаза“ и облаците най-накрая бяха отприцили шлюзовете си, той не изпитваше никакво удовлетворение напук на постигнатия успех. Чувстваше само слабост, недоспиване и болки в тила.

— Бакшиш ли? — изкрещя Хари в слушалката. — Защо, по дяволите, искат бакшиш?

— В тази проклета страна никой не си мърда пръста без пари — обясни Йойстайн.

— Мамка му! — Хари ритна масата пред огледалото. Телефонът се хлъзна и слушалката се изплъзна от ръката му.

— Ало? Там ли си, Хари? — изпращя слушалката на пода. На Хари му се прииска просто да я остави там. Да поеме по пътя си. Или да пусне плоча на „Металика“ и да я надуе до дупка. Някоя от старите.

— Не се разпадай точно сега, Хари! — изписка телефонът.

Хари се наведе с изправен врат и вдигна слушалката.

— Извинявай, Йойстайн. Колко каза, че искат?

— Двадесет хиляди египетски кинта. Четиридесет хиляди норвежки крони. И ще ми дадат името на абоната веднагически.

— Ще ни прецакат, Йойстайн.

— Разбира се. Искаш ли да разберем името на абоната, или не?

— Ще имаш парите. Погрижи се само да получиш разписка, нали?

Хари си легна и се вторачи в тавана в очакване тройната доза обезболяващи да подейства. Преди пред очите му да се спусне мрак, последното, което видя, беше момче, седнало горе: гледаше го и люлееше крака.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Д'АЖУДА

Фред Баугеста, тридесет и една годишен, алкохолик, разведен, бачкаше на Статфиур Б^[1]. Работата беше тежка и по време на смяна не можеше да си позволи повече от една бира, но заплатата си я биваше, в стаята имаше телевизор и им осигуряваха качествена храна. А най-хубавото беше, че три седмици работа се редуваха с четири седмици почивка. Някои се прибираха у дома при жените си и зяпаха стените, други караха такси или поправяха къщите си, за да не пукнат от скука. Трети постъпваха като Фред: отиваха в топла страна и се опитваха да се натряскат до смърт. От време на време пращаше картички на Кармьой, дъщеричката, или „фъстъка“, както продължаваше да я нарича, макар че тя навърши десет. Или единадесет? Няма значение, това все пак беше единственият му контакт с континента. И слава богу. В последния им разговор баща му се оплака от майка му: пак я хванали да краде бисквити в супермаркета.

— Моля се за нея — сподели тогава татко му и попита Фред дали носи Библията със себе си, когато ходи в чужбина.

— За мен тази книга е толкова жизнено необходима, колкото и закуската — отвърна Фред.

Това си беше самата истина, защото в Д'Ажуда той никога не ядеше преди обед. Освен ако *кайпириня* може да се нарече храна. Въпросът не подлежеше на обсъждане, тъй като той сипваше поне четири чаени лъжички захар във всяко питие. Фред Баугеста пиеше *кайпириня*, понеже тя поначало има ужасен вкус. В Европа се радва на незаслужено добра слава; там я приготвят с ром или водка вместо с кашаса — силната тръпчива бразилска ракия от захарна тръстика, която превръща консумацията на *кайпириня* в акт на покаяние — такава е била и първоначалната идея на пиетието според Фред. И двамата му дядовци бяха алкохолици и той смяташе, че с такава наследствена предразположеност е най-добре да играе на сигурно и да се налива с толкова гадно питие, че никога да не се пристрасти към него.

Днес се домъкна до Мохамед в дванадесет часа и изгълта едно еспreso и чаша бренди. После в треперещата лятна атмосфера пое бавно по тесния, осеян с дупки чакълест път между малките, ниски и повече или по-малко бели къщи. Тяхната квартира, квартирата на Фред и на Рогер, не беше от най-белите. Мазилката беше олющена, а вътре сивите, отдавна небоядисвани стени бяха така пропити от влажния вятър от Атлантическия океан, че човек би усетил горчивия вкус на мазилка, ако си подаде езика навън. Ама за какво му е да го прави, мислеше си Фред. Къщата си я биваше. Три спални, два матрака, хладилник, готварска печка. Плюс диван и плот върху два камъка „Лека“ в тъй наречения хол, защото в стената имаше почти правоъгълна дупка, която наричаха прозорец. Наистина май трябва да чистят по-честичко. Кухнята гъмжеше от жълти мравки. Как ужасяващо жестоко хапят тези *лава не*, както им викат бразилците. Фред обаче не влизаше твърде често там, откакто преместиха хладилника в хола. В момента лежеше на дивана и планираше следващата си инициатива за днешния ден. Влезе Рогер.

— Къде беше? — попита Фред.

— В аптеката на Порто — отвърна Рогер с усмивка, която се разля по цялата му широка зачервена глава. — Нямаш си идея какви неща продават там съвсем свободно. Можеш да си купиш неща, дето в Норвегия няма да ти дадат и с рецепта. — Изсипа съдържанието на найлоновия плик и започна да чете етикетите на глас: — Три милиграма дензодиазетпин^[2]. Два милиграма флуниотразепам. Мамка му, Фред, практически това си е рохипнол!

Фред мълчеше.

— Зле ли си? — бодро попита Рогер. — Още ли не си хапнал?

— *Нео*. Само пих кафе при Мохамед. Впрочем там някакъв странен тип питаше Мохамед за Лев.

Рогер моментално вдигна очи от медикаментите.

— За Лев ли? Как изглежда?

— Висок. Рус, със сини очи. Звучеше като норвежец.

— Мамка му, не ме плаши така, Фред — Рогер пак се зае с четенето.

— Какво имаш предвид?

— Ами да го кажем така: ако беше тъмен, висок и слаб, щеше да настъпи моментът да се омитаме от Д'Ажуда. И от западното

полукълбо по същата причина. Прилича ли на ченге?

— Как изглеждат те?

— Ами... забрави, нефтено момче.

— Приличаше ми на пияница. Във всеки случай познавам вида на кърканите.

— Добре. Може да е приятел на Лев. Ще му помогнем ли?

Фред поклати отрицателно глава.

— Лев каза, че живеел тук съвсем ин... ин... нещо на латински, което значело „тайно“. Мохамед се престори, все едно не е чувал за Лев. Пичът ще открие Лев, ако самият Лев реши.

— Майтапя се. Къде е впрочем Лев? Не съм го мяркал от няколко седмици.

— Последно чух, че щял да пътува за Норвегия — отвърна Фред и внимателно се опита да повдигне глава.

— Нищо чудно да е ограбил някоя банка и да са го опандизили.

При тази мисъл Рогер се усмихна. Не защото искаше да заловят Лев, а понеже идеята да се краде от банка винаги извикваше усмивката на лицето му. Лично той го беше правил три пъти и тръпката винаги бе неопишуема. Е, първите два пъти ги хванаха, но последния свърши всичко по учебник. Като описваше удара, по принцип забравяше да спомене щастливата случайност, че охранителните камери се бяха оказали временно повредени, но все пак благодарение на печалбата сега се кефеше на непознати места от рода на Д'Ажуда, а понякога и на опиасти. Живописното малко селце на юг от Порто Сегуро доскоро се славеше като средище на най-голямата група издирвани индивиди на континента на юг от Богота. Всичко започнало през седемдесетте, когато Д'Ажуда се превърнала в сборно място за хипита и пътешественици, изхранващи се от музикални изпълнения и продажба на ръчно изработени бижута и накити в Европа през лятното полугодие. За Д'Ажуда те означавали добре дошъл допълнителен доход и не пречели никому, затова двете бразилски семейства, по принцип собственици на всички предприятия в селцето, се разбрали с местния полицейски началник органите на ред да си затварят очите за употребата на марихуана на плажа, в кафенетата, във все повече барове, а постепенно и на улицата, и навсякъде.

Но възникнал проблем. Полицаите, чиито държавни заплати едва ги спасявали да не умрат от глад, имали важен източник на доходи тук,

както и на други места. Това било глобяването на туристите за пушене на марихуана и нарушаване на други повече или по-малко познати закони. За да могат туристите, които носели печалба на селото, и полицаите да съжителстват в мир, се наложило въпросните семейства да се погрижат и да осигурят на бюстителите на реда алтернативни доходи. За начало американски социолог и неговият аржентински любовник, отговарящи за местното производство и продажба на марихуана, били принудени да плащат на полицейския началник комисиона за закрила и монопол — тоест, веднага арестували потенциалните им конкуренти и най-тържествено ги предавали на федералната полиция. Парите потекли по малкия обозрим чиновнически апарат и всичко вървяло по мед и масло, но ето че се появили трима мексиканци, които предложили по-висока комисиона. И така през една неделна утрин американецът и аржентинецът били предадени най-тържествено на федералната полиция на пазара пред пощата. Ефективната, пазарно регулирана система за покупко-продажба на закрила междувременно продължила да се развива и съвсем скоро Д'Ажуда се напълнила с издирвани престъпници от всички краища на света, които там си подсигуриявали сравнително спокойно съществуване на цена, значително по-ниска от плащаната на полицията в Патая и на много други места. През осемдесетте обаче туристите лешояди — раницоносците, открили тази красива и дотогава почти недокосната перла на природата с дълги плажове, пурпурни залежи и отлична марихуана. Те нахлули на талази в Д'Ажуда и проявили такова желание да консумират, че двете богати семейства се видели принудени да преосмислят възгледа си относно доходоносността на Д'Ажуда като бежански лагер за нарушители на закона. Постепенно уютните сумрачни барове се превърнали в места за наемане на екипировка за водолази, а кафенето, където местните старомодно танцували ламбада, започнало да организира „Wild-Wild-Moonparty“^[3] Затова все по-често се случвало местната полиция да предприема изненадващи акции в по-мръснобелите къщи и да извежда диво противящия се улов на пазара. Но все пак засега беше по-сигурно престъпниците да живеят в Д'Ажуда, отколкото на друго място по света, макар че параноята бе започнала да пропълзява под кожата на всички, не само на Рогер.

Затова в хранителната верига на Д'Ажуда имаше място и за мъж на име Мохамед Али. Правото му на съществуване се основаваше главно на стратегическото му местоположение на пазара, където се намираше и последната спирка на автобуса от Порто Сегуро. Зад барплота на откритата *ауа* пред Мохамед се разкриваше изглед към всичко, случващо се на окъпаната в слънце, павирана и единствена плаза на Д'Ажуда. При пристигането на нови автобуси, той спираше да сервира кафе и да тъпче наргилетата с бразилски тютюн — некачествен заместител на родния му *маасил* — за да проучи новодошлите и да разобличи евентуални полицаи и кандидати за награди за изгубени вещи. Случеше ли се безпогрешният му нюх да постави някого от тях в споменатите категории, веднага обявяваше тревога. Тревогата се изразяваше в абонамент: внасящите месечна такса получаваха телефонно обаждане или дребничкият пъргав Паулиньо носеше съобщението до вратата им. Мохамед обаче имаше и лична причина да държи пристигащите автобуси под око. След като двамата с Розалита избягаха от Рио и от съпруга й, той и за миг не се съмняваше какво ги чака, ако отхвърленият разбере къде са. Във *фавелите* на Рио или Сан Пауло поръчката за обикновено убийство възлизаше на няколкостотин долара, но дори професионалните квалифицирани наемни убийци не взимаха повече от две-три хиляди долара плюс разходи за заличаване на следите, а през последните десет години пазарът беше ориентиран към купувачите. Освен това правеха отстъпки за двойки.

Случваше се хора, преценени от Мохамед като ловци, да тръгнат направо към *ауата* му. Поръчваха си кафе за камуфлаж и след няколко глътки задаваха неизбежния въпрос: „Знаеш ли къде живее приятелят ми еди-кой си?“ или „Познаваш ли човека на снимката, че му дължа пари?“. В тези случаи Мохамед взимаше бонуси, ако след обичайния му заучен отговор („Видях го да се качва на автобуса за Порто Сегуро преди два дена с тежък куфар, сеньор“) ловецът си тръгваше с първия възможен превоз.

Високият блондин в намачкан ленен костюм и с бяла превръзка на тила остави сак и торбичка с „Плейстейшън“ на барплота, избърса потта от челото си и поръча кафе на английски. Мохамед тутакси предкуси още няколко реала към твърдия си хонорар. Но не мъжът

събуди подозренията му, а жената с него — на челото си сякаш беше написала „полиция“.

Хари се огледа. Освен него, Беате и арабина зад барплота в заведението имаше трима души — двама туристи с раници и един от по-изтощения вид, който, ако се съдеше по вида му, се бореше със сериозен махмурлук. Болките в тила побъркваха Хари. Погледна си часовника. Тръгнаха от Осло преди двадесет часа. Олег му се обади — подобрил рекорда на тетрис и преди да отлетят за Ресифе, Хари купи „Namco G-Goп 45“ от магазина за компютърни игри на „Хийтроу“. От Ресифе взеха пропелерен самолет за Порто Сегуро. Пред летището се споразумя с някакъв таксиджия — най-вероятно за страшна цена — да ги закара до ферибот, който ги преведе до Д’Ажуда, където изминаха последните километри с накуцващ автобус.

Преди двадесет и четири часа Хари седеше в стаята за посещения и обясняваше на Раскол, че са му нужни четиридесет хиляди крони за египтяните. И тогава Раскол му каза, че *аута* на Мохамед Али не се намира в Порто Сегуро, а в съседно селце.

— Д’Ажуда — Раскол се усмихна широко, — там имам разни познати.

Арабинът погледна Беате, а тя поклати отрицателно глава и сложи чашата с кафе пред Хари. Течността имаше силно горчив вкус.

— Мохамед — обади се Хари и видя как мъжът зад плота се вцепени. — You are Muhammed, right?^[4]

— Who’s asking?^[5] — преглътна арабинът.

— A friend.^[6] — Хари мушна дясната си ръка под сакото и забеляза как по тъмното лице се изписа паника. — Малкият брат на Лев се опитва да го открие. — Хари извади една от снимките, които Беате успя да вземе от Трун и я сложи върху барплота.

Мохамед затвори очи за миг, а устните му се раздвижиха в безгласна благодарствена молитва.

На снимката имаше две момчета. По-големият носеше червено шушляково яке. Смееше се, прегърнал приятелски брат си, който се усмихваше смутено към фотоапарата.

— Не знам дали Лев ви е споменавал за брат си — подхвана Хари. — Името му е Трун.

Мохамед вдигна снимката и я разгледа внимателно.

— Хм — отрони той и се почеса по брадичката. — Никога не съм виждал тези хора. Не съм и чувал тук, в Д'Ажуда, да живее човек на име Лев. А познавам почти всички.

Върна снимката на Хари, той я прибра обратно във вътрешния си джоб и изпи останалото в чашата кафе.

— Отиваме да си намерим къде да пренощуваме, Мохамед. После ще се върнем. Помислете си през това време.

Мохамед поклати глава, дръпна двадесетдоларовата банкнота, която Хари мушна под чашата си, и му я подаде.

— Не взимам едри пари.

Хари повдигна рамене.

— И въпреки това ще дойдем пак, Мохамед.

В малкия хотел „Витория“ двамата получиха безпроблемно по една голяма стая, тъй като туристическият сезон бе отминал. Дадоха на Хари ключ с номер 69, независимо че двуетажният хотел разполагаше с не повече от двадесетина стаи. Предположи, че са го удостоили с младоженския апартамент: в нощното шкафче до постланото с червена покривка сърцевидно легло намери два презерватива и поздрав от хотела. Огледало покриваше цялата врата на банята и в него можеше да се огледаш от леглото. В твърде големия и дълбок гардероб, единствената мебел в стаята освен леглото, висяха закачени два захабени къси хавлиени халата с ориенталски символи на гърба.

Рецепционистката само се усмихна и поклати глава, когато ѝ показаха снимки на Лев Грете. Същото се случи и в ресторанта до хотела, и в интернет кафенето нагоре по необичайно тихата главна улица. Според традицията тя водеше от църквата до гробището, но имаше ново име: „Бродуей“. В малката бакалия с надпис над вратата „СУПЕРМАРКЕТ“, където продаваха вода и коледна украса, най-накрая намери жена зад касовия апарат. Тя отговаряше с „йес“ на всичките им въпроси и ги гледаше с безизразен поглед, докато се отказаха и си тръгнаха. На път към хотела видяха само един човек — млад полицаи. Стоеше облеган на джипа си със скръстени ръце и кобур, провиснал ниско на хълбока му, и прозявайки се, ги проследи с поглед.

В *ауата* на Мохамед слабичко момче им обясни, че шефът му неочаквано решил да си вземе свободен ден и да се поразходи. Беате попита кога ще се върне, но момчето само поклати глава с недоумение, посочи слънцето и каза: Транкосо.

В хотела рецепционистката им обясни, че тринадесеткилометровият маршрут по белия, грижливо запазен плаж до Транкосо е най-голямата забележителност на Д'Ажуда. И единствената, ако не се сметне католическата църква до пазара.

— М-м. Защо тук има толкова малко хора, сеньора? — попита Хари.

Тя се усмихна и посочи към океана.

И ето че тръгнаха по горещия пясък, ширнал се в двете посоки, докъдето очите им виждаха в маранята. Плажуващи излагаха телата си на показ; търговци крачеха по подвижния пясък, огънали гръб под тежестта на хладилни чанти и чували с плодове; бармани се усмихваха от временно построените барове, където тонколониите се тресяха в ритъма на самба под сламени покриви; мяркаха се сърфисти в жълтите костюми на националния си отбор и устни, боядисани в бяло с цинков оксид. И двама души вървяха на юг с обувки в ръце. Тя по шорти, къса блузка и със сламена шапка, нахлупена още в хотела; той все още в намачкания си ленен костюм, гологлав.

— Тя тринадесет километра ли каза? — попита Хари и издуха капката пот, увиснала на носа му.

— Ще се стъмни, преди да се върнем — Беате посочи с ръка. — Виж, всички вече се прибират.

По плажа се точеше черна ивица, наглед безкрайна върволица от хора на път за домовете си, а следобедното слънце напичаше гърбовете им.

— Като по поръчка е — Хари си нагласи очилата. — Цялата Д'Ажуда се строява пред очите ни. Трябва да се възползваме. Ако не видим Мохамед, то може да имаме късмет да срещнем самия Лев.

Беате се усмихна.

— Залагам стотачка.

Пред тях в жегата се мяркаха разни лица. Черни, бели, млади, стари, красиви, грозни, друсани, трезви, усмихнати, мрачни. Баровете и будките за наемане на сърфове изчезнаха и те виждаха само океана отляво и гъста като в джунгла растителност отдясно. На места хората

седяха на групички и оттам се разнасяше характерният мирис на марихуана.

— Замислих се за онези неща с интимните зони и теорията за близостта — обади се Хари. — Как смяташ, дали Лев и Стине Грете са се познавали по-добре от девер и снаха?

— Дали е била част от неговия план и я е застрелял, за да заличи следите? — Беате присви очи срещу слънцето. — М-да, защо не?

Минаваше четири, но жегата не беше намаляла осезаемо. Обуха се, за да атакуват каменна формация, а от другата страна Хари намери дебел сух клон, изплувал на сушата. Заби го в пясъка и извади портфейла и паспорта си от сакото. Сложи го на импровизираната закачалка.

Вече виждаха Транкосо в далечината, когато Беате съобщи как току-що подминали мъж, когото е виждала на видеозапис. Първо Хари помисли, че тя визира не твърде известен актьор, но Беате поясни: ставало дума за Рогер Першон. Освен различни присъди, свързани с наркотици, лежал и за обир на пощенския клон в Стария град и на други места. Бил заподозрян и в кражба от пощата в квартал Юлевол.

В ресторанта на плажа в Транкосо Фред изпи три чаши кайпириня, но все още му се струваше, че идеята да измине тринадесет километра само — както се изрази Рогер — „за да си проветри кожата, преди и тя да е плесенясала“, е безсмислена.

— Единствено ти не можеш да си намериш място заради ония нови хапчета — захленчи Фред на приятеля си, който подтичваше в тръс напред с леки стъпки, и вдигаше краката си високо.

— Е, и? Редно е да изгориш малко калории, преди да се върнеш на студения бюфет в Северно море. Каж ми какво мисли Мохамед за двамата полицаи.

Рогер въздъхна и неохотно зарови из краткосрочната си памет.

— По телефона ми каза за малка госпожичка, толкова бледа, че почти била прозрачна. И за огромен немец с нос на пияница.

— Немец ли?

— Така предполага Мохамед. Или бил руснак. Или индианец, потомък на инките, или...

— Много смешно. Сигурен ли е, че са ченгета?

— Какво имаш предвид? — Фред налетя на Рогер, който спря да върви.

— Да кажем, че това никак не ми допада — обясни Рогер. — Доколкото знам, Лев е ограбвал банки само в Норвегия. А норвежките полицаи едва ли ще дойдат до Бразилия, за да гонят банда крадци. Сигурно са руснаци. Мамка му. В такъв случай знаем кой ги е пратил. Не са само по петите на Лев.

Фред изстена:

— Не почвай пак с тоя гаден циганин, моля те.

— Вижда ти се параноя, но той е самият дявол. Не му струва и една калория да пречука човек, отмъкнал му дори половин крона. Даже не очаквах да се досети, взех си само няколко хилядарки за джобни от единия сак, нали? Но става дума за принципи, сещаш ли се. Като си шеф в тази област, изискваш уважение, иначе...

— Рогер! Ако ми се слушаха такива мафиотски брътвежи, щях да си взема видеокасета под наем.

Рогер не отговори.

— Ей! Рогер?

— Млъквай — прошепна събеседникът му. — Не се обръщай и продължавай да вървиш.

— А?

— Ако не беше толкова къркан, щеше да забележиш как преди секунда подминахме прозрачната и пиянския нос.

— Сериозно? — Фред се обърна. — Рогер...

— Да?

— Май си прав. И те тръгват...

Рогер продължаваше да крачи, без да се обръща.

— Мамка му, мамка му!

— Какво ще правим?

Фред се обърна, защото не получи отговор. Видя, че Рогер е изчезнал. Озадачено погледна дълбоките следи от стъпките на Рогер. Проследи ги. Отклоняваха се рязко наляво. Пак вдигна очи и видя как петите на Рогер пръскат пясък след себе си. Фред също се затича към гъстата зелена растителност.

Хари се отказа почти веднага.

— Няма смисъл — извика той след Беате и спря колебливо.

Намираха се само на няколко метра от брега и въпреки това сякаш попаднаха в друг свят. Неподвижен, натежал от маранята въздух изпълваше сумрака между стebelата на дърветата под зелените корони. Дори и пясъкът да хрущеше под краката на бягащите мъже, писъци на птици и бученето на океана заглушаваха тези звуци.

— Задният не беше голям спринтьор — отбеляза Беате.

— Те познават пътеките по-добре от нас — напомни Хари. — А и не носим оръжие, за разлика от тях.

— Ако досега Лев не е бил предупреден, сега със сигурност ще ни очаква. Какво ще правим?

Хари потърка подгизналата превръзка на тила си. Комарите вече бяха успели да го нахапят.

— Преминаваме към план Б.

— О? И в какво се състои той?

Хари погледна Беате и се зачуди как така по челото ѝ няма и капка пот, а самият той шурти като прогнил улук.

— Отиваме за риба — отсече той.

Залезът представляваше кратка, но величествена гледка във всички нюанси на червеното. Плюс още няколко, твърдеше Мохамед, сочейки слънцето, което точно сега се топеше на хоризонта като бучка масло в нагорещен тиган.

Но немецът пред тезгяха не се вълнуваше от залеза. Той току-що обяви, че дава хиляда долара на онзи, който му помогне да открие Лев Грете или Рогер Першон. Най-любезно помоли Мохамед да разпространи предложението му. Заинтересованите лица да се обръщат към стая 69 в хотел „Витория“, каза немецът, преди да си тръгне от ауата заедно с блондинката,

Ластовичките изпаднаха в амок, когато насекомите плъзнаха за вечерния си танц. И той беше кратък. Слънцето се превърна в течащо червено масло по водната повърхност и след десет минути се стъмни.

След час се появи Рогер, проклинайки на глас. Под слънчевия му загар прозираше бледност.

— Гаден циганин — оплака се той на Мохамед.

Разказа му как в бара на Фредо дочул слуховете за едрия ловец на хора и на мига си обрал крушите. Пътъом се отбил при Петра в супермаркета и от нея разбрал, че немецът и блондинката ходили там два пъти през деня. Втория път не задавали въпроси, само си купили въдица.

— За какво им е? — попита Рогер и трескаво се огледа, докато Мохамед му сипваше кафе. — Рибата ли ще ловят?

— Заповядай — Мохамед кимна към чашата. — Действа добре срещу параноята.

— Параноя ли? — извика Рогер. — Това си е здрав разум. Шибани хиляда долара! Тукашните хора на драго сърце ще продадат и майка си за една десета от тази сума.

— Какво смяташ да правиш?

— Каквото трябва. Да изпреваря немеца.

— Така ли? И как?

Рогер отпи от кафето и откачи от кръста си черен пистолет с къса червеникавокафява дръжка.

— Запознай се с „Таурус ПТ-92С“ от Сан Пауло.

— Не, благодаря — изсъска Мохамед. — Веднага разкарай тази джаджа. Напълно си откачил. Да не възнамеряваш да се пробваш срещу немеца сам?

Рогер вдигна рамене и сложи пистолета отново на кръста си.

— Фред седи вкъщи и се тресе от страх. Не предполагал, че някога пак може да изтрезнее.

— Този човек е професионалист, Рогер.

Рогер подсмръкна.

— А аз какъв съм? И аз съм ограбил няколко банки. И знаеш ли кое е най-важното, Мохамед? Моментът на изненадата. Той е определящ — Рогер изпи кафето. — Ясно ми е какъв професионалист е, щом разправя на куцо и сакато в коя стая е отседнал.

Мохамед вдигна очи и се прекръсти.

— Аллах те вижда, Мохамед — сухо измърмори Рогер и се изправи.

Рогер видя блондинката още с влизането в рецепцията. С група мъже тя гледаше футболния мач по телевизията зад барплота.

Вярно, тази вечер беше *Флафлу*, емблематичното местно дерби между „Фламенго“ и „Флуминенсе“ в Рио. Затова в бара на Фредо

имаше толкова много хора.

Мина покрай запалянковците с надеждата да не го забележат. Втурна се по постланите с килим стъпала и продължи по коридора. Много добре знаеше къде се намира стаята. Когато на съпруга на Петра му предстоеше командировка, случваше се Рогер да резервира номер 69.

Долепи ухо до вратата, но не чу нищо. Погледна пред ключалката. В стаята беше тъмно. Немецът или е излязъл, или спи вътре. Рогер преглътна. Сърцето му биеше учестено, но половината изпито хапче го поуспокои. Провери дали пистолетът е зареден, а предпазителят — вдигнат и предпазливо натисна дръжката на вратата. Беше отключена! Рогер светкавично се промъкна вътре и затвори безшумно вратата зад себе си. Остана в тъмнината и притаи дъх. Нито виждаше, нито чуваше нещо. Никакви движения, никакъв шум от дишане. Разнасяше се само слабото бръмчене на вентилатора на тавана. За щастие Рогер познаваше стаята като петте си пръста. Насочи пистолета към мястото, където трябваше да се намира сърцевидното легло; очите му бавно свикваха с мрака. Тънък лунен лъч осветяваше слабо леглото; възглавницата беше отместена настрана. Беше празно. Бързо съобрази. Възможно ли е немецът да е излязъл и да е пропуснал да заключи? В такъв случай Рогер просто ще поседне и ще изчака немецът да се върне и да застане като мишена на вратата. Но беше твърде хубаво, за да е истина, като банка, където са забравили да активират сигнално-охранителната система. Такива неща просто не се случват. Вентилаторът на тавана продължаваше да свисти леко.

Потвърждението пристигна в същия миг.

Рогер подскочи от уплаха, чувайки неочаквания звук от течаща вода от банята. Мъжът бил в клозета! Рогер хвана здраво пистолета с две ръце и го насочи с изпънати напред ръце към вратата на банята. Изминаха пет секунди. Осем. Рогер не можеше повече да сдържа дъха си. Какво, по дяволите, чака този тъпак? Нали вече пусна водата? Дванадесет секунди. Дали пък не е чул нещо? Или се опитва да избяга? Рогер се сети за малкия прозорец високо на стената. Проклятие! Това беше шансът му, не може да позволи на този тип да се измъкне. Рогер се прокрадна покрай гардероба, където стоеше халатът — колко хубава беше Петра в него — застана пред вратата на банята и сложи ръка на топката. Пое си дъх. Понечи да завърти дръжката, но

усети лек полъх във въздуха. Не като от вентилатор или от отворен прозорец. Беше нещо друго.

— Freeze!^[7] — обади се глас зад него.

Рогер така и направи, след като вдигна глава и погледна в огледалото на вратата към банята. Замръзна на място, а зъбите му изскърцаха. Вратите на гардероба се разтвориха и вътре, между белите халати му се мерна внушителна фигура. Но не това беше причината за внезапните студени тръпки, които побиха Рогер. Психологическият ефект от откритието, че някой е насочил срещу теб огнестрелно оръжие, много по-голямо от твоето, не се смекчава от познанията ти за оръжията. Точно обратното, защото знаеш колко по-лесно едрокалибрени куршуми разрушават човешкото тяло. А „Таурис ПТ-92С“ на Рогер представляваше прашка в сравнение с дебелия черно чудовище, което той зърна на лунната светлина зад себе си. Чу се скърцане. Рогер вдигна очи. Проблесна нещо, наподобяващо въдица, опънато от процепа на вратата на банята до гардероба.

— Guten Abend^[8] — прошепна Рогер.

Съдбата реши шест години по-късно Рогер да види как в Патая някой му маха да се приближи към бара. Откри, че зад огромната брада се крие Фред. Поради първоначалната изненада не успя да реагира, когато старият му другар дръпна назад стола до него.

Фред поръча питиета и се похвали, че вече не работи в Северно море. Възползвал се от възможността да се пенсионира по болест. Рогер седна колебливо и без да навлиза в подробности спомена, че през последните шест години се занимавал с куриерска дейност от и до Шанг Рай. Едва след няколко чашки Фред се прокашля и попита какво всъщност се е случило вечерта, когато Рогер внезапно изчезнал от Д'Ажуда.

Рогер погледна в чашата си, пое си дъх и отговори, че нямал избор. Мнимият немец го надхитрил и едва не го ликвидирал на място. В последния момент Рогер успял да го придума да сключат сделка. Онзи дава на Рогер тридесет минути преднина да се омете от Д'Ажуда, а Рогер казва къде се крие Лев Грете.

— Какъв пистолет каза, че имал този тип? — попита Фред.

— Не успях да видя в тъмнината. Със сигурност не беше известна марка. Но ти се кълна, че можеше да ми отнесе главата чак до бара на Фредо — Рогер пак хвърли поглед към входната врата.

— Между другото, намерих си някаква колибка тука — събщи Фред. — Имаш ли къде да отседнеш?

Рогер го погледна така, все едно досега не се бе замислял по въпроса. Почеса продължително четинестата си брада и отговори:

— Всъщност не.

[1] Статфиур — Най-голямата нефтена платформа в Норвегия. Дели се на Статфиур А, Статфиур Б и т.н. — Бел.прев. ↑

[2] Рогер вероятно погрешно чете името на психоактивното вещество бензодиазепин. — Бел.прев. ↑

[3] Wild-Wild-Moonparty (англ.) — Лудо, лудо лунно парти. — Бел.прев. ↑

[4] You are Muhammed, right (англ.) — Вие сте Мохамед, нали? — Бел.прев. ↑

[5] Who's asking (англ.) — Кой пита? — Бел.прев. ↑

[6] A friend (англ.) — Приятел. — Бел.прев. ↑

[7] Freeze! (англ.) — Не мърдай! — Бел.прев. ↑

[8] Guten Abend (нем.) — Добър вечер. — Бел.прев. ↑

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

ЕДВАРД РИГ

Къщата на Лев се намираше в края на задънена уличка, отделена от съседните сгради. Досущ приличаше на тях: обикновена варосана постройка. Отличаваха я само стъклата на прозорците. Самотен уличен фенер насочваше конусовиден светъл лъч към внушително разнообразна фауна от насекоми, воюващи за място, докато в мрака се стрелкаха пируващи прилепи.

— Май в къщата няма никого — прошепна Беате.

— Може просто да пести електричеството — предположи Хари.

Спряха пред ниска ръждясала порта.

— Как ще действаме? — попита Беате. — Ще се качим и ще почукаме ли?

— Не. Включи си телефона. Ще чакаш тук. Като ме видиш да застана под онзи прозореца, звъниш на този номер — подаде ѝ листче, откъснато от бележника му.

— Защо?

— Ако чуя вътре да звъни мобилен телефон, значи вероятно Лев си е у дома.

— Ясно. А как смяташ да го заловиш? С това ли? — посочи тя черния обемист предмет в дясната ръка на Хари.

— Защо не? — учуди се Хари. — Свърши работа при Рогер Першон.

— Той стоеше в полутъмна стая и го видя в панаирджийско огледало, Хари.

— Е, понеже не ни е разрешено да внасяме огнестрелни оръжия в Бразилия, ще действаме с подръчни средства.

— С въдица, закрепена за тоалетното казанче и с детска играчка?

— Не каква да е играчка, Беате. „Namco G-Con 45“ — потупа Хари огромния пластмасов пистолет.

— Поне свали емблемата на „Плейстейшън“ — подсети го Беате и поклати глава.

Хари си събу обувките и затича превит одве по изпръхналата суха земя, проектирана някога за ливада. Приближи се, седна с гръб към стената под прозореца и даде знак с ръка на Беате. Не я виждаше, но знаеше, че тя го вижда на фона на бялата мазилка. Погледна към небето, където вселената бе организирана изложба. След секунди от къщата прозвуча слаб, но доловим звук от мобилен телефон. „В полите на кралската планина“. „Пер Гюнт“^[1]. С други думи, човекът имаше чувство за хумор.

Хари се загледа в една звезда и се опита да освободи съзнанието си от всички останали мисли, за да се концентрира върху работата си в момента. Не му се удаваше. Веднъж Ауне изрази недоумение защо се чудим дали има живот другаде из вселената при положение, че само в нашата галактика слънцата са повече от песъчинките на средностатистически плаж. По-логично би било да се запитаме дали има вероятност да са справедливо устроени. И да преценим дали си струва рискът да се свържем с тях. Хари стисна пистолета. В момента го мъчеше същият въпрос.

Телефонът вече не свиреше Грит. Хари изчака. Пое си дъх, изправи се и се промъкна до вратата. Ослуша се, но чу само щурците. Предпазливо хвана топката на вратата в очакване да е заключена.

Така си и беше.

Тихо изруга. Предварително бе решил, че ако е заключено и пропусне момента на изненадата, ще изчакат до утрешния ден, ще купят малко желязо и тогава ще се върнат. Едва ли би било особено трудно да се сдобиеш с огнестрелно оръжие на такова място. Не го напускаше обаче усещането, че Лев съвсем скоро ще бъде осведомен за днешните събития и затова нямат много време.

Хари подскочи, защото внезапна болка прониза дясното му стъпало. Машинално хвана крака си и погледна надолу. На оскъдната светлина от звездите различи черна ивица по варосаната стена. Тръгваше от вратата, минаваше по стълбището, където беше стъпил, и слизаше надолу. Нататък не можеше да я проследи. Извади от джоба си фенерче и го включи. Мравки. Едри, жълти, полупрозрачни мравки се точеха в две колони — една надолу по стълбището, а друга под вратата. Очевидно бяха по-различен вид от домашните мравки. Не бе възможно да прецени какво пренасят, но за мравките Хари знаеше поне това — жълти или не — те носят нещо.

Изгаси фенерчето. Обмисли стратегията и тръгна надолу по стъпалата към входната врата. На половината път се спря, обърна се и се засили. Обикновената полуизгнила дървена врата се откачи от пантите, щом деветдесеткилограмовият Хари я блъсна с поне тридесет километра в час. Приземи се на лакът и заедно с останките на вратата се сгромоляса върху варосания под, а болката прониза ръката му и пропълзя към тила. Остана на пода в тъмното, очаквайки щракване на петлето на пистолет. Не последва нищо такова. Хари се изправи и пак включи фенера. Тесният конус светлинка отново намери колоната от мравки по стената. По топлината под превръзката на тила Хари разбра, че пак кърви. Проследи трепкащите телца на насекомите по мръсния килим до следващата стая. Там колоната рязко завиваше наляво и продължаваше нагоре по стената. Конусовидният лъч се отмести нагоре и освети ръба на снимка от „Кама Сутра“. Керванът от мравки завиваше по тавана. Хари се наведе назад. Изпита нечовешка болка в тила. Сега бяха точно над него. Наложил се да се обърне. Конусът малко се заблуди, но пак намери мравките. Дали наистина са търсели най-прекия път? Хари не успя да поразмишлява повече над този въпрос, защото внезапно се озова лице в лице с Лев Грете. Тялото му се бе надвесило над Хари, който изпусна фенерчето, и отстъпи крачка назад. И макар че мозъкът му казваше, че е твърде късно, той сграбчи „Namco G-Con 45“ в пристъп на шок и лудост.

[1] „В полите на кралската планина“ е част от музикалната пиеса „Пер Гюнт“ на известния норвежки композитор Едвард Грит (1843–1907). — Бел.прев. ↑

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ЛАВА ПЕ

Беате изтърпя вонята едва няколко минути и се втурна навън. Стоеше превита одве в тъмнината, а Хари бавно я последва, седна на стълбите и запали цигара.

— Не долови ли миризмата? — изстена Беате; от устата и носа ѝ се стичаше слюнка.

— Дисосмия — Хари огледа пепелта на цигарата. — Частична загуба на обонянието. Вече не усещам миризмата на някои неща. Обяснението на Ауне са многото трупове, с които съм се сблъсквал. Емоционална травма и тъй нататък.

Беате повърна.

— Извини ме — простена тя. — Виновни са мравките. Защо им е на гнусните гадини да използват ноздрите като магистрала с две платна?

— Е, ако настояваш, ще ти разясня къде се намират най-богатите на протеини места в човешкото тяло.

— Не, благодаря!

— Извинявай — Хари пусна цигарата на сухата земя. — Добре се справи вътре, Льон. Различно е от видеозапис.

Хари се изправи и пак влезе в къщата.

Лев Грете висеше на късо въже, закрепено за лампата. Люлееше се на поне половин метър над пода, където се търкаляше ритнатия стол. Това беше причината досега само мухите и жълтите мравки, които все още се точеха нагоре-надолу по въжето, да държат монопол върху трупа.

Беате намери мобилния му телефон заедно със зарядното на пода до дивана и каза, че можела да разбере кога за последно е разговарял с някого. Хари отиде в кухнята и включи осветлението. На лист формат А-4, закрепен върху кухненския плот, се мъдреше металиковосиня хлебарка. Тя раздвижи рогца към него и бързо премина в отстъпление към печката. Хари вдигна листа, изписан на ръка. Беше чел какви ли не предсмъртни писма и повечето нямаха нищо общо с литературни

произведения. Прословутите последни думи в повечето случаи представляваха объркани брътвежи, отчаян зов за помощ или прозаични инструкции кой да наследи тостера и косачката. Едно от най-съдържателните писма принадлежеше на селянин от Мариината долина, написал с тебешир върху стената на плевнята: *Вътре има мъртвец. Моля, обадете се в полицията. Съжалявам за неудобството.* От тази гледна точка посланието на Лев Грете беше ако не уникално, то поне необичайно.

„Скъпи Трун,

Винаги съм се чудил как се е почувствал той, когато мостчето внезапно изчезна под краката му, когато пропастта под него зейна и той е разбрал, че ще се случи нещо напълно безсмислено, че ще загине безполезно. Сигурно е имало още неща, които е възнамерявал да направи. Или в онова утро някой го е чакал. Вероятно си е мислел, че точно този ден ще му донесе ново начало. В известен смисъл той се оказа прав за последното...

Така и не ти споменах, но го посетих в болницата. Занесох му голям букет рози и му разказах как съм видял всичко от прозореца на блока, как съм се обадил за линейка и съм описал пред полицаите момчето с колелото. Той лежеше толкова мъничък и побелял и ми благодареше. После го попитах като някой проклет спортен коментатор: «Как се почувствахте?»

Не ми отговори. Просто продължаваше да си лежи, обграден от маркучи и капещи бутилки, и ме гледаше. После ми благодари отново и сестрата каза, че е време да тръгвам.

Така и не разбрах какво е изпитал. Но един ден бездната зейна и под моите крака. Не се случи, докато тичах по «Индустри» след обира. Не и докато броях парите след това. Не и по време на новините. Стана точно както със стареца — една сутрин, докато си вървах и предвкусах спокойствие, а не опасност. Слънцето печеше, бях се завърнал на сигурно място в Д'Ажуда, можех да се отпусна

и да си позволя отново да разсъждавам. И започнах да мисля как отнех на най-обичния ми човек онова, което той обожава; как имам два милиона крони, с които да живея, но нищо, заради което да живея. Случи се тази сутрин.

Не очаквам да проумееш, че аз съм извършил нещо подобно, Трун. Ограбих банка, тя ме позна. Човек се оказва заложник на игра със свои собствени правила. Нищо от това няма място в твоя свят. И не очаквам да разбереш сегашната ми постъпка. Но сигурно знаеш, че на човек и това може да му омръзне. Животът.

Лев

P.S. Навремето не ми направи впечатление, че старецът не се усмихваше, докато ми благодареше. Днес се замислих за това, Трун. Може би все пак не го е чакал никой. Може би просто е изпитал облекчение, щом пропастта е зейнала и си е помислил, че няма да се налага сам да се погрижи за това.“

Беате седеше на стол до трупа на Лев, когато Хари влезе в стаята. Опитваше се да прегъне един от вцепенените пръсти на Лев, за да го притисне до вътрешната страна на малка лъскава метална кутия.

— Мамка му — изруга тя. — Мазилото е стояло на слънце в хотела и е засъхнало.

— Ако не успееш да свалиш добри отпечатащи, ще пробваме метода на пожарникарите — успокой я Хари.

— А той е...?

— Горящите хора стискат механично ръцете си. Случва се дори при овъглени трупове по върховете на пръстите да има невредима кожа и така ги идентифицират чрез отпечатащи. Понякога, по технически причини, се налага пожарникарите да отрежат някой пръст и да го занесат за експертиза.

— Нарича се оскверняване на трупове.

Хари вдигна рамене.

— Ако погледнеш другата му ръка, ще видиш, че там вече му липсва един пръст.

— Забелязах — кимна тя. — Изглежда е бил направо отрязан. Какво ли значи?

Хари се приближи и светна с фенерчето.

— Раната не е зараснала и въпреки това кръв почти няма. Следователно е отрязан дълго след като се е обесил. Възможно е някой да е дошъл да се е уверил, че Лев сам е свършил неговата работа.

— Кой?

— Е, в някои страни циганите наказват крадците, като им отрязват пръстите — обясни Хари. — Важно е да се отбележи, че го причиняват на хора, ограбили цигани.

— Май се сдобих с добри отпечатьци — заключи Беате и избърса потта от челото си. — Ще го свалим ли?

— Не — поклати глава Хари. — Като огледаме, разчистваме след нас и се омитаме. На главната улица забелязах телефонна кабина. Оттам ще се обадя анонимно до полицията да съобщя за случая. А след някой ден ти ще звънеш от Осло да им поискаш заключението от аутопсията. Не се съмнявам, че е починал от задушаване, но искам точен час на смъртта.

— Ами вратата?

— Не е проблем.

— А вратът ти? Превръзката е почервеняла.

— Нямай грижа. Повече ме боли ръката, на която паднах, като минах през вратата.

— Много ли?

Хари внимателно повдигна ръката си и изкриви лице от болка.

— Търпи се, ако не я мърдам.

— Радвай се, че не си болен от Сетерска треперушка.

Двама от тримата в стаята се засмяха, но бързо млъкнаха.

На път за хотела Беате попита Хари дали всичко му се струва логично.

— От гледна точка на веществените доказателства, да. Иначе самоубийствата никога не ми се струват логични.

Хвърли цигарата и тя описа огнена парабола в мрака, който сякаш можеше да се пипне.

— Но аз съм си такъв.

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

СТАЯ 316

Прозорецът се отвори с трясък.

— Трун не си е вкъщи — изграчи гласът с френското „р“.

След последната им среща изрусената коса очевидно пак беше контактувала с химикали и кожата на главата прозираше през измъчената грива.

— На юг ли сте били?

Хари вдигна почернялото си лице и присви очи срещу нея.

— Може да се каже. Знаете ли къде е той?

— Събира си нещата в колата — отвърна тя и посочи към другата страна на къщите. — Струва ми се, че се готви за пътешествие, бедничкият.

— М-м.

Беате понечи да тръгне, но Хари не помръдна.

— Отдавна ли живеете тук? — поинтересува се той.

— О, да. От тридесет и две години.

— Значи сигурно си спомняте Лев и Трун като деца?

— Разбира се. Оставиха следи в сърцата на всички съседни — усмихна се тя и се облегна на перваза. — Особено Лев. Ловък сваляч. Отрано усетихме колко опасен ще стане за дамите.

— Да, именно опасен. Вероятно сте чували и историята със стареца, паднал от мостчето?

Лицето ѝ помръкна и тя прошепна с трагична нотка в гласа:

— Да. Ужасяваща случка. Разбрах, че бедният старец така и не успял да проходи като хората. Коленете му се вдървили. Представяте ли си? Едно дете да измисли нещо толкова жестоко.

— М-м. Определено е бил голяма лудетина.

— Лудетина ли? — Тя заслони очите си с ръка. — Не бих го нарекла така. Учтиво, добре възпитано момче. Такъв беше. Точно това беше толкова шокиращо.

— И всички съседни са знаели, че той е извършителят?

— Да. Лично аз го видях от този прозорец: червено яке на велосипед, което тръгва нанякъде. Как не се досетих, че нещо не е наред, когато се върна. Беше блед като платно — тя потръпна заради студения полъх. После посочи към пътя.

Трун се приближаваше към тях с отпуснати ръце. Забави крачка и накрая изобщо спря да върви.

— Лев е сторил нещо, нали? — попита той, най-сетне застанал пред тях.

— Да — потвърди Хари.

— Мъртъв ли е?

С периферното си зрение Хари забеляза зяпналото лице на прозореца.

— Да. Мъртъв е.

— Ясно — кимна Трун. Наведе се напред и зарови лице в ръце.

Бярне Мьолер стоеше до прозореца и гледаше навън с угрижена физиономия. Хари бутна леко откρηнатата врата и почука предпазливо.

Мьолер се обърна и лицето му грейна.

— Ей, здрасти.

— Ето го докладът, шефе — хвърли зелен плик върху бюрото му Хари.

Мьолер се отпусна на стола, успя с малко усилие да събере твърде дългите си крака под писалището и си сложи очилата.

— Чудесно — измърмори той, като отвори плика с надпис „СПИСЪК С ДОКУМЕНТИ“. Вътре имаше един-единствен лист формат А-4.

— Сметнах, че едва ли ще искаш да узнаеш всички подробности — обясни Хари.

— Щом така си преценил, значи си прав — отвърна Мьолер и прегледа добре разграничените редове.

Хари погледна през прозореца над рамото на началника си. Навън нямаше нищо интересно: само дебела влажна мъгла се стелеше над града като употребена пелена. Мьолер остави листа настрана.

— Значи просто отидохте там, някой ви посочи къде живее този тип и в дома му открихте Екзекутора, увиснал на въже?

— В общи линии, да.

Мьолер вдигна рамене.

— Мен ме устройва напълно, стига да разполагаме с неопровержими доказателства, че това наистина е нашият човек.

— Тази сутрин Вебер сравни отпечатъците.

— И?

Хари се настани на стола.

— Съвпадат с онези по бутилката от кока-кола, която крадецът е държал непосредствено преди обира.

— Можем ли да бъдем сигурни, че бутилката е същата...

— Отпусни се, шефе, имаме видеозапис на мъжа с нея. И току-що прочете в доклада, че разполагаме със собственоръчно написано предсмъртно писмо, в което Лев Грете прави самопризнания, нали? Сутринта ходихме до „Дисенгрена“ и съобщихме на Трун Грете за смъртта на брат му. Свали няколко стари тетрадки на Лев от тавана и Беате ги занесе на графолога от КРИПОС. Потвърди, че предсмъртното писмо несъмнено е излязло изпод ръката на същото лице.

— Приемам. Само държа да съм напълно сигурен, преди да оповестим случая, Хари. Ще цъфне на всички първи страници.

— Научи се да се радваш повече, шефе — Хари се изправи. — Току-що разрешихме най-сериозния ни случай в рамките на съвсем прилично време. Тук трябва да гъмжи от серпентини и балони.

— Сигурно имаш право — въздъхна Мьолер и се поколеба, но все пак зададе следващия си въпрос:

— Тогава защо не ми изглеждаш доволен?

— Не мога да се зарадвам, преди да приключи и другия случай — Хари пое към вратата. — Днес с Халвуршен ще разчистим бюрата и утре се залавяме с убийството на Елен.

Спря се на вратата, защото чу как Мьолер се изкашля.

— Кажу ми, шефе?

— Само не разбрах как откри, че Екзекутора е Лев Грете.

— Според официалната версия Беате го разпозна на видеозаписа. Искаш ли да чуеш неофициалната?

Мьолер разтриваше вцепененото си коляно. Угрижената физиономия се бе завърнала на лицето му.

— По-скоро не.

— Е, това е — заключи Хари, застанал пред вратата на House of Pain.

— Мдаа — завъртя се Беате на стола и хвърли бърз поглед към кадрите на екрана.

— Ами, благодаря ти за съвместната работа.

— Удоволствието беше мое.

Хари стоеше прав и човъркаше връзката ключове в ръцете си.

— И въпреки всичко Иваршон не бива да се сърди толкова дълго — изкоментира той. — Нали си взе своята част от славата — негова беше идеята да ни свърже в екип.

Беате се усмихна леко.

— Докато нещата не се промениха.

— И не забравяй какво ти казах за оня.

— Какво? — в очите ѝ блеснаха мълнии.

Хари вдигна рамене.

— Той е свиня. Съвестта не ми позволява да го премълча пред теб.

— Приятно ми беше да работим заедно, Хари.

На излизане Хари пусна вратата зад себе си.

Хари отключи входната си врата, влезе в апартамента, остави на пода сака и плика с „Плейстейшън“ и си легна. След три часа безпаметен сън го събуди телефонен звън. Завъртя се и погледна будилника: 7:03. Провеси крака от леглото, дотътри се до коридора, вдигна слушалката и изстреля едно „Здрасти, Йойстайн“, преди събеседникът му да успее да се представи.

— Здрасти, на летището в Кайро съм — поздрави го на свой ред Йойстайн. — Нали се разбрахме да се чуем точно сега?

— Самата точност си — похвали го Хари. — И си фиркан.

— А, не — възбудено изфъфли Йойстайн. — Изпил съм само две „Стели“. Или бяха три. Важно е човек да внимава да не се дехидратира в тази пустиня. Напълно адекватен и трезвен съм си, Хари.

— Браво на теб. Дано да имаш още добри новини.

— Както казва лекарят, имам една добра и една лоша вест. Първо ще ти съобща добрата...

— Съгласен.

Последва дълго мълчание. Хари чуваше само прашене, предизвикано от дълбоко дишане.

— Йойстайн?

— Да?

— Като нетърпеливо дете съм.

— А?

— Добрата новина...

— А, да. Ами... открих номера на абоната, Хари. *Но проблемо*, както казват тук. Мобилният телефон е норвежки.

— Мобилен телефон ли? Как така?

— Можеш да изпращаш мейли безжично от цял свят, само свързваш компютъра си към мобилен телефон, който звъни на сървъра. Не е нещо ново, Хари.

— Добре де, ама този абонат има ли си име?

— Ъъ... естествено. Но момчетата в Ал-Тор не разполагат с него; просто таксуват норвежкия мобилен оператор, в случая „Теленур“, а той на свой ред изпраща сметката на крайния потребител. Затова се обадох на телефонни услуги в Норвегия. И се сдобих с името му.

— И? — Хари вече бе напълно буден.

— Сега стигаме до недотам добрата вест.

— Да?

— Проверявал ли си сметката за последните седмици, Хари?

Отне му няколко секунди да асимилира казаното.

— От моя мобилен телефон ли? Нима този гадняр използва моя мобилен телефон?

— Доколкото знам, вече не е при теб.

— Така е, забравих го в дома на... Ана. Мамка му!

— Не се ли замисли за варианта да прекратиш абонамента си, щом като си го изгубил?

— Да се замисля ли? — изстена Хари. — Не мога да мисля трезво, откакто започна тази гадост, Йойстайн! Извини ме, че избухвам така. То си е ясно като бял ден. Затова не намерих телефона у Ана. Затова този мръсник е толкова нафукан.

— Съжалявам, ако съм ти развалил деня.

— Почакай — спря го Хари с неочаквано развеселен тон. — Успеем ли да докажем, че телефонът ми е у него, ще докажем, че е бил при Ана, след като съм си тръгнал!

— Ура! — изрева гласът в слушалката. После продължи, по-предпазливо: — Ако това значи, че си доволен, де. Ало? Хари?

— Тук съм. Мисля.

— Хубаво. Продължавай в същия дух, аз имам среща с една „Стела“. С няколко, де. И ако ще хващам самолета за Осло...

— Дочуване, Йойстайн.

Хари остана за миг със слушалката в ръка и се поколеба дали да не я запрати в огледалото пред себе си. Надяваше се, като се събуди на следващия ден, разговорът му с Йойстайн да е бил сън. Имаше нещо такова. Сънува шест-седем негови варианта.

Раскол седеше с наведена глава, подпряна на ръцете му, а Хари му говореше. Нито помръдна, нито го прекъсна. Хари обясни как са открили Лев Грете и как личният мобилен телефон на Хари е причината все още да не разполагат с доказателства срещу убиеца на Ана. След всичките тези приказки млъкна, тогава Раскол скръсти ръце и бавно повдигна глава:

— Значи ти си разрешил твоя случай. Моят обаче остава неразкрит.

— Не гледам на случаите като на мой и твой, Раскол. Моята отговорност...

— Но аз ги считам за отделни, Спиуни — прекъсна го Раскол. — Аз се занимавам с военна организация.

— М-м. И какво по-точно искаш да кажеш?

Раскол затвори очи.

— Разказах ли ти за случката, когато император на У поканил Сун Дзъ да посвети придворните конкубини в изкуството на войната, Спиуни?

— Май не си.

Раскол се усмихна.

— Сун Дзъ бил интелектуалец и за начало обяснил подробно и методично на жените командите за марш. Но щом барабаните

заудряли, те не тръгнаха да маршируват, а само се кискали. „Ако командата не бъде разбрана, виновен е генералът“, отсякъл Сун Дзъ и обяснил всичко наново. При следващата му команда се повторило същото. „Ако дадената команда не се изпълнява, виновен е офицерът“, казал той и заповядал на двама от войниците си да изведат двете водачки на конкубините пред строя. Обезглавили ги пред очите на ужасените жени. Щом императорът научил за екзекуцията на любимките си, се разболял и останал на легло няколко дена. След като се съвзел, поверил на Сун Дзъ командването на въоръжените си сили.

Раскол пак отвори очи.

— Каква е поуката от тази история, Спиуни?

Хари не отговори.

— Ами, учи ни, че логиката във военна организация трябва да е цялостна и абсолютно последователна. Огънеш ли се пред последиците, ще разполагаш с кискаци се придворни конкубини. Когато дойде и ме помоли за още четиридесет хиляди крони, ти ги дадох, защото повярвах на историята със снимката в обувката на Ана. Защото тя е циганка. Щом са на път, циганите оставят *патрин*^[1] на пътните знаци. Червена кърпа, увита около клон, кост с издълбан надпис; всяко нещо си има различно значение. Снимката е знак, че някой е мъртъв. Или ще умре. Нямахме как да го знаеш, затова се доверих на думите ти — Раскол отпусна ръце върху масата с дланите нагоре. — Но човекът, отнел живота на племенницата ми, е на свобода и като те гледам в момента, виждам кискаца се конкубина, Спиуни. Нужна е абсолютна последователност. Каж ми името му, Спиуни.

Хари си пое дъх. Две думи. Четири срички. Ако сам разобличи Албю, каква присъда би получил той? Предумишлено убийство заради ревност, девет години, ще излезе след шест. А последиците за самия Хари? Разследването по необходимост ще разкрие как той, като полицай, е скрил истината, за да отклони подозренията от себе си. Сам се е закопал. Две думи. Четири срички. И всичките му проблеми ще намерят разрешение. А Албю ще поеме абсолютно всички последствия.

Хари отговори с една-единствена сричка.

Раскол кимна и го погледна тъжно.

— Боях се от такъв отговор. Не ми оставяш голям избор, Спиуни. Помниш ли какво ти казах, като ме попита защо съм ти

повярвал?

Хари кимна.

— Всеки живее заради нещо, нали, Спиуни? Нещо, което може да му бъде отнето. Е, познато ли ти звучи 316?

Хари мълчеше.

— Нека те осведомя, че 316 е номер на стая в хотел „Интернационал“ в Москва. Дежурната на третия етаж се казва Олга. Скоро ще се пенсионира и си мечтае за дълга ваканция на Черно море. Две стълбища и асансьор водят до етаж. Плюс асансьора за персонала. В стаята има две отделни легла.

Хари едва успя да преглътне.

Раскол опря чело на сключените си ръце.

— Малкият спи до прозореца.

Хари се изправи, отиде до вратата и удари с всичка сила. Чу как ехото се разнесе по целия коридор. Продължи да удря, докато не чу дрънченето на ключове.

[1] Патрин (ром.) — лист, шума. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА РЕЖИМ ВИБРАЦИЯ

— Съжалявам, но дойдох възможно най-бързо — обясни Йойстайн и рязко отдели таксито от ръба на тротоара пред магазинчето за плодове и цигари на Елмер.

— Добре дошъл у дома — поздрави го Хари и се зачуди дали автобусът, идващ отдясно, разбра, че Йойстайн няма никакви намерения да спре.

— Към квартал Шлемдал ли отиваме? — Йойстайн игнорира бясното бибиткане на автобуса.

— Да, улица „Бьорнетроке“. Нали знаеш, че тук си с предимство?

— Реших да не се възползвам от него.

Хари погледна приятеля си крадешком. Зад два тесни процепа мерна две кървясали очни ябълки.

— капан ли си?

— Заради часовата разлика е.

— Тя е само един час, Йойстайн.

— Поне един.

Понеже вече нито амортизьорите, нито пухът на седалките вършеха работа, Хари усещаше всяко паве и всяка асфалтена крѝпка, докато вземаха завоите нагоре към къщата на Албю, но в момента това беше най-малкият му проблем. Помоли Йойстайн за телефон, набра номера на хотел „Интернационал“ и го свързаха със стая 316. Обади се Олег. С бодър глас попита Хари къде е.

— В една кола. А мама?

— Излезе.

— Мислех, че ще ходи до съда чак утре?

— Имат срѝца с всички адвокати на „Кузнецки мост“ — обясни гордо малчуганът с глас на възрастен. — Ще се върне след час.

— Случай, Олег, ще й предадеш ли нещо? Кажй й, че трябва да отидете в друг хотел. Незабавно.

— Защо?

— Защото... така съм казал. Само й предай думите ми, става ли?
Ще звънна по-късно.

— Добре.

— Добро момче. Сега трябва да затварям.

— Ей...

— Какво?

— Нищо.

— Добре. И да не забравиш да кажеш на мама за хотела.

Йойстайн удари спирачки и сви към тротоара.

— Изчакай тук — заръча му Хари и изскочи от колата. — Ако не се върна до двадесет минути, звънни на номера на централата, който ти дадох. И кажи, че...

— Старши, инспектор Хуле от Отдела за борба с насилието иска незабавно въоръжен патрул. Запомних.

— Браво. Чуеш ли изстрели, звънни веднага.

— Добре. Остана ли необсъден сценарий?

Хари вдигна очи към къщата. Не се чуваше кучешки лай. Край тях бавно мина тъмносиньо BMW и паркира надолу по улицата. Иначе цареше пълна тишина.

— Останаха доста — тихо отвърна Хари.

Йойстайн се ухили.

— Готино — после разтревожено сбърчи чело: — Нали е готино? Не е само патологично опасно, нали?

Вратата отвори Вигдис Албю, облечена в току-що изгладена бяла блуза и къса пола, но мътните ѝ очи подсказваха, че е станала от леглото съвсем скоро.

— Позвъних в службата на мъжа ви — поде Хари. — Казаха ми, че си бил у дома.

— Възможно е — кимна тя, — но той вече не живее тук — избухна в смях тя. — Не се преструвайте на толкова поразен, инспекторе. Нали точно вие предизвикахте цялата история с тази... тази... — размаха ръце, сякаш се опитваше да намери друга дума, но с крива усмивка се примири, все едно такава просто не съществува: — Курва.

— Мога ли да вляза, госпожо Албю?

Тя повдигна рамене и ги разтърси, за да покаже как я побиват тръпки.

— Наричайте ме Вигдис или по друг начин, но само не така.

— Вигдис — Хари леко се поклони. — Сега мога ли да вляза?

Тънките ѝ, оформени като чертички вежди се навъсиха. Поколеба се. После махна с ръка.

— Защо не?

Хари сякаш долови лек аромат на джин, но беше изключено да е от парфюма ѝ. Нищо в къщата не подсказваше, че има промяна — беше чисто, подредено, миришеше на хубаво, а върху бюфета имаше ваза със свежи цветя. Хари забеляза, че калъфът на дивана е леко избелен в сравнение с последния път. От невидими тонколони се носеше тиха класическа музика.

— Малер? — отгатна Хари.

— Най-големите хитове — отвърна Вигдис. — Арне купуваше само сборни албуми. Интерес заслужава само най-доброто, повтаряше постоянно той.

— В такъв случай е хубаво, че не е отнесъл всички сборни албуми със себе си. Къде е той впрочем?

— Първо, нищо от това тук не е негово. Нито знам къде е, нито ме интересува. Ще ми дадете ли цигара, инспекторе?

Хари ѝ подаде пакета и се загледа как тя се суети с голямата декоративна запалка от тиково дърво и сребро. Протегна се над масичката и ѝ поднесе своята обикновена запалка.

— Благодаря. В чужбина, предполагам. На някое топло местенце. Но, опасявам се, не толкова горещо, колкото би ми се искало.

— М-м. Какво имахте предвид, като казахте, че тук нищо не е негово?

— Ами точно това. Къщата, обзавеждането, колата — всичко е мое — тя издуха силно дима. — Попитайте адвоката ми.

— Почти бях сигурен, че съпругът ви е имал пари за...

— Не го наричайте така! — Вигдис Албю сякаш се опитваше да изсмуче целия тютюн от цигарата. — Да, парите бяха на Арне. Имаше достатъчно, за да купи тази къща и мебелите, и колите, и костюмите, и вилата, и бижутата, които ми подаряваше единствено за да ги показвам на всички наши така наречени приятели. За Арне значение има само мнението на хората. На роднините му, на моите близки, на колегите, на

съседите, на някогашните състуденти — гневът придаваше на гласа ѝ твърда, металическа нотка. Сякаш говореше по мегафон. — Всички те бяха зрители на фантастичния живот на Арне Албю, трябваше да ръкопляскаш, когато нещата вървяха добре. Ако Арне беше вложил толкова енергия в управлението на компанията, както в стремежа да обира хорските овации, може би „Албю“ АД нямаше да пропадне по този начин.

— М-м. Според водещия икономически вестник „Албю“ АД е била печеливша фирма.

— „Албю“ АД беше семеен бизнес, а не допусната на борсата компания, която е задължена да оповестява публично подробности от счетоводството си. Арне поддържаше реномето на фирмата като печеливша, разпродавайки собствеността ѝ. — Тя смачка изпушената до половината цигара в пепелника. — Преди няколко години се наложи фирмата да бъде ликвидирана неотложно. Понеже Арне лично отговаряше за дълга, той прехвърли къщата и другата собственост на мен и децата.

— М-м. Но купувачите на вашето предприятие са ви платили значителна сума. Тридесет милиона, ако вярваме на вестниците.

Вигдис се засмя горчиво.

— Значи сте повярвали на историята за успешния бизнесмен, който свива дейността си, за да се отдаде на семейството си? Него го бива за това, трябва да му се признае. Ще се изразя така: стигна се дотам Арне да избира или да се откаже доброволно от фирмата, или да обяви фалит. Той, разбира се, се спря на първия вариант.

— А тридесетте милиона?

— Арне може да бъде подкупно чаровен, ако пожелае. Хората лесно му вярват, когато се преструва на такъв. Затова го бива да преговаря, особено в критични ситуации. Точно това накара банката и доставчика да поддържат дейността във фирмата толкова дълго. При споразумението с доставчика, поел фирмата в свои ръце, Арне превърна в нещо друго безусловната капитулация. Позволиха му да задържи къщата — тогава тя все още се водеше на негово име. И накара купувача да фиксира цената на тридесет милиона. Последното нямаше никакво значение за новите собственици, защото тази цена покриваше дълга на „Албю“ АД към тях. Но, разбира се, беше

изключително значима за фасадата на Арне Албю. Той замаскира фалита си като изгодна продажба. Не е толкова лоша идея, а?

Тя отметна глава назад и се засмя. Хари забеляза под брадичката ѝ малкия белег след лифтинг на лицето.

— А Ана Бетсен? — попита той.

— Пачаврата му? — кръстоса слабите си крака, прибра с пръст назад косата от челото си и се втренчи във въздуха с равнодушен вид. — Тя беше само една играчка. Грешката му се състои в изкушението да се фука пред момчетата с любовница, истинска циганка. А не всички, които той смяташе за свои приятели, се чувстваха задължени да му засвидетелстват особена лоялност, меко казано. Накратко — дочух за аферата му.

— И?

— Дадох му още един шанс. Заради децата. Разумна жена съм — изгледа Хари изпод натежалите си клепачи. — Но той не се възползва от него.

— Може да е открил, че тя се е превърнала в нещо повече от играчка?

Вигдис не отговори, но тънките ѝ устни станаха още по-незабележими.

— Тук има ли работен кабинет или нещо подобно? — поинтересува се Хари.

Тя кимна.

Поведе го по стъпалата.

— Понякога се заключваше вътре и стоеше там с часове през нощта — отвори тя вратата към таванско помещение с изглед към покривите на съседските къщи.

— Работеше ли?

— Сърфираше из интернет. Беше откачил на тази тема. Твърдеше, че разглежда коли, но един господ знае какво е правел.

Хари се приближи до бюрото и издърпа едно от чекмеджетата.

— Изпразнил ли го е?

— От кабинета взе със себе си всичко негово. Събра го в найлонов плик.

— И компютъра ли?

— Имаше лаптоп.

— Към който от време на време е свързвал мобилния си телефон?

— Не знам да е правил нещо подобно — вдигна едната си вежда тя.

— Само предположих.

— Какво друго искате да видите?

Хари се обърна. Вигдис Албю стоеше облегната върху рамката на вратата. Едната ѝ ръка подпираше главата, а другата беше на ханша. Усецането за нещо вече преживяно беше неопишуемо силно.

— Последен въпрос, госпожо... Вигдис.

— О? Да не бързате, инспекторе?

— Броячът ми работи. Въпросът е много елементарен. Допускате ли той да я е убил?

Тя го погледна замислено, леко почуквайки с тока си по прага. Хари изчака.

— Знаете ли какви бяха първите му думи, когато му казах, че знам за курвата му? „Обещай да не го споделяш с никого, Вигдис.“ Аз да не го споделям! За Арне чуждата заблуда за нашето щастие беше по-важна от реалната ситуация. Отговорът ми, инспекторе, е, че нямам представа на какво е способен. Не познавам този човек.

Хари извади визитка от джоба си.

— Обадете ми се, ако се свържете с него или разберете къде се намира. Незабавно.

Вигдис разгледа визитката с лека усмивчица на бледорозовите си устни.

— Само тогава ли, инспекторе?

Хари не ѝ отговори.

На външните стъпала той се обърна към нея.

— Споделихте ли с някого?

— Че Арне ми е изневерил? Как смятате?

— Е, мисля, че сте прагматична жена.

По лицето ѝ се разля широка усмивка.

— Осемнадесет минути — докладва Йойстайн. — Мамка му, получих сърцебиене.

— Звънна ли на стария ми мобилен телефон, докато бях вътре?

— Да. Даваше свободно,

— Не чух нищо. Вече не е в къщата.

— Извинявай, но не си ли чувал за вибрации?

— Какво?

Йойстайн се престори, че получава припадък.

— Ами режим „вибрация“. Silent phone^[1].

— Моят струва една крона и само звъни. Взел го е със себе си,

Йойстайн. Какво стана със синьото BMW надолу по улицата?

— А?

Хари въздъхна.

— Да се махаме от тук.

[1] Silent phone (англ.) — Тих телефон. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА „МАГЛАЙТ“

— Нали не ми казваш, че откачен тип е по петите ни, защото не можеш да откриеш човека, убил негова роднина? — Гласът на Раquel стържеше неприятно в слушалката.

Хари затвори очи. Халвуршен отиде до магазинчето на Елмер и кабинетът остана на разположение на Хари.

— Накратко, да. Сключих сделка с него. Той спази своята част.

— Значи ни преследват? И се налага да бягам от хотела със сина ми, който след няколко дена ще узнае дали му разрешават да живее с майка си? Налага се... да... — Гласът ѝ се повиши и зазвуча отсечено и гневно.

Хари я изслуша, без да я прекъсне.

— Защо, Хари?

— Най-старата причина на света. Кръвнина. Вендата.

— Какво общо има това с нас?

— Както казах, нищо. Вие с Олег не сте целта, а средството. Този човек смята за свой дълг да отмъсти за убийството.

— Дълг ли? — Викът ѝ отекна в тъпанчетата му. — Отмъщението е своеобразна територия, която вие, мъжете, смятате за своя. Тук не става дума за дълг, а за неандерталски нагон!

Изчака Раquel да завърши мисълта си.

— Съжалявам, но в момента не мога да направя нищо.

Тя мълчеше.

— Раquel?

— Да.

— Къде се намирате?

— Ако думите ти са истина, тоест, че са ни открили така лесно, не бих поела риска да ти съобщя адреса ни по телефона.

— Добре. На сигурно място ли сте?

— Мисля, че да.

— М-м.

На заден план руски глас ту се появяваше, ту изчезваше по линията като станция на къси вълни.

— Защото просто не можеш да ме увериш, че сме в безопасност, Хари? Кажете, че блъфират, че си измислят... — гласът ѝ изтъня във височините. — ... каквото и да е.

Хари обмисли отговора си и каза с бавен, отчетлив глас:

— Защото трябва да изпитваш страх, Раquel. Да се боиш, за да постъпиш правилно.

— А това ще рече?

Хари пое дълбоко въздух.

— Ще поправа нещата, Раquel. Обещавам. Всичко ще се нареди.

Щом Раquel затвори, Хари веднага се обади на Вигдис Албю. Тя вдигна при първото позвъняване.

— На телефона е Хуле. Някакво обаждане ли чакате, госпожо Албю?

— А вие как мислите? — По неясния звук от слушалката Хари разбра, че тя не я държи здраво. Сигурно е изпила поне още няколко питиета, след като си е тръгнал.

— Нямам представа. Но искам да съобщите на полицията, че липсата на мъжа ви става обезпокоителна.

— Защо? На мен не ми липсва — отвърна тя с кратък печален смях.

— Е, нужна ми е причина, за да задействам разследването в полицията. Имате право на избор: или подайте сигнал в полицията, че е изчезнал, или аз ще го обявя за издирван за убийство престъпник.

Последва продължително мълчание.

— Не разбирам, полицай.

— Няма нищо за разбиране, госпожо Албю. Да съобща ли, че го обявявате за изчезнал?

— Почакайте! — извика тя. Хари чу как от другата страна на линията се счупи чаша. — За какво говорите? Нали Арне вече е обявен за издирване.

— Да, от мен. Но все още не съм информирал другите колеги.

— Ама... какви бяха тогава тримата разследващи полицаи, които дойдоха в къщата след вас?

Сякаш някой прокара леденостуден пръст по гръбнака на Хари.

— Какви полицаи?

— Вие в полицията не разговаряте ли помежду си? Не искаха да си тръгват, направо ме хвана страх.

Хари вече бе на крака.

— Със синьо BMW ли пристигнаха, госпожо Албю?

— Помните ли как ви помолих да ме наричате, Хари?

— Какво им казахте?

— Ами, какво да им кажа. Май същото, което и на вас. Дадох им да разгледат няколко снимки и... не че бяха груби, но...

— Кои ваши думи ги накараха да си отидат?

— Да си отидат ли?

— Нямахте да си тръгнат, ако не бяха получили търсената информация. Вярвайте ми, госпожо Албю.

— Хари, вече ми писна да се ровя из паметта си...

— Помислете! Важно е.

— Но, за бога, човече. Нали ви казвам, че не научиха кой знае какво. Пуснах... им съобщение от Арне на телефонния секретар отпреди два дена. После си тръгнаха.

— Твърдяте, че не сте разговаряли с него.

— Не съм. Той е оставил съобщение, че е взел Грегор. Говореше истината, чува се как Грегор лае на заден план.

— Откъде се е обадил?

— Откъде да знам?

— Посетителите ви със сигурност са разбрали къде е. Бихте ли ми пуснали записа?

— Но той само казва...

— Моля ви да изпълните молбата ми. Въпросът е... — Хари се опита да се изрази по друг начин, но се предаде — ... на живот и смърт.

Хари не беше много наясно с обществения транспорт. Нямахте представа, че според изчисленията строежът на два тунела и удължаването на магистралата ще сложат край на натовареното движение на Е-6 на юг от Осло. Нито му минаваше през ума какъв е най-важният аргумент за тази огромна инвестиция: не заради избирателите, прииждащи от съседните градове Мос и Дрьобак, а за да се осигури безопасен транспорт. Във формулата, използвана от

пътните служби, за да изчислят рентабилността на такъв проект за обществото, човешкият живот бе оценен на 20,4 милиона крони, включително разходи за линейки, преструктуриране на транспорта и загуба на бъдещи данъчни приходи. Защото, докато си пробиваше път на юг през колоната автомобили на Е-6 в мерцедеса на Йойстайн, той дори не знаеше как би определил цената на живота на Арне Албю. И положително нямаше представа какво би спечелил, ако го спаси. Осъзнаваше само едно: не можеше да си позволи да се раздели с онова, което рискува да загуби в противен случай. По никакъв начин. По-добре беше да не му мисли чак толкова.

Записът, който Вигдис Албю му пусна по телефона, продължи само пет секунди и съдържаеше съвсем малък къс полезна информация. Но и тя стигаше. Не я откри в петте кратки думи на Арне Албю: „Взех Грегор. Само да знаеш.“

Не му помогна и бесният лай на кучето на заден план.

Съществени се оказаха студентите крясъци на чайките.

Беше вече тъмно, когато знакът за отбивната към Ларколен се показва на пътя.

Пред вилата Хари видя паркиран джип „Чероки“, но продължи нагоре към мястото за обръщане. Не забеляза никакво синьо BMW. Хари спря точно под вилата. Нямаше смисъл да се опитва да се промъкне вътре. Чу кучешкия лай още като свали прозореца на автомобила на голямо разстояние отгук.

Осъзнаваше каква грешка допусна, като не си взе оръжието. Нямаше причина да подозира, че Арне Албю е въоръжен; а и не можеше да знае колко желан е животът — или по-точно смъртта му. Но в представлението вече се намесиха и други участници.

Хари слезе от колата. Нито видя, нито чу крясъци на чайки. Вероятно издават звуци само през деня, помисли си той.

Грегор стоеше завързан за парапета на стъпалата пред външната врата. Зъбите му просветваха на лунната светлина и по още незарасналия тил на Хари пробягаха тръпки, но той се насили да продължи към лаещото куче с едри и спокойни крачки.

— Помниш ли ме? — прошепна той, като се приближи на разстояние да усети неприятния дъх на животното. Каишката се

изпъна и потрепери зад Грегор. Хари клекна и за негово учудване ляят отслабна. Стържещият тембър показваше, че кучето лае от дълго време. Грегор изпъна предните си лапи, наведе глава и млъкна. Хари натисна дръжката на вратата. Беше заключено. Хари се послуша. Дали вътре не се чуваше глас? Осветлението беше включено.

— Арне Албю!

Никакъв отговор.

Хари изчака и опита отново.

Не намери ключа в декоративния фенер. Избра достатъчно голям камък, покатери се по парапета към верандата, счупи стъклото на едно от прозорчетата на вратата към верандата, мушна ръка вътре и отвори.

В стаята нямаше следи от борба. Личаха само белези от трескаво отпътуване. На масата лежеше отворена книга. Хари я погледна. „Макбет“ от Шекспир. Част от текста бе оградена със синя химикалка. „Аз нямам реч! Мой глас е този меч, о, пес по-кървав, отколкото със думи се изказва!“^[1]. Хари се огледа, но не намери химикалката.

Някой беше спал само на леглото в най-малката спалня. Върху нощното шкафче видя брой на списание „Ние, мъжете“.

В кухнята тихо бръмчеше радио, нагласено почти на П4. Хари го изключи. На плота бе оставена порция печено говеждо с броколи, все още завити във фолио. Хари взе месото и излезе в преддверието. Чу се дращене по външната врата и той отвори. В него се втренчиха две кафяви кучешки очи. Или, по-точно казано, в говеждото, което, едва опряло стълбите, моментално бе разкъсано на парчета.

Хари наблюдаваше лакомия пес и обмисляше как да постъпи. Дали изобщо можеше да се направи нещо. Арне Албю не чете Уилям Шекспир, в това беше сигурен.

След като и последната хапка от месото изчезна, Грегор започна да лае с подновени сили към пътя. Хари се доближи до парапета, отвърза го и едва се задържа на краката си върху влажната постелка, когато Грегор се опита да се отскубне. Кучето го задърпа надолу по пътеката, през шосето и заслиза по стръмния склон, където Хари успя да мерне как черните вълни се разбиват в оголени скали, ослепително бели на лунната светлина. Нагазиха във висока мокра трева, която се лепеше по краката на Хари, сякаш искаше да го задържи, но Грегор спря едва когато под кубинките на Хари захрущяха дребни камъчета и пясък. Вирнатата част от отрязаната му опашка сочеше право нагоре.

Застанаха насред плажа. Заради прилива, достигнал своя апогей, вълните почти заливаха неподвижната трева; разнасяше се бучене, все едно в пяната по пясъка след отдръпването на водата има въглеродна киселина. Грегор пак започна да лае.

— С лодка ли е избягал? — попита Хари колкото Грегор, толкова и себе си. — Сам или с компания?

Никой не му отговори. И все пак следите очевидно свършваха тук. Но щом Хари дръпна каишката, огромният ротвайлер не се подчини. Хари запали фенерчето марка „Маглайт“ и го насочи към водата. Видя само белите гребени на вълни, напомнящи на лентички кокаин върху черно огледало. Явно беше плитко. Хари пак дръпна каишката, но Грегор започна да рови в пясъка с лапи и да вие отчаяно.

Хари въздъхна, изгаси фенерчето и се качи до вилата. На фона на далечния лай си свари кафе в кухнята. След като изплакна чашата, отново слезе на плажа и намери вдлъбнатина в скалата на завет. Настани се там. Запали си цигара и се опита да поразсъждава. Загърна се в палтото си и затвори очи.

Една нощ лежах в леглото и Ана сподели нещо. Трябва да е било към края на шестте седмици — сигурно е бил по-трезвен от обикновено, щом си го спомня. Тя каза, че леглото ѝ е кораб, а тя и Хари са двама самотни корабокрушенци; плават из океана и до смърт се страхували да не зърнат суша. Това ли се бе случило? Бяха открили земя ли? Той не помнеше така края на връзката им, по-скоро се сещаше, че напусна кораба, скачайки от борда. Но може и да грешеше.

Затвори очи и се опита да извика образа ѝ в съзнанието си. Образа не от времето, когато бяха корабокрушенци, а от последната им среща. Вечерят заедно. Очевидно. Тя му налива — вино? Дали Хари отпива от него? Очевидно. Тя пак му долива чашата. Целува го. Танцува пред него. Прошепва му обичайните думички в ухото. Търкулват се в леглото и отвързват лодката. Наистина ли за нея е толкова лесно? А за него?

Не, едва ли е било така.

Но Хари не може да е сигурен, нали? Няма как да отхвърли категорично възможността да е лежал с блажена усмивка на устните в легло на улица „Безгрижие“, след като се е видял със стара тръпка,

докато Раquel е будувала, вторачила безсънните си очи в тавана на хотелската стая в Москва, защото е заплашена да изгуби детето си.

Хари се сви. Суровият студен вятър минаваше през него като през призрак. Нападнаха го всички мисли, които досега успяваше да пропъди: ако не знае дали е способен да излъже най-скъпото нещо в живота си, как тогава ще разбере какви ги е вършил? Според Ауне алкохолът само засилва или потиска онова, което хората носят у себе си. Но кой може да каже със сигурност какво таи? Хората не са роботи, а химичният състав на мозъка се мени с времето. Кой разполага с пълен инвентарен списък на какво е способен, при какви обстоятелства и под въздействието на какви лекарства?

Хари потрепери и изруга. Вече знаеше защо е наложително да открие Арне Албю и да се сдобие с признание, преди други да му затворят устата. Не че полицаят в него се обади или в един миг възприе правовата държава като своя лична кауза. Просто трябваше да разбере. А Арне Албю е единственият човек, в състояние да го просветли по въпроса.

Хари пак стисна очи. Вятърът леко свирукаше при срещата си с границата на фона на упорития монотонен ритъм на вълните.

За пореден път отвори очи. Вече не беше тъмно. Вятърът бе прогонил облаците на небето и звездите над него блещукаха. Луната се бе изгубила. Хари погледна часовника. Беше стоял там почти час. Грегор лаеше бясно към водата. Независимо че усещаше болки в мускулите, той се изправи и се запрепъва към кучето. Поради промяна в лунната гравитация нивото на водата се бе понижило и Хари вече влачеше крака по широк плаж.

— Ела, Грегор, Няма да намерим нищо.

Кучето залая още по-ожесточено, когато Хари хвана каишката. Изтръпна и машинално отстъпи крачка назад. Напрегна очи и плъзна поглед над водата. Лунната светлина трепкаше над черната повърхност, но той зърна нещо, останало незабелязано, когато водата бе достигнала най-високата си точка. Приличаше на върха на кол за връзване на лодки и едва се подаваше на повърхността. Хари се приближи досами водата и пак запали фенерчето.

— Мили боже — прошепна той.

Грегор се втурна във водата и Хари нагази след него. Дотам имаше десетина метра, но въпреки това водата стигаше едва до

коляното му. Взря се в чифт обувки, ръчна изработка, италиански. Насочи фенерчето към дъното. Светлината се отрази в посинели голи крака, които стърчаха като два бели надгробни камъка.

Вятърът отнесе вика на Хари и веднага го удави в прибоя на вълните, а водата погълна хвърленото фенерче. То падна на пясъчното дъно и продължи да свети почти цяло денонощие. А на следващото лято едно момченце го намери и изтича да го занесе на баща си. Междувременно солената вода бе разяла черното покритие и никой не свърза това фенерче „Маглайт“ с намерения тук миналата година ужасен на вид труп, за който, макар че писаха във вестниците, изглеждаше безкрайно отдалечен във времето под лятното слънце.

[1] „Макбет“, превод Валери Петров, изд. „Народна култура“, София, 1986. — Бел.прев. ↑

ПЕТА ЧАСТ

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

ДЕЙВИД ХАСЕЛХОФ

Утринните лъчи приличаха на бял стълб, който минава през процеп в облачната покривка и потапя фиорда в божествена светлина, както я наричаше Том Валер. Преди вкъщи имаше няколко такива картини по стените. Той прескочи полицейската лента, отцепваща местопроизшествието. В природата му бе да минава над преградата, а не да се навежда под нея. Така биха казали онези, които го познаваха. Имаха право за първото, но не и за второто: Том Валер не мислеше, че някой го познава. И възнамеряваше това да не се променя.

Доближи малкия дигитален фотоапарат до стоманено сивото стъкло на очилата, тип супер ченге. В дома му се търкаляха поне дузина такива. Подарък в знак на признателност от доволни клиенти. Както и фотоапарата. Обективът обхвана дупката в земята и проснатия до нея труп, облечен в черни панталони и риза, някога била бяла, но сега почерняла от тиня и пясък.

— Добавяш нова снимка към колекцията ли? — попита го Вебер.

— Този е различен — отговори Валер, без да вдига очи. — Харесвам убийци с богато въображение. Идентифицирахте ли мъжа?

— Арне Албю. Четиридесет и две годишен. Женен, с три деца. Определено не е бедняк. Вилата зад нас е негова.

— Има ли свидетели?

— В момента разпитват из района. Но и сам виждаш каква пустош е.

— Някой от хотела? — Валер посочи голяма жълта дървена постройка накрая на плажа.

— Съмнявам се — поклати глава Вебер. — По това време на годината тук не живее никой.

— Кой го е намерил?

— Анонимно обаждане от телефонна кабина в Мос. До тамошната полиция.

— Убиецът ли?

— Не мисля. Съобщил, че когато излязъл на вечерна разходка с кучето си, видял два крака да стърчат над водата.

— Записали ли са разговора?

Вебер поклати отрицателно глава.

— Не се е обадил на номера за спешни случаи.

— Какво разбрахте от трупа? — попита Валер.

— Лекарите ще изготвят протокол, но ако ме питаш, бил е заровен жив. Няма видими следи от наранявания по тялото му, но кръвта в носа и устата и спуканите капиляри в очите свидетелстват за голям хематом в главата. Освен това открихме пясък дълбоко в гърлото, което показва, че е дишал, когато е бил погребан.

— Разбирам. Нещо друго?

— Кучето беше завързано пред вилата му ей там, малко по-нагоре. Огромен, отвратителен ротвайлер в изненадващо добра форма. Външната врата беше отключена. Вътре няма следи от ръкопашен бой.

— С други думи, те са си влезли най-спокойно, заплашили са го с огнестрелно оръжие, завързали са кучето, изкопали са дупка за него и са го помолили най-любезно да влезе в нея.

— Ако са били няколко.

— Огромен ротвайлер, половинметров ров. Мисля, че можем да направим това заключение, Вебер.

Вебер не отговори. Никога не бе имал нищо против да работи с Валер. Момчето демонстрираше рядко срещан талант при разследванията; резултатите му говореха сами по себе си. Това обаче не означаваше, че Вебер непременно го харесва. Не би могло да се каже и че му е антипатичен. Беше нещо друго. След време започваше да напомня на онези картинки, тип „открийте седемте разлики“, където човек се затруднява да формулира какво го смущава. Смущава, именно това беше точната дума.

Валер коленичи до трупа. Знаеше, че Вебер не го харесва. Това нямаше никакво значение. Вебер, стар полицаи от Отдела по експертно-криминална дейност, не се домогваше до високи постове, нито по някакъв начин можеше да повлияе върху кариерата или живота на Валер. Казано накратко, Валер не се нуждаеше от симпатиите на Вебер.

— Кой го идентифицира?

— Дойдоха няколко души, местни — уточни Валер. — Собственикът на бакалията го разпозна. Открихме съпругата му в Осло и я доведохме. Тя потвърди, че е Арне Албю.

— А къде е тя сега?

— Във вилата.

— Някой разговарял ли е с нея?

Вебер вдигна рамене.

— Обичам да съм пръв — Валер се наведе напред и направи снимка на лицето на починалия в близък план.

— Случаят е на участъка в Мос. Повикаха ни само за помощ.

— Ние сме по-опитни — отсече Валер. — Някой обясни ли го любезно на селяните?

— Всъщност някои от нас са разследвали убийства — обади се глас зад тях.

Валер вдигна поглед към усмихнат мъж в черно униформено полицейско яке. На раменете му имаше една звезда и златни нашивки.

— Без лоши чувства — засмя се старши инспекторът. — Казвам се Паул Сьоренсен. Сигурно сте старши инспектор Валер.

Валер кимна сухо и пренебрегна опита на Сьоренсен да се здрависа. Валер не обичаше физическия контакт с непознати мъже. Впрочем, и с познати. Що се отнасяше до дамите, нещата стояха по друг начин. Или поне докато той командваше парада. Така и правеше.

— Някога разследвали ли сте нещо подобно, Сьоренсен? — Валер повдигна клепача на мъртвия и оголи кървавочервената му очна ябълка. — Това не е прободна рана с нож в кръчмата или изстрел в прасеца след пиянска свада. Нали затова ни се обадохте?

— Така е, не изглежда невинно — съгласи се Сьоренсен.

— Тогава предлагам ти и момчетата да кротувате и да дежурите, а аз да поговоря с вдовицата на трупа.

Сьоренсен се засмя, сякаш Валер разказа страхотен виц, но млъкна, виждайки повдигнатите му вежди над очилата. Том Валер се изправи и тръгна към полицейските ленти. Бавно преброи до три, после извика, без да се обръща:

— И премести полицейската кола, която видях, че сте паркирали на обръщалото, Сьоренсен. Криминалистите ни търсят следи от автомобила на убиеца. Благодаря предварително.

Нямаше нужда да се обърне, за да е сигурен, че усмивката се изпари от дебилната физиономия на Съоренсен. И че огледът на местопроизшествието, току-що бе поет от участъка на Осло.

— Госпожо Албю? — попита Валер, влизайки в стаята. Възнамеряваше да привърши бързо с разпита. Предстоеше му обяд с обещаващо момиче и смяташе да не го изпуска.

Вигдис Албю вдигна глава от албума със снимки, който разглеждаше.

— Да?

Гледката допадна на Валер. Старателно поддържана фигура, самоуверена поза, превзета като Дорте Скапел^[1] и разкопчано трето копче на блузата ѝ. Допадна му и чутото. Мекият ѝ глас сякаш бе създаден за специалните думи, които обичаше да му казват жените. Хареса и устните ѝ, в които вече съзря надежда да изрекат въпросните думи.

— Старши инспектор Том Валер — представи се той и седна срещу нея. — Разбирам какъв шок преживявате. С риск да ви прозвучи като клише, което едва ли означава нещо за вас в момента, но искам да ви кажа колко много ви съчувствам. Самият аз изгубих наскоро близък човек.

Почака. Накрая тя вдигна очи и той улови погледа ѝ. Беше мътен и Валер предположи, че е плакала. Едва когато заговори, разбра, че е пияна.

— Имате ли цигара, полицай?

— Наричайте ме Том. Не пуша. Съжалявам.

— Колко време трябва да стоя тук, Том?

— Ще уредя да си тръгнете възможно най-бързо. Но първо се налага да ви задам само няколко въпроса. Става ли?

— Да.

— Добре. Имате ли представа кой би искал съпругът ви да умре?

Вигдис Албю облегна брадичка на ръката си и погледна през прозореца.

— Къде е другият полицай, Том?

— Моля?

— Не е ли редно и той да е тук?

— Кой полицаи, госпожо Албю?

— Хари. Нали той се занимава с този случай?

В сравнение с останалите от випуска Том Валер направи светкавична кариера в полицията. За това си имаше съществена причина: Том беше проумял, че никой, дори адвокат от защитата, не оспорва как са събрани доказателствата, стига достатъчно категорично да потвърждават вината на обвиняемия. Друга важна причина бе безпогрешната му интуиция. Случваше се, разбира се, да не сработи, когато трябваше да му подсказе нещо, но той никога не реагираше без причина. Сега шестото му чувство се обаждаше.

— За Хари Хуле ли говорите, госпожо Албю?

— Можеш да спреш тук.

На Том Валер гласът ѝ все още му допадале. Сви към тротоара, наведе се напред на седалката и погледна към розовата къща, която се извисяваше величествено на върха на хълма. Предобедното слънце се отрази в нещо подобно на животно.

— Много мило от твоя страна — каза му Вигдис Албю. — Благодаря ти, задето ме отърва от онзи Съоренсен и за превоза до тук.

Валер се усмихна нежно. Знаеше, че лицето му излъчва топлина. Бяха му казвали колко много прилича на Дейвид Хаселхоф от „Спасители на плажа“. Имал същото телосложение, брадичка и усмивка. Понеже беше гледал сериала, много добре разбираше какво имат предвид.

— Удоволствието беше мое — отвърна той.

Наистина го чувстваше така. Докато пътуваха от Ларколен, той научи някои интересни подробности. Например как Хари Хуле се опитал да намери доказателства, че съпругът ѝ е убил Ана Бетсен, която — ако не го лъжеше паметта — беше самоубилата се на улица „Безгрижие“ преди известно време. Случаят отдавна приключи, лично Валер направи заключението за смъртта ѝ и подготви протокола. Какво тогава целеше този глупак Хуле? Дали не се опитва да отмъсти за стара вражда? Дали Хуле не се старае да докаже, че Ана Бетсен е жертва на криминално деяние, за да го компрометира? Звучеше напълно в стила на малоумния алкохолик, но на Валер му се струваше нелогично Хуле да вложи толкова много енергия в разследване, което в най-лошия

случай щеше да разкрие, че Валер е прибързал със заключенията. На мига отхвърли възможността мотивът на Хари да е свързан с изясняване на инцидента: само във филмите полицаи се занимават с подобни неща в свободното си време.

Фактът, че заподозреният от Хари е убит, подсказваше, естествено, редица възможни отговори. Валер не знаеше какви, но понеже интуицията му нашепваше, че са свързани с Хари Хуле, прояви интерес да ги разнищи. Затова той прие поканата на Вигдис Албю за чашка кафе — не толкова заради гъделичкащата мисъл за новоизлюпена вдовица, колкото заради вероятността това да се окаже неговият шанс да се отърве от мъжа, който му дишаше във врата от... колко време? От осем месеца?

Да, преди цели осем месеца, след поредния гаф на Свере Улсен, полицаи Елен Йелтен разобличи Том Валер като главния кукловод на контрабанден внос на оръжие в Осло. Той заповяда на Улсен да я очисти, преди тя да успее да сподели какво е узнала, но Валер ясно си даваше сметка, че Хуле няма да се предаде, преди да открие убиеца ѝ. Затова се погрижи да открият шапката на Улсен на местопрестъплението, та да има повод да застреля „при самозащита“ заподозрения в убийство по време на залавянето му. Срещу Валер нямаше никакви улики, но все пак от време на време го спохождаше неприятното усещане, че Хуле е по петите му. И че може да се превърне в заплаха.

— Къщата е толкова празна, когато няма никой у дома — изкоментира Вигдис Албю и отключи.

— Откога си... тъъ... сама? — попита Валер, следвайки я по стълбите към хола. Гледката все още му допадеше.

— Децата са при родителите ми в провинцията. Идеята беше да останат там, докато нещата се нормализират. — Тя въздъхна и се свлече на мекото кресло. — Трябва да пийна нещо. После ще им се обадя.

Том Валер стоеше насред помещението и я наблюдаваше. С последните си думи тя развали всичко: леката тръпка вече изчезна. И изведнъж му се видя много по-възрастна. Вероятно алкохолното опиянение я напускаше. То изглаждаше бръчките ѝ и смекчаваше очертанията на устата ѝ, която сега задебеля и се превърна в крива, оцветена в розово цепнатина.

— Седни, Том. Ще направя кафе.

Отпусна се на дивана, а Вигдис изчезна в кухнята. Той се разкрачи и забеляза избледняло петно върху канапето. Неговият диван също бе изцапан. С менструална кръв.

Усмихна се, като се сети... за Беате Льон.

Сладката, невинна Беате Льон седеше от другата страна на ниската масичка. Поглъщаше думите му като бучки захар в латето си — напитка за момиченца. *Според мен най-важното е да се осмелиш да бъдеш верен на себе си. В една връзка най-ценното е честността, нали?* При младите момичета понякога е трудно да налучкаш дозата „остроумни“ клишета, но при Беате Валер очевидно уцели десетката. Тя го последва послушно до дома му, където той ѝ приготви питие, което определено не беше за малки момиченца.

Напуши го смях. Дори и на следващия ден Беате Льон си мислеше, че припадъкът ѝ се дължи на изтощението ѝ и на питието, сторило ѝ се по-силно от онези, с които била свикнала. Важно е да уцелиш правилната дозировка.

Но най-комичната част беше на сутринта. Валер влезе в хола и я завари да търка с мокър парцал дивана, където снощи бяха осъществили първия си сексуален контакт, преди тя да изгуби съзнание и да започне същинският купон.

— Извини ме — почти през сълзи измънка тя. — Едва сега го забелязах. Толкова ми е неудобно, очаквах го чак следващата седмица.

— Не се притеснявай — отвърна той и я потупа по бузата. — Само се постарай да го изчистиш.

После побърза да се скрие в кухнята. Пусна чешмата и зарови из хладилника, за да заглуши смеха си, докато Беате Льон продължаваше да търка петното от менструалната кръв от Линда. Или беше от Карен?

Вигдис извика от кухнята:

— С мляко ли пиеш кафето, Том?

Какво значение имаше. Той вече научи онова, което му беше необходимо.

— Току-що се сетих, че имам уговорка в града.

Обърна се и я видя на вратата на кухнята с две чаши за кафе и обещени, изумени очи. Сякаш ѝ беше зашлевил шамар. Идеята му се стори интересна.

— А и се нуждаеш да останеш малко сама — обясни той и се изправи. — Знам какво ти е, както казах, наскоро самият аз изгубих близка приятелка.

— Съжалявам — смутено измънка Вигдис. — Дори не попитах как се казва.

— Елен. Колежка. Много я харесвах — Том Валер наклони глава на една страна и погледна Вигдис, която неуверено му се усмихна.

— За какво мислиш? — попита го тя.

— Как някой ден ще се отбия при теб, за да проверя как си — Валер се постара и се получи най-чаровната му Хаселхофска усмивка. Мислеше си колко ли хаотичен би бил светът, ако хората можеха да четат мислите на другите.

[1] Дорте Скапел (р. 1962) — норвежка телевизионна водеща и бивша манекенка. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА ДИСОСМИЯ

Обичайното натоварено движение следобед бе започнало, а покрай Главното полицейско управление на „Грьонланслайре“ бавно дефилираха автомобили и роби на парите. На един клон бе кацнала сивогоуша завирушка. След като видя как и последното листо се откъсна, политна и се издигна високо покрай прозореца на заседателната зала на петия етаж.

— Не ме бива в говоренето — откровено си призна Бярне Мьолер и присъствалите вече на негови речи кимнаха в знак на съгласие.

Всички участвали в разследването на Екзекутора ведно с бутилка пенливо вино „Опира“ за 79 крони и четиринадесет все още опаковани пластмасови чашки чакаха Мьолер да завърши речта си.

— Първо искам да ви предам поздравленията на Градския съвет, на председателя и на началника на полицията и да благодаря на всички ви за добре свършената работа. Намирахме се, както сами знаете, в доста напрегната ситуация, когато разбрахме, че си имаме работа с крадец рецидивист...

— Не съм чувал за други! — провикна се Иваршон и си спечели симпатиите на присъстващите. Беше застанал в дъното на помещението до вратата, откъдето имаше изглед към събралата се група.

— Така е, имаш право — усмихна се Мьолер. — Искан да кажа... ами... нали знаете... радваме се, че всичко е зад гърба ни. И преди да изпием по чаша шампанско и да се приберем у дома, искам да отправя специални благодарности към човека, комуто се полага най-голямо уважение...

Хари усети погледите на колегите си. Ненавиждаше подобни чествания. Шефовете говорят, подчинените държат речи за началниците, благодари се на клоуните — същински театър на тривиалността.

— Това е Рюне Иваршон, който ръководеше разследването. Поздравления, Рюне.

Последва вълна от аплодисменти.

— Искаш ли да кажеш няколко думи, Рюне?

— По-добре недей — процеди през зъби Хари.

— Разбира се — кимна Иваршон. Присъстващите се обърнаха към него. Той се изкашля: — За жалост не ми се полага привилегията да кажа, че не съм добър оратор, Бярне. Защото мен ме бива в приказките. — Последва бурен смях. — И като обигран оратор в резултат на предишни разкрити случаи съм наясно, че е досадно да се слушат благодарности под път и над път. Както всички знаете, полицейската работа е колективен труд. Честта да хвърлят топката в мрежата се падна на Беате и Хари, но предварителното проучване е дело на отбора.

Хари не вярваше на ушите си. Хората пак закимаха одобрително.

— Затова благодаря на всички ви — Иваршон обгърна с поглед събралите се колеги, очевидно с цел да накара всеки да се почувства забелязан и оценен, преди да извика с жизнерадостен глас: — И нека незабавно гръмнем с това шампанско!

Някой му подаде бутилката и след като я разтресе порядъчно, той започна да освобождава тапата.

— Не мога повече — прошепна Хари на Беате. — Ще се махам от ук.

Тя го погледна укорително.

— Заповядайте! — Тапата се удари в тавана. — Вземете си чаши!

— Съжалявам — каза Хари. — Ще се видим утре.

Отиде в коридора и си взе сакото. Докато слизаше с асансьора, се облегна на стената му. Снощи успя да поспи няколко часа във вилата на Албю. В шест часа сутринта отиде до гарата на Мос намери телефонна кабина и номера на местната полиция и съобщи за трупа в езерото. Знаеше, че те ще помолят колегите си от столицата за съдействие. Пристигна в Осло към осем часа. Нарочно седна да изпие едно кафе в кафенето на булевард „Юлевол“, за да се забави, та да възложат случая на друг. После спокойно отиде на работа.

Вратите на асансьора се разтвориха и Хари излезе. Мина през въртящата се врата. Вдиша студения ясен есенен въздух на Осло.

Твърдяха, че норвежката столица имала повече вредни емисии от Банкок. Сам си напомни, че няма за къде да бърза и се насили да върви бавно. Днес няма да мисли за нищо, само ще поспи и ще се надява да не сънува, а утре сутринта ще се събуди с усещането, че всичко вече е зад гърба му. Всичко с едно изключение, този случай не можеше да остане в миналото, той нямаше да го допусне. Но ще мисли за това чак утре. Утре двамата с Халвуршен ще се разходят по алеята край река Акершелва, ще спрат до дървото, където е била открита, ще направят възстановка на инцидента за стотен път. Не защото са забравили нещо, а за да си възвърнат онова особено усещане, да вдишат миризмата. Отсега го побиха тръпки.

Избра да мине по тясната пътечка над ливадата, по прекия път. Не вдигна очи към сивата сграда на затвора от лявата му страна, където Раскол засега вероятно бе прибрал шахматната дъска. Нямаше да открият нищо нито в Ларколен, нито на друго място, което да уличава циганина или някой от „машите“ му, дори и Хари да се заемеше с разследването. Щяха да му отделят толкова време, колкото е нужно. Екзекутора беше мъртъв. Арне Албю — също. Справедливостта е като водата, каза веднъж Елен. Винаги намира път. Знаеха, че не е истина, но все пак в тази неистина понякога откриваха утеха.

Хари чу сирените. Дълго време ги беше слушал. Белите автомобили, които профучаха край него с въртящи се сини лампи и се изгубиха към „Грьонланслайре“. Опита се да помисли защо потеглят нанякъде. Вероятно не са от негов случай. Ако пък са, ще почакаат. До утре.

Том Валер установи, че е подранил. Живущите в бледожълтата кооперация, заети с едно или друго, не си стояха вкъщи през деня. Натисна най-долния звънец и вече се канеше да се откаже, когато чу съдържан глас с металически оттенък:

— Ало?

Валер се обърна.

— Здравейте, вие ли сте... — погледна надписа до звънца той.
— Астри Монсен?

След двадесет секунди стоеше на стълбищната площадка, а зад веригата на откритата врата надзърташе изплашено до смърт лице, изпъстрено с лунички.

— Мога ли да вляза, госпожице Монсен? — попита той и показа зъбите си в ослепителна усмивка ала Хаселхоф.

— По-добре недейте — изписука тя. Едва ли гледаше „Спасители на плажа“.

Подаде ѝ служебната си карта.

— Идвам да ви попитам дали трябва да знаем нещо за смъртта на Ана Бетсен. Вече не сме толкова убедени, че се е самоубила. Мой колега бил започнал самостоятелно разследване по собствена инициатива, та се чудех дали сте разговаряли с него.

Том Валер беше чувал, че животните, особено хищниците, подушват страха. Не се учудваше. Озадачаваше го защо не всички долавят мириса на страха. Имаше същата летлива, горчива миризма като волската пикня.

— От какво се боите, госпожице Монсен?

Зениците ѝ се разшириха още повече. Валер надуши плячка.

— Изключително важно е да ни помогнете — настоя той. — Най-същественото в отношенията между полицаи и цивилни е доверието, нали?

Погледът ѝ започна да блуждае и Валер реши да рискува:

— Подозирам, че моят колега е замесен по някакъв начин в случая.

Долната ѝ челюст увисна и тя го погледна безпомощно. Бинго.

Седяха в кухнята. По боядисаните в кафяво стени висяха детски рисунки. Валер предположи, че Монсен има куп племенници. Тя говореше, а той записваше,

— Чух шум в коридора и излязох. На стълбищната площадка пред жилището ми лежеше мъж, свит на кълбо. Явно беше паднал, затова го попитах има ли нужда от помощ, но не получих разбираем отговор. Качих се и позвъних на Ана, но и тя не ми отвори. Пак слязох и му помогнах да се изправи. Всички неща от джобовете му бяха пръснати по пода. Намерих портфейла му и дебитна карта с име и

адрес. После го подкрепих, за да излезем на улицата, спрях свободно такси и дадох адреса на шофьора. Това е всичко, което знам.

— И сте сигурна, че по-късно ви е посетил същият мъж? Тоест Хари Хуле.

Тя преглътна и кимна.

— Не се притеснявайте, Астри. Откъде разбрахте, че е бил при Ана?

— Чух го, като дойде.

— Чухте го да влиза или го чухте да отива при Ана?

— Работният ми кабинет е разположен точно срещу входа. Всичко се чува. А и тук е тихо, почти не идват хора.

— Чухте ли някой друг да влиза при Ана?

Тя се поколеба.

— Струва ми се, че някой се промъкна по стълбите малко след като полицаят си тръгна. Но стъпките бяха женски. Високи токчета. Издават особен шум. Най-вероятно е била госпожа Гюнершен от четвъртия етаж.

— Така ли?

— Случва се често да се прибира с тихи стъпки, след като си е пийнала в кръчмата.

— Чухте ли изстрели?

Астри поклати глава.

— Между апартаментите има добра изолация.

— Запомнихте ли номера на таксито?

— Не.

— Кога чухте шума в коридора?

— В единадесет без четвърт.

— Сигурна ли сте, Астри?

Тя кимна и си пое дълбоко въздух.

Валер се изненада с каква внезапна категоричност тя произнесе:

— Той я е убил.

Валер усети как сърцето му заби малко по-учестено.

— Кое ви кара да мислите така, Астри?

— Усетих, че има нещо гнило, когато разбрах, че Ана се е самоубила през онази нощ. Та този мъж лежеше мъртвопиян на стълбището, а тя не ми отвори, след като звъннах на вратата ѝ, нали? Обмислях да се свържа с полицията, но после той пак дойде и... —

погледна Том Валер с очите на удавница, която нямам благодари на своя спасител. — Първо ме попита дали съм го виждала преди. И аз се досетих какво иска да каже, нали разбирате?

— Какво е имал предвид, Астри?

Гласът ѝ се повиши с половин октава.

— Убиец, който пита единствения свидетел дали го разпознава? Как мислите? Дошъл е, за да ме предупреди какво ще ми се случи, ако го издам, естествено. Отговорих му, каквото искаше — че не съм го виждала.

— Но споменахте, че се е върнал, за да ви разпитва за Арне Албю?

— Да, искаше да му помогна да прехвърли вината върху другиго. Разберете, бях ужасно изплашена. Престорих се, че не разбирам нищо и казах каквото искаше... — Той чу как плачът стегна гласните ѝ струни.

— Но сега сте склонна да разкажете за това, нали? И в съда под клетва?

— Да, ако вие... ако съм сигурна, че съм в безопасност.

От другата стая се чу звукът от получен мейл. Валер си погледна часовника. Четири и половина. Налагаше се да бърза; ще звънне още тази вечер.

В шест без двадесет и пет Хари влезе в апартамента си и веднага се сети за забравената си уговорка с Халвуршен: щяха да карат колелета. Събу си обувките, влезе в хола и натисна копчето на мигация телефонен секретар. Съобщението беше от Раquel.

— Ще произнесат присъдата в сряда. Резервирах билети за четвъртък. В единадесет ще пристигнем в Осло. Олег пита дали ще дойдеш да ни посрещнеш.

Нас. Тя беше казала, че присъдата влиза в сила незабавно. Загуби ли делото, няма да посрещне двама, а само един, изгубил всичко.

Не беше му оставила номер, на който да я потърси и да ѝ каже, че всичко свърши: вече не се налага да наднича през рамо. Хари въздъхна и се отпусна в зеления фатерщул. Щом затвори очи, тя се появи: Раquel. Изплува белият чаршаф, толкова хладен, че гори по кожата им, а завесите едва се поклащат на отворения прозорец и

пропускат лъч лунна светлина. Той пада върху разголената ѝ ръка. С върховете на пръстите си Хари гали безкрайно внимателно очите ѝ, ръцете ѝ, тесните рамене, издължената ѝ слаба шия, краката ѝ, вплетени в неговите. Усеща спокойното ѝ топло дихание до гърдите си, чува равномерното дишане на спящата — то незабележимо променя ритъма си, когато лекичко докосва талията ѝ. Хълбоците ѝ започват едва видимо да се приближават към неговите, сякаш просто е лежала в унес и е чакала.

В пет часа Рюне Иваршон вдигна телефона в дома си с намерението да осведоми натрапника, че семейството му тъкмо е седнало на масата, а за тях вечерята е свята. И да посъветва въпросния човек да се обади по-късно.

— Извини ме за притеснението, Иваршон. Обажда се Том Валер.

— Здравсти, Том — отвърна Иваршон с наполовина сдъвкан картоф в устата. — Слушай, сега...

— Трябва ми заповед за арест на Хари Хуле. И за обиск на апартамента му. Плюс петима полицаи, които да го извършат. Имам основания да смятам, че Хуле е замесен в убийство по доста неизгоден за него начин.

Иваршон се задави с картофа.

— Спешно е — не спираше Валер. — Съществува сериозна опасност да проиграем шансовете си за набор на доказателства.

— Бярне Мьолер — успя да промълви Иваршон между пристъпите на кашлица.

— Да, по принцип това е в ресора на Бярне Мьолер, съгласен съм, но предполагам, ще се съ согласиш с мен, че той е пристрастен. Работил е с Хари десет години.

— Имаш право. Но в края на деня ни възложиха друг случай и хората ми не могат да мръднат от там.

— Рюне... — обади се съпругата на Иваршон. Сега се налагаше да я поглези, защото се забави с двадесет минути след работа. Нали първо пиха шампанско, а после се обадиха заради задействаната аларма във филиала на „Де ен Бе“ на улица „Гренсен“.

— Ще ти звънна по-късно, Валер. Първо ще се обадя на полицейския юрист да видим как да постъпя — изкашля се и добави

доста високо, та съпругата му със сигурност да го чуе: — След като приключим с вечерята.

Хари се събуди от тропане по вратата. Автоматично съобрази, че човекът отвън е чукал известно време и определено се надява Хари да си е вкъщи. Погледна часовника. Шест без пет. Сънува Раquel. Протегна се и стана от стола.

Пак се почука. Силно.

— Добре, де, идвам — извика Хари и тръгна към вратата. През изрисуваното стъкло виждаше контурите на човешка фигура. Взе го за някой от съседите, защото не звънна по домофона.

Хвана топката на вратата и усети известно колебание; нещо отвътре му трепна. Пред очите му мина петно. Пулсът му леко се ускори. Глупости. Завъртя топката и отвори вратата.

Насреща му стоеше Али с озадачен вид.

— Нали обеща да разчистиш мазето си до днес — напомни той.

Хари се плесна по челото.

— Мамка му! Извинявай, Али. Непоправимо разсеян съм.

— Няма проблем, Хари, ще ти помогна, ако имаш време довечера.

Хари го погледна изумен.

— Да ми помогнеш ли? Ще изнеса всичко за десет секунди. Честно казано, не помня въобще да съм слагал нещо там, но все пак ще проверя.

— Има ценни неща, Хари — поклати глава Али. — Не си с ума си да държиш такива работи в мазето.

— Уф, нямам представа. Ще отскоча до „Скръодер“ да хапна нещо и ще ти звънна, Али.

Хари затвори вратата, отпусна се на стола и натисна копчето на дистанционното. Новини на жестомимичен език. При един от случаите на Хари привикаха неколцина свидетели с увреден слух; тогава научи да разчита някои знаци. Сега се опитваше да свърже жестикулирането на репортера със субтитрите. На източния фронт нищо ново: американец, изправен пред военен съд, понеже се сражавал за талибаните. Хари се отказа. Помисли си за дневното меню в „Скръодер“, за кафе, цигара; разходка до мазето и право в леглото.

Грабна дистанционното и понечи да изключи телевизора, но в това време водещият насочи ръка към зрителите с изпънат показалец и сочещ нагоре палец. Хари помнеше този знак. Някой е бил застрелян. Мигновено се сети за Арне Албю, но съобрази, че е починал от задушаване. Отмести поглед към субтитрите. Изтръпна на стола. Трескаво започна да сменя каналите. Новините се сипеха от лоши по-лоши. Телетекстът не даваше повече информация от субтитрите:

„Банкова служителка простреляна по време на обир. Крадец рани жена в клон на банка «Де ен Бе» на «Гренсен» в Осло. Състоянието ѝ е критично.“

Хари влезе в спалнята и включи компютъра. На началната страница също излизаше новината за обира. Кликна два пъти върху него:

„Непосредствено преди края на работното време на банковия клон маскиран крадец влязъл вътре и принудил шефката да изпразни банкомата. Понеже не успяла да спази ултиматума, поставен от крадеца, той застрелял друга тридесет и четири годишна служителка в главата. По първоначална информация състоянието на ранената е критично. Според началник-отдел Рюне Иваршон полицията не разполага с веществени доказателства срещу крадеца и отказва да коментира твърденията, че обирът явно следва модела на така наречения Екзекутор, за когото по-рано тази седмица полицията съобщи, че е открит мъртъв в Д'Ажуда в Бразилия.“

Можеше да е чиста случайност. Имаше, естествено, такава вероятност, но Хари вече не вярваше в случайността. Няма такъв филм. Прокара ръка по лицето си. От това се опасяваше през цялото време. Лев Грете бе извършил само един обир. Следващите са дело на друго. Някой, който се мисли за много способен; за толкова добър,

че за него е чест да копира първия удар на Екзекутора до най-дребната подробност.

Хари се опита да прекъсне хода на мислите си. Точно сега не желаше да си блъска главата над ходовете на разни крадци; или над ранени банкови служители; или над възможните последствия, ако екзекуторите се окажат двама. Не му се мислеше за опасността да се наложи да работи под ръководството на Иваршон в Отдела по грабежите, а случаят „Елен“ да се отложи за пореден път.

Престани. Не мисли повече днес. И утре е ден.

И въпреки това краката сякаш сами го отнесоха в коридора, а ръцете на своя глава набраха номера на Вебер.

— Обажда се Хари. Какво имаме?

— Късмет, това имаме — изненадващо бодро отвърна Вебер. — Старателните момчета и момичета накрая винаги изваждат късмет.

— Не съм го знаел — изсумтя Хари. — Да чуем.

— Докато правехме оглед в банковия клон, Беате Льон ми се обади от House of Pain. Тъкмо започнала да гледа видеозаписа от обира и открила нещо интересно. Крадецът стоял много близо до плексигласовата преграда над гишетото, докато говорел. Предложи да проверим за следи от слюнка. Беше изминал само половин час след обира и все още имаше вероятност да намерим нещо.

— И? — нетърпеливо попита Хари.

— Нямаше следи от слюнка по преградата.

Хари изпъшка.

— Но пък имаше микроскопична капчица кондензиран дъх — допълни Вебер.

— Сериозно?

— Да.

— Напоследък някой сигурно си казва вечерната молитва. Поздравления, Вебер.

— Разчитам да изготвим ДНК-профила до три дни. После остава само да сравняваме. По мое предположение ще го пипнем преди края на седмицата.

— Дано си прав.

— Така е.

— Е, все пак ти благодаря, че поне малко ми възвърна апетита.

Хари затвори и си облече сакото. Тръгна да излиза, но се сети, че не е изключил компютъра и се върна в спалнята. С натискането на копчето го забеляза. Ударите на сърцето му се забавиха и кръвта изстина във вените му. Бе получил нов мейл. Нищо не му пречеше да изключи компютъра. Така и трябваше да стори. Нищо не подсказваше съобщението да е спешно. Можеше да е от всекиго. Само от един човек нямаше как да бъде. На Хари му се прииска вече да е на път към „Скръдер“, да се мъкне по „Довре“, да се чуди на стария чифт обувки, люлеещи се между земята и небето, да се наслаждава на съня си с Раquel. Такива неща. Но беше твърде късно, пръстите му пак бяха поели командването. От вътрешността на машината се чуваше прашене. После се появи писмото. Дълго писмо.

Хари приключи с четенето и погледна часовника: 18:04. Този рефлекс изгради в резултат на години изработвани протоколи. Затова можеше точно да определи в колко часа светът му се срина.

„Здравей, Хари!

Защо си толкова изумен? Едва ли си очаквал да ти се обадя повече. Е, животът е пълен с изненади, Хари. Към настоящия момент предполагам и Арне Албю вече го е разбрал. Та ние двамата с теб доста му стъжнихме живота, а? Ще сгреша ли, ако допусна, че съпругата му е взела децата и го е напуснала. Ужасно, нали? Да отнемеш някому семейството, особено когато знаеш, че това е най-важното в живота на човека. Но той сам си е виновен. За изневярата няма достатъчно жестоко наказание. Съгласен ли си, Хари? И все пак, кратката ми отмъстителна акция свършва дотук. Повече няма да се свързвам с теб.

Но понеже на пръв поглед изглежда, че си въввлечен, без да имаш вина, ти дължа обяснение. То е сравнително елементарно. Обичах Ана. Истински. И онова, което представляваше, и онова, което ми даваше.

За жалост тя бе влюбена само в онова, което аз й давах. Тя с главно «Т». The Big Sleep^[1]. Не знаеше ли, че беше наркоманка, до мозъка на костите? Животът, както казах, е пълен с изненади. Лично аз я посветих в света на

дрогата след поредната ѝ — нека си го кажем, както си е — неуспешна изложба. Двете бяха сякаш създадени една за друга, беше любов от първата спринцовка. В продължение на четири години Ана беше моя клиентка и любовница, ролите не можеха да се отделят, така да се каже.

Объркан ли си, Хари? Защото не открихте следи от спринцовки, като я съблякохте, нали? Да, изразът с любовта от първата спринцовка е метафоричен. Ана не понасяше инжекции. Пушихме си хероина в станиол от кубински шоколади. Е, излизаше ѝ по-скъпо от директното инжектиране, но, от друга страна, Ана купуваше дрогата по цени на едро, докато беше с мен. Бяхме — как се казва? — неразделни. Все още ми се насълзяват очите, като се сетя за онова време. Тя правеше за мен всичко, което една жена прави за съпруга си: чукаше се с мен, хранеше ме, правеше ми подаръци, забавляваше ме и ме утешаваше. И ме заклеваше. По принцип не направи само едно: да ме обикне. Как така точно това се оказва толкова отчайващо невъзможно, Хари? Та тя, обичаше теб, макар ти да не направи нищо за нея.

Успя да обикне дори Арне Албю. Как допуснах да го взема просто за някакъв мухльо, когото цеди за пари, та да си купува дрога на пазарна цена и да се отърве от мен за малко, и аз не знам.

Но една майска вечер ѝ се обадох. Току-що бях излежал три месеца за някаква дреболия, а с Ана не бяхме разговаряли от дълго време. Казах ѝ, че няма как да не го отпразнуваме, бях се сдобил с най-чиста стока директно от фабриката в Шанг Рай. По гласа ѝ веднага познах, че нещо не е наред. Искала да се откаже. Попитах мен ли има предвид, или дрогата. И двете, отвърна тя. Започнала да се занимава с творбата, с която щели да я запомнят и работата изисквала пълна концентрация. Както знаеш, Ана беше непоклатима татарка, науми ли си нещо. Затова се обзалагам, че не сте открили следи от наркотици в кръвните ѝ проби. Прав ли съм?

И ми разказа за онзи тип. За Арне Албю: от известно време често се виждали и имали планове да заживеят заедно. Но първо трябвало да уреди отношенията си със съпругата. Звучи ли ти познато, Хари? Е, на мен — да.

Не е ли забележително колко трезво мисли понякога човек, докато светът наоколо го подлудява? Знаех какво действие е наложително още преди да затворя. Отмъщение. Смяташ, че е примитивно? Ни най-малко не е. Отмъщението е рефлексът на мислещия човек, сложно съчетание от действие и последствие. Досега нито едно друго животно не е успяло да го развие. В историята на еволюцията актът на отмъщение се е утвърдил като толкова ефективен, че само най-отмъстителните от нас са оцелели. Отмъсти или умри. Наистина звучи като заглавие на уестърн, но не забравяй, че точно тази логика на разплатата е създала правовата държава. Неотменимото обещание за «око за око», че грешникът ще гори в ада или най-малкото ще увисне на бесилото. Отмъщението чисто и просто е залегнало в основата на цивилизацията, Хари.

Та още същата вечер започнах да кроя плана.

Замислих го просто.

В «Триовинг»^[2] поръчах да ми изработят ключ за апартамента на Ана. Не смятам да ти обяснявам как. След като си тръгна от апартамента ѝ, влязох вътре. Ана вече си беше легнала. Дватамата с нея, заедно с «Берета» М-92 проведохме обширен и ползотворен разговор. Помолих я да извади нещо, което има от Арне Албю, картичка, писмо, визитка, каквото и да е. Според плана щях да го сложа върху нея, за да ви помогна да свържете убийството с него. Но тя разполагаше само със снимка на семейството му до вилата им. Взела я от техен фотоалбум. Досетих се, че шифърът ще ви затрудни и сигурно ще ви е нужна малко повече помощ. И ми хрумна идея. Господин Берета я убеди да разкаже как да вляза във вилата на Албю. Ключът стоял навън в декоративния фенер.

След като я застрелях — няма да го описвам в подробности, защото се оказа пълно разочарование (тя не

показа нито страх, нито гняв) — поставих снимката в обувката ѝ и тръгнах право към Ларколен. Във вилата, както положително си разбрал, скрих резервния ключ за апартамента на Ана. Поколебах се дали да не го залепя от вътрешната страна на тоалетното казанче — това ми е нещо като любимо място. Майкъл от първата част на «Кръстника» скри пистолета точно там. Но ти едва ли щеше да се сетиш да го потърсиш там, а и нямаше логика. Затова го мушнах в нощното шкафче. Лесно, а?

След така монтирания декор ти открих път ти и останалите марионетки да излезете на сцената. Дано, впрочем, не си ми обиден заради малкото напътствия, които си позволих: интелектуалното ниво на вас, мъжете в полицията, хич не е цвете за мирисане. Тоест, не е високо.

Сега се сбогувам с теб. Благодаря ти за компанията и помощта. За мен беше удоволствие да работим заедно, Хари.

А#МЕН“

[1] The Big Sleep (англ.) — «Големият сън» — филм от 1946 г. с Хъмфри Богарт и Лорен Бейкол. — Бел.прев. ↑

[2] «Триовинг» — най-големият производител и водещ дистрибутор на заключващи системи в Норвегия. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

PLUVIANUS AEGYPTIUS^[1]

Едната полицейска кола стоеше паркирана пред портата, а другата бе спряна напърно на „Софие“ до „Довре“.

Том Валер заръча да не включват нито сирени, нито сини светлини.

Провери по уоки-токи то дали всички са заели позиции и получи кратки потвърждения; при всяко се чуваше и пращане. Съобщението от Иваршон, че синята бланка — заповед за арест с разрешително за обиск — вече е изпратена от полицейския юрист, пристигна преди четиридесет минути. Валер категорично отказа подкрепата на отряд „Делта“. Сам щял да ръководи ареста и хората му вече били в пълна готовност. Иваршон не се възпротиви на решението му.

Том Валер потри ръце. Отчасти заради ледения вятър, фучащ по улицата откъм стадиона в Бишлет, но най-вече защото се радваше. Залавянето на престъпник е най-приятната част от работата. Проумя го още от малък: през есенните вечери двамата с Йоаким дебнеха в ябълковата градина на родителите си и чакаха дриплъвците от жилищната кооперация да дойдат да крадат ябълки. И те идваха, често по осем-десет хлапета наведнъж. Но независимо колко бяха, винаги ги обземаше силна паника, когато той и Йоаким запалеха фенерчетата и започнеха да реват по ръчно изработените мегафони. Съблюдаваха принципа на вълците, които, преследвайки северни елени, отделят от стадото най-дребния и най-беззащитния. Том се въодушевяваше от залавянето — самото повяляне на плячката. Йоаким обожаваше налагането на наказание. Въображението му в тази област стигаше дотам, че се случваше Том да го озаптява. Не защото съчувстваше на крадците, а защото за разлика от Йоаким мислеше трезво и съобразяваше какви ще са последиците. Том често мислеше, че съдбата на Йоаким не е никак случайна. Днес работеше като съдия в Градския съд в Осло и му предричаха блестяща кариера.

Том кандидатства за работа в полицията именно заради перспективата да залавя хора. Баща му настояваше да учи медицина или теология и да наследи семейната традиция. Та Том имаше най-високите оценки в училище, защо да става полицаи? За самочувствието е важно човек да има сносно образование. Баща му разказваше за по-големия си брат: продавал винтове в някаква железария и мразел хората, защото се чувствал по-неспособен от тях.

Том изслушваше предупрежденията му, преднамерено надянал крива усмивка — знаеше, че баща му не може да я понася и всъщност не се грижеше за самочувствието на сина си, а си мислеше какво ще бъде мнението на съседите и роднините им, като разберат, че въпросният син — единственият му син — е станал „само“ полицаи. Господин Валер старши така и не разбра, че човек може да мрази хората, дори да е по-добър от тях. Именно защото е по-способен.

Погледна часовника: 06:13. Натисна един от звънците на първия етаж.

— Ало? — обади се женски глас.

— Полиция — представи се Валер. — Бихте ли ни отворили?

— Откъде да съм сигурна, че сте полицаи?

Пакистанка, помисли си Валер, и я помоли да надникне през прозореца и да види полицейските коли. Входната врата се отключи с бръмчене.

— И не излизайте — предупреди я Валер по домофона.

Нареди на един от хората си да заварди аварийния изход към задния двор. Разгледа чертежа на двора във вътрешната мрежа, видя къде се намира апартаментът на Хари и установи, че няма задни изходи.

Въоръжен с МП-3, висящ на ремък на рамото му, Валер и още двама полицаи се промъкнаха нагоре по изтърканите дървени стълби. На третия етаж Валер спря и посочи вратата, на която нямаше — а досега не се беше и налагало да има — табелка с име. Погледна двамата си колеги. Виждаше се как под униформата гърдите им задъхано се повдигат. Не беше заради стълбите.

Нахлузиха маските. В момента ключовите думи се свеждаха до бързина, ефективност и решителност. Последното всъщност представляваше синоним на готовност да проявят жестокост, а при необходимост — и да убият. Подобно нещо се налагаше рядко. Даже

изпечените престъпници по правило се парализират напълно, нахълтат ли в стаята им без предупреждение маскирани въоръжени мъже. Накратко, използваха същата тактика като крадците на банки.

Валер се приготви и кимна на единия си колега. Той предпазливо докосна вратата с кокалчетата на пръстите си, та да имат основание да напишат в протокола, че първо са почукали. С едно движение с цевта на автомата Валер счупи стъклото на вратата, пъкна ръка и отвори. Нахлувайки в апартамента, изрева. Не беше сигурен дали се чу гласна, или началото на дума. Същия звук издаваше, когато с Йоаким запалваха фенерчетата. Това беше най-приятната част.

— Нали поръча кнедли — Мая вдигна чинията и погледна укорително Хари. — Не си ги докоснал.

— Съжалявам — отвърна той. — Нямам никакъв апетит. Поздрави готвача и му предай, че вината не е негова. Поне този път не е.

Мая искрено се разсмя и се отправи към кухнята.

— Мая...

Тя бавно се извърна. Нещо в гласа и интонацията на Хари и подсказваше какво ще последва.

— Донеси ми една бира, ако обичаш.

Тя продължи пътя си към кухнята. „Не е моя работа, мислеше си тя. Аз само сервирам. Не ме засяга.“

— Какво има, Мая? — попита я готвачът, докато тя изсипваше остатъците в кофата за боклук.

— Животът си е негов — подхвърли тя. — Не е мой. Ама че мухльо.

Телефонът в кабинета на Беате изписука леко и тя вдигна слушалката. Първо чу шум от гласове, смях и дрънчене на чаши; после долови и гласа:

— Удобно ли е?

За момент се поколеба, гласът му звучеше някак чужд. Но нямаше как да е друг.

— Хари?

— Какво правиш?

— Ами... проверявам в интернет за идеи. Хари...

— Значи сте качили видеозаписа от обира на „Гренсен“ в мрежата?

— Да, но...

— Имам да ти казвам някои неща, Беате. Арне Албю...

— Чудесно, но почакай малко и ме чуй.

— Звучиш ми стресирана, Беате.

— Така е! — викът ѝ изпраця в телефона. После тя заговори по-спокойно: — По петите ти са, Хари. Звънях да те предупредя веднага след като тръгнаха от тук, но те нямаше вкъщи.

— За какво говориш?

— За Том Валер. Издействал си е синя бланка за теб.

— А? Ще ме арестуват ли?

Сега Беате разбра защо гласът му ѝ се стори непознат. Хари беше пил. Тя преглътна.

— Кажи ми къде си, Хари. Ще дойда да те взема. И ще кажеш, че сам се предаваш. Още не знам за какво точно става въпрос, но ще ти помогна, Хари. Обещавам. Хари? Не прави глупости, нали? Ало?

Беате остана с телефонната слушалка в ръка, вслушвайки се в разговори, смях и дрънчащи чаши. Дочу стъпки и се обади дрезгав женски глас:

— На телефона е Мая от „Скръдер“.

— Къде...

— Тръгна си.

[1] Pluvianus Aegyptius (лат.) — Египетски дъждосвирец. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

SOS

Вигдис Албю се събуди, защото Грегор започна да лае отвън. Дъждът барабанеше по покрива. Погледна часовника: 7:30. Значи е задрямала. Чашата пред нея беше празна, както и къщата. Навсякъде цареше пустота. Не така беше планирала живота си.

Отиде до вратата на терасата да провери Грегор. Той стоеше с лице към портата с наострени уши и вирната опашка. Какво да прави? Да го подари на някого? Да го приспи? Дори децата не хранеха особено топли чувства към хиперактивното невротично животно. Да, планът. Погледна полупразната бутилка джин на масата. Време е да извади нова.

Лаят на Грегор разцепи въздуха. Бау-бау! Арне твърдеше, че този изнервящ звук му действал успокоително. Инстинктивно усещал, че някой винаги е нащрек. Твърдеше, че кучетата подушвали враговете, защото хората с лоши намерения отделяли различна миризма от приятелите. Тя реши утре да се обади на ветеринаря. Писна ѝ да храни куче, което започваше да лае при всяко нейно влизане в стаята.

Открехна вратата към терасата и се заослушва. Освен кучешкия лай и дъжда се чуваше и хрущене на чакъл. Успя да си удари един гребен и да изтрие петънце от туша за мигли под лявото око, преди звънецът да изсвири трите тона от „Месия“ на Хендел — подарък от свекъра и свекървата за новата им къща. Нещо ѝ подсказваше кой е. Позна. Или почти.

— Полицай? — възкликна тя искрено учудена. — Каква приятна изненада.

Мъжът на стълбите беше мокър до кости. От веждите му висяха капки вода. Той облегна ръка върху рамката на вратата и я погледна, без да ѝ отговаря. Вигдис Албю отвори широко вратата и присви очи:

— Ще влезете ли?

Тръгна пред него, чувайки зад гърба си жвакането на обувките му. Той седна на креслото, без да съблече палтото си. Вигдис видя как платът потъмня, попивайки водата.

— Искате ли джин, полицай?

— Имате ли „Джим Бийм“?

— Не.

— Тогава ми сипете джин.

Донесе кристалните чаши — сватбен подарък от родителите на Арне — и наля питието.

— Моите съболезнования — полицаят я погледна със зачервени светнали очи, които ѝ подсказваха, че това не е първата му чашка алкохол за днес.

— Благодаря — кимна тя. — Наздраве.

Когато остави чашата, видя как той вече преполовяваше своята; после я разклати и внезапно изрече:

— Аз му отнех живота.

Вигдис инстинктивно посегна към перлената огърлица на врата си, подарък след първата брачна нощ.

— Не исках всичко да свърши така — продължи той, — но постъпих глупаво и необмислено. Заведох убийците при него.

Вигдис побърза да доближи чашата до устните си, та събеседникът ѝ да не забележи как едва не избухна в смях.

— Вече знаете — заключи той.

— Да, знам, Хари — прошепна тя. Стори ѝ се, че зърна наченки на учудване в погледа му.

— Говорили сте с Том Валер. — Прозвуча по-скоро като констатация, отколкото като въпрос.

— Имате предвид онзи разследващ полицай, който се мисли за богопомазан. Е, да. Разговаряхме. Аз, разбира се, казах каквото знам. Не биваше ли, Хари?

Той вдигна рамене.

— Да не съм ви поставила в неудобно положение, Хари? — Тя подгъна крака на дивана и го погледна с угрижен вид иззад чашата.

Той не отговори.

— Още едно питие?

Той кимна.

— Все пак имам и добра новина за вас. — Той проследи внимателно как му налива. — Тази вечер получих мейл от човек, който признава, че е убил Ана Бетсен. През цялото време въпросното лице ме е заблуждавало да подозирам Арне.

— Ама че хубаво — вметна тя. — Ау, май налях повечко — по масичката имаше разлят джин.

— Не звучиш много изненадана.

— Вече нищо не ме изненадва. Честно казано, не допусках Арне да има нерви да убие човек.

Хари се почеса по тила.

— И все пак. Сега разполагам с доказателства за убийството на Ана Бетсен. Преди да изляза от къщи тази вечер, препратих признанието на убиеца на моя колежка, заедно с всички други мейли, които получих. Това означава, че слагам картите на масата, що се отнася до моята роля. Ана ми беше бивша приятелка. Моят проблем е, че бях при нея в нощта на кончината ѝ. Трябваше още в началото да осведомя колегите си, но постъпих глупаво и необмислено. Надявах се да разнищя случая сам и същевременно да се погрижа да не намесят името ми. Постъпих...

— Глупаво и необмислено. Вече го казахте — тя го погледна замислено, докато галеше с ръка декоративната възглавничка на дивана. — Това, естествено, обяснява някои неща, но въпреки всичко не разбирам защо да е престъпно деяние да прекараш времето си с жената, с която искаш да... прекараш времето си. Май трябва да ми обясните, Хари.

. — Ами — гаврътна той искрящото питие, — на следващия ден се събудих и не помнех нищо.

— Ясно — изправи се тя, приближи се до него и се надвеси над лицето му. — Знаете ли кой е?

Той отпусна глава на облегалката и вдигна очи към нея.

— Кой казва, че е мъж?

Леко завалваше думите.

Тя протегна грациозната си ръка. Хари я погледна въпросително.

— Палтото — поясни тя. — Отивате право в банята и си вземате гореща вана. През това време ще сваря кафе и ще извадя сухи дрехи.

Той едва ли щеше да се възпротиви. В много отношения беше разумен мъж.

— Ами...

— Хайде, на работа.

От топлата прегръдка по гърба на Хари пробягнаха сладостни тръпки. Нежното докосване продължи по бедрата му към хълбоците и

цялото му тяло настръхна. Той изпъшка. После се потопи изцяло във врялата вода и облегна глава назад.

Чуваше как навън дъждът вали и се опита да долови къде е Вигдис Албю. Беше пуснала плоча. „Полийс“. Големите хитове, разбира се. Затвори очи.

„Sending out an SOS, sending out an SOS“^[1], пееше Стинг. А Хари разчиташе на този пич. Апропо, надяваше се Беате да е прочела мейла и да е препратила съобщението. И краят на гонката да е настъпил. От алкохола клепачите му натезаха. Затвореше ли очи, виждаше два крака с ръчно изработени италиански обувки, подаващи се от димящата вода. Завъртя глава, за да открие къде е оставил чашата върху ръба на ваната. В „Скръдер“ бе изпил само две халби, когато Беате се обади, а те далеч не му осигуриха потребната упойка. Но къде се дяна проклетата чаша? Дали Том Валер не се опитва да го открие въпреки всичко? Хари знаеше с какво нетърпение онзи напъва да го арестува. За Хари обаче престоят в предварителен затвор не стоеше на дневен ред, преди да събере всички детайли по случая. От тук нататък можеше да разчита единствено и само на себе си. Ще се справи. Но първо да си вземе кратък тайм аут. Още едно питие. Ще пренощува на дивана. Ще си прочисти главата. И ще оправи нещата. Утре.

Ръката му бутна чашата и тежкият кристал падна върху плочките на пода. Чу се слаб шум от счупване.

Хари изруга и се изправи. Едва не падна, но в последния момент се подпря на стената. Уви се с дебел, грапав пешкир и отиде в хола. Бутилката с джин все още стоеше на масичката. Взе си чаша от барчето и я напълни до ръба. Чу шум от пусната кафеварка. И гласа на Вигдис от коридора на първия етаж. Върна се в банята и предпазливо остави чашата до дрехите, които тя му бе приготвила — пълен комплект от колекцията на Бьорн Борг в светлосиньо и черно. Избърса огледалото с пешкира и се вгледа в лицето си на полузапотеното стъкло.

— Какъв си идиот — прошепна той.

Сведе очи към пода. По фугата между плочките течеше червена струйка и се вливаше в решетката на канала. Проследи я до десния си крак, където кръвта шуртеше между пръстите му. Стоеше наред парчетата от счупената чаша, без дори да забележи. Не виждаше нищо. Пак се погледна в огледалото и се засмя на глас.

Вигдис затвори. Наложил се да импровизира. Мразеше нещата да не следват плана, това я караше да чувства физическа отпадналост. Още от малка осъзна, че нищо не се случва от само себе си. Всичко изисква планиране. Спомни си как, деветгодишна, застана пред новия си клас, след като се преместиха в Шлемдал от провинцията. Представи се на съучениците си, а те я гледаха като истукани, втренчени в дрехите ѝ и в странната найлонова раница, предизвикала подигравките на неколцина момичета. До края на последния час вече бе съставила списък кое от момичетата ще ѝ стане най-добрата приятелка, кое ще игнорира изцяло, кое момче ще се влюби в нея и кой учител ще я направи своя фаворитка. Прибра се и закачи списъка над леглото си. Свали го чак на Коледа — до всяко име имаше отметка.

Но сега нещата стояха по друг начин. Сега съдбата ѝ се намираще в ръцете на чужди хора.

Погледна часовника: 08:20. Том Валер обеща да дойдат за дванадесет минути, а преди да наближат Шлемдал, да спре сирените, та тя да не се притеснява за съседите. Изобщо не беше споменала, че се тревожи заради тях.

Обзета от нетърпение, чакаше в преддверието. Дано Хуле да е заспал във ваната. Пак погледна часовника. Заслуша се в музиката. За щастие стресиращите песни на „Полийс“ бяха свършили и сега Стинг изпълняваше парчетата от соло албумите си със своя прекрасен, успокояващ глас. Пееше за дъжда, който щял да продължи да пада като сълзи от звезда. Беше толкова хубаво, че ѝ идваше да се разплаче.

После чу сподавения лай на Грегор. Най-последно.

Тя отвори вратата и излезе на стълбите, както се бяха разбрали. Видя някаква фигура да се спуска към терасата през градината, а друга заобиколи къщата и се насочи към задния двор. Двама маскирани мъже в черни униформи и малки къси пушки се спряха пред нея.

— Още ли е в банята? — прошепна единият изпод черната маска. — Вляво от стълбището, нали?

— Да, Том — отвърна тя. — И благодаря, задето дойдохте толкова...

Но те вече влизаха в къщата.

Тя затвори очи и се заслуша в трополенето по стълбите, в отчаяния лай на Грегор от терасата, в нежния глас на Стинг в *How fragile we are*^[2], в шума от блъсването на вратата към банята.

Тя се обърна и влезе. Заизкачва се по стълбището, към крясъците. Имаше нужда от питие. Погледна килима. Следи от кръв. Проследи ги с поглед. Минаваха направо през хола и стигаха до отворената врата на терасата. Не чуваше какво ѝ крещи облеченият в черно идиот. *Планът* беше всичко, което изникна в съзнанието ѝ. *Не такъв беше планът.*

[1] *Sending out an SOS, sending out an SOS* (англ.) — Изпращайки SOS, изпращайки SOS. — Бел.прев. ↑

[2] *How fragile we are* (англ.) — Колко сме крехки, стих от популярна песен на Стинг. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

WALTZING MATHILDA^[1]

Хари тичаше. Отсеченият лай на Грегор се разнасяше като гневен метроном в далечината. Иначе наоколо му цареше пълна тишина. Босите му пети шляпаха по мократа трева. Бягаше с протегнати напред ръце, за да си проправя път през живия плет и едва усещаше как тръните раздират дланите му и комплекта на Бьорн Борг. Не успя да намери своите дрехи и обувки. Навярно тя ги бе свалила на първия етаж, докато го е чакала. Потърси други обувки, но Грегор започна да лае и се наложи да побегне както си е, по панталони и риза. Дъждът падаше в очите му, а очертанятията на къщите, ябълковите дръвчета и храстите се размиваха пред погледа му. В мрака изникна нова градина. Рискува и се опита да прескочи ниската оградка, но загуби равновесие. До това води бягането в нетрезво състояние. Лицето му се блъсна в добре окосена тревна площ. Остана на земята и се заослушва.

Стори му се, че чува лаенето на няколко кучета. Дали са довели „Виктор“? Толкова бързо? Валер сигурно ги е държал в бойна готовност. Хари се изправи и се огледа. Намираше се на билото на възвишението, към което се стремеше.

Съзнателно избягваше осветените пътища, където хората биха го разпознали, а и полицейските патрули съвсем скоро щяха да плъпнат. Оттук виждаше имота на Албю на „Бьорнетроке“. Пред портата стояха паркирани четири автомобила, два — с включени буркани. Огледа и от другата страна на възвишението. Долу, на кръстовището, се виждаше цивилен автомобил с включени стопове, спрял на пешеходната пътека. Хари беше бърз, но Валер беше още по-бърз. Само полицаи паркират така.

Хари разтърка лице. Опита се да прогони наркозата, за която преди малко копнееше толкова много. Между дърветата по булевард „Сташун“ се мерна синя светлина. Прецени, че се е оплел в мрежата и тя започва да се затяга. Няма да се измъкне. Валер е твърде умен. И все

пак не разбираше докрай какво става. Нямахше как това да е солова акция на Валер. Сигурно някой го е оторизирал да използва толкова много ресурси, за да арестуват един-единствен човек. Какво става, да не би мейлът да не е стигнал до Беате?

Ослуша се. Определено чуваше няколко кучета. Огледа осветените къщи, пръснати по тъмното възвишение. Замисли се за топлината и уюта зад прозорците. Норвежците обичат светлината и държат осветлението включено. Едва като поемеха на почивка на юг, изгасяха лампите за две седмици. Погледът му сновеше от къща на къща.

Том Валер се вторачи в къщите, които красяха пейзажа като коледни свещички. Големи, черни градини. Кражба на ябълки. Сложи крака върху арматурното табло в специално обзаведения микробус на екип „Виктор“. Разполагаха с перфектното комуникационно оборудване, затова преместиха командния щаб на операцията там. Поддържаше радиокontakt с всички полицаи, в готовност да обградят района. Погледна часовника. Кучетата бяха пуснати. Изминаха почти десет минути, откакто тръгнаха в мрака с водачите си през градините.

Радиото изпраща:

— „Сташун“ до Виктор нула едно. Имаме кола с някой си Стик Антонсен, отива до „Ревехи“ 17. Прибирал се от работа. Дали да...

— Да се легитимира, проверете адреса и го пуснете да мине — нареди Валер. — Важи за всички, ясно ли е? Мислете с главите си.

Валер извади диск от джоба на гърдите си и го пусна, фалцетно пеене на няколко гласа „Thunder all through the night, and a promise to see Jesus in the morning light“^[2]. Мъжът на шофьорската седалка до него повдигна вежда, но Валер се престори, че не забелязва и усили звука. Куплет. Припев. Куплет. Припев. Следващо парче. „Pop, Daddy, Daddy Pop. Oh, sock it to me. You’re the best“^[3]. Валер пак погледна часовника. Проклятие, колко време им трябва на тези псета! Удари с ръка по таблото. Колегата му го стрелна с очи.

— Нужно е само да следват прясна кървава следа — тросна се Валер. — Какво сложно има?

— Това са кучета, а не работи — отвърна мъжът. — Успокой се, съвсем скоро ще го пипнат.

Певецът, който завинаги си оставаше Принца, стигна до средата на Diamonds and Pearls^[4], когато пристигна следното съобщение:

— Виктор нула три до Виктор нула едно. Май го хванахме. Намираме се пред бяла къща на... тъъ... Ерик се опитва да разбере как се казва улицата, но на стената със сигурност пише номер шестнадесет.

Валер намали музиката.

— Добре. Разберете точния адрес и ни изчакайте. Какво е това пискане?

— Идва от къщата.

Радиото изпраця:

— „Сташун“ до Виктор едно. Съжалявам, че се намесвам, но имаме кола от „Фалкен“^[5]. Отивали на „Харелабен“ 16. Централата им регистрирала задействана охранителна система. Какво да...

— Виктор нула едно до всички! — извика Валер. — Незабавно потегляйте към „Харелабен“ 16!

Бярне Мьолер се намираше в ужасно настроение. Насред проверката на пощата! Намери бялата къща с номер 16, паркира пред нея, мина през портата и отиде до отворената врата, където полицай държеше овчарка на каишка.

— Тук ли е Валер? — попита началникът, а полицаят кимна към вратата.

Мьолер забеляза счупения прозорец на входната врата. Валер стоеше в преддверието и оживено обсъждаше нещо със свой колега.

— Какво, по дяволите, става тук? — попита Мьолер без въведение.

Валер се обърна.

— Охо. Какво те води тук, Мьолер?

— Обаждане от Беате Льон. Кой е позволил това безумие?

— Служебният ни юрист.

— Не говоря за ареста. Питам кой е дал зелена светлина за началото на третата световна война, защото един от колегите ни може би — може би! — трябва да разясни по-подробно някои неща.

Валер се олюля на пети, докато гледаше Мьолер право в очите.

— Началникът на полицейския отдел Иваршон. В дома на Хари открихме предмети, превръщащи го в нещо повече от човек, с когото искаме да разговаряме. Заподозрян е в убийство. Какво друго те интересува, Мьолер?

Мьолер повдигна удивено вежда и установи, че Валер определено е много превъзбуден. За пръв път го чуваше да разговаря с началник с такъв предизвикателен тон.

— Да. Къде е Хари?

Валер посочи червените отпечатащи от крака по паркета.

— Бил е тук. Влязъл е с взлом, както виждаш. Май въпросите стават твърде много, а?

— Попитах къде е сега?

Валер и другият полицаи се спогледаха.

— Очевидно не е особено склонен да ни дава обяснения. Когато пристигнахме, птичката беше отлетяла.

— Виж ти. Останах с впечатлението, че нищо не може да прехвъркне над района.

— Така е — кимна Валер.

— А как тогава се е измъкнал?

— С това — посочи стационарния телефон Валер. По слушалката имаше следи от кръв.

— По телефона? — Мьолер изпита желание да се усмихне, несъвместимо нито с лошото му настроение, нито със сериозността на ситуацията.

— Имаме основания да предполагаме — продължи Валер, а Мьолер забеляза как силните челюстни мускули ала Дейвид Хаселхоф се свиват и отпускат, — че си е поръчал такси.

Йойстайн караше бавно нагоре по алеята и зави към павираната площадка във формата на полукръг пред портата на затвора в Осло. Мушна се между две коли така, че задницата на автомобила му да е обърната към празния парк и „Грьонланслайре“. Завъртя ключа за колата до половината, моторът изгасна, но чистачките на предното стъкло продължиха да работят. Изчака. Не се виждаше жива душа, нито тук, нито в парка. Хвърли поглед към Главното полицейско

управление и едва тогава дръпна лоста под волана. Чу се щракване и капакът на багажника се отвори наполовина.

— Ето ме! — извика той и погледна в огледалото.

Колата се олюля, багажника се отвори докрай и пак се затръшна. После задната врата се отвори и вътре се шумугна мъж. Йойстайн разгледа мокрия до кости зъзнец пътник в огледалото.

— Ама че си свеж, Хари.

— Благодаря ти.

— И дрехите ти са стилни.

— Не са мой размер, но са „Бьорн Борг“. Дай ми за малко обувките си.

— А?

— В коридора намерих само топлинки, не мога да отида на посещение в затвора обут с тях. Искам и връхната ти дреха.

Йойстайн отчаяно завъртя очи и съблече коженото си яке.

— Трудно ли мина край загражденията? — попита го Хари.

— Само като влизах. Налагало се да проверят дали имам адреса и името на онзи, на когото ще доставя пратката.

— Прочетох името на вратата.

— На връщане само надзърнаха в колата и ми махнаха да мина. Само след половин минута по радиото внезапно настъпи ужасна олелия. До всички екипи и тъй нататък. Хе-хе.

— Да, стори ми се, че чух нещо, докато бях отзад. Наясно си, че притежанието на полицейско радио е наказуемо, нали, Йойстайн?

— Ей, не е незаконно да имаш, а да го използваш. А аз почти никога не го пускам.

Хари завърза връзките на обувките и хвърли топлинките към Йойстайн.

— Бог ще те възнагради. Ако са записали номера на таксито и те посетят, кажи както си беше. Получил си обаждане по мобилния телефон и пътникът е настоял да лежи в багажника.

— Няма да излъжа, нали?

— Отдавна не съм чувал нещо по-достоверно.

Хари си пое дъх и натисна звънеца. По принцип не би трябвало да има опасност, но все пак не знаеше колко бързо се разпространява

новината, че го издирват. Все пак през цялото време от затвора влизаха и излизаха полицаи по работа.

— Да? — обади се глас по уредбата.

— Старши полицейски инспектор Хари Хуле — представи се Хари с прекомерно ясна дикция и погледна право към видеокамерата над портата с надежда очите му да изглеждат трезви. — При Раскол Баксхет.

— Няма ви в списъка.

— Така ли? — учуди се Хари. — Помолих Беате Лъон да ви се обади и да ме запише. За тази вечер в девет. Просто попитайте Раскол.

— Когато идвате извън определените за посещения часове, името ви трябва да фигурира в списъка, Хуле. Обадете се утре през работно време.

Хари смени тактиката.

— Как се казваш?

— Бьойгсет. Вижте, не мога...

— Чуй ме, Бьойгсет. Касае се за сведения за важно полицейско разследване, което няма как да чака до утре. Сигурно си чул сирените от Главното управление тази вечер, нали?

— Да, ама...

— В такъв случай, освен ако нямаш желание утре да отговаряш на пресата къде сте забутали списъка с името ми, предлагам да превключиш от режим „Робот“ и да натиснеш копчето на здравия разум. Точно пред теб е, Бьойгсет.

Хари се втренчи в мъртвото око на камерата. Хиляда и едно, хиляда и две... Вратата се отключи с бръмчене.

Хари влезе в килията. Раскол седеше на стол.

— Благодаря, че потвърди уговорката за посещението ми — Хари се огледа в помещението с размери четири на два метра. Легло, чин, два шкафа, няколко книги. Нямаше радио, нямаше списания, нямаше лични вещи. Само голи стени.

— Така предпочитам — обясни Раскол в отговор на мислите на Хари. — Подклажда гнева.

— Я да видим сега как това ще се отрази на гнева ти — отвърна Хари и седна на крайчеца на леглото. — Не Арне Албю е убил Ана.

Хванахте грешния човек. Изцапахте си ръцете с невинна кръв, Раскол.

Без да е съвсем сигурен, но на Хари му се стори, че мерна леко потрепване по незлобливата, ала същевременно ледено мъченическа маска на циганина. Раскол наведе глава и притисна с длани слепоочията си.

— Получих мейл от убиеца — продължи Хари. — Манипулирал ме е от самото начало.

Хари гладеше с ръка карираната покривка на леглото, докато преразказваше съдържанието на писмото. После направи и резюме на събитията от днешния ден.

Раскол седеше неподвижно. Изслуша Хари търпеливо и вдигна глава:

— Това означава, че и по твоите ръце има невинна кръв, Спиуни. Хари кимна.

— И сега идваш да ми съобщиш, че съм ти натопил ръцете в кръвта му. И затова ти дължа услуга.

Хари мълчеше.

— Съгласен съм — прие Раскол. — Какво искаш от мен?

Хари спря да глади покривката на леглото.

— Три неща. Първо, убежище, докато разнищя цялата история.

Раскол кимна.

— Второ, ключа от жилището на Ана, за да проверя няколко неща.

— Нали ти го върнах.

— Не ключа с инициалите АА. Той остана в апартамента ми в едно чекмедже и сега не мога да го взема. И, трето...

Хари млъкна. Раскол го погледна въпросително.

— Ако чуя Раquel да се оплаче, че някой дори само ги е погледнал накриво, ще се предам, ще сложа картите на масата и ще те улича като инициатор за убийството на Арне Албю.

По лицето на Раскол се изписа дружелюбна снизходителна усмивка, сякаш заради Хари съжаляваше за известното и на двамата — никой няма да успее да открие каквато и да е връзка между Раскол и убийството.

— Не се страхувай за Раquel и Олег, Спиуни. Веднага щом приключихме с Албю, наредих на моя човек да извика своите хора. По-добре мисли за решението на съда. Според моя човек в Москва

изгледите не са добри. Роднините на детето по бащина линия имали сериозни връзки, така ли е?

Хари вдигна рамене.

Раскол дръпна чекмеджето на чина, извади гладкия ключ от „Триовинг“ и го даде на Хари.

— Тръгвай бързо към метростанцията на Грьонлан и слез по първото стълбище. Ще видиш жена зад прозорчето до тоалетните. Дай ѝ пет крони за вход. Кажи, че си Хари, влез в мъжката тоалетна и се заключи в една от кабинките. Чуеш ли да влиза човек, който си свирука *Waltzing Mathilda*, значи превозът ти е пристигнал. Успех, Спиуни.

Дъждът падаше с такава сила, че от асфалта се издигаха тънки струйки вода и ако човек разполагаше с време, би забелязал малки дъги на светлината от уличните фенери по тясната, отцепена част от „Софие“. Бярне Мьолер обаче нямаше време за губене. Слезе от колата, дръпна палтото над главата си и се затича през платното към портата, където го чакаха Иваршон, Вебер и мъж с вид на пакистанец.

Мьолер се здрависа с тях, а тъмнокожият мъж се представи като Али Ниази, съсед на Хари.

— Валер ще дойде веднага щом приключи в Шлемдал — обясни Мьолер. — Какво открихте?

— Доста неща, опасявам се. И то притеснителни — отвърна Иваршон. — Сега най-важното е да измислим как да поднесем на пресата новината, че един от полицаите ни...

— Ей, ей — изгърмя гласът на Мьолер. — Едно по едно. Първо ми разкажи накратко какво става.

Иваршон се усмихна едва забележимо.

— Ела.

Началникът на Отдела по грабежите тръгна пред другите трима, мина през ниска врата и заслиза по крива каменна стълба към мазето. Мьолер приведе дългото си слабо тяло доколкото успя, за да не се опира в тавана или в стените. Не харесваше подземия.

Гласът на Иваршон отекваше между стените.

— Както знаеш, тази вечер Беате Льон получи няколко мейла, препратени от Хуле. Той твърди, че тези писма са му изпратени от

лице, признаващо убийството на Ана Бетсен. Бях в Управлението и преди час ги прочетох. Ще го кажа директно: мейлите съдържат неразбираеми и нелогични брътвежи. Но те съдържат и сведения, достъпни единствено за човек, който по някакъв начин се е сдобил с подробна информация за вечерта на убийството на Ана Бетсен. Според тези писма във въпросната вечер Хуле е бил в апартамента ѝ, но същевременно те му осигуряват и привидно алиби.

— Привидно ли? — Мьолер се наведе под рамката на следващата врата; там таванът беше още по-нисък и той вървеше прегърбен, докато се опитваше да не мисли, че се намира под четириетажна маса от строителни материали, която едва се държи на глина и стогодишни дървени трупи. — Какво намекваш, Иваршон? Нали писмата съдържали самопризнания?

— Първо претърсихме апартамента — продължи Иваршон. — Включихме компютъра му, отворихме пощата му и намерихме всички получени от него мейли. Нещата са точно както ги е представил пред Беате Льон. Вече казах, привидно алиби.

— Ясно, чух го — видимо раздразнен, реагира Мьолер. — Ще стигнем ли скоро до основното?

— Основното е кой е изпратил тези писма до компютъра на Хари, разбира се.

Мьолер чу гласове.

— Точно зад ъгъла е — обади се човекът, представил се като съсед на Хари.

Спряха пред мазе. Зад преградната мрежа бяха клекнали двама мъже. Единият осветяваше с джобен фенер задната част на лаптоп и четеше номер, който другият записваше. Мьолер видя, че от контакта на стената излизат два кабела. Един към лаптопа и един към олющен мобилен телефон, включен към лаптопа.

Мьолер изпъна гръб, доколкото му беше възможно.

— Какво означава това?

Иваршон сложи ръка върху рамото на съседа на Хари.

— Али твърди, че за пръв път видял в мазето този лаптоп с включен към него телефон няколко дена след убийството на Ана Бетсен. Вече проверихме телефона.

— И?

— На Хуле е. Сега се опитваме да разберем кой е купил лаптопа. Въпреки това разгледахме изходящата му кутия.

Мьолер затвори очи. Гърбът вече го болеше.

— И ето че те са там — поклати многозначително глава Иваршон. — Всички писма, които Хари се опитва да ни заблуди, че му ги е изпратил някакъв загадъчен убиец.

— Хм — каза Мьолер. — Нещата не вървят на добре.

— Вебер откри основното доказателство в апартамента.

Мьолер погледна въпросително Вебер, който с мрачна физиономия му подаде малък, прозрачен найлонов плик.

— Ключ? — предположи Мьолер. — С инициали АА?

— Открих го в чекмеджето на масичката за стационарния телефон — обясни Вебер. — Нарезите съвпадат с ключа от жилището на Ана Бетсен.

Мьолер се втренчи във Вебер с безизразен поглед. Силната светлина от голата крушка придаваше на лицата същия мъртвоблед оттенък, като цвета на белосаните стени. Мьолер се почувства като в гроб.

— Трябва да изляза — тихо промърмори той.

[1] Waltzing Mathilda (англ.) — Танцуващата валс Матилда, заглавие на популярна песен. — Бел.прев. ↑

[2] Thunder all through the night, and a promise to see Jesus in the morning light (англ.) — Буря цяла нощ и обещание да видиш Исус на утринна светлина. — Бел.прев. ↑

[3] Pop, Daddy, Daddy Pop. Oh, sock it to me. You're the best (англ.) — Деди Поп, дай го насам. Ти си върхът. — Бел.прев. ↑

[4] Diamonds and Pearls (англ.) — Диаманти и перли. — Бел.прев. ↑

[5] „Фалкен“ е норвежка охранителна фирма. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА СПИУНИ ГЕРМАН

Хари отвори очи, вгледа се в надвесеното над него засмяно момичешко личице и усети първия силен удар в слепоочията си.

Затвори очи, но нито детският смях, нито главоболието изчезнаха.

Опита се да възстанови събитията.

Раскол, тоалетната на метростанцията, дребен, дебел, свирукащ мъж в захабен костюм на Армани, протегнатата ръка със златни пръстени, черна коса и дълъг остър нокът на кутрето.

— Здравей, Хари, аз съм твоят приятел Симон.

И в ярък контраст с износения костюм се появи чисто новичък мерцедес с шофьор, който изглеждаше като брат на Симон. Имаше същите кафяви игриви очи, а ръкуването му потвърди и приликата с косматата, накичена със злато ръка на Симон.

Двамата седнаха на предните седалки и подхванаха с Хари разговор на смесица от норвежки и шведски със странната интонация на циркаджиите, търговците на ножове, проповедниците и вокалистите в оркестри, изпълняващи танцова музика. Но не казаха кой знае какво.

— Как си, приятелю?

— Ама че гадно време, а?

— Много хубави дрехи имаш. Да ги трампим, а?

Последва сърдечен смях и щракане на запалки. Питаха Хари дали пуши. Руски цигари, заповядай, гаранция, че са тежки, но „по приятен начин“. Пак последва смях. Не споменаха за Раскол нито веднъж, нито обясниха къде отиват.

Недалеч, както се оказа.

Завиха по шосето след музея на Мунк и заподскачаха по неравен път към паркинг пред кално празно футболно игрище. Накрая на паркинга имаше три каравани. Две нови, големи, и една малка, стара и без колела, подпряна на четири тухли.

Вратата на едната голяма каравана се отвори и Хари зърна женски силует. Зад нея се подадоха детски глави. Хари преброи пет.

Каза, че не е гладен, и се настани в ъгъла, откъдето наблюдаваше как се хранят. По-млада жена сервира. Изядоха всичко бързо и без да се церемонят. Децата поглеждаха към Хари, кискаха се и се побутваха. В отговор той им намигваше и се опитваше да се усмихне. Усещаше как сетивността се завръща във вкочаненото му тяло. Не представляваше изцяло положителна вест, защото то включваше цели два метра и всеки сантиметър бе източник на болка. После Симон му даде две вълнени одеяла, потупа го дружески по рамото и кимна към малката каравана.

— Не е „Хилтън“, но си на сигурно място, приятелю.

Влизайки в яйцевидното помещение с температура като в хладилник, цялата топлина в тялото му мигом се изпари. Събу обувките на Йойстайн, по-малки поне с един номер, разтри ходилата си и се опита да се смести в късото легло. Последното, останало в паметта му, бяха опитите да събуе мокрия панталон.

— Хи-хи-хи.

Хари пак отвори очи. Тъмното лице изчезна и сега смехът се чуваше отвън, нахлуваше през отворената врата, откъдето тънък слънчев лъч непринудено падаше върху стената зад него и върху закрепените по нея снимки. Хари се повдигна на лакти и погледна фотографиите. На едната, две прегърнати момчета пред каравана, изумително приличаща на сегашното убежище на Хари, изглеждаха повече от весели. Направо щастливи. Вероятно точно затова Хари едва успя да разпознае Раскол в детските му години.

Провеси крака от леглото на няколко етажа и реши да не обръща внимание на главоболието си. Поседя така няколко секунди, за да разбере дали стомахът му ще издържи. Имаше практика и с доста потежки махмурлуци. Снощи на вечеря беше на косъм да помоли за малко ракия, но успя да овладее жаждата си. Изглежда след дългото въздържание организъмът му вече понасяше алкохола по-леко.

Излезе от караваната и получи доста красноречив отговор на въпроса си.

Децата гледаха с удивени очи как Хари се подпря на ремаркетото и повърна върху кафеникавата трева. Изкашля се и пак повърна. Избърса уста с опакото на дланта си и когато се обърна, видя широко усмихнатия Симон, сякаш изпразването на стомаха е най-естественото начало на деня:

— Ще хапнеш ли нещо, приятелю?
Хари преглътна и кимна.

Симон зае на Хари омачкан костюм, чиста риза с широка яка и чифт големи слънчеви очила. Качиха се в мерцедеса и потеглиха по „Финмарк“. На площад „Карл Бернер“ спряха на червено, Симон свали прозореца и подвижна на някакъв мъж, застанал пред павилион с пура в ръка. Хари имаше неясното усещане, че мъжът му се струва познат. А от опит знаеше какво означава това: въпросният тип има досие в полицията. Мъжът се усмихна и извика в отговор, но Хари не успя да чуе какво.

— Познат ли ти е? — попита той.

— Контакт — отвърна Симон.

— Аха — кимна Хари и погледна полицейската кола от другата страна на кръстовището, изчакваща да светне зелено.

Симон зави на запад към болницата в Юлевол.

— Кажи ми какви връзки има Раскол в Москва, та да намерят човек в десетмилионен град ей така? — щракна Хари с пръсти. — С руската мафия ли контактува?

Симон се засмя.

— Вероятно. Щом не се сецаш за друг по-бърз в откриването на хора.

— КГБ?

— Ако не ме лъже паметта, те вече не съществуват, приятелю — отвърна с още по-гръмък смях Симон.

— Нашият експерт в полицията, който отговаря за Русия, ми обясни, че бивши служители на КГБ все още дърпат конците там.

— Услуги, драги ми приятелю — вдигна рамене Симон. — И жестове в замяна. Там се крие разковничето.

— Мислех, че става дума за пари.

— Нали точно това казах.

Хари слезе на улица „Безгрижие“, а Симон продължи, за да „свърши една работа на Сагене“.

Хари огледа улицата внимателно. Покрай него мина микробус. Сутринта накара Тес, черноокото момиче, което го събуди, да изтича да купи ежедневниците, но никъде нямаше информация за издирването

му. Това не означаваше, че може да се показва навсякъде, защото, ако не грешеше, снимката му беше разлепена във всички полицейски автомобили.

Хари пъргаво се приближи до входната врата, пъкна дадения му от Раскол ключ и го завъртя. Постара се да не нарушава тишината на стълбището. Пред вратата на Астри Монсен имаше оставен вестник. Вмъкна се в апартамента на Ана, затвори предпазливо зад себе си и си пое дъх.

Не мисли какво търсиш.

Миришеше на застоен въздух. Влезе в хола. След последното му посещение нищо не беше побутнато. Прашинките танцуваха на слънчевата светлина, която струеше през прозореца и падаше върху трите портрета. Хари се загледа в тях. В разкривените форми на главите имаше нещо необяснимо познато. Доближи се до картините и поглади с върховете на пръстите си наслоената маслена боя. Дори да искаха да му кажат нещо, той не проумя посланието им.

Влезе в кухнята.

Миришеше на боклук и гранива мазнина. Отвори прозореца, после огледа чинийките и приборите върху плота на мивката. Бяха изплакнати, но не и измити. Разчовърка с вилица втвърдените остатъци от храна. Отдели малко червено късче от соса. Лапна го. Японче-чили.

Зад голяма плитка тенджерата видя две винени чаши. По дъното на едната имаше тънък червеникав слой, а другата изглеждаше неизползвана. Хари пъкна нос вътре, но усети само мириса на топло стъкло. До винените стояха две обикновени водни чаши. Намери кухненска кърпа и вдигна чашите срещу светлината, без да оставя отпечатъци. Едната беше чиста, по другата имаше лепкав слой. Хари го разчовърка с нокът и близна частичките от пръста си. Захар. С вкус на кафе. Кока-кола? Затвори очи. Вино и кока-кола? Не. Вода и вино за единия. А за другия кока-кола и чиста винена чаша. Зави чашата в кърпа и я пъкна в джоба на сакото си. Под напора на внезапно хрумване влезе в банята, повдигна капака на казанчето и опипа вътрешната страна. Нищо.

Излезе на улицата. От запад се носеха облаци, а из въздуха — остър полъх. Хари прехапа долната си устна. После взе решение и тръгна към „Вибет“.

Хари веднага позна младежа зад тезгяха в ключарското ателие.

— Добър ден, идвам от полицията — представи се той с надежда да не му поискат служебната карта, която се намираще в сакото му, останало в дома на Албю в Шлемдал.

Младежът остави настрана списанието.

— Знам.

Хари усети моментен пристъп на паника.

— Идвахте тук да вземете ключ — усмихна се широко ключарят.
— Помня всичките си клиенти.

Хари се изкашля.

— Е, сега не идвам като клиент.

— Така ли?

— Не, ключът не беше за мен. Но не съм...

— Няма как да е било иначе — прекъсна го младежът. — Беше ключ за няколко помещения, нали?

Хари кимна. С периферното си зрение мярна патрулка, бавно минаваща по улицата.

— Исках да ви питам точно за този тип ключове. Чудя се как външен човек може да се сдобие с копие на такъв ключ. От „Триовинг“, например.

— Няма как да стане — отвърна младежът с убедеността на човек, абониран за научнопопулярното списание „Илюстрирана наука“. — Само „Триовинг“ изработва дубликати. Единственият начин е да фалшифицирате разрешителното от домсъвета за поръчка на такива ключове. Но дори и това ще се разбере, когато го получавате, защото ще ви изискаме документ за самоличност и ще проверим дали името ви фигурира в нашия списък на собствениците в жилищната сграда.

— Но аз взех такъв ключ оттук по молба на друг човек.

Младежът сбърчи чело.

— Не, много ясно си спомням как ми показахте личната си карта и аз сверих името ви. Чий ключ според вас сте взели?

В огледалото на вратата зад тезгяха Хари забеляза как същата полицейска кола пое в обратна посока.

— Няма значение. Има ли друг начин да се сдобие човек с дубликат?

— Не. „Триовинг“, които изработват тези ключове, приемат поръчки само от оторизирани ключари като нас. А ние, както споменах, проверяваме документите на клиентите и водим дневник с поръчаните ключове за всяка кооперация. Системата трябва да гарантира сигурност.

— Така и звучи — разтри раздражено лице Хари. — Преди известно време се обадох и разбрах, че жена, живуща на улица „Безгрижие“, разполага с три ключа за апартамента си. Единият открихме вътре, другият е дала на електротехника, който трябвало да поправи нещо, а третият открихме на друго място. Просто изпитвам съмнение, че тя е поръчала третия ключ. Бихте ли проверили?

Младежът вдигна рамене.

— Разбира се, но защо не попитате нея?

— Застреляха я в главата.

— Ау — възкликна ключарят, без физиономията му да се промени.

Хари остана неподвижен. Усети нещо. Съвсем слаб мразовит полъх, вероятно откъм вратата. Но достатъчен, за да настръхне. Разнесе се внимателно покашляне. Хари не беше чул кога е влязъл човекът. Опита се, без да се обръща, да види кой е, но онзи стоеше извън обхвата на периферното му зрение.

— Полиция — прозвуча висок тънък глас зад Хари. Той преглътна.

— Да? — попита момчето и надзърна над рамото на Хари.

— Отвън са — обясни човекът. — На номер четиринадесет имало взлом в дома на някаква старица. Бравата трябвало да се смени незабавно. Питат можем ли да изпратим някого.

— Ами отиди ти, Алф. Нали виждаш, зает съм.

Хари слушаше съсредоточено как стъпките се отдалечават. Усети как зашепна:

— Ана Бетсен. Бихте ли проверили дали лично е взела всички ключове?

— Няма нужда да гледам, това е напълно сигурно.

Хари се наведе над тезгяха.

— И все пак.

Ключарят въздъхна тежко и се изгуби в задната част на ателието. Върна се с папка и започна да разлиства.

— Вижте сам — посочи той. — Тук, тук и тук.

Хари разпозна бланките за потвърждение на приетите ключове, които подписа и той, когато прибра ключа на Ана. Но на всички формуляри стоеше нейното име. Тъкмо се канеше да попита къде е бланката с неговия подпис, когато погледът му падна върху датата.

— Тук пише, че последният ключ е взет още през август — посочи той. — Това е много преди аз да дойда...

— И?

Хари се вторачи във въздуха.

— Благодаря ви — кимна той. — Разбрах достатъчно.

Навън вятърът се беше усилил. Хари се обади от уличен телефон на площад „Валкирия“.

— Беате?

Над кулата на Морското училище две чайки летяха срещу вятъра, като с мъка пазеха равновесие. Под тях заплашително наклонен черно-зелен слой покриваше фиорда на Осло, а двамата души на възвишението Екеберг приличаха на миниатюрни точки.

Хари вече разказа за Ана Бетсен. Как са се запознали. За последната вечер в нейната компания, от която нямаше никакви спомени. За Раскол. И Беате приключи с разказа за преносимия компютър, който откриха в мазето на Хари, и проследиха къде е бил купен: преди три месеца от „Експерт“, с гаранционна карта на името на Ана Бетсен. А мобилният телефон, свързан с лаптопа, е същият, за който Хари твърдеше, че е изгубил.

— Мразя крясъците на чайките — възропта Хари.

— Това ли е всичко, което искаш да ми кажеш?

— Да, за момента.

Беате стана от пейката.

— Не биваше да идвам, Хари. Не биваше да ми звъниш.

— Но все пак си тук — изгледа я изпитателно Хари. — Това показва, че ми вярваш. Така ли е?

Беате само махна ядосано с ръка.

— Знам колкото и ти — продължи Хари. — Дори не съм сигурен дали не съм застрелял Ана Бетсен.

Чайките се издигнаха и направиха лупинг под порива на вятъра.

— Повтори ясно какво знаеш — помоли Беате.

— По някакъв начин този тип е успял да се сдобие с ключове за апартамента на Ана. В нощта на убийството е влязъл. На тръгване е взел лаптопа на Ана и моя мобилен телефон.

— Защо твоят телефон е бил в нейното жилище?

— Сигурно е изпаднал от джоба на самото ми по някое време. Както ти казах, бях малко подпийнал.

— И после?

— Първоначалният му план е елементарен. След убийството да отиде до Ларколен и да сложи използвания от него ключ във вилата на Арне Албю, като го закрепил на ключодържател с инициалите АА, така че, един вид, никой да не се усъмни. Но когато е открил мобилния ми телефон, внезапно се е досетил как може да придаде на плана си още по-заплетен вид: инсценира, че първо съм убил Ана, а после съм режисирал нещата така, че да прехвърля вината върху Албю. След това използва моя телефон, за да поръча абонамент за интернет в сървър в Египет, и започва да изпраща мейли до мен, без авторът им да може да се проследи.

— А ако човек се опита, ще стигне до...

— До мен. А аз нямаше да разбера, че има нещо гнило, преди да си получа сметката от „Теленур“. Вероятно и тогава не бих се досетил, защото не ги разглеждам особено внимателно.

— Явно не си закриваш и абонамента, като си изгубиш телефона.

— М-м — Хари стана рязко и започна да снове напред-назад пред пейката. — Най-непонятно ми е как се е промъкнал в мазето ми. Не сте открили следи от взлом, а никой съсед не би пуснал вътре външен човек. С други думи, имал е ключ. Наистина, бил му е нужен само един ключ, защото в жилищната сграда се ползва един ключ за външната врата, за таванското помещение, за мазето и за апартамента, но такъв ключ не се взема лесно. А онзи, който си е извадил за жилището на Ана, също е такъв тип...

Хари млъкна и се загледа на юг. В залива навлизаше зелен товарен кораб с два големи крана.

— За какво мислиш?

— Чудя се дали да те помоля да провериш няколко имена заради мен.

— По-добре недей, Хари. Както вече казах, изобщо не бива да съм тук.

— И ми е чудно откъде са ти тези синини.

Тя инстинктивно се хвана за врата.

— От тренировка. По джудо. Какво друго те интересува?

— Дали ще занесеш това на Вебер — Хари извади от джоба си чашата, увита в кърпа. — Помоли го да я провери за отпечатьци и да ги сравни с моите.

— Има ли твоите?

— Криминологията разполага с отпечатьците на всички детективи, които работят на местопрестъпление. И го помоли да направи експертиза на течността в чашата.

— Хари... — поде тя предупредително.

— Моля те...

Беате въздъхна и пое увитата чаша.

— „Ключарско ателие“ АД — напомни Хари.

— Какво е това?

— Ако си промениш решението относно проверката на имената, можеш да прегледаш персонала им. Фирмата им е малка.

Тя го погледна обезсърчено.

Хари вдигна рамене.

— Е, успееш ли да уредиш анализа на чашата, ще съм повече от доволен.

— А как да те намеря, като получа отговор от Вебер?

— Наистина ли искаш да знаеш? — усмихна се Хари.

— Искам да науча възможно най-малко. Ти се свържи с мен.

Хари се загърна в сакото си.

— Ще тръгваме ли?

Беате кимна, но не помръдна от мястото си. Хари я погледна въпросително.

— Онова, дето ти е писал — замислено разсъждаваше тя, — че оцелявали само най-отмъстителните. Дали е истина, Хари?

Хари протегна крака в късото легълце в караваната. Шумът от автомобилите по „Финмарк“ му напомняше за детството: как лежи на отворен прозорец в Опсал, заслушан в минаващите коли. През летните

ваканции при дядо и баба в Ондалснес единствено това му липсваше: равномерния, приспивен шум, нарушаван само от мотоциклет, пробит ауспух, далечна полицейска сирена.

На вратата се почука. Беше Симон.

— Тес иска и утре да им разкажеш приказка за лека нощ.

Хари беше обяснил на децата как кенгуруто се научило да скача, а те го наградиха с прегръдки.

Двамата мъже пушеха мълчаливо. Хари посочи снимката на стената.

— Това са Раскол и брат му, нали? Стефан, бащата на Ана?

Симон кимна.

— Къде е Стефан сега?

Симон вдигна равнодушно рамене и Хари разбра, че това не е тема за разговор.

— На снимката изглеждат като двама добри приятели — отбеляза Хари.

— Бяха като сиамски близнаци. Дружки. Гиорги лежа два пъти в затвора заради Стефан — засмя се Симон. — Виждам, че си озадачен, приятелю. Такава е традицията, разбираш ли? Въпрос на чест е да поемеш наказанието заради брат си или баща си.

— За полицията има значение.

— Те не правят разлика между Гиорги и Стефан. Брат — циганин. Не й е лесно на норвежката полиция — ухили се той и предложи на Хари още една цигара. — Особено, когато са с маски.

Хари дръпна от цигарата и реши да стреля напосоки:

— Какво застана между тях?

— Ти как мислиш? Жена, разбира се — и Симон онагледидумите си с театрално забелени очи.

— Ана ли?

Симон не отговори, но Хари разбра, че е напипал следа.

— Да не би Стефан да се е отрекъл от Ана, защото е срещнала гаджо!

Симон загаси цигарата си и се изправи.

— Не беше заради Ана, а заради майка й. Лека нощ, Спиуни.

— М-м. Последен въпрос.

Симон се спря.

— Какво означава спиуни?

Симон се засмя.

— Съкращение от *спиуни герман* — немски шпионин. Успокой се, приятелю, не го казваме с лошо чувство, някъде го употребяват и като момчешко име.

Затвори вратата зад себе си и изчезна.

Вятърът отслабна и сега се чуваше само шумът от „Финмарк“. Въпреки това Хари не можа да заспи.

Беате се вслушваше в шума от автомобилите навън. Като малка заспиваше, докато слушаше гласа му. Той ѝ разказваше приказки, каквито няма в книгите. Появяваха се в процеса на разказите му. Никога не се повтаряха, макар понякога да започваха по един и същи начин и главните герои да бяха едни и същи: двама лоши крадци, добър татко и неговата храбра дъщеричка. И винаги свършваха хубаво: крадците се озоваваха зад решетките.

Беате не помнеше някога да е виждала баща си да чете. Когато поотрасна, разбра, че той страда от болест, наречена дислексия. Ако не бил болен, щял да стане юрист, твърдеше майка ѝ.

— Точно каквато искаме да те направим и теб.

Но в приказките не ставаше дума за юристи и когато Беате съобщи, че е приета във Висшето полицейско училище, майка ѝ плака.

Изведнъж Беате отвори широко очи. Някой звънеше на вратата. Изпъшка и провеси крака от леглото.

— Аз съм — прозвуча глас по домофона.

— Казах, че не желая да те виждам повече — отвърна Беате, докато зъзнеше в тънкия си халат. — Махай се.

— Ще си тръгна веднага, след като те помоля за извинение. Не бях на себе си. Просто малко... подивях. Моля те, Беате. Само пет минутки.

Тя се поколеба. Вратът ѝ още беше схванат и Хари беше забелязал синините.

— Донесох ти подарък — каза гласът.

Тя въздъхна. Така или иначе щеше да ѝ се наложи да го види пак. Въпреки всичко беше за предпочитане да изяснят нещата тук вместо на работа. Тя натисна копчето, пристегна халата и зачака на вратата, докато се вслушваше в приближаващите се стъпки.

— Здравей — поздрави той, като я видя, и по лицето му се разля широка, ослепителна усмивка ала Дейвид Хаселхоф.

ТРИДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА FUSIFORM GYRUS

Том Валер ѝ подаде подаръка, но внимаваше да не я докосва, защото езикът на тялото ѝ все още издаваше страха на антилопа, подушила хищник. Мина край нея, влезе в хола и седна на дивана. Тя го последва, но остана права. Валер се огледа. Обстановката в апартамента ѝ почти не се различаваше от жилищата на другите млади жени, в които попадеше на определени интервали от време: доста лични вещи и липса на оригинално мислене, уютно и скучно.

— Няма ли да го отвориш? — попита той.

Тя разкъса опаковката.

— Някакъв диск — смотоледи тя.

— Не някакъв диск — натърти той, — а Purple Rain^[1]. Пусни го и ще разбереш.

Наблюдаваше я, докато тя включваше мизерното радио, тип „всичко в едно“, което тя и посестримите ѝ наричаха претенциозно стереоуредба. Госпожица Льон не можеше да се нарече красавица, но беше посвоему сладка. Тялото ѝ, малко постно, без много заоблености, на които да се порадваш, беше слабо и стегнато. Допадна ѝ онова, което правеше с нея, и показва приличен ентузиазъм. Поне в началния етап, когато Валер я караше лекичко. Да, защото не ѝ се размина с въведението. Странно, всъщност, понеже тя изобщо не беше негов тип.

Но една вечер ѝ сервира пълната програма. И на нея — както и на повечето му любовници — тази игра не ѝ допадна. В действителност това донякъде направи изпълнението още по-въълнуващо за него, но по принцип означаваше, че вижда съответната жена за последен път. Което, разбира се, не представляваше проблем за него. Беате дори трябваше да се радва, защото рискуваше да я сполетят и по-лоши неща. Няколко вечери по-рано лежаха в леглото му и тя неочаквано му разказа къде го е видяла за пръв път.

— В Грюнерлъока — обясни тя. — Беше една вечер, ти седеше в червена кола. По улиците имаше много народ; прозорецът на автомобила ти беше свален. Беше миналата зима.

Той остана доста озадачен. Най-вече защото миналата зима едноръчката вечер ходи в Грюнерлъока: съботата, когато ликвидираха Елен Йелтен.

— Физиономистка съм — с триумфална усмивка се похвали тя, забелязвайки изражението му. — Fusiform gyrus. Тази част от мозъка разпознава чертите на лицето. Моят се отклонява от нормата. Трябва да забавлявам децата в лунапарка.

— Аха — кимна той. — Какво друго си спомняш?

— Разговаряше с някакъв мъж.

Той се подпря на лакти, наведе се над нея и погали с палец гръкляна ѝ. Усети как отвътре вената тупти като на изплашено зайче. Или пък това беше неговото сърце?

— Значи си спомняш и лицето на другия мъж? — попита я той, след като вече бе започнал да размишлява. Дали някой знае, че тя е при него тази вечер? Дали си е затваряла устата за връзката им, както я помоли? Дали има чували за смет в кухненския шкаф?

Тя се усмихна учудено:

— Какво имаш предвид?

— Ще разпознаеш ли другия мъж, ако го видиш на снимка например?

Изглежда го продължително и го целуна внимателно.

— Е? — настоя той и измъкна другата си ръка изпод възглавницата.

— М-м. Не. Беше с гръб към мен.

— Но сигурно помниш с какво е бил облечен? Искам да кажа, в случай че те помолят да го идентифицираш.

Тя поклати отрицателно глава.

— Fusiform gyrus помни само лица. Останалата част от мозъка ми е напълно нормална.

— Но си спомняш цвета на колата, в която съм бил?

Тя се засмя и се сгуши в него.

— Сигурно онова, което съм видяла, ми е харесало.

Той отдръпна ръката си от гърлото ѝ.

След две вечери ѝ поднесе пълното си шоу. И тогава гледката не ѝ допадна. Нито звуците. Нито усещанията.

Dig if you will the picture of you and I engaged in a kiss — the sweat of the body covers me... [2]

Тя намали звука.

— Какво искаш? — попита тя и седна на креслото.

— Нали ти казах. Да помоля за извинение.

— Вече го направи. Теглим чертата — демонстративно се прозя тя. — Мислех да си лягам, Том.

Той усети как гневът го обладава. Не червеният, който изкривява и заслепява, а белият, който носи просветление, яснота и дава енергия.

— Добре, тогава да говорим по същество. Къде е Хари Хуле?

Беате се засмя. Принс пискаше във фалцет.

Том затвори очи, усети прилив на сила от яростта, която потече по вените му като ледена освежаваща вода.

— Хари ти се е обадил във вечерта на изчезването си. Препратил ти е мейлите. Ти си връзката му със света, единственият човек, на когото разчита в момента. Къде е той?

— Наистина съм изморена, Том — изправи се Беате. — Ако имаш още въпроси, на които няма да получиш отговор, предлагам да ги обсъдим утре.

Том Валер не мръдна от мястото си.

— Днес проведох много интересен разговор със служител от „Бутсен“. Хари е бил там снощи, точно под носа ни, докато ние заедно с половината патрули го търсехме из града. Знаеше ли, че Хари е съучастник на Раскол?

— Нямам представа за какво говориш или какво общо има това със случая.

— Нито пък аз, но предлагам да седнеш за малко, Беате. И да изслушаш кратка история, която според мен ще те накара да си промениш мнението за Хари и за приятелите му.

— Отговорът ми е „не“, Том. Вън.

— Дори и ако ти кажа, че и баща ти е замесен в тази история?

Забеляза лекото потрепване на устните ѝ и разбра, че е напипал болното ѝ място.

— Имам източници, които, как да се изразя, не са достъпни за средностатистическия полицаи. Благодарение на тях съм запознат какво се е случило, когато баща ти е бил застрелян в Рюен. И кой го е убил.

Тя го погледна втренчено.

Валер се засмя.

— Това не го предвиди, нали?

— Лъжеш.

— Баща ти е застрелян с „Узи“, шест куршума в гърдите. Според доклада е влязъл в банката да преговаря, независимо че е бил сам и невъоръжен и следователно не е имал с какво да води преговори. Единственото, което е можел да постигне, е да нервира крадците и да предизвика агресията им. Непростима грешка. Непонятна. Особено като се има предвид, че баща ти беше легенда именно заради професионализма си. Но в действителност той е бил със свой колега, млад полицай, обещаващ служител, от когото очаквали да направи голяма кариера. Но младокът не се бил сблъсквал с банков обир на живо, нито със сериозно оръжие. Щял да закара баща ти до вкъщи след работа, защото се стараел да прекарва повече време с началниците си. Баща ти е стигнал до Рюен с кола, за която в докладите пропускат да споменат, че не е негова. Защото, когато са ви съобщили за инцидента, неговата си е била във вашия гараж, нали, Беате?

Видя как вените на шията ѝ се издуха и посиняха.

— Дяволите да те вземат, Том.

— Я ела да чуеш малката приказка на татко — той потупа възглавничката на дивана до себе си. — Защото ще говоря много тихо, а си мисля, че трябва да чуеш всичко.

Приблужи неволно една крачка към него, но спря.

— Добре — продължи Том. — Ето как стоят нещата през онзи ден. Кога точно беше, Беате?

— Петък, тринадесети юни, в три без петнадесет — прошепна тя.

— Да, през юни. Чуват съобщението по радиото, банката е съвсем наблизко, отиват дотам и заемат позиции отвън. Младият полицай и опитният старши инспектор. Съблюдават предписанията: чакат или подкрепление, или крадците да излязат от банката. И през ум не им минава да влизат вътре. Докато един от крадците не се появява на вратата с пушка, насочена в главата на банкова служителка. Извиква името на баща ти. Крадецът ги е видял да стоят навън и е познал старши инспектор Льон. Обещава да не нарани жената, но му е нужен заложник. Стига Льон да се съгласи на размяна, няма проблем. Но има условие: да остави оръжието си и да влезе в банката сам за размяната.

И как постъпва баща ти? Мисли. Трябва да бърза. Жената е в шок. От шок се умира. Той мисли за съпругата си, за майка ти. Юнски ден, петък, идват уикендът. А слънцето... грееше ли слънце, Беате?

Тя кимна.

— Мисли колко ли е горещо в банката. Представя си напрежението; отчаянието. И взема решение. Какво? Какво е то, Беате?

— Да влезе — прошепна тя с натежал от скръб глас.

— Влиза — понижи глас Валер. — Старши инспектор Льон е вътре и младият полицай чака подкрепление, чака жената, която са обещали да пуснат. Чака някой да го посъветва как да постъпи или да му каже, че това е само сън или упражнение, че скоро ще може да се прибере у дома, защото е петък и слънцето грее. Вместо това чува... — Валер изпука с език, допрян до небцето. — Баща ти се строполява срещу вратата, която се отваря, а той остава проснат наполовина навън. С шест куршума в гърдите.

Беате се изгуби в креслото.

— Младият полицай вижда поваления старши инспектор и разбира, че това не е упражнение. Не е и сън. Те имат истински автомати и застрелват полицай, без да им мигне окото. Не е бил така изплашен през целия си живот. Няма и да бъде. Чел е по въпроса, имаше добри оценки по психология. Но нещо му убягва. Усеца пристъпа на паника, за който така добре писа на изпита. Сяда в колата и потегля. Отива право къщи, а жена му, с която са още младоженци, излиза на стълбите ядосана, задето е закъснял за вечеря. Той застава пред нея като виновен ученик и изтърпява конското. Обещава това да не се повтаря, после вечерят. След това гледат телевизия и репортер съобщава за застрелян по време на банков обир полицай. Баща ти е мъртъв.

Беате зарови лице в ръцете си. Всичко се върна. Целият ден. С овалното, сякаш учудено слънце на нелогично безоблачното небе. И тя си мислеше, че е сън.

— Кой може да са били крадците? Кой знае името на баща ти, кой познава всички, разследващи обири, кой е наясно, че от двамата полицаи навън именно старши инспектор Льон представлява заплаха? Кой е толкова хладнокръвен и хитър, че да постави баща ти пред такъв избор и да предвиди решението му? За да го застреля и така лесно да разкара младия полицай? Кой? Беате.

Сълзите се стичаха между пръстите ѝ.

— Рас... — изхълца тя.

— Не те чух, Беате?

— Раскол.

— Да, Раскол. Единствено и само той. Съучастникът му побеснял. Ние сме крадци, а не убийци, казва той. И бил толкова глупав да заплаши Раскол, че ще се яви в полицията и ще го издаде. За негово щастие успял да офейка в чужбина, преди Раскол да го пипне.

Беате хлипаше. Валер изчака.

— Знаеш ли кое е най-нелепото? Остави се да те подведе убиецът на баща ти. Както и той самият.

Беате вдигна очи.

— Какво... какво имаш предвид?

Валер вдигна рамене.

— Придумвате Раскол да посочи убиец. Той е по петите на човек, който го е заплашил, че ще свидетелства срещу него в процес за убийство. Какво прави той? Естествено, уличава въпросния човек.

— Лев Грете ли? — избърса сълзите си Беате.

— Защо не? Така бихте му помогнали да го открие. Прочетох как сте намерили Грете, увиснал на въже. Самоубил се. Не бих се закълел в това. Не бих бил толкова сигурен, че някой просто не ви е изпреварил.

Беате се изкашля.

— Пропускаш няколко подробности. Първо, намерихме предсмъртно писмо. Лев не е оставил много писания, но от брат му получих няколко стари тетрадки на Лев от училище. Занесох ги на Жан Ю, графолога на КРИПОС, и той установи, че почеркът в писмото е на Лев Грете. Второ, Раскол вече е в затвора. Доброволно. Някак си не звучи логично да убива, за да се отърве от наказанието си.

Валер поклати снизходително глава;

— Ти си способно момиче, но точно като баща си нямаш психологическа интуиция, не разбираш как е устроен мозъкът на престъпника. Раскол не е в затвора, той просто е временно задържан в „Бутсен“. Присъда за убийство би променила всичко. А през това време ти го закриляш. Както и приятеля му Хари Хуле — облегна се той напред и сложи ръка върху нейната. — Съжалявам, ако те нараних, но сега знаеш всичко, Беате. Баща ти не е допуснал грешка. А Хари

работи съвместно с неговия убиец. Какво решаваш? Ще открием ли Хари с общи усилия?

Беате присви очи, изстиска и последната сълза. После ги отвори. Валер ѝ подаде носна кърпичка. Тя е взе.

— Том — поде тя, — трябва да ти обясня нещо.

— Няма нужда — погали ръката ѝ Валер. — Разбирам. Борба на мотиви. Само помисли как би постъпил баща ти. Би спазил професионалния си дълг, нали?

Беате го погледна замислено. После бавно кимна. Пое си дълбоко дъх. В същия миг телефонът иззвъня.

— Няма ли да вдигнеш? — попита я Валер след три сигнала.

— Майка ми е — отвърна Беате. — Ще ѝ се обадя след тридесет секунди.

— Тридесет секунди ли?

— Толкова време ми е нужно, за да ти кажа, че ако знаех къде е Хари, ти си последният човек, на когото щях да го издам — подаде му тя носната кърпичка, — и за да си obuеш обувките и да се ометеш оттук.

Том Валер усети как приливът на ярост плъзва като струя по гърба му и достига тила. Няколко секунди си позволи да се наслади на усещането, после я сграбчи с едната си ръка и я придърпа под себе си. Тя се съпротивляваше ожесточено, но Валер знаеше, че усеща ерекцията му и здраво стиснатите ѝ устни скоро ще се разтворят.

След като чу сигнал „свободно“ шест пъти, Хари затвори и излезе от телефонната кабина, за да даде възможност на момичето след него да се обади. Застана с гръб към улица „Шолберг“ и към вятъра, запали си цигара и издуха дима към паркинга и караваните. Всичко си беше направо комично. Та той стои на няколко хвърлея от Отдела по експертно-криминална дейност, от едната страна, Главното полицейско управление, от другата, и караваните, от третата. В цигански костюм. Обявен за издирване. Направо да умреш от смях.

Зъбите на Хари тракаха. Обърна се леко, когато по натоварената, но безлюдна транзитна улица профуча полицейска кола. Не успя да спи. Не можеше просто да бездейства, докато времето тече в негов ущърб. Настъпи угарката с пета и понечи да си тръгне, но забеляза, че

кабината пак е свободна. Погледна колко е часът. Наближаваше полунощ. Странно, че не си е у дома. Навярно е заспала и не е успяла да вдигне телефона? Набра номера за втори път. Тя отговори на първото прозвъняване:

— Да, моля.

— Обажда се Хари. Събудих ли те преди малко?

— Ами... да.

— Извинявай. Да ти звънна ли утре?

— Не, и сега е удобно.

— Сама ли си?

Последва мълчание.

— Защо питаш?

— Звучиш ми доста... Няма значение. Откри ли нещо?

Чу как тя преглътна, сякаш се опитваше да възобнови дишането си.

— Вебер провери отпечатъците по чашата. Повечето са твои. Анализът на останалите ще бъде готов след няколко дена.

— Чудесно.

— Що се отнася до компютъра в мазето ти, оказва се, че има програма, където предварително въвеждаш дата и час за изпращането на даден мейл. Последната промяна на мейлите е била направена в деня на смъртта на Ана Бетсен.

Хари вече не усещаше ледения вятър.

— Следователно получените от теб писма са си стояли готови в компютъра още когато е бил поставен в мазето ти — продължи Беате. — Това обяснява защо съседът ти пакистанец казва, че компютърът е там от дълго време.

— Да не искаш да кажеш, че си е стоял там и си е бръмчал и функционирал самостоятелно през цялото това време?

— Понеже има достатъчно ток и за него, и за мобилния телефон, се е справял доста добре.

— По дяволите! — плесна се Хари по челото. — Но в такъв случай човекът, програмираше предварително компютъра, е предвидил целия ход на събитията. Режисирал е ужасен марионетен театър. А ние сме марионетките.

— Така изглежда. Хари?

— Тук съм. Само се опитвам да го асимилирам. Тоест, трябва да го забравя за малко, твърде много неща ми дойдоха наведнъж. Какво стана с името на онази фирма?

— А, да. Какво те кара да мислиш, че съм се занимавала с въпроса?

— Нищо, преди последното ти изречение.

— Не съм казала нищо конкретно.

— Така е, но интонацията ти прозвуча обещаващо.

— Така ли?

— Открила си нещо, нали?

— Да.

— Казвай.

— Обадих се в счетоводната къща, обслужваща „Ключарско ателие“ АД и поисках да ми изпратят ЕГН-тата на работещите там. Четирима на пълен и двама на половин работен ден. Въведох ги за проверка в регистъра за осъжданите лица и в регистъра на трудовозаетите. Петима от тях имат безупречни досиета. Но единият тип...

— Да?

— Наложих се да превъртам страницата, за да изчета всичко. Предимно наркотици. Подозирали са го в продажба на хероин и морфин, но е осъден само за притежание на минимално количество хашиш. Лежал е на топло за взлом и две брутални кражби.

— Насилие?

— По време на едната използвал пистолет. Не е стрелял, но оръжието било заредено.

— Идеално. Той е нашият човек. Ти си същински ангел. Как се казва?

— Алф Гюнерю. На тридесет и две години, ерген. Адрес улица „Тур Улсен“ 9. По всичко личи, че живее сам.

— Повтори името и адреса.

Беате му ги каза отново.

— М-м. Не е за вярване, че Гюнерю си е намерил работа в ключарско ателие с такова досие.

— Като собственик на ателието е посочен някой си Биргер Гюнерю.

— Аха. Ясно. Сигурна ли си, че всичко е наред?

Пауза.

— Беате?

— Да, всичко е наред, Хари. Какво мислиш да правиш?

— Имам намерение да посетя апартамента му, да проверя дали ще открия нещо интересно. Ако успея, ще ти се обадя оттам, за да изпратиш кола, та да обезопасят доказателствата както си му е редът.

— Кога тръгваш?

— Защо питаш?

Пак мълчание.

— За да знам дали ще съм си вкъщи, като се обадиш.

— Утре в единадесет. Дано тогава да си на работа.

Хари затвори и вдигна очи към нощното небе, покрито града като жълт купол. Беше чул музиката на заден план. Едва-едва, но му беше достатъчно:

I only want to see you bathing in the purple rain.^[3]

Пусна още една монета в апарата и набра 1881.

— Моля телефонния номер на Алф Гюнерю...

Таксито се плъзна в нощния мрак като беззвучна черна риба, мина през кръстовища, под улични фенери и под табели, сочещи към центъра.

— Не можем да продължаваме да се срещаме така — протестираше Йойстайн. Погледна в огледалото и видя как Хари облича черния пуловер, който му донесе от дома си.

— Нали не си забравил щангата? — попита го Хари.

— В багажника е. Ами ако той си е вкъщи?

— Щеше да си вдигне телефона.

— Ами ако се прибере, докато си в апартамента му?

— Ще направиш каквото ти заръчах: натискаш клаксона два пъти.

— Да де, ама аз не знам как изглежда той тип.

— Нали ти казах, около тридесетте е. Видиш ли такъв човек да влиза в номер девет, бибиткаш два пъти.

Йойстайн спря до табела със знак „паркирането забранено“ на мръсна, претоварена от автомобили улица, напомняща лабиринт. В Дайхманската библиотека, недалеч от тук, в покритата с прах книга

„Бащите на града“ на страница 265 мястото е описано като „неугледната и ужасно безинтересна улица, която носи името «Тур Улсен».“ Но точно тази вечер местенцето се оказа добре дошло за Хари. Шумът, минаващите коли и тъмнината щяха да му служат за прикритие и никой нямаше да забележи чакащото го такси.

Хари пъхна щангата в ръкава на коженото си яке и бързо пресече улицата. За свое облекчение установи, че пред номер девет има поне двадесет звънеца. Това му отваряше повече възможности да блъфира. Името на Алф Гюнерю се намираще на предпоследния ред вдясно. Хари погледна нагоре към фасадата от дясната страна. На петия етаж не светеше. Натисна звънец на първия етаж. Отговори му сънен женски глас.

— Здравейте, отивам при Алф — каза Хари. — Но така са надули музиката, че не ме чуват. При Алф Гюнерю, ключаря на петия етаж. Ще бъдете ли така любезна да ми отворите?

— Минава полунощ.

— Извинете, госпожо, ще се погрижа да я намалят.

Хари зачака. Чу се бръмчене.

Той взимаше по три стъпала наведнъж. На петия етаж се спря и се заослушва, но чу само собственото си тупкащо сърце. Имаше да избира от две врати. На едната бе лепната зелена бележка, надписана с туш: Андершен. На другата нямаше нищо.

Това беше най-критичната част от плана. Би могъл да разбие обикновена брава, без да разбуди цялото стълбище, но ако Алф е използвал целия арсенал на „Ключарско ателие“ АД, тогава Хари щеше да се изправи пред сериозен проблем. Разгледа щателно вратата от горе до долу. Не видя лепенки от „Фалкен“ или други централи за бързо реагиране; нито подсигурени срещу бормащини секретни брави; нито устойчиви на шперц цилиндри с двойни езици. Само стара цилиндрична брава, тип „Йеил“. С други думи онова, което англичаните наричат сладкиш.

Хари издърпа ръкава на коженото си яке и извади щангата. Поколеба се, преди да забие желязната пръчка точно под бравата. Беше почти фасулска работа. Но не разполагаше с време да мисли много-много защо е така, а и нямаше избор. Хари не измести вратата навън, а странично към пантите, така че да подпъхне кредитната карта на Йойстайн под секретната брава и същевременно заключващият език

леко се извади от крайната част на рамката. Приложи малко натиск върху щангата, вратата се приплъзна навън и той я подпря с пета в долния край. Вратата изпука в пантите, когато бутна щангата, издърпвайки картата. Промъкна се вътре и затвори след себе си. Цялата операция му отне осем секунди.

Разнесе се бучене на хладилник и смях от комедиен сериал от съседския телевизор. Хари се опита да диша спокойно и дълбоко, докато се заслушваше сред безмълвния мрак. Чуваше колите отвън и усещаше студен полъх към вратата. И двете неща доказваха, че апартаментът има стари прозорци. Но най-важно беше, че никакъв шум не подсказваше някой да е в апартамента.

Хари напипа ключа за осветлението. На коридора определено нямаше да му се отрази зле едно опъване на бръчките. А холът се нуждаеше от цялостен ремонт. Кухнята не беше годна за живеене. Обзавеждането в апартамента пък обясняваше жалките мерки за сигурност. Или по-точно липсата на обзавеждане. Защото Алф Гюнерю нямаше нищо, нито дори стереоуредба, която Хари да го помоли да намали. Свидетелството, че някой живее тук, се свеждаше до два сгъваеми стола, боядисана в зелено холна масичка, малко разхвърляни дрехи и легло с възглавница, но без покривка.

Хари си сложи домакинските ръкавици, донесени му от Йойстайн, и изнесе в коридора един от столовете. Постапи го пред редицата горни шкафове, които стигаха чак до триметровия таван, изхвърли всички мисли от главата си и предпазливо се покачи на стола. В същия момент звънна телефонът. Хари се олюля, столът се затвори и той се строполи на пода с трясък.

Том Валер имаше лошо предчувствие. Ситуацията не се отличаваше с онази предсказуемост, към която той постоянно се стремеше. Кариерата и бъдещето му се намираха не само в неговите ръце, но и в ръцете на съюзниците му, затова човешкият фактор представляваше риск, който неизменно трябваше да взема под внимание. А лошото му предчувствие се пораждаше от факта, че в момента не знаеше дали може да разчита на Беате Льон, на Рюне Иваршон и — и това създаваше най-сериозния му проблем — на най-важния му източник на пари: Слугата.

След като Том дочу, че градският съвет е започнал да притиска началника на полицията за залавянето на Екзекутора след обира в „Грьонланслайре“, той заръча на Слугата да се покрие за известно време. Споразумяха се за място, познато на Слугата отпреди. В Патая се намираще най-голямото струпване на обявени за издирване западни престъпници, граждани на държави от източното полукълбо и отстояше само на няколко часа път с кола южно от Банкок. Като бледолик турист Слугата щеше да се слее с множеството. Той нарече Патая „азиатския Содом“, затова Валер не проумяваше защо Слугата най-неочаквано цъфна в Осло с обяснението, че вече не издържал да стои там.

Валер спря на червено и даде ляв мигач. Лошо предчувствие. Слугата извърши последния обир, без да го съгласува предварително с него, а това беше сериозно нарушение на правилата. Налагаше се да се вземат мерки.

Току-що се опита да се свърже със Слугата в дома му, но никой не вдигна телефона. Можеше да означава какво ли не. Например, че е на вилата в Трюван и обмисля подробностите около обсъждания вече обир на инкасовия автомобил. Или преглеждаше оборудването — дрехи, оръжие, полицейско радио, чертежи. Но можеше и да е знак, че пак се е поддал на изкушението и се клатушка в някой ъгъл с висяща от ръката му спринцовка.

Валер караше бавно през тъмната мръсна уличка, където живееше Слугата. От другата страна на пътя беше паркирано такси. Валер погледна нагоре към прозорците на апартамента му. Странно, беше светло. Ако Слугата пак е започнал да се друса, ще настъпи истински ад. Няма да е трудно да влезе в жилището му: бравата е пълен боклук. Погледна часовника. Посещението при Беате го превъзбуди и беше сигурен, че тази нощ няма да заспи. Малко ще се поразходи напред-назад, ще проведе няколко разговора по телефона и ще свърши каквото там се появи.

Валер усили Принс, даде газ и зави нагоре по булевард „Юлевол“.

Хари седеше на сгъваемия стол, хванал глава с ръцете си; хълбокът го болеше и не разполагаше с почти никакви доказателства за

вината на Алф Гюнерю. Отне му само двадесет минути да прегледа малкото вещи в апартамента. Оскъдното им количество пораждаше съмнението, че Гюнерю живее другаде. В банята Хари откри четка за зъби, почти празна туба с паста за зъби и парче неразгадаема марка сапун, втрито в сапунерка. Плюс пешкир, някога вероятно бил бял. Това беше всичко. Нищо повече. Това беше последният шанс на Хари.

Идеше му да се разреве. Да си блъска главата в стената. Да счупи гърлото на бутилка „Джим Бийм“ и да изпие алкохола ведно с парчетата стъкло. Защото няма начин — няма! — да не е Гюнерю. От всички улики срещу някого една, статистически погледнато, беше най-показателна — предишни присъди и повдигнати обвинения в съда. Обстоятелствата просто крещяха, че е Гюнерю. В досието му фигурираха наркотици и незаконна употреба на оръжие, работеше при ключар, можеше да поръча каквито ключове си поиска, например за апартамента на Ана. И на Хари.

Приблужи се до прозореца. Замисли се как въобще попадна в този омагьосан кръг и започна да следва до последната подробност ръкописа на някакъв побъркан човек. Но вече не разполагаше с инструкции. Край на репликите. Луната се показва през процепа в облачната покривка. Приличаше на посдъвкана таблетка флуор, но и тя не можеше да му подсказва следващия ход.

Хари затвори очи. Съсредоточи се. Какво от видяното в апартамента би му дало храна за размисъл, какво пропускаше? Отново претърси жилището мислено, сантиметър по сантиметър.

След три минути се предаде. Това беше последният му шанс. Тук няма да намери нищо.

Провери дали оставя всичко както го намери при влизането си и изгаси осветлението в хола. Отиде в тоалетната, застана пред чинията и си разкопча панталона. Зачака. Боже господи, и с това ли не можеше да се справи?! Струята тръгна и той въздъхна уморено. Дръпна шнура, водата потече и в същия миг той застина. Дали наистина чу бибиткането на клаксон на фона на шумящата вода? Излезе в коридора и затвори вратата на тоалетната, за да чува по-добре. Така си беше. От улицата долетя кратко силно изсвирване. Гюнерю пристигаше! Вече до вратата, Хари се сети. Защото, разбира се, идеята му хрумна именно сега. Когато вече беше късно. Шумяща вода. Кръстника. Пистолета. „Това ми е любимото място.“

— Мамка му, мамка му!

Хари се върна тичешком в тоалетната, хвана бутона върху капака на казанчето и започна трескаво да го развива. Появиха се ръждясали нарези.

— По-бързо — прошепна той, продължи да развива и усети как пулсът му се ускори, докато проклетата пръчка се въртеше ли въртеше с жаловит звук, но без да се разхлаби. Чу как долу на стълбището се затръшна врата. После пръчката се разхлаби и той повдигна капака на казанчето. В полумрака се чу удар на порцелан о порцелан, а нивото на водата продължаваше да се покачва. Хари пъкна вътре ръка и напипа лепкав слой водорасли по казанчето. Какво, по дяволите... Пак ли нищо? Зави капака му. И той се появи. Залепен от вътрешната страна. Хари си пое дълбоко въздух. Всяка резка, връх и вдлъбнатина по ключа под гладкото тиксо му бяха познати. Това беше ключът за двора, мазето и апартамента му. Залепената до него снимка също му беше позната. Липсващата снимка над огледалото. Съос се усмихва, а Хари се опитва да си придаде суров вид. И двамата са почернели от слънцето и блажено невежи. Затова пък Хари не разпозна като своя вещ белия прах в найлоновото пликче, плътно закрепено с три широки ленти черно тиксо, но беше склонен да заложи значителна сума, че става дума за диацетилморфин, по-познат като хероин. Много хероин. Поне за шест години ефективно. Хари не размести нищо, само постави капака на мястото му и започна да го завива, докато се ослушваше за стъпки. Както Беате отбеляза, доказателствата няма да струват и пукната пара, ако установят, че Хари е бил в апартамента без синя бланка. Бутонът си дойде на мястото и той изтича към входната врата. Нямахше друг избор: отвори я и излезе на стълбището. Чу как някой си влачи краката нагоре по стълбите. Тихо затвори вратата, надвеси се над парапета и погледът му се забодде право в тъмна гъста четиноподобна коса. След пет секунди мъжът щеше да го забележи. Но три широки крачки нагоре по стълбището към шестия етаж биха скрили Хари от полезрението му.

Младежът рязко спря, виждайки седналия на стълбището Хари.

— Здравсти, Алф — поздрави го полицаят и си погледна часовника. — Чаках те.

Онзи го зяпна с широко отворени очи. Средно дълга мазна коса със завити краища към ушите ала Лиъм Галахър обрамчваше бледото

му, обсипано с лунички лице и напомняше на Хари не за коравосърдечен убиец, а за хлапе, уплашено да не го пребият.

— Какво искаш? — попита младият мъж с висок и тънък глас.

— Да дойдеш с мен в полицията.

Младият мъж реагира светкавично. Обърна се, хвана се за парапета и скочи на долната стълбищна площадка.

— Ей! — извика Хари, но онзи вече беше офейкал. Тежките удари от крака, които скачат на всяко пето или шесто стъпало, отекваха из помещението.

— Гюнерю!

В отговор долетя затръшването на вратата на партерния етаж.

Хари попипа вътрешния си джоб и едва тогава се сети, че няма цигари. Изправи се и се втурна след хлапето. Идваше ред на тежката артилерия.

Том Валер намали музиката, извади пискащия мобилен телефон от джоба си, натисна зеленото копче и допря слушалката до ухото си. От другия край на линията се чу забързано дишане на пресекулки и шум от автомобили.

— Ало? — обади се гласът. — Там ли си? — Беше Слугата. Звучеше изплашен.

— Какво става, Слуга?

— О, боже, ето те и теб. Пълен ад. Трябва да ми помогнеш. И то бързо.

— Не съм задължен да правя нищо. Отговори на въпроса ми.

— Разкрили са ни. Като се прибрах, на стълбището ме чакаше ченге.

Валер спря на пешеходната пътека преди Околовръстното. Старец пресичаше с необичайно ситни крачки. Вървеше безкрайно мудро.

— Какво искаше? — попита Валер.

— Ти как мислиш? Сигурно да ме арестува.

— И защо не си на топло?

— Бърз съм като дявол. Побягнах на секундата. Но са по петите ни, от тук минаха вече три полицейски коли, чуваш ли? Ще ме хванат, ако не...

— Не викай в слушалката. Къде бяха другите полицаи?
— Не забелязах да имаше други. Просто се ометох.
— И се отърва толкова лесно? Сигурен ли си, че този тип е бил полицаи?
— Да, беше онзи!
— Кой?
— Хари Хуле. Наскоро пак дойде в магазина.
— Не си ми споменал.
— Ами това е ключарско ателие! Непрекъснато идват полицаи! Светна зелено. Валер бибитна на колата пред него.
— Добре, после ще го обсъдим. Къде си в момента?
— В една телефонна кабина пред... във... Съда — нервно се засмя той. — И не ми е много приятно.
— В апартамента ти има ли нещо, което не трябва да е там?
— Чисто е. Цялото оборудване е във вилата.
— А ти, и ти ли си чист?
— Много добре знаеш, че вече не взимам. Ще дойдеш ли скоро? Мамка му, целият треперя.
— Само се успокой, Слуга — каза Валер, докато изчисляваше колко време му е необходимо. Трюван. Главното полицейско управление. Центъра. — Представи си, че ограбваш банка. Като дойда, ще ти дам хапче.
— Нали ти казвам, вече не взимам — колебливо повтори Слугата. — Не знаех, че разнасяш хапчетата навсякъде, Принце.
— Естествено.
Мълчание.
— С какво разполагаш?
— Mothers arms.^[4] Рохипнол. В теб ли е пистолетът „Йерихон“?
— Естествено.
— Добре. Тогава ме чуй хубаво. Ще се срещнем на кея от източната страна на Пристанищния склад. Малко съм далечко и ми трябва четиридесет минути.
— Какви ги дрънкаш? Идвай, по дяволите! Веднага!
Без да отговори, Валер се заслуша в дишането, което съскаше в мембраната.
— Ако ме хванат, ще те повлека със себе си. Дано ме разбираш правилно, Принце. Ще те изпея, стига така да се отърва по-леко.

Нямам намерение да лежа заради теб, ако не...

— Звучиш ми паникьосан, Слуга. Сега паниката е излишна. Каква е гаранцията, че вече не си арестуван, и това не е капан, за да ме натопиш и мен? Сега схващаш ли? Ела сам и застани под някой фенер, та да те виждам ясно, като пристигна.

Слугата изпъшка.

— Проклятие! Проклятие!

— Е?

— Добре. Става. Само ми донеси хапчетата. Проклятие!

— На Пристанищния склад след четиридесет минути. Под някой фенер.

— Не закъснявай.

— Почакай, има още нещо. Ще паркирам на известно разстояние от теб и като ти кажа, вдигаш пистолета във въздуха така, че да го виждам.

— Защо? Да не те гони параноята?

— Да кажем, че точно в момента ситуацията не е много ясна и не поемам никакви рискове. Само прави, каквото ти кажа.

Валер натисна червеното копче и си погледна часовника. Усили звука до дупка. Китари. Прекрасен, чист шум. Прекрасна, чиста ярост. Зави към една бензиностанция.

Бярне Мьолер прекрачи прага и огледа стаята неодобрително.

— Уютно, а? — подхвърли Вебер.

— Чух, че бил стар познайник?

— Алф Гюнерю. Или поне апартаментът се води на негово име. Тук имаме множество отпечатъци. Скоро ще разберем дали са негови и по стъклото — посочи той към млад мъж, който събираше доказателствен материал от прозореца с четчица. — Най-добрите отпечатъци са върху стъкло.

— Щом сте започнали с отпечатъците, значи сте открили и други неща?

Вебер посочи найлонов плик, поставен заедно с други предмети върху вълнено одеяло на пода, Мьолер клекна и бръкна вътре с пръст.

— Хм. Има вкус на хероин. Има-няма половин килограм. А това какво е?

— Снимка на две деца. Още не знаем кои са. И ключ на „Триовинг“, който положително не е за тази врата.

— Ако е и за други помещения, „Триовинг“ знаят кой е собственикът. Момчето на снимката ми е някак познато.

— И на мен.

— Fusiform gyrus — обади се зад тях женски глас.

— Госпожице Льон — озадачен я поздрави Мьолер. — Какво прави тук Отделът по грабежите?

— Аз ги посъветвах да претърсят жилището за хероин. И помолих да те извикат.

— Значи имаш информатори и сред наркоманите?

— Крадците и наркоманите са голямо сплотено семейство.

— Кой е информаторът?

— Нямам представа. Позвъни ми вкъщи, след като си бях легнала. Отказа да сподели как се казва и как е разбрал, че съм полицай. Но сигналът му беше толкова конкретен и подробен, че се реших да събудя един от служебните ни юристи.

— Хм — учуди се Мьолер. — Наркотици. Присъди. Опасност от унищожаване на доказателства. Получила си зелена светлина на момента, нали?

— Да.

— Не виждам труп. Защо ме извикаха?

— Защото информаторът ми подхвърли още една идея.

— Така ли?

— Алф Гюнерею е познавал отблизо Ана Бетсен. Като любовник и дилър. Тя обаче най-неочаквано го зарязала, когато срещнала другиго, докато Алф лежал в затвора. Как ти се струва, Мьолер?

Той я погледна.

— Радвам се — изрече той, но по лицето му не трепна и мускул.
— Повече, отколкото можеш да си представиш.

Продължи да я гледа и накрая тя сведе очи.

— Вебер, искам да блокираш достъпа до апартамента и да повикаш всичките си хора — разпореди Мьолер. — Чака ни работа.

[1] Purple rain (англ.) — пурпурен дъжд. — Бел.прев. ↑

[2] Dig if you will the picture of you and I engaged in a kiss — the sweat of the body covers me... (англ.) — Ако искаш, изрови снимка, на

която устните ни са слепени в целувка — потта на тялото ме покрива...
— стихове от песен на Принс. — Бел.прев. ↑

[3] I only want to see you bathing in the purple rain (англ.) — Само
искам да гледам как се къпеш в пурпурния дъжд — стих от песен на
Принс. — Бел.прев. ↑

[4] Mothers arms (англ.) — Майчини обятия. — Бел.прев. ↑

ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА „ГЛЮК“

Стайн Тумесен имаше двегодишен стаж в отдел „Дежурства“ на полицейското управление. Мечтаеше за кариера на детектив и да стане полицаи специалист. Да има фиксирано работно време, собствен кабинет и по-добра заплата от старши инспектор. Да се прибира при Трине и да ѝ разказва за интересни служебни казуси, които е обсъждал със специалист от Отдела за борба с престъпността, но на нея ще ѝ се струват сериозни и прекалено сложни за разбиране. Същевременно даваше дежурства за жълти стотинки, събуждаше се пребит от умора, независимо от десетчасовия сън и слушаше натякванията на Трине, че няма намерение да живее така до края на живота си, докато му се искаше да се опита да ѝ обясни какво се случва с човек, принуден ежедневно да превозва до спешното тийнейджъри, взели свръхдоза, да обяснява на деца, че прибира баща им, защото бие майка им, и да получава псувни от всички, които мразят униформата му. А по лицето на Трине се изписва нескрита досада, сякаш казва „чувам го за стотен път“.

Старши инспектор Том Валер от Отдела за борба с насилието влезе в стаята на дежурния полицаи и попита Стайн Тумесен иска ли да се включи в закопчаването на издирван престъпник. Първият импулс на Тумесен беше да помоли Валер за съвет как да подходи, за да стане разследващ полицаи.

Все пак се въздържа и повдигна въпроса чак в колата. Валер се усмихна и му препоръча да драсне три-четири реда. Нямамо нужда от друго. А може би той — Валер — щял да спомене някоя добра дума за него.

— Би било... много хубаво — заекна Тумесен. Чудеше се дали е редно да благодари, или това би се сметнало за подмазване. Все още нямаше за какво. Но при всички случаи при удобен повод щеше да уведоми между другото Трине, че опипва почвата. Да, точно така ще ѝ каже: „опипвам почвата“. И тайнствено ще си замълчи, докато не разбере нещо конкретно.

— Кого ще закопчаваме? — попита той.

— Бях из града с колата и чух по радиото, че на „Гур Улсен“ са конфискували голямо количество хероин. От дома на Алф Гюнерю.

— Да, и аз разбрах, докато дежурих. Почти половин килограм.

— А в следващия момент ми се обади някакъв, че забелязал Гюнерю долу на Пристанищния склад.

— Информаторите днес са много активни. И конфискацията е резултат от анонимно обаждане. Може и да е случайно, но е странно как двама...

— Вероятно е един и същ — прекъсна го Валер. — Някой, който има зъб на Гюнерю, защото го е прецакал или нещо подобно.

— Сигурно...

— Значи искаш да станеш следовател — смени темата Валер, а Тумесен сякаш долови отсянка на раздразнение в гласа му. След светофара завиха към пристанището. — Разбирам те. Нещата там като че ли се променят. Мислил ли си в кой отдел?

— За борба с насилието — отвърна Тумесен. — Или по грабежите. Но не и нравствения.

— Не, разбира се. Пристигнахме.

Плавно минаха по затъмнено, открито пространство с контейнери, натрупани един връз друг, и зад тях се видя розова сграда.

— Онзи под фенера ей там съвпада с описанието на външния вид — отбеляза Валер.

— Къде? — попита Тумесен и присви очи.

— Ей там, до строежа.

— Гледай ти, имаш добро зрение.

— Носиш ли оръжие? — попита Валер и намали скоростта.

Тумесен го погледна изненадано.

— Ама ти не каза нищо за...

— Няма проблем, аз нося. Само стой в колата, за да повикаш други автомобили, ако ни създаде неприятности, става ли?

— Добре. Не е ли по-добре да повикаме...

— Нямаме време.

Валер включи далечните фарове и спря колата. Тумесен прецени разстоянието до силуета под фенера на петдесет метра, но по-късните измервания щяха да установят, че е точно тридесет и четири.

Валер зареди пистолета — „Глок“ 20, за който имаше специално разрешение — грабна голям черен джобен фенер, оставен между предните седалки, и слезе от колата. Вървейки към мъжа, нададе вик. По-късно се оказа, че по тази точка в докладите на двамата полицаи има несъответствие. Валер пишеше, че е извикал „Полиция! Да ги видя!“. Тоест, подразбира се, да види ръцете над главата му. Прокурорът се съгласи за логично да се приеме, че човек, осъждан и многократно арестуван, би следвало да е запознат с този жаргон. А и все пак старши инспектор Валер ясно е обявил, че е полицаи. Според първоначалния доклад на Тумесен Валер извикал „Ей, чичко полицаи е. Да го видя“. След последвалото уточнение между Тумесен и Валер Тумесен прие версията на Валер за по-коректна.

За случилото се след това разногласия нямаше. Мъжът под фенера бръкнал в якето да извади пистолет. В следствие се оказа „Йерихон“ със заличен сериен номер, което осуети проследяването му. Валер, посочен като първенец на стрелбището от Службата за разследване на полицаи, уличени в извършване на престъпление по време на изпълнението на служебния си дълг, извикал и произвел три последователни изстрела. Два от тях улучили Алф Гюнерю: единият в лявото рамо, другият — в хълбока. Никой не бил смъртоносен, но в резултат от тях Гюнерю се строполил назад и останал на земята. Валер се затичал към Гюнерю с вдигнат пистолет, докато викал:

— Полиция! Не пипай оръжието или ще стрелям! Казах да не пипаш оръжието!

От тук нататък Стайн Тумесен не можа да добави нищо съществено, защото се намирал на тридесет и четири метра, било тъмно, а и Валер се движел така, че закривал Гюнерю от полезрението му. От друга страна, нищо в доклада на Тумесен — нито уликите от местопрестъплението — не опровергаваха описанието на по-нататъшните събития в доклада на Валер: Гюнерю грабнал пистолета и го насочил срещу него въпреки предупрежденията, но Валер успял да стреля пръв. Тогава разстоянието между двамата било три-четири метра.

„Ще умра. А в това няма смисъл. Взiram се в димящото дуло на оръжието. Не такъв беше планът, не и

моят план. Възможно е през цялото време да съм вървял към такава развръзка, без да го знам. Но планът ми не беше такъв. Беше по-добър. В него имаше смисъл. Налягането в кабината спада. Сякаш невидима сила отвътре напират срещу тъпанчетата ми. Някой се навежда над мен и ме пита дали съм готов, защото ще се приземяваме.

Шепнейки, разказвам как съм крал, лъгал, притискал, мърсувал и удрял. Но никога не съм убивал. Нараних жената на «Гренсен» по силата на нещастна случайност. Звездите под нас пронизват със светлината си корпуса на самолета.

— Извърших само един грях — прошепнах аз, — спрямо онази, която обичах. Може ли и той да ми бъде опростен?

Но стюардесата си беше отишла и светлините на пистата лумват от всички страни.

Случи се онази вечер, когато Ана за пръв път каза «не», а аз не приех отказа ѝ и отворих вратата. Бях се докопал до възможно най-чистата стока и не исках да си разваляме кефа, като я изпушим. Тя никога не бе хващала спринцовка, затова аз я боцнах. По-трудно е, когато слагаш на други хора. След като не улучих и втория път, тя ме погледна и бавно произнесе:

— От три месеца съм чиста. Бях спасена.

— Добре дошла обратно — приветствах я аз.

Тя се засмя за кратко и отвърна:

— Ще те убия.

При третия опит успех. Зениците ѝ се разтвориха, бавно като черни рози, капчиците кръв от ръката ѝ се отрониха върху килима със слаба въздишка. Главата ѝ се отпусна назад. На следващия ден ми се обади. Искаше още. Колелата скърцат върху асфалта.

Двамата с теб можехме да уредим живота си. Такъв беше планът, в това се криеше смисълът. А какъв смисъл има в това нямам представа.“

Според протокола от аутопсията десетмилиметровият куршум се е врязал в носната кост на Алф Гюнерию. Части от нея, заедно с куршума, са пробихи мозъчната обвивка. Костта и оловото са разкъсали общо взето таламуса, лимбичната система и малкия мозък, преди куршумът да премине в задната част на черепа. Накрая куршумът се е забил в асфалта, все още шуплест заради ремонта на настилната, извършен от „Пътно строителство“ АД два дена по-рано.

ЧЕТИРИДЕСЕТА ГЛАВА БОНИ ТАЙЛЪР

Беше мрачен, кратък и общо взето ненужен ден. Над града лениво се носеха оловносиви, натезали облаци, но от тях не падаше и капка дъжд. Вестниците върху стелажата пред магазинчето за плодове и цигари на Елмер прошумоляваха при случайните повеи на вятъра. От заглавията им се разбираше, че хората са започнали да се отегчават от така наречената война срещу тероризма, която освен че вече се бе сдобила с отблъскващото звучене на предизборен лозунг, беше изгубила актуалност, защото не се знаеше къде се е дянал главният виновник. Някои даже изразяваха мнение, че е мъртъв. Затова вестниците отделяха все повече място на звезди от риалити шоута по телевизията, на второразредни чуждестранни знаменитости, споменали нещо хубаво за някой норвежец, и на ваканционните планове на кралското семейство. Еднообразието наруши единствено драматичната престрелка край Пристанищния склад, където издирван от полицията убиец и наркочилър вдигнал оръжие срещу служител на реда, но бил убит, преди да успее да стреля. Хероинът, конфискуван от апартамента на мъртвия престъпник, бил значително количество, обяви началникът на Отдела за борба с наркотиците, докато шефът на Отдела за борба с престъпността съобщи, че убийството, в което е заподозрян тридесет и две годишният мъж все още е обект на разследване. Вестникът с най-късно приключване на броя пък успя да добави, че уликите срещу въпросния мъж били силни, а той не е от чуждестранен произход. И споменаваше странното обстоятелство, че става въпрос за служителя на реда, застрелял неонациста Свере Улсен, който почина в дома си преди малко повече от година. Полицаят бил временно отстранен от длъжност, докато Службата за разследване на полицаи приключи със случая. Вестникът цитираше и началника на криминалната полиция, според когото процедурата била стандартна и нямала нищо общо с убийството на Свере Улсен.

В съвсем кратка бележка се споменаваше и за пожар във вила в Трюван. Близо до изгорялата вила намерили празен бидон, в който е

имало бензин. Полицията обаче изключвала възможността палежът да е умишлен. Във вестника не намери място информация за опитите на журналистите да се свържат с Биргер Гюнерю, за да го попитат какво е усещането да загубиш вилата и сина си в една и съща нощ.

Стъмваше се рано и още в три включиха уличните фенери.

Хари влезе в House of Pain. На екрана трептеше стопиран кадър от обир на „Гренсен“.

— Има ли напредък? — попита той и кимна към препускащия Екзекутор на екрана.

— Чакаме — поклати глава тя.

— Да обере още една банка ли?

— В момента планира нова кражба. Според мен ще я осъществи следващата седмица.

— Звучиш ми убедена.

— От опит — вдигна рамене тя.

— Твой ли?

Усмихна се и не му отговори.

Хари седна.

— Дано не сте ми писали черна точка, задето не постъпих според първоначалните ми намерения.

— В смисъл? — сбърчи чело тя.

— Да претърся апартамента едва днес.

Беате го погледна с пълно и искрено недоумение. От друга страна, Хари не работеше за Сикрет Сървис. Понечи да каже нещо, но се отказа, защото Беате го изпревари:

— Трябва да те питам нещо, Хари.

— Давай.

— Знаеше ли историята за баща ми и Раскол?

— Кое по-точно?

— Раскол е бил... в банката. Той е стрелял.

Хари сведе глава и се взря в ръцете си.

— Не — отвърна той. — Не знаех.

— Но си се досетил?

Вдигна очи и срещна погледа ѝ.

— Мина ми през ума. Това е всичко.

— И кое те наведе на тази мисъл?

— Потребността от изкупление.

— Изкупление ли?

Хари си пое дълбоко въздух.

— Понякога жестокостта на престъплението ни пречи да погледнем отвъд него. Или да стигнем до важни изводи.

— Ще бъдеш ли по-ясен?

— Всеки човек изпитва потребност да изтърпи наказание за греховете си, Беате. Ти също. Както и аз, Бог ми е свидетел. Раскол не прави изключение. Тази потребност е толкова основополагаща, колкото и необходимостта да се мием. Става дума за хармония, за жизненонеобходим вътрешен баланс. Този баланс наричаме морал.

Хари видя как Беате пребледня като платно. После лицето ѝ пламна. Отвори уста да заговори.

— Никой не знае защо Раскол се е явил в полицията — продължи Хари. — Но лично аз съм убеден, че го е направил, за да изтърпи наказанието си. За човек, израснал със свободата да пътува, без да го ограничават, затворът е най-жестокият начин да се самонакаже. Отнемането на живот е различно от кражбата на пари. Представи си, че е извършил престъпление, разклатило баланса му. И той избира да се покае тайно, насаме със себе си и пред своя — ако има такъв — бог.

Беате най-после успя да продума:

— Убиец... с... морал?

Хари ѝ даде възможност да му противоречи, но тя не продължи с възраженията.

— Човекът с морал приема последствията от собствените си нравствени възгледи — тихо отбеляза той. — Не от чуждите.

— Ами ако си сложа ето това? — попита Беате с горчивина в гласа, отвори чекмеджето пред себе си и извади презрамъчен кобур. — Ако посетя Раскол в затвора и после кажа, че съм стреляла при самозащита? Отмъщението за баща ти, съчетано с унищожаването на вредител, вписва ли се в твоя морал? — удари в масата кобура Беате.

Хари се облегна назад и остана със затворени очи, докато ускореното ѝ дишане не се успокои.

— Въпросът е коя постъпка е приемлива според твоя морал, Беате. Не знам защо си взела този кобур и нямам никакво намерение да те спирам. — Той се изправи. — Накарай баща ти да се гордее с теб, Беате.

Хвана дръжката на вратата, но чу как тя изхлипа зад гърба му. Обърна се.

— Не разбираш! — хълцаше тя. — Мислех, че ще мога... като един вид... разплата, нали?

Хари остана прав. После избута стол до нейния, седна и докосна бузата ѝ с ръка. Топлите ѝ сълзи попиваха в грапавата му кожа, докато тя говореше:

— Хората стават полицаи, защото си представят, че съществува определен ред, баланс, нали? Възмездие, справедливост и така нататък. И един ден неочаквано ти се удава възможността да постигнеш отдавна лелеяна мечта. За да осъзнаеш, че всъщност не искаш точно това. Изглежда, ти остава единствено омразата, след като изгубиш всичко. А после ти отнемат и нея.

Тя блъсна кобура и той се удари в стената.

Вече по мрак Хари застана пред жилището си и започна да търси ключовете из доста по-познати джобове. Сред първите неща, които направи сутринта в полицейското управление, бе да си вземе дрехите от Отдела по експертно-криминална дейност, където ги бяха пренесли от дома на Албю. Но най-напред се яви в кабинета на Бярне Мьолер. Началникът на Отдела за борба с насилието го уведоми, че повечето подробности около Хари са изгладени; налага се обаче да изчакат относно решението дали ще бъде повдигнато обвинение за нахълтване с взлом на „Харелабен“ 16. А през деня ще обсъдят дали да му наложат санкции, задето е премълчал, че е бил в апартамента на Ана във вечерта на смъртта ѝ. Хари предупреди за намерението си при евентуална проверка да се позове на дадените му широки правомощия във връзка с издирването на Екзекутора и благословията за пътуването до Бразилия, без знанието на тамошните власти.

Бярне Мьолер се усмихна накриво и го успокои, че по негово мнение едва ли ще се стигне до проверка и изобщо до някакви санкции.

На стълбището цареше тишина. Хари разкъса преградните ленти пред апартамента си. На мястото на счупеното стъкло на вратата бяха поставили талашитена плоскост.

Влезе и огледа хола. Вебер му обясни, че преди обиска са направили снимки на жилището му и после внимателно са върнали всички предмети по местата им. Въпреки това Хари не можеше да се отърси от усещането за чужди ръце и очи, осквернили дома му. Не че вкъщи държеше много неща, не за пред хора — само няколко страстни, но стари любовни писма, отворена опаковка с презервативи, сигурно с изтекъл срок на годност, и плик със снимки на трупа на Елен Йелтен, чието присъствие в дома му най-вероятно би могло да се възприеме като проява на перверзност. Освен тези вещи имаше и две порносписания, плакат на Бони Тейлър и книга от Сузане Брьогер^[1].

Хари дълго гледа към червената мигаща светлинка на телефонния секретар и най-сетне натисна копчето за прослушване на съобщенията. Чуждата му стая се изпълни с познат момчешки глас:

— Здравсти, ние сме. Днес обявиха присъдата. Мама плаче, затова ме остави аз да ти го съобщя.

Хари си пое дъх и се стегна.

— Утре се прибираме.

Хари спря да диша. Чу ли правилно? Прибираме се утре?

— Спечелихме. Трябваше да видиш муцуните на татковите адвокати. Мама ми обясни, че всички очаквали да загубим. Мамо, искаш ли... не, тя сега плаче. След малко ще ходим в „Макдоналдс“ да празнуваме. Мама поръча да те питам дали ще ни посрещнеш. Чао.

Хари чу дишането на Олег в слушалката, а отзад долиташе подсмърчане и смях. После Олег се обади, по-тихо:

— Ще се радвам, ако дойдеш, Хари.

Хари се отпусна на стола. В гърлото му беше заседнала огромна буца и сълзите рукнаха неудържимо.

[1] Сузане Брьогер (р. 1944) — нашумяла датска писателка, представителка на т.нар. женска литература. — Бел.прев. ↑

ШЕСТА ЧАСТ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

А#МЕН

Небето беше ясно, но духаше хладен вятър. Бледото слънце почти не топлеше, затова Хари и Ауне само бяха разтворили реверите си. Вървяха плътно един до друг по алеята с брезите, съблекли вече одеждите си за зимата.

— Жена ми изкоментира колко щастлив звучеше, като ми събщи за завръщането на Раquel и Олег — каза Ауне. — Попита ме дали това означава, че в скоро време ще заживеете заедно.

В отговор Хари само се усмихна.

— При всички случаи в къщата ѝ има достатъчно място — продължи словесната си атака Ауне.

— Така е — съгласи се Хари. — Напомни на твоята Каролине онзи цитат от Ула Бауер.

— Преместих се на улица „Безгрижие“.

— Но и това не помогна.

Засмяха се.

— А и точно сега съм обсебен от този случай — добави Хари.

— А, да — кимна Ауне. — Прочетох докладите, както ме помоли. Странна работа. Много странна. Събуждаш се у дома си, не помниш нищо и — хоп! — попадаш в играта на този Алф Гюнерю. Трудно е, разбира се, посмъртно да му се постави диагноза, но той действително е интересен субект. Несъмнено е извънредно интелигентен и надарен с богато въображение. Дори бих го определил като творческа натура. Планът му си е същински шедьовър. Но някои неща не са ми докрай ясни. Прочетох писмата му до теб. В началото намеква за припадъка ти. Следователно е видял как си тръгваш от апартамента в нетрезво състояние и е поел риска да предположи, че няма да помниш нищо на следващия ден, така ли?

— Обикновено става така, стигне ли се да ми помагат да се кача в таксито. Сигурно е стоял на улицата и ме е шпионирал, както го описва в мейла с намерението да ме заблуди, че е бил Арне Албю. Явно се е свързал с Ана и е знаел, че ще ходя при нея през онази вечер,

а понеже съм си тръгнал пиан като кирка, се е сдобил с неочакван бонус.

— Значи след това е влязъл в апартамента с ключ, който си е набавил от производителя чрез „Ключарско ателие“ АД. И я е застрелял. Със собственото си оръжие ли?

— Най-вероятно да. Серийният номер е изтрит точно както и на оръжието, открито у Гюнерею до Пристанищния склад. Според Вебер, начинът, по който е заличен номерът, навежда на мисълта, че доставчикът е един и същ. Очевидно някой внася много контрабандно оръжие. Пистолетът „Глок“ в дома на Свере Улсен — онзи, дето уби Елен, беше с изтрита номерация по съвсем същия начин.

— А после е сложил пистолета в дясната ѝ ръка. Независимо че тя е левачка.

— За примамка — обясни Хари. — Знаел е, разбира се, че рано или късно ще се захвана със случая, ако не за друго, поне за да не ме компрометират. А за разлика от другите разследващи аз я познавам и ще се сетя за несъответствието с ръката.

— А и снимката на госпожа Албю с децата.

— Целта е била да ме заведе при Арне Албю, последния ѝ любовник.

— А преди да излезе, е взел лаптопа на Ана и твоя мобилен телефон, който си забравил в апартамента ѝ.

— Още един неочакван бонус.

— Значи този мозък предварително е измъдрил коварен и издържан до последната подробност план, как да навреди на невярната си любовница, на мъжа, с когото му е изневерявала, докато е бил в затвора, и на новата ѝ стара тръпка, русия полицаи. Освен това обаче той започва и да импровизира. Възползва се още веднъж от работата си в ключарското ателие, за да се сдобие с ключ за апартамента и мазето ти. Поставя там лаптопа на Ана, свързан с твоя мобилен телефон, и използва анонимен абонамент в сървър, който не може да се издири.

— Почти.

— Е, да, този твой неизвестен хакер го е надушил. Но не е открил, че получаваш мейли, написани предварително и изпратени до теб на предварително програмирани дати от компютъра в мазето ти. С други думи, изпращачът е подготвил всичко, преди да постави лаптопа и телефона ти в мазето. Така ли е?

— М-м. Погледна ли съдържанието на писмата, както те помолих?

— Разбира се. Като ги чета пост фактум, забелязвам, че макар да имат предвид хода на отминалите събития, са доста мъгляви. Но това не го долавяш, когато ги получаваш в съответния момент. Тогава ти се струва, че авторът на писмата е напълно информиран и в час със случващото се. А се е сдобивал с такива сведения, защото повечето действия ги е дирижирал именно той.

— Е, да. Но още не знаем дали Гюнерю е режисирал убийството на Албю. Негов колега от работата твърди, че по времето, когато е извършено убийството, двамата пиели бира в кръчмата.

Ауне потри ръце. Хари се затрудни да си отговори защо: дали заради студения вятър, или се радваше на многото логически възможности.

— Да предположим, че Гюнерю не е убил Албю — поде психологът. — Каква съдба тогава е отредил на Албю, като те е водел към него? Присъда ли? Но в такъв случай ти щеше да се измъкнеш. Или обратното, нали за едно убийство не можеш да осъдиш двама души.

— Правилно — съгласи се Хари. — Трябва да си зададем въпроса кое е било най-важното нещо в живота на Арне Албю.

— Великолепно — похвали го Ауне. — Баща на три деца, доброволно или не, стеснил професионалните си амбиции, заради семейството, предполагам.

— А какво постигна Гюнерю, като разобличи или по-точно като ме подтикна да разоблича Арне Албю, че все още се среща с Ана?

— Съпругата на Албю го напусна и отведе децата.

— „Защото най-жестоко е не да отнемеш живота на някого, а онова, заради което живее.“

— Добър цитат — одобрително кимна Ауне. — Кой го е казал?

— Забравих — отвърна Хари.

— А следващият въпрос е: как е възнамерявал да навреди на теб, Хари? Кое прави живота ти ценен?

Стигнаха до жилищната сграда на Ана. Хари се суети дълго, докато открие ключовете.

— Е? — попита Ауне.

— Гюнерию ме е познавал само от разказите на Ана. А когато бяхме близки с нея, нямах... почти нищо друго освен работата си.

— Работата ли?

— Искал е да ме затворят. Но най-вече да ме изритат от полицията.

Изкачиха мълчаливо стълбите.

Вебер и хората му бяха приключили с взимането на проби от апартамента. Той самодоволно съобщи, че намерили отпечатъците на Гюнерию на доста места, включително и по фронтоната на леглото.

— Никак не е бил предпазлив — констатира Вебер.

— Идвал е тук толкова много пъти, че така или иначе щяхте да откриете отпечатъци — отбеляза Хари. — А и е бил убеден, че няма да го заподозрат.

— Впрочем, Албю е убит по интересен начин — напомни Ауне, докато Хари отваряше плъзгащата се врата към стаята с портретите и лампата на Гример. Погребан е на плажа с главата надолу. Доста прилича на ритуал, сякаш убиецът е искал да ни каже нещо за себе си. Замислял ли си се по въпроса?

— Не съм на тази вълна.

— Не те попитах за това.

— Е... може би убиецът е искал да ни каже по-скоро нещо за жертвата.

— Какво имаш предвид?

Хари включи лампата на Гример и светлината падна върху трите картини.

— Сетих се за нещо от студентските ми години в юридическия факултет. В закона на Гулатинга^[1] от около 1100 година пише, че всеки, който умре, ще бъде погребан в свещена земя, с изключение на злосторниците, изменниците на краля и убийците. Те се погребват по време на прилива, когато на земята се срещнат водата и зеленият торф. Мястото, където е заровен Арне Албю, не насочва мисълта към убийство от ревност, както би било, ако го е убил Гюнерию. Някой е искал да покаже, че Арне Албю е престъпник.

— Интересно — отбеляза Ауне. — Защо пак се налага да гледаме тези картини? Ужасни са.

— Наистина ли си сигурен, че не виждаш нищо в тях?

— Виждам претенциозна млада художничка с прекомерен усет към драматичното и нулева дарба.

— Имам колежка — Беате Льон. Не дойде днес, защото е на конференция на разследващи полицаи в Германия. Там ще изнесе лекция как е възможно да разпознаеш маскирани престъпници с помощта на малко компютърна манипулация и малко fusiform gyrus. По рождение има особен талант: разпознава всички лица, които е виждала през живота си.

— Запознат съм с този феномен — кимна Ауне.

— Показах й тези картини и тя разпозна изобразените на тях хора.

— Охо? — повдигна вежда Ауне. — Да чуем.

— Отляво е Арне Албю — посочи Хари, — в средата е Алф Гюнерю, а последният съм аз.

Ауне присви очи, оправи очилата си и се опита да погледне портретите от различно разстояние.

— Интересно — промърмори той. — Изключително интригуващо. Аз виждам единствено очертания на глави.

— Исках само да знам дали в ролята си на нещо лице можеш да гарантираш, че това е възможно. Ще ни помогне да свържем по-тясно Гюнерю с Ана.

Ауне махна с ръка.

— Ако госпожица Льон действително има такива възможности, тя може да разпознае лице при наличието на минимална информация.

Ауне изяви желание да се запознае с Беате Льон от професионален интерес.

— Тя е разследващ полицай, предполагам?

— Да, в Отдела по грабежите. С нея работихме съвместно по случая с Екзекутора.

— И докъде стигнахте?

— Уликите не са достатъчни. Очаквах пак да има обир, но не познах. Всъщност, доста странно.

На булевард „Бугста“ Хари откри, че из въздуха се носят първите есенни снежинки.

— Зимата дойде! — извика Али на Хари през улицата и посочи небето. Каза нещо на урду на брат си, който веднага го отмени в пренасянето на касетките с плодове до магазина. После Али бавно пресече улицата и се приближи до Хари. — Не е ли хубаво, че всичко свърши? — усмихна се той.

— Да, чудесно е — съгласи се Хари.

— Есента носи само мръсотия. Най-после заваля малко снежец.

— А, да. Мислех, че говориш за случая.

— С компютъра в мазето ти ли? Приключи ли?

— Никой ли не ти каза? Откриха кой го е сложил там.

— Ясно. Сигурно затова са съобщили на жена ми, че не е нужно да ходя днес на разпит в полицията. Какво се оказа всъщност?

— Накратко, един тип се е опитал да ме натопи в углавно престъпление. Поканете ме на вечеря някой ден и ще научите подробностите.

— Ама нали те поканихме, Хари!

— Не уточни кога да дойда.

Али забели театрално очи.

— Защо винаги държите на точно определен ден и час, за да се осмелите да отидете на гости? Чукни на вратата, ще ти отворя. Винаги има достатъчно храна.

— Благодаря ти, Али. Ще почукам силно.

Хари отключи входната врата.

— А разбрахте ли коя е жената? Съучастничка ли е била?

— Коя жена?

— Онази непозната жена, която видях пред вратата на мазето ти през въпросния ден. Казах го на онзи, Том еди-кой си.

Хари остана с ръка върху дръжката.

— Какво точно си говорихте, Али?

— Попита ме дали съм видял нещо необичайно в или около мазето ти. Тогава се сетих за една непозната до вратата на мазето. Видях я на влизане във входа. Беше с гръб към мен. Помня, защото тъкмо щях да я попитам коя е, когато чух как си отключи. Реших, че щом има ключ, значи няма проблем.

— Кога се случи това и как изглеждаше жената?

Али разпери безпомощно ръце.

— Бързах и само я мярнах в гръб. Преди три седмици? Или преди пет? Блондинка ли беше, брюнетка ли? Нямам идея.

— Но си сигурен, че е била жена?

— Ами да или поне съм останал с такова впечатление.

— Алф Гюнерю е среден на ръст, с тесни рамене и тъмна коса до раменете. Може ли да си се заблудил по външния вид, че е жена?

— Ами — замисли се Али, — възможно е, разбира се. Нищо чудно да е била и дъщерята на госпожа Мелкершен, дето ѝ беше на гости. Знам ли.

— Чао, Али.

Хари реши първо да си вземе бърз душ, да се преоблече и тогава да отиде при Раquel и Олег, които го поканиха на палачинки и тетрис. От Москва Раquel донесе хубав комплект шах с фигури и дъска, изработени от дърво и седеф. За жалост не одобри пистолета „Namco G-Cop 45“, който Хари купи за Олег, и незабавно го конфискува с обяснението, че категорично е забранила на Олег да си играе с огнестрелни оръжия, преди да навърши поне дванадесет. Хари и хлапето, леко засрамени, се съгласиха безропотно с нея, знаеха обаче, че Раquel ще се възползва от присъствието на Хари, за да потича за здраве вечерта, и Олег тайнствено съобщи на Хари къде майка му е скрила пистолета.

Течащата вряла вода прогони студа от тялото на Хари, докато той се опитваше да забрави думите на Али. Винаги остава място за съмнения, независимо колко ясен изглежда даден случай. А Хари по рождение си беше Тома Неверни. Но все някога трябваше да спре със съмненията, за да усети очертанятията и смисъла на живота.

Подсуши се и се избърсна; облече чиста риза; погледна се в огледалото и се ухили. Веднъж Олег му каза, че има пожълтели зъби, и Раquel се засмя доста високо. В огледалото зърна и разпечатката на първия мейл от А#МЕН, все още закачен на срещуположната стена. Утре ще го свали и на негово място пак ще сложи снимката си със Съос. Утре. Разгледа мейла в огледалото. Странно как не се сети за липсващата фотография онази вечер, когато пак стоеше пред огледалото и усещаше, че нещо не е на мястото си. Хари и малката му сестра. Може би се получи така, защото гледаш ли нещо продължително, спираш да го забелязваш. Ослепяваш за него. Погледна мейла в огледалото. Поръча си такси, обу се и зачака.

Минаха няколко минути, таксито сигурно вече беше долу. Тръгваше, но откри, че пак е вдигнал слушалката и набира нечий номер.

— Да, моля.

— Ауне, искам да прочетеш писмата още веднъж и да ми кажеш според теб дали са написани от мъж, или от жена.

[1] Гулатинг — прототип на съвременния парламент в Норвегия.
— Бел.прев. ↑

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА РЕ ДИЕЗ

Същата нощ снегът се стопи. Астри Монсен, току-що излязла от дома си, вървеше по мокрия черен асфалт към „Бугста“. На отсрещната страна на улицата видя русия полицаи. Пулсът и скоростта на крачките ѝ хвъркнаха до небето. Заби поглед право пред себе си с надеждата да не я забележи. Във вестниците публикуваха снимки на Алф Гюнерию и дни наред разследващите трополяха нагоре-надолу по стълбището. Пречеа ѝ да работи на спокойствие. Но си беше казала, че всичко свърши.

Забърза към пешеходната пътека и към пекарната на Хансен. Само да стигне дотам и е спасена. Всеки ден точно в десет и половина си вземаше чаша чай и кифличка, после сядаше в дъното на помещението зад тезгяха.

— Чай и кифличка?

— Да, благодаря.

— 38 крони.

— Заповядайте.

— Благодаря.

Обикновено това беше най-дългият ѝ разговор за деня.

През последните седмици се случваше възрастен мъж да заеме мястото ѝ, а независимо от многото свободни маси, Астри можеше да седи само на тази, защото... не, сега не ѝ се мислеше по въпроса. Все пак тя се видя принудена да пристига в десет и петнадесет, за да го изпреварва. Днес това ѝ се стори хитър ход, понеже в противен случай щеше да си е у дома и когато полицаят я потърси, щеше да се наложи да отвори, защото обеща на мама. След онази случка, когато в продължение на два месеца нито отговаряше на телефонни обаждания, нито на звъненето на вратата и накрая извикаха полиция, мама заплаши, че пак ще я затворят.

Няма да лъже мама.

Другите — може. Лъжеше ги постоянно. По телефона на издателството, в магазините и в чатове в интернет. Особено там. Там

се представяше за друга: я за героиня от роман, който превежда; я за Рамона — пропадналата жена със случайни сексуални връзки, която обаче беше безстрашна. Такава е била Астри в предишния си живот.

Откри Рамона още като малка. Беше танцьорка с дълга черна коса и кафяви очи с бадемова форма. Често рисуваше Рамона, особено очите ѝ, но се налагаше да го прави тайно, защото мама късаше рисунките ѝ и казваше, че не иска да вижда такива леки жени вкъщи. Рамона не се беше появявала години наред, но ето че се завърна, а Астри забеляза как тя все по-често надделява, особено в писмата ѝ до писателите, които превежда. След въвеждащите въпроси относно езиковите специфики на текста, обичаше да им изпраща мейли в по-разкрепостен дух и не след дълго френските писатели настояваха да се срещнат с нея. Например, като дойдат в Осло да представят книгите си. Дори това беше достатъчна причина да се видят. Тя винаги отклоняваше поканите им, но настойчивите ѝ ухажори не се обезсърчаваха, дори напротив. Сега по този начин тя се извъняваше като писателка, след като преди доста години се раздели с мечтата си да издава собствени книги, понеже консултант в едно издателство ѝ се развика по телефона, че не издържал повече да чете „истеричното ѝ мрънкане“. Никой нямало да си даде парите, за да прочете и сподели мислите ѝ, но е възможно някой психолог да се съгласи да го прави срещу заплащане.

— Астри Монсен!

Усети как гърлото ѝ се сви и за миг изпадна в паника. Не бива да получи пристъп на затруднено дишане наред улицата. Щеше да пресече, но светна червено. Можеше да мине, но никога не пресичаше на червено.

— Здравейте, тъкмо към вас се бях запътил — поздрави я Хари Хуле. Имаше същия изморен вид, очите му пак бяха зачервени. — Първо само ще споделя, че прочетох доклада на Валер за разговора ви. И разбирам защо сте ме излъгали. Изплашили сте се.

Тя усети как се задъхва.

— Постъпих много неразумно, като ви спестих подробностите около моята роля в случая с Ана — извини се той.

Погледна го озадачена. Разкажанието му звучеше искрено.

— Във вестника прочетох, че най-последно са хванали виновника — чу тя собствения си глас.

Останаха загледани един в друг.

— Или по-скоро са го убили — тихо добави тя.

— Е — Хари се опита да се усмихне, — все пак сигурно ще можете да ми помогнете да отстраня няколко неясноти?

За пръв път не седеше сама на масата си в пекарната на Хансен. Момичето зад тезгяха ѝ се усмихна заговорнически, сякаш исполинът до нея ѝ беше кавалер. А понеже той имаше вид на току-що станал от леглото, девойката навярно дори подозира, че... не, сега не ѝ се мисли в тази посока.

Седнаха и той ѝ подаде разпечатки на няколко мейла с молба да ги прегледа. Дали като писателка ще успее да определи жена или мъж ги е писал? Тя ги погледна. Писателка, каза той. Да му признае ли истината? Поднесе чашата с чай до устните си, та той да не забележи усмивката ѝ. Не, разбира се. Ще го излъже.

— Трудно е да се определи — поде тя. — Това художествена измислица ли е?

— И да, и не — отвърна Хари. — Авторът им, предполагаме, е убиецът на Ана Бетсен.

— Значи сигурно е мъж.

Хари заби очи в масата и тя го стрелна с поглед. Не беше красив, но в него имаше нещо привлекателно. Тя го забеляза — колкото и невероятно да звучи — още щом го зърна на стълбището пред вратата си. Навярно заради изпитото „Коантро“ онази вечер той ѝ се стори толкова спокоен, почти красив. Лежеше на цимента, а съдържанието на джобовете му бе пръснато по стълбите. Събра вещите му една по една. Дори надникна в портфейла му и видя името и адреса му.

Хари вдигна очи и тя побърза да отмести поглед. Дали би могла да го хареса? Сигурно. Проблемът е, че тя няма да му допадне. Истеричен хленч. Безпочвен страх. Пристъпи на плач. Той едва ли търси нещо подобно. Пада си по такива като Ана Бетсен. Или като Рамона.

— Сигурна ли сте, че не сте я виждали? — бавно попита той.

Тя го погледна ужасена. Едва тогава забеляза снимката в ръката му. Беше ѝ я показал и предния път. Жена с две деца на плажа.

— Например да е идвала в нощта на убийството? — настоя той.

— Никога не съм виждала тази жена — твърдо каза Астри Монсен.

Пак започна да вали сняг. Валеше на едри, мокри парцали, посивели от мръсотия още преди да паднат на калната поляна между Главното полицейско управление и затвора „Бутсен“. В кабинета си Хари намери съобщение от Вебер, което само потвърди подозренията му, подтикнали го да погледне на мейлите по друг начин. И въпреки това кратката сбита бележка от Вебер му дойде като гръм. Очакван гръм.

През останалата част от деня Хари проведе доста разговори и тича до факса и обратно. В промеждутъците разсъждаваше, подреждаше детайлите и се опитваше да не мисли какво търси. Но то вече се натрапваше твърде очевидно. Това влакче на ужасите се катереше, падаше, завиваше колкото си иска, но пак си оставаше като всички останали: свършваше там, откъдето започваше.

Най-сетне приключи. Изясни си повечето неща и се облегна на стола. Не усети задоволство от победата, а само празнота.

Ракел посрещна без въпроси обаждането му да не го чака. После се качи до столовата и излезе на терасата, където зъзнеха неколцина пушачи. Светлините в града вече блещукаха в ранно настъпилия мрак. Хари запали цигара, обра снега от ръба на парапета и си направи снежна топка. Оформил я с длани. Стискаше силно. По пръстите му дори потече вода. После я запрати към града и поляната. Проследи как блестящата топка пада с нарастваща скорост и накрая се изгубва на сивкавия хоризонт.

— Имах съученик Лудвиг Александър — каза високо Хари.

Пушачите разтъпкваха крака. Погледнаха го.

— Свиреше на пиано; наричахме го Ре диез. Защото има неблагоприятното веднъж в час по музика да сподели с учителката, че ре диез е любимата му тоналност. Паднеше ли сняг, всяко междучасие си устройвахме бой с топки. Ре диез не вземаше участие, но ние го принуждавахме. Това беше единственото занимание, в което му позволявахме да се включи. Служеше ни за мишена. Той хвърляше толкова слабо, че топките му не удряха никого. Друг наш съученик, Руар, здравеняк, играеше хандбал в Опсал. Правеше му кеф да улучва топките на Ре диез с глава, а после мятеше по ръцете му такива снежни топки, че го насиняваше целия. Веднъж Ре диез сложи в топката си

голям камък и я хвърли, колкото бе по силите му. Руар подскочи ухилен и я удари с глава. Прозвуча като удар на камък с камък на плитко дъно — едновременно силно и меко. Тогава за пръв и последен път видях линейка в училищния двор. — Хари дръпна жадно от цигара. — Учителите спориха дни наред да накажат ли Ре диез. Той всъщност не бе замерял някого със снежната топка. Въпросът се свеждаше дали да накажат човек, който не е съобразил, че един идиот се държи като идиот.

Хари изгаси цигарата и влезе вътре.

Минаваше три и половина. Пронизващият вятър духаше все по-силно по откритата отсечка между река Акершелва и станцията на метрото до пазарния площад в Грьонлан, където клиентелата от ученици и пенсионери скоро щеше да бъде заменена от жени и мъже със стегнати физиономии и вратовръзки, които бързат към къщи след работа. Хари бутна един такъв субект, докато тичаше надолу по стъпалата. До ушите му стигна ругатня по негов адрес и отекна между стените. Спря пред прозорчето между тоалетните. Там седеше същата възрастна жена.

— Незабавно трябва да говоря със Симон.

Тя го погледна със спокойните си кафяви очи.

— Не е в Тъойен — обясни Хари. — Всички са си тръгнали.

Жената вдигна рамене с недоумение.

— Кажете, че е Хари.

Тя поклати отрицателно глава и му махна да си тръгва.

Хари се наведе към стъклото, което ги разделяше:

— Кажете, че е шпиуни герман.

Симон предпочете шосето пред тунела под Екеберг.

— Хич не си падам по тунелите — обясни той, докато пълзяха нагоре по склона в натовареното следобедно движение.

— Значи двамата братя избягали в Норвегия, израснали заедно в каравана, а са се скарали заради момиче? — попита Хари.

— Мария беше от семейство на ловара^[1], което се славеше с добро име. Живееха в Швеция. Там баща ѝ беше булибаша. Омъжи се за Стефан и се премести в Осло. Беше едва на тринадесет, а той на осемнадесет. Стефан беше толкова влюбен, че би умрял заради нея.

Точно тогава Раскол се укриваше в Русия. Не от полицията, а от няколко косовски албанци, живеещи в Германия. Нарочиха го, че ги е прецакал в бизнеса.

— Какъв бизнес?

— Намерили празно ремарке на аутобана до Хамбург — усмихна се Симон.

— Но Раскол се е прибрал?

— През един хубав майски ден най-неочаквано се завърна в Тьойен. Тогава с Мария се видяха за пръв път — засмя се Симон. — Боже мой, как само се гледаха. Във въздуха имаше такъв заряд, че се почудих дали не се задава гръмотевична буря.

— Значи са се влюбили един в друг?

— От пръв поглед. Пред очите на всички. На някои от жените им прилоша.

— Щом е било толкова очевидно, роднините сигурно са реагирали?

— Не им се видя опасно. Не забравяй, ние се женим по-рано от вас. Как ще спреш младежите? Те се влюбват. Само си представи, на тринадесет...

— Разбирам много добре — потърка брадичката си Хари.

— Но това се оказа доста сериозна работа. Беше омъжена за Стефан, а обикна Раскол щом го видя. Мария и Стефан си живееха в отделна каравана, но тя се срещаше с Раскол; през цялото време той беше там. И се случи най-логичното. След раждането на Ана само двамата братя не разбраха, че бащата е Раскол.

— Горкото момиче.

— И бедничкият Раскол. Щастливецът беше Стефан. Обикаляше и се перчеше. Разправяше, че Ана е красавица като баща си — усмихна се печално Симон. — Нещата едва ли щяха да се променят, ако Стефан и Раскол не бяха решили да ограбят банка.

— И нещо се е объркало...

Колоната от автомобили пое бавно към кръстовището на Рюен.

— Бяха трима. Стефан, като най-възрастен, влезе пръв. Докато другите двама тичаха с парите, за да докарат колата за бягството, Стефан остана в банката с пистолета, за да не задействат алармата. Бяха аматьори, дори не знаеха, че тя е беззвучна. Когато отидоха с колата да приберат Стефан, той лежеше върху капака на полицейския

автомобил, а полицай му слагаше белезници. Шофираше Раскол. Беше само на седемнадесет години и дори нямаше книжка. Свали прозореца. С парите на задната седалка той бавно пое към полицейската кола, където брат му се мяташе върху капака като риба на сухо. Раскол засече погледа на полицая. Боже мили, въздухът беше нажежен както при срещата му с Мария, сякаш цяла вечност не откъснаха очи един от друг. Боях се Раскол да не извика. Но той не обели и дума. Просто продължи. Тогава се срещнаха за първи път.

— Раскол и Йорген Льон ли?

Симон кимна. Излязоха от колелото и взеха завоя към Рюен. Симон наби спирачки до една бензиностанция и даде мигач. Спряха пред дванадесететажна сграда. Над входа светеше синя неонова табела с логото на „Де ен Бе“.

— Осъдиха Стефан на четири години, защото стрелял с пистолет в тавана — продължи да разказва Симон. — След процеса обаче се случи нещо странно. Раскол отишъл на свиждане при Стефан в „Бутсен“, а на следващия ден на един от надзирателите му направило впечатление, че новоизлюпеният затворник е променен. Началникът му обяснил, че било обичайно при влезлите за пръв път в затвора. Някои жени не можели да познаят собствените си съпрузи при първото свиждане. Надзирателят се успокоил с тази мисъл, но след няколко дена в затвора получили анонимно обаждане от жена. Твърдяла, че държат не когото трябва: мястото на Стефан Баксхет в килията бил заел малкият му брат и трябвало да го пуснат.

— Така ли беше наистина? — Хари извади запалката и я доближи до края на цигарата.

— Да — потвърди Симон. — При циганите в Южна Европа е прието по-младите братя и сестри или синовете да излежават присъдата на осъдения, ако той има семейство, което да храни. Както Стефан. За нас е въпрос на чест.

— Но властите сигурно са открили грешката?

— Е! — разпери ръце Симон, — За тях циганинът си е циганин. Ако не е извършил точно това, за което е на топло, положително има някое друго провинение.

— Коя е жената?

— Така и не успяха да разберат. Но същата нощ Мария изчезна. Повече не я видяхме. Полицаяте доведоха Раскол в Тъийен посред нощ

и изнесоха Стефан от караваната. Да знаеш само колко риташе и проклинаше. Ана беше на две години и плачеше за майка си, та се дереше. Никой не успя да я успокои — нито от мъжете, нито от жените. Спря да плаче едва когато Раскол я взе на ръце.

Взряха се във входа на банката. Хари си погледна часовника. Оставаха няколко минути до края на работното време на „Де ен Бе“.

— Какво стана после?

— Стефан си излежа присъдата и веднага напусна страната. Понякога си говорехме по телефона. Той пътуваше доста.

— А Ана?

— Израсна в каравана. Раскол я прати на училище. Тя си намери приятели гаджовци. Държеше се като гаджо. Не искаше да живее като нас, искаше да бъде като приятелите си: сама да взема решения за живота си, да печели пари и да живее самостоятелно. Откакто наследи апартамента на баба си и се премести на улица „Безгрижие“, не сме имали вземане-даване с нея. Тя... такава... сама реши да се измести. Поддържаше контакт само с Раскол.

— Дали е знаела, че той е баща ѝ?

— Доколкото ми е известно, никой не ѝ е казал — вдигна рамене Симон, — но съм убеден, че се е досетила.

Поседяха мълчаливо.

— Случи се тук — каза накрая Симон.

— Малко преди да затворят — кимна Хари. — Точно като сега.

— Нямаше да застреля Льон, ако не беше наложително — добави Симон. — Но той правеше необходимото. Беше си воин.

— Никакви хилеци се конкубини.

— Какво?

— Нищо. Къде е Стефан, Симон?

— Не знам.

Хари чакаше. Видяха как един банков служител заключи вратата от вътрешната страна. Хари продължи да чака.

— Последния път, когато разговаряхме, се обади от Швеция — сподели Симон. — Повече нямам с какво да ти помогна.

— Не помагаш на мен.

— Знам — въздъхна Симон. — Знам.

Хари намери жълтата къща на булевард „Ветлан“. И на двата етажа светеше. Паркира, слезе от колата и се загледа към станцията на метрото. През мрачните вечери в началото на есента се събираха там, за да отидат да крадат ябълки. Сиген, Туре, Кристиан, Туршил, Йойстайн и Хари. Те бяха постоянният състав. Отиваха с велосипеди до някой по-краен квартал, защото там ябълките бяха по-едри, а шансовете да познават баща ти — по-малки. Сиген се премятеше пръв над оградата, а Йойстайн пазеше да не дойде някой. Хари, като най-висок, стигаше до най-големите ябълки. Но една вечер нямаха сили да карат надалеч и нахлуха в съседските дворове.

Хари хвърли поглед към градината от срещуположната страна на улицата.

Вече с натъпкани джобове, той поспря и забеляза лице, втрещено в тях от осветения прозорец на втория етаж. Гледаше ги, без да продума. Беше Ре диез.

Хари отвори портата и се изкачи до входната врата. На порцеланова табелка над двата звънеца беше изрисуван надпис: „Йорген и Кристин Льон“. Хари натисна горния.

Беате се обади едва след второто позвъняване.

Предложи му чай, но той отказа и тя изчезна в кухнята, докато той си събуваше ботушите в преддверието.

— Защо името на баща ти още стои на табелката на вратата? — попита той, когато Беате влезе в хола с чаша. — За да си мислят неканените посетители, че в къщата живее и мъж ли?

Тя вдигна рамене и се разположи на мекото кресло.

— Просто никога не ни е хрумвало да го махнем. Името му стои там толкова отдавна, че вече не го забелязваме.

— М-м — събра ръцете си Хари. — Общо взето, точно за това исках да поговорим.

— За табелката на вратата ли?

— Не. За дисосмията. За неспособността ми да усещам миризмата на трупове.

— Какво имаш предвид?

— Вчера стоях в коридора у дома и гледах първия мейл, който получих от убиеца на Ана. Това е както с вашата табелка на вратата: сетивата регистрират присъствието, но не и мозъкът. Нарича се дисосмия. Разпечатката на мейла е стояла там толкова дълго, че съм

престанал да я виждам, точно както и снимката ми със Съос. Фотографията изчезна, а само забелязах, че нещо се е променило, но не разбрах какво. Знаеш ли защо?

Беате поклати отрицателно глава.

— Защото не е имало причина да погледна на нещата с други очи. Виждах само предмети, които предполагам, че са там. Но вчера се случи нещо. Али ми спомена за непозната жена пред вратата на моето мазе. И ми хрумна следното: без да осъзнавам, досега съм смятал, че убиецът на Ана е мъж. Допуснеш ли грешката да си представиш, че търсиш онова, което предполагаш, спираш да виждаш какво друго откриваш. Това ме подтикна да погледна мейла с други очи.

Веждите на Беате литнаха нагоре.

— Искаш да кажеш, че Алф Гюнерию не е убиецът на Ана Бетсен?

— Знаеш ли какво е анаграма? — попита Хари.

— Игра на букви...

— Убиецът на Ана ми е оставил *патрин*. Анаграма. Видях го в огледалото. Мейлът е подписан с женско име. Прочетено на обратно. Изпратих го на Ауне, а той се свърза със специалист по когнитивна психология и същевременно по лингвистика. Случвало се от едно-единствено изречение в анонимно заплашително писмо да се определи полът, възрастта и месторождението на автора. Този път стигнал до извода, че писмата са написани от лице между двадесет и седемдесет години от която и да е част на страната, както мъж така и жена. С други думи, нищо конкретно. Като изключим, че според него най-вероятно става дума за жена. Заради една-единствена дума. В един от мейлите пише „на вас, мъжете в полицията“ вместо „на полицаите“ или „на полицейските служители“. Този специалист твърди, че е възможно авторът на писмата несъзнателно да е използвал този израз, защото подчертава разликата между пола на получател и подател.

Хари се облегна назад.

Беате остави чашата.

— Не твърдя, че успя да ме убедиш, Хари. Неидентифицирана жена на стълбището, код, който се чете като женско име отзад-напред, и психолог, според когото Алф Гюнерию е избрал израз, издаващ женско мислене.

— М-м — кимна Хари. — Съгласен съм, но държах да ти обясня кое ме провокира да се разровя насам-натам. Преди да ти кажа обаче кой е убил Ана, искам да те питам дали ще ми помогнеш да открия безследно изчезнал човек.

— Разбира се. Но защо молиш мен? Безследно изчезналите не са в моя...

— Напротив — усмихна се Хари, — точно в твоя ресор са.

[1] Ловара (ром.) — Цигани, търговци на коне. — Бел.прев. ↑

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

РАМОНА

Хари намери Вигдис Албю на плажа. Седнала с ръце около коленете, гледаше над фиорда от същата скала, където той спа. В сутрешната мъгла слънцето представляваше свое бледо подобие. При настъпилния отлив се разнасяше мирис на водорасли и петрол. Грегор посрещна Хари с вирната опашка. Той се настани на един камък и си извади цигара.

— Вие ли го открихте? — попита тя, без да се обръща.

Хари се почуди колко ли дълго го е чакала.

— Много хора го намериха — отвърна той. — Аз бях един от тях.

Вигдис отметна от лицето си кичур коса, който вятърът подмяташе пред очите ѝ.

— И аз. Но преди много, много време. Едва ли ще ми повярвате, но някога го обичах.

— Защо да не ви вярвам? — попита Хари и щракна със запалката.

— Мислете каквото си искате. Не всички хора умеят да обичат. Ние — и те — вероятно си въобразяват, че могат, но не е така. Заучават мимиката, репликите и стъпките, толкова. Някои стават толкова добри, че успяват да ни заблуждават доста дълго време. Не ме учудва, че се справят, а че имат желание да го правят. Защо се мъчат толкова да събудят у някого чувство, което дори не са изпитали? Разбирате ли ме, полицай?

Хари не отговори.

— Навярно просто се страхуват — продължи тя и се обърна към него, — че някой ден ще се погледнат в огледалото и ще видят там един инвалид.

— За кого говорите, госпожо Албю?

Тя пак се обърна към водата.

— Кой знае? За Ана Бетсен. За Арне. За себе си. След като се превърнах в онова, което съм в момента.

Грегор ближеше ръката на Хари.

— Знам как е била убита Ана Бетсен — съобщи Хари. Гледаше гърба ѝ, но не забеляза никаква реакция. Запали цигарата си при втория опит. — Вчера следобед получих отговор от Отдела по експертно-риминална дейност относно анализа на една от четирите чаши върху кухненския плот на Ана Бетсен. По нея имаше мои отпечатъци. Явно съм пил кока-кола. Никога не би ми хрумнало да я комбинирам с вино. Едната винена чаша не беше използвана. Интересното обаче е, че в остатъците от кока-колата откриха следи от морфинхидрохлорид. По-точно, морфин. Наясно сте какво причиняват високите дози, нали, госпожо Албю?

Тя го изгледа и поклати отрицателно глава.

— Не сте ли? — учуди се Хари. — Колапс и бели петна в паметта за периода, когато човек е под въздействието му, последвани от силно гадене и главоболие, щом дойде в съзнание. С други думи, симптомите силно наподобяват тежък махмурлук. Точно както рохипнола морфинът е подходяща дрога при изнасилване. А с нас се случи точно това. С всички ни. Нали, госпожо Албю?

Над тях отекна зловещият смях на чайка.

— Пак ли вие — посрещна го Астри Монсен с кратък, нервен смях и го пусна в апартамента. Седнаха в кухнята. Тя се засуети, приготви чай, предложи сладкиш, купен от пекарната на Хансен „за случайни гости“. Хари ръсеше празни приказки за вчерашния сняг и за света, който, противно на очакванията да се срути ведно с небостъргачите, давани по телевизията, не се е променил кой знае колко. Едва след като тя наля чай и седна, той я попита какво е мнението ѝ за Ана. Астри Монсен зяпна от почуда.

— Изпитвали сте ненавист към нея, нали?

В последвалото мълчание се чу слаб електронен сигнал от другата стая.

— Не. Не я мразех — Астри стисна огромната чаша със зелен чай. — Тя просто беше... по-различна.

— А именно?

— Ами начинът ѝ на живот. Поведението ѝ. Успяваше да бъде такава... каквато искаше.

— И това не ви допадаше?

— Ами... не знам. Май сте прав.

— Защо?

Астри Монсен го изгледа продължително. Усмивката ѝ ту кацваше, ту литваше от лицето ѝ като нерешително пърхаща пеперуда.

— Не е каквото си мислите. Завиждах на Ана и ѝ се възхищавах. Понякога мечтаех да съм като нея. Тя беше моята противоположност. Докато аз си седя у дома, тя... — Погледът ѝ избяга през прозореца. — Ана сякаш се впускаше гола в живота. Идваха и си отиваха мъже, които тя знаеше, че не може да има, но които все пак обичаше. Не можеше да рисува, но правеше изложби, та и другите да се убедят в това със собствените си очи. Разговаряше с всички, все едно имаше основание да смята, че я харесват. Също и с мен. Понякога ме спохождаше усещането, че Ана е откраднала личността, която всъщност бях, но понеже няма място и за двете, налага се да изчакам реда си — нервно се засмя тя. — А после почина. И разбрах, че нещата не стоят така. Не мога да бъда като нея. Сега никой не може. Не е ли тъжно? — обърна поглед към Хари тя. — Не, не я мразех. Обичах я.

Хари усети боцкане по тила.

— Разкажете ми, моля, какво се случи онази вечер, когато ме намерихте в коридора?

Усмивката ѝ премигваше като повредена луминесцентна лампа. От време на време отнякъде сякаш изникваше щастлив човек и поглеждаше от очите ѝ. Хари не можеше да се освободи от усещането за дига, която всеки момент ще се скъса.

— Бяхте противен — прошепна тя, — но и някак красив.

Хари повдигна вежда.

— М-м. Когато ме изправихте на крака, доловихте ли да мириша на алкохол?

Тя изглеждаше изненадана, все едно едва сега я осени подобна мисъл.

— Не. Ни най-малко. Не миришехте на нищо.

— На нищо ли?

Тя се изчерви до корените на косата.

— На нищо... особено.

— Изпуснах ли нещо по стълбите?

— Какво например?

— Мобилен телефон. Ключове.

— Какви ключове?

— Вие ми кажете.

— Не видях телефон — поклати глава тя. — А ключовете мушнах обратно в джоба ви. Защо ми задавате всички тези въпроси?

— Защото знам кой е убил Ана. Само искам да проверя всички подробности още веднъж.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПАТРИН

На следващия ден нямаше следа от последните остатъци от двудневния сняг. На сутрешната оперативна на Отдела по грабежите Иваршон констатира, че ако искат да постигнат напредък в случая с Екзекутора, имат една възможност: да се надяват на нов обир. Но пророчеството на Беате, че бъдещите му престъпления ще зачестят, за жалост се оказало погрешно. За всеобща изненада Беате не даде вид да се е засегнала особено от индиректната критика; само вдигна рамене и повтори категорично: било въпрос на време Екзекутора да експлодира.

Същата вечер на паркинга пред музея на Мунк спря полицейска кола. От нея слязоха четирима души, двама униформени полицаи и двама цивилни мъже, които отдалеч изглеждаха като вързани един за друг.

— Съжалявам за крутите мерки за сигурност — Хари кимна към белезниците. — Това беше единственият начин да ми разрешат начинанието.

— Ти май се измъчваш повече от мен, че сме вързани така — подхвърли Раскол.

Кавалкадата пресече паркинга и се насочи към футболното игрище и караваните. Хари даде знак на полицаите да изчакат отвън, а двамата с Раскол влязоха в малкия фургон.

Вътре ги чакаше Симон с бутилка калвадос и три чашки. Хари поклати отрицателно глава, отключи белезниците и се настани на дивана.

— Странно ли е усещането да се прибереш? — попита Хари.

Раскол не му отговори и Хари изчака, докато черният му поглед щателно обходи помещението. Хари забеляза, че се спря върху снимката на двама братя над леглото и му се стори, че меките очертания на устата му едва видимо се изкривиха.

— Обещах да се върнем в „Бутсен“ преди дванадесет, затова се налага да си дойдем на думата — напомни Хари. — Алф Гюнерию не е убил Ана.

Симон погледна крадешком Раскол, който се бе втренчил в Хари.
— Нито пък Арне Албю.

В последвалото мълчание шумът от автомобилите по „Финмарк“ сякаш се усили. Дали Раскол изпитва носталгия по дома, когато си ляга да спи в килията? Дали му липсва гласът от другото легло, миризмата, равномерното дишане на брат му в тъмнината? Хари се обърна към Симон:

— Ще ни оставиш ли насаме?

Симон погледна Раскол, който само леко кимна. Затвори вратата след себе си. Хари скръсти ръце и вдигна очи. Очите на Раскол светеха като на трескав.

— Досещал си се, нали? — тихо попита Хари.

Раскол допря дланите си една о друга, привиден белег за спокойствие, но побелелите връхчета на пръстите му говореха друго.

— Изглежда и Ана е чела Сун Дзъ — отбеляза Хари. — И е знаела, че първият принцип на всяка война е да заблудиш противника. И въпреки това ми е оставила отговора, но аз не успях да разгадая кода. А, кръстче, М, Е, Н. Дори ми е подсказала, че ретината обръща образа и трябва да гледаме нещата в огледало, за да ги видим такива, каквито са в действителност.

Раскол седеше със затворени очи. Сякаш се молеше.

— Майка ѝ беше красива и луда — прошепна той. — Наследила е и двете ѝ качества.

— Както виждам, отдавна си прозрял каква е анаграмата — заключи Хари. — В подписа ѝ имаше А, после кръстче, което е знакът диез в музиката. После М, Е, Н. Ако го прочетеш в тази последователност, става АДИЕЗМЕН. Ако обаче го погледнеш в огледалото, на обратно, и размениш местата на „е“ и „з“, ще прочетеш Н-Е-М-ЕЗИД-А. Жената отмъстителка. Каза го е без заобикалки. Това е бил нейният шедьовър, с който да я запомнят.

Думите на Хари не звучаха победоносно, а само като констатация. Малкият фургон сякаш отесня още повече.

— Разкажи ми всичко — прошепна Раскол.

— И сам се досещаш.

— Ти ми го кажи! — изсъска той.

Хари погледна овалното прозорче над масата, вече покрито с влага. Илюминатор. Космически кораб. Внезапно му хрумна да

избърше запотеното стъкло. Навярно ще открие, че се намират в космоса — двама самотни астронавти в Мъглявината Конска глава на борда на летящ фургон. Едва ли би изглеждало по-невероятно от онова, което тепърва се готвеше да разкаже.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА „ИЗКУСТВОТО НА ВОЙНАТА“

Раскол се поизправи и Хари подхвана:

— През лятото моят съсед, Али Ниази, получил писмо. Човек, живял тук преди няколко години, се смятал за длъжник на кооперацията ни. Али не успял да издири името му в регистъра на живущите, затова му изпратил отговор спокойно да забрави за дълга си. Името му било Ериксен. Вчера се видях с Али и го помолих да ми намери това писмо. Оказа се, че е изпратено от улица „Безгрижие“ 17. Астри ми каза, че през лятото върху пощенската кутия на Ана няколко дена стояла залепена бележка с името Ериксен. За какво ѝ е било това писмо? Позвъних на „Ключарско ателие“ АД. Наистина получили поръчка за ключове за моя апартамент. Пратиха ми документите по факса. Първо забелязах, че поръчката е направена седмица преди смъртта на Ана. Подписана е от Али, председател на домсъвета и отговорник за ключовете в кооперацията ни. Подписът му под поръчката не беше особено изкусно подправен. Сякаш е дело на не особено надарена художничка, изимитирала подписа от получено от нея писмо, например. Но фалшификацията, достатъчно сполучлива за пред „Ключарското ателие“ АД, им дала основания веднага да поръчат в „Триовинг“ ключ за апартамента на Хари Хуле. Въпреки всичко било необходимо той да се яви лично, да покаже документ за самоличност и да се разпише, че си е взел ключа. Така и станало. Хари е мислел, че си слага името под разписка за ключа на Ана. Направо да умреш от смях, нали?

На Раскол май не му беше трудно да се сдържи.

— Във времето между тази среща и последната им вечеря тя е режисирала всичко. Поръчала е абонамент на мобилния телефон на Хари в сървър в Египет и е въвела мейлите с предварително програмирани дати за изпращане в лаптопа. През деня се е вмъкнала в мазето и е открила кое помещение е мое. Със същия ключ е влязла и в апартамента ми, за да намери лесно разпознаваема лично моя вещ, която да подхвърли в жилището на Алф Гюнерю. Спряла се е на

снимката ми със Съос. Следващата точка от програмата ѝ включва посещение при някогашния ѝ любовник и дилър. Вероятно Алф Гюнерю е бил малко изненадан да я види отново. Какво е искала? Вероятно да купи или да вземе назаем пистолет от него. Защото е знаела, че той разполага с онези оръжия, дето в момента се харчат страшно много в Осло, онези с изтрити фабрични номера. Той ѝ е намерил такъв пистолет, Берета М-92, а тя отишла до тоалетната. Сигурно се е учудил защо се бави вътре толкова дълго. Накрая излязла и изведнъж се разбързала да си ходи. Поне предполагаме, че нещата са се развили по този начин.

Раскол стисна челюстите си здраво и Хари видя как устните му изтъняха, после се облегна назад.

— Следващата ѝ задача била да се вмъкне във вилата на Албю и да подхвърли в нощното му шкафче резервния ключ за апартамента си. Това едва ли я е затруднило, защото е знаела къде стои ключът за вилата: във фенера отвън. По време на същото посещение е откъснала от фотоалбума снимка на Вигдис с децата и я е взела. И така, всичко било готово. Оставало само да чака Хари да дойде на вечеря. Менюто включвало супа „том ям“ с японче-чили и кока-кола с морфинхидрохлорид. Последната съставка е известна най-вече като дрогата на изнасилваните: тя е течна, с относително неутрален вкус, дозировката ѝ е лесна, а ефектът — предсказуем. Жертвата се събужда с празноти в паметта, което приписва на алкохола, защото са налице всички симптоми на махмурлука. В много отношения може да се твърди, че съм бил именно изнасилен. Бях толкова замаян, че преди да ме избута на стълбището, тя съвсем безпроблемно е извадила мобилния ми телефон от якето. След като съм си тръгнал, ме е последвала и е влязла в мазето ми, където е свързала телефона с лаптопа. Прибрала се е у дома, промъквайки се тихомълком по стълбите. Астри Монсен все пак е чула стъпки, но я взела за госпожа Гюнершен от четвъртия етаж. После се е подготвила за последната си изява и е оставила събитията да следват своя ход. Тя, разбира се, е знаела, че аз ще се заема със случая, независимо дали ще ми го възложат, или не, затова ми е оставила два *патрина*. Хванала е пистолета с дясната ръка, защото аз знам, че е левачка. И е оставила снимката в обувката си.

Устните на Раскол се раздвижиха, но не издадоха звук.

Хари разтърка лицето си с ръка.

— Последният ѝ щрих в шедьовъра е бил да натисне спусъка на пистолета.

— Но защо? — попита Раскол.

— Ана беше крайна в емоциите си — вдигна рамене Хари. — Искала е да си отмъсти на хората, отнели ѝ според нея онова, за което е живяла. Любовта. Виновниците са Албю, Гюнерю и аз. И вие, роднините. Накратко: омразата е взела връх.

— Пълни глупости — отсече Раскол.

Хари се обърна и свали от стената снимката на Раскол и Стефан. Сложи я на масата.

— Нима омразата не е надделявала винаги в семейството ти, Раскол?

Раскол отметна глава назад и пресуши чашата. После се усмихна широко.

Хари помнеше следващите секунди като на видеолента на бързи обороти. Накрая се озова на пода с врат, стегнат в хватката на Раскол. В очите му смъдеше алкохол, с носа си усещаше мириса на калвадос, а до главата му бе долепено парче стъкло от счупената бутилка.

— Само едно нещо е по-опасно от високото кръвно, Спиуни — прошепна Раскол. — Твърде ниското. Така че кротувай.

Хари преглътна едва-едва и се опита да проговори, но Раскол го стисна още по-здраво и се чу само стон.

— Сун Дзъ е категоричен по отношение на омразата и любовта, Спиуни. И двете побеждават във войната, те са неразделни като сиамски близнаци. Загубата е отредена на гнева и съчувствието.

— Значи и двамата сме на път да загубим — простена Хари.

Раскол пак затегна хватката.

— Моята Ана никога не би избрала смъртта — изрече той с треперещ глас. — Тя обичаше живота.

— Както... ти... обичаш... свободата? — едва успя да промълви Хари.

Раскол леко разхлаби хватката и въздухът нахлу в хриптящите му, болезнени дробове. Сърцето му удряше бясно в главата, а фученето на автомобилите отвън се завърна.

— Направил си своя избор — просъска Хари. — Предал си се, за да си изтърпиш наказанието. Непонятна постъпка за другите, но

решението е било твое. Ана е постъпила по същия начин.

Раскол натисна врата на Хари с парчето стъкло, щом полицаят опита да се размърда.

— Имах си причини.

— Знам — увери го Хари. — Потребността от изкупление е инстинкт, почти съизмерим с жаждата за мъст.

Раскол не му отговори.

— Ще ти кажа нещо. И Беате Льон направи своя избор. Осъзна, че нищо не е в състояние да върне баща ѝ на този свят. Вече не таи гняв. И ме помоли да ти предам, че ти прощава — при тези думи стъклото одраска кожата му. Прозвуча като писец върху грапава хартия, който колебливо пише последната дума и оставаше само да сложи точката. Хари преглътна с мъка. — Сега е твой ред да избираш, Раскол.

— Какво да избирам, Спиуни! Дали да ти пощадя живота?

Хари си пое дъх в опит да не се подаде на паниката.

— Дали да избавиш Беате от съмненията ѝ. Дали да ѝ разкажеш какво се е случило в деня, когато си застрелял баща ѝ. Дали искаш да избавиш и себе си.

— Себе си ли? — засмя се по своя мек начин Раскол.

— Намерих го — каза Хари. — Тоест, не аз, а Беате Льон го откри.

— Кого?

— Живее в Гьотеборг.

Смехът на Раскол секна.

— От деветнадесет години е там — продължи Хари. — Откакто е узнал кой е истинският баща на Ана.

— Лъжеш — извика Раскол и посегна с бутилката към главата му. Хари усети как устата му пресъхва и затвори очи. След миг ги отвори; погледът на Раскол беше стъклен. Поеха си въздух едновременно, а гърдите им бурно се повдигаха.

— А Мария? — прошепна Раскол.

Едва след два опита Хари успя да произнесе:

— Никой не е чувал нищо за нея. Казали на Стефан, че някой я е видял със странстващ табур в Нормандия преди години.

— Стефан ли? Ти говори ли с него?

Хари кимна.

— И защo е пожелал да разговаря със *спиуни* като теб?

Хари понечи да вдигне рамене, но напразно.

— Можеш и сам да го попиташ...

— Как? — недоверчиво го изгледа Раскол.

— Симон го доведе вчера. Сега е в съседния фургон. Има неразчистени сметки с полицията, но колегите получиха нареждане да не го притесняват. Искa да говори с теб. Останалото решаваш ти.

Хари сложи ръка между врата си и остро стъкло. Раскол не направи опит да го спре, докато се изправяше. Само попита:

— Защо го направи, Спиуни!

Хари вдигна рамене.

— Погрижил си се съдиите в Москва да позволят на Ракел да задържи Олег. Давам ти шанс и ти да задържиш един роднина. — Извади белезниците от джоба на сакото си и ги остави върху масата. — Независимо какво ще предприемеш, смятам, че сме квит.

— Квит ли?

— Помогна на близките ми да се върнат. Аз подадох ръка на твоите.

— Не съм глух, Хари. Питам какво значи това?

— Значи, че ще разкажа всичко, което знам за убийството на Арне Албю. И постоянно ще ти дишаме във врата.

Раскол повдигна вежда.

— По-добре се откажи, Спиуни. Не си усложнявай живота. Знаеш, че няма да намерите улики срещу мен. Защо ви е да се мъчите?

— Защото сме полицаи, а не хилещи се конкубини.

Раскол го изгледа продължително и леко се поклони.

На вратата Хари се обърна. Слабият мъж седеше приведен над масичката, а сенките закриваха лицето му.

— Имате време до полунощ, Раскол. Тогава ще дойдат да те приберат.

Вой на линейка прониза равномерното бучене на автомобилите по „Финмарк“. Усили се, после утихна, все едно опитваше да улучи чист тон.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

МЕДЕЯ

Хари бутна предпазливо вратата на спалнята. Сякаш долови уханието на парфюма ѝ, но мирисът беше толкова неопределен, че се поколеба дали се носи от стаята, или от спомените му. Голямото легло в средата на помещението се открояваше величествено като римска галера. Седна на матрака, докосна с пръсти студените бели чаршафи, затвори очи и усети как леглото под него се полюшва продължително и лениво като от мъртво вълнение. Тук ли — така ли — го беше чакала Ана преди последната им среща онази вечер? Разнесе се остър режещ звук. Хари погледна часовника. Точно седем. Беше Беате. След няколко минути пристигна и Ауне. Двойната му брадичка беше почервеняла след изкачването на стълбите. Запъхтян, той се запозна с Беате и тримата влязоха в хола.

— И ти можеш да определиш кой е на тези портрети? — попита Ауне.

— Арне Албю — Беате посочи лявата картина. — В средата е Алф Гюнерею, а вдясно е Хари.

— Впечатлен съм — кимна Ауне.

— М-да — продължи Беате. — Мравките разпознават милиони лица на свои посестрими в мравуняка. Спрямо теглото на тялото си те притежават много по-голям fusiform gyrus от мен.

— Боя се, че моите заложби в това отношение са изключително скромни — обади се Ауне. — Ти виждаш ли нещо, Хари?

— Във всеки случай сега забелязвам повече неща, отколкото, когато Ана ми показа творбата си за пръв път. Сега разбирам, че тя се обръща към тримата — Хари кимна към женската фигура, която държеше трите лампи. — Немезида, богинята на отмъщението и правосъдието.

— Римляните са я отмъкнали от елините — уточни Ауне. — Запазили везната, заменили бича с меч, сложили ѝ превръзка на очите и я нарекли Юстиция. — Той се приближи до лампата. — Някъде към 600 година преди Христа хората започнали да осъзнават, че принципът

„око за око, зъб за зъб“ не действа. Отнели на отделния човек правото на отмъщение и го превърнали в обществено дело, а тази жена се превърнала в символ на модерната правова държава — той поглади студената бронзова статуя. — Сляпата справедливост. Обективното възмездие. Цивилизацията ни се крепи на нейните ръце. Не е ли красива?

— Като електрически стол — отвърна Хари. — Отмъщението на Ана не беше хич безпристрастно.

— Било е едновременно горещо и хладно — обясни Ауне. — Обмислено и страстно. Сигурно е била изключително чувствителна натура. Очевидно е преживяла душевна травма. С всички ни е така, разликата е само до каква степен сме наранени.

— А колко сериозна е била нейната травма?

— Не съм се срещал с нея, така че ще бъде само налучкване.

— Ами налучкай — подкани го Хари.

— Понеже сме на вълна антични богове, ще ви напомня за Нарцис, гръцкия бог, тъй прехласнат по огледалния си образ, че не бил в състояние да се откъсне от него. Пръв Фройд въвежда в психологията понятието нарцисизъм. Проявява се при личности, обсебени от идеята за собствената си неповторимост и от мечтата за безграничен успех. Те често изпитват потребност хората, наранили чувствата им, да бъдат сполетени от възмездие, и това надделява над всичко. Нарича се нарцистичен гняв. Американският психоаналитик Хайнц Кохут е описал как такъв човек се опитва да отмъсти за нанесената му обида — на пръв поглед някаква дреболия — с всички възможни средства. Например обикновен отказ често е причината да се старее неуморно, с натраплива упоритост, да възстанови баланса, пък ако ще и с цената на смъртта.

— Чия смърт? — попита Хари.

— Всеобщата.

— Това си е пълна лудост — възкликна Беате.

— Нали точно това казвам — сухо отбеляза Ауне.

Влязоха в трапезарията. Ауне огледа един от старите столове с прави облегалки до продълговата тясна дъбова маса.

— Вече не правят такива.

Беате изпъшка.

— Но как така си е отнела живота само за да... получи възмездие? Сигурно е имало и други начини.

— Имало е, разбира се — потвърди Ауне. — Но самоубийството често само по себе си е акт на отмъщение. Автоагресорът иска да вмени чувство за вина на онези, които са го наранили чрез предателството си. Ана просто е отишла малко по-далеч. А и имаме всички основания да смятаме, че тя всъщност не е искала да живее повече. Била е самотна, отритната от семейството си и отхвърлена в любовта. Не е имала успехи като творец, потърсила е спасение в наркотиците, но не е решила проблемите си. Накратко, тя е била дълбоко разочарована и нещастна жена, съвсем рационално избрала да се самоубие. И да си отмъсти.

— Без да има морални скрупули? — учуди се Хари.

— Моралната страна на нещата е интересна, разбира се — кимна Ауне и скръсти ръце. — Нашето общество вменява на хората моралното задължение да живеят и затова порицава самоубийството. Но заради очевидното си възхищение от античността, Ана вероятно се е облегнала на гръцките философи. Според тях човек сам решава кога да умре. И Ницше е споделял мнението, че отделният индивид има пълното морално право да се раздели с живота. Дори употребявал думата „Freitot“, „доброволна смърт“. Но — предупредително вдигна пръст Ауне, — тя е била изправена и пред още една морална дилема — търсенето на възмездие, — доколкото се е придържала към християнската етика, според която човек не бива да отмъщава. Парадокс е, разбира се, че християните почитат Бог, който е по-голям отмъстител от тях. Ако му се противопоставиш, ще гориш в ада за вечни времена: това отмъщение надхвърля всякакви граници. Напомня процес на Международния трибунал за амнистия, ако питаш мен. А ако...

— Навярно просто е изпитвала омраза?

Ауне и Хари се обърнаха към Беате. Тя изплашено вдигна очи, сякаш думите неволно се бяха изплъзнали от устата ѝ.

— Морал — прошепна тя. — Желание за живот. Любов. И все пак омразата се оказва най-силна.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

МОРСКО СИЯНИЕ

Хари стоеше до отворения прозорец и се вслушваше в далечния вой на линейката, който бавно се удави в кипежа на големия град. Къщата на Ракол, наследена от баща ѝ, се издигаше високо над всичко, случващо се там, долу, на светещия килим. Хари виждаше части от него между високите смърчове в градината. Обичаше да стои тук и да гледа дърветата. Мисълта от колко време са тук го изпълваше със спокойствие. Наблюдаваше и светлините на града, които му напомняха морско сияние. Само веднъж стана свидетел на такава гледка — една нощ, когато дядо му го взе на лодката, за да ловят раци до крепостта Свартхолм близо до финландския бряг. Само през онази нощ. Но никога не го забрави. Това бе един от спомените, които с годините оживяваха и ставаха все по-ясни. Не всички спомени обаче имаха такава съдба. Колко нощи е прекарал в компанията на Ана? Колко пъти са се качвали на кораба на датския капитан и са порили вълните? Не помнеше. А скоро и останалото ще потъне в забрава. Дали е тъжно? Да. Но и необходимо.

Ала два момента с присъствието на Ана нямаше да успее да изличи напълно. Две почти еднакви сцени. И на двете тя лежи в леглото, гъстата ѝ коса е разпиляна по възглавницата като черно ветрило, очите ѝ са широко отворени, а едната ѝ ръка конвулсивно стиска белия чаршаф. Разликата между двете сцени е в другата ръка. На едната, пръстите ѝ са вплетени в неговите. На другата държи пистолет.

— Няма ли да затвориш прозореца? — обади се зад гърба му Ракол. Седеше на дивана с прибрани под тялото си крака и чаша червено вино в ръка. Олег си легна доволен, след като разби за пръв път Хари на тетрис. Хари се боеше, че една епоха си е отишла безвъзвратно.

По новините не съобщиха нищо ново. Все старата песен: кръстоносен поход на Изток, ответен удар на Запад. Спряха телевизора и си пуснаха „Стоун Роузис“. За своя изненада — и радост — Хари

откри плочата в колекцията ѝ. Времето на младостта. Някога никой не успяваше да оправи настроението му по-бързо от арогантни английски мухльовци с китара и нагло поведение. Сега харесваше „Kings of Convenience“^[1], защото пееха внимателно и звучаха съвсем малко постегнато от Донован. „Стоун Роузис“ съвсем тихо. Тъжно, но истина. И може би беше необходимост. Нещата поемат по своя кръговрат. Хари затвори прозореца и си обеща да заведе Олег на лов за раци при пръв сгоден случай.

— Down, down, down^[2] — мънкаха „Стоун Роузис“ от тонколониите.

Ракел отпи от виното.

— Тази история е от памтивека — прошепна тя. — Двама братя обичат една и съща жена, звучи като надслов на трагедия.

Замълчаха, преплетоха пръсти и се заслушаха в дишането на другия.

— Обичаше ли я? — попита Ракел.

Хари се замисли доста, преди да ѝ отговори:

— Не помня. По онова време животът беше много... неясен.

Тя го погали по бузата.

— Знаеш ли коя мисъл ми се струва много странна? Тази жена, напълно непозната за мен, е влязла в апартамента ти и е видяла снимката над огледалото ти, на която сме аз, ти и Олег. И е знаела, че ще опропасти всичко това. Странно ми е, че въпреки това двамата някога може би сте се обичали.

— М-м. Тя е планирала всички подробности много преди да разбере за теб и Олег. Сдобила се е с подписа на Али още през лятото.

— Замисли се колко ли се е мъчила да наподобяе подписа му, нали е левачка.

— Не съм се замислял за това — отвърна той и завъртя главата си в скута ѝ. Погледна я. — Хайде да говорим за друго. Какво ще кажеш да се обадя на баща ми и да го питам дали може да отседнем в къщата в Ондалснес през лятото? По принцип времето е гадно, но има хангар за лодки, където стои дядовата гребна лодка.

Ракел се засмя. Хари затвори очи. Обожаваше смеха ѝ. Помисли си, че ако не сбърка някъде, може би ще го чува още дълго.

Хари се стресна насън. Седна в леглото и започна да размахва ръце и крака; дишаше учестено. Беше сънувал нещо, но не помнеше

какво. Сърцето му биеше като необузdana каса на барабан. Дали пак са го давили в басейна в Банкок? Или е бил при терориста в хотела на САС? Главата го болеше.

— Какво има? — измърмори Радел в тъмнината.

— Нищо — прошепна Хари. — Заспивай.

Стана, отиде в банята и изпи чаша вода. От огледалото го гледаше мъртвешки бледо изопнато лице. Навън духаше вятър. Клоните на огромния дъб стържеха стената. Боцкаха рамото му. Гъделичкаха тила му, та чак настръхна. Напълни си още една чаша и започна бавно да отпива. Сега се сети какво сънува. Момче, седнало на ръба на училищния покрив, размята крака. Не влиза в час. Кара малкия си брат да му пише съчиненията. Показва на новата приятелка на брат си всички места, където са играли като малки. Хари беше сънувал рецепта за трагедия.

Отново се пъхна под завивките. Радел вече беше заспала. Той заби поглед в тавана и зачака да се развидели.

Часовникът на нощната масичка показваше едва 05:03. Вече не издържаше, стана, позвъни на бюро „Справки“ и записа домашния номер на Жан Ю.

[1] „Kings of Convenience“ (англ.) — Крале на удобството. — Бел.прев. ↑

[2] Down, down, down (англ.) — Долу, долу, долу. — Бел.прев. ↑

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ХАЙНРИХ ШИМЛЕР

Беате се събуди след третото позвъняване на вратата. Претърколи се на леглото и погледна часовника: 05:15. Остана в леглото, чудейки се кое е по-хитро — да стане и да го помоли да се пръждоса или да си мълчи, все едно не е вкъщи. Звънецът пак се обади и я накара да разбере, че онзи не смята да се предава.

Тя въздъхна, стана и се наметна с халата. Вдигна домофона.

— Да, моля?

— Извинявай, че ти звъня толкова късно, Беате. Или толкова рано.

— Върви по дяволите, Том.

Настъпи продължително мълчание.

— Не е Том — обади се гласът. — Аз съм. Хари.

Беате тихичко изруга и натисна копчето.

— Не можех повече да лежа буден — обясни Хари, като влезе. — Става дума за Екзекутора.

Той се разположи на дивана, а Беате се изгуби в спалнята.

— Както казах, връзката ти с Валер не е моя работа... — извика той към отворената врата на спалнята.

— Сам го каза, не е твоя работа — потвърди тя. — Освен това е отстранен.

— Знам. Привикаха ме на разпит от Службата за разследване на полицаи, за да разкажа за моето занимание с Алф Гюнерю.

Върна се по бяла тениска и дънки и застана пред него. Хари я погледна.

— Под „отстранен“ имах предвид, че му бих шута — обясни тя.

— Така ли?

— Той е боклук. А че имаш право, не означава да казваш каквото си искаш на когото и да е.

Хари наклони глава и присви едното си око.

— Да повторя ли? — попита тя.

— Не — поклати глава той. — Май вече разбрах. А ако не е кой да е, а приятел?

— Кафе? — попита Беате и едва успя да се обърне към кухнята, преди гъста червенина да облее лицето ѝ.

Хари я последва. До масичката имаше само един стол. На стената висеше гравюра с украсен с рози надпис от „Словата на Високия“^[1]: *Преди да положиш крака си на пътя, добре се огледай, добре се послушай, защото не знаеш злодеи къде в дебрите дебнат.*

— Снощи Ракел каза две неща, които ме подтикнаха да се замисля — сподели Хари и се облегна на кухненския плот. — Първото, двама братя, влюбени в една жена, е като рецепта за трагедия. Другото, Ана сигурно доста се е измъчила, докато наподоби подписа на Али, понеже беше левачка.

— Аха — кимна Беате, пълнейки филтъра с кафе.

— Помниш ли по кой предмет бяха тетрадките на Лев, дето ти даде Трун Грете, за да сравним почерка в тях и в предсмъртното писмо?

— Не се загледах внимателно, само проверих дали са негови — отвърна тя и наля вода в съда.

— По норвежки.

— Възможно е — съгласи се Беате и се обърна с лице към него.

— Знам го със сигурност — увери я Хари. — Идвам направо от дома на Жан Ю, от КРИПОС.

— Графолога? Посред нощ?

— Работи вкъщи и прояви разбиране. Сравни тетрадката и предсмъртното писмо с това — Хари разгъна лист хартия и го сложи върху кухненския плот. — Кога ще стане това кафе?

— Има ли нещо спешно? — учуди се Беате и се надвеси над листа.

— Всичко — отговори Хари. — Първата ти работа е да сравниш отново онези банкови сметки.

На Елсе Люн, една от двете служителки в туристическа агенция „Брастур“, ѝ се случваше телефонът да звъни посред нощ. Обикновено се обаждаше някой клиент, който е бил или ограбен, или си е изгубил паспорта и билета в Бразилия и в отчаянието си звънеше по телефона,

без да се замисли за часовата разлика. По тази причина изключваше мобилния през нощта. И затова направо побесня, когато стационарният я разбуди в пет и половина и гласът от другата страна на линията я помоли да отиде в офиса възможно най-бързо. Тя поомекна, но съвсем малко, щом гласът добави, че се обажда от полицията.

— Дано да е въпрос на живот и смърт — тросна се Елсе Люн.

— Така е — потвърди гласът. — Предимно на смърт.

Както обикновено, Рюне Иваршон дойде на работа пръв. Загледа се през прозореца. Харесваше му, че е тихо и целият етаж е на негово разположение, но истинската причина беше друга. До пристигането на останалите Иваршон, прочел вече факсовете, докладите от предната вечер и всички вестници, разполагаше с нужната му преднина. За това става дума, ако искаш да си шеф на място — да се извисяваш над останалите, да застанеш нависоко и да си осигуриш видимост. Подчинените му в отдела недоволстваха заради решението на ръководството да им спестява част от информацията. Но от нея се нуждае преди всичко началството — мислеше си той — за да начертае курса, който да ги изведе до сушата. Ами да, чисто и просто е за тяхно добро да оставят знанието на началника. Сега разпореди всички работещи по случая с Екзекутора да му докладват директно, именно за да съсредоточи информацията където ѝ е мястото, вместо да губи време в безкрайни разширени съвещания, чиято единствена цел е да внушат на подчинените, че и те взимат участие в решенията. В момента по-важно беше да се намеси като лидер, да прояви инициатива и активност. Независимо от сериозните му усилия да представи разобличаването на Лев Грете за своя заслуга, осъзнаваше, че подходът при разрешаването на случая разклати позициите му. Авторитетът на ръководителя не е въпрос на личен престиж, а дело на целия колектив, си казваше той.

На вратата се почука.

— Да не би и ти да си от ранобудните, Хуле — подхвърли Иваршон към бледото лице на вратата и продължи да чете факса на бюрото си. Бяха му изпратили извадки от ежедневника, който го интервюира по повод залавянето на Екзекутора. Интервюто не му

допадна. Не че го бяха цитирали некоректно, но бяха придали на отговорите му уклончивост и тромавост. За късмет поне снимките бяха сполучливи. — Какво искаш, Хуле?

— Само да съобщя, че съм повикал няколко души в заседателната зала на седмия етаж. Може да ти е интересно да присъстваш. Става дума за така наречения обир на „Бугста“. Започваме веднага.

Иваршон остави факса и вдигна очи.

— Значи ти си свикал заседание? Интересно. И кой е разрешил тази среща, Хуле?

— Никой.

— Никой — изсмя се Иваршон, сякаш изкряска чайка. — Ами тогава ще отидеш и ще съобщиш, че заседанието се отлага за следобед. Чакай ме куп доклади. Ясно?

Хари кимна бавно, все едно внимателно осмисляше думите му.

— Ясно. Но случаят е под разпореждането на Отдела за борба с насието и започваме веднага. Успех с докладите.

Обърна се и понечи да излезе, ала юмрукът на Иваршон се стовари върху бюрото.

— Хуле! Да не си посмял да ми обръщаш гръб по този начин! Тук аз съм човекът, който свиква заседания. Особено когато се касае за грабежи. Разбрано?

Върху побелялото лице на началника трепереше почервенялата му мокра долна устна.

— Вероятно чу. Става дума за така наречения грабеж на „Бугста“, Иваршон.

— И какво, по дяволите, искаш да кажеш по-конкретно? — сега гласът на началника прозвуча само като писукане.

— Инцидентът на „Бугста“ никога не е бил обир — обясни Хари, — а старателно обмислено убийство.

Хари застана на прозореца, загледан към „Бутсен“. Навън денят потегляше неохотно, подобно на скърцаща каручка. Над Екеберг се носеха дъждовни облаци, а по „Грьонланслайре“ чернееха чадъри. Зад гърба му се бяха събрали всички: Бярне Мьолер се прозяваше отпуснат на стола; шефът на криминалната полиция разговаряше с Иваршон с

усмивка на уста; Вебер мълчеше нетърпеливо, със скръстени ръце; Халвуршен държеше отворен бележник пред себе си; Беате Льон неспокойно оглеждаше залата.

[1] „Словата на Високия“ — староскандинавска поема с нравоучителен характер, записана в Исландия през XIII в. Превод М. Минков, сборник „Съдба не се сменя“, изд. „Хемус Груп“, С., 2002. — Бел.прев. ↑

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА „СТОУН РОУЗИС“

През деня дъждовните облаци се разпръснаха. Слънцето колебливо надникна през оловносивата пелена и облациите неочаквано се разтвориха като сценична завеса преди последното действие. Покъсно се оказа, че това са последните часове с безоблачно небе за годината, преди градът окончателно да наметне зимната си завивка. „Дисенгрена“ беше окъпана в слънчева светлина, когато Хари натисна звънеца за трети път.

Звъненето отекна като къркорене във вътрешността на апартамента. Прозорецът на съседите се отвори с трясък.

— Трун не е вкъщи — обади се дрезгавият глас. — Горкичкият — добави тя.

— Къде е? — попита Хари.

В отговор тя направи гримаса на отегчение и посочи с палец зад рамото си.

— На тенис корта ли?

Беате се запъти натам, а Хари остана.

— Замислих се за последния ни разговор — поде той. — За мостчето. Хората много се изненадали, понеже бил толкова кротко и възпитано момче.

— И?

— Но всички в квартала знаели, че е бил той.

— Нали видяхме как тръгна с колелото.

— С червеното яке?

— Да.

— На Лев?

— Как така на Лев? — засмя се тя и поклати глава. — Не говоря за Лев. На него му хрумваха разни щури идеи, но не беше зъл.

— А кого имате предвид?

— Трун. Нали за него ви разказвах през цялото време. И ви казах, че беше преbledнял като платно, като се върна. Трун не понася кръв.

Приближаваше буря. От запад се зададоха черни облаци и започнаха да отхапват части от синьото небе. Поривите на вятъра покриха кофите за смет със ситни частички от червената настилка на тенискорта и размиха огледалното изображение на Трун Грете, който подхвърли топката във въздуха да бие сервис.

— Здравейте — поздрави Трун и удари топката, която бавно се понесе във въздуха.

Над земята се вдигна малък облак бял прах и вятърът го отнесе веднага, щом топката се удари в задния край на малкия правоъгълник на игрището и отскочи високо и неуловимо край въображаемия противник отвъд мрежата.

Трун се извърна към Хари и Беате, застанали от външната страна на телената ограда. Беше облечен в бяла тениска, бели шорти, бели чорапи и бели маратонки.

— Перфектно, нали? — усмихна се той.

— Почти — отвърна Хари.

Усмивката на Трун само стана още по-изразителна, той заслони очи с ръка и погледна към небето.

— Май се заоблачава. С какво мога да ви бъда полезен?

— Например като ни придружиш до полицията — отговори Хари.

— Полицията ли? — изненадано ги погледна той.

Или, по-точно, опита се да си придаде изненадан вид. Облеци очи прекалено театрално, а в гласа му се долови нотка на афект, която досега не бяха чували при разговорите си с него. Интонацията маниерно се понижи и накрая на изречението пак се издигна: *Полицията ли?* Хари усети как настръхва.

— И то веднага — отсеке Беате.

— Добре — кимна Трун, все едно нещо внезапно му се изясни, и пак се усмихна. — Разбира се.

Тръгна към пейката, където изпод сивото палто се подаваха няколко ракети за тенис. Обувките му скърцаха по настилката.

— Губи контрол — прошепна Беате. — Ще му сложа белезници.

— Недей... — Хари посегна да я хване за ръката, но тя вече беше откrehнала вратата на оградата и влизаше вътре. Сякаш времето се разтегна, набъбна като въздушна възглавница и така притисна Хари, че той не успя да помръдне. През мрежата видя как Беате посегна към

белезниците на кръста си. Чу обувките на Трун да се тътрят по чакъла. Дребни крачки. Като астронавт. Хари машинално попипа пистолета в презрамъчния кобур под якето.

— Съжалявам, Грете... — изрече Беате, преди Трун да стигне до пейката и да бръкне под сивото палто.

Времето сякаш започна да диша, свиваше се и се разтягаше едновременно. Хари усети как ръката му се свива около дръжката на пистолета, но осъзна, че от изваждането на оръжието, зареждането, освобождаването на предпазителя и прицелването го дели цяла вечност. Под вдигната ръка на Беате проблесна отразена слънчева светлина.

— И аз — Трун допря стоманеносивата, маслиненозелена пушка АГ-3 до рамото си. Тя отстъпи крачка назад.

— Миличка — тихо се обърна към нея Трун, — не смей дори да помръднеш, ако ти се живее още няколко секунди.

— Сгрехихме — обобщи Хари и се обърна с лице към събралите се. — Стине Грете не е била убита от Лев, а от собствения си съпруг, от Трун Грете.

Шефът на криминалната полиция спря да разговаря с Иваршон, Мьолер се поизправи на стола, Халвуршен забрави, че трябва да записва, дори Вебер изостави киселата си физиономия.

Накрая Мьолер наруши тишината:

— Ревизора ли?

Хари кимна към скептичните лица на присъстващите.

— Не е възможно — възрази Вебер. — Имаме видеозапис от „7-Илевън“ и отпечатъци върху бутилката с кока-кола, които не оставят никакво съмнение, че извършителят е Лев Грете.

— Също и почерка от предсмъртното писмо — допълни Иваршон.

— Ако не ме лъже паметта, самият Раскол идентифицира крадеца като Лев Грете — напомни шефът на криминалната полиция.

— Случаят очевидно е пределно ясен — заключи Мьолер. — И определено е разрешен.

— Нека да обясня — настоя Хари.

— Да, ако обичаш — даде му думата шефът на криминалната полиция.

Облаците, подгонени от вятъра, се носеха над болницата в Акер като черна армада.

— Не прави глупости, Хари — предупреди го Трун. Дулото на оръжието бе опряно в челото на Беате. — Остави пистолета, който знам, че държиш.

— Или какво? — попита Хари и извади оръжието изпод якето, Трун се засмя тихо.

— Елементарно. Ще застрелям колежката ти.

— Както уби жена си ли?

— Тя си го заслужи.

— О? Защото е предпочела Лев?

— Защото беше моя жена!

Хари си пое дъх. Беате се намираше между него и Трун, но с гръб към Хари и той не можеше да размени поглед с нея. От тук насетне имаше няколко възможности. Първата — да се опита да убеди Трун, че постъпва глупаво и прибързано с надеждата той да го осъзнае. От друга страна, човек, който носи със себе си заредена пушка АГ-3 на тенискорта, вече е обмислил за какво ще я използва. Втората — да се подчини на Трун, да остави пистолета на земята и да чака да го заколят. Третата възможност — да притисне Трун и да предизвика развръзка, която да го накара да промени плановете си. Четвъртата — да избухне и да натисне спусъка. Първата възможност беше безнадеждна, втората — равносилна на най-лошия възможен изход от ситуацията, а третата — Беате да последва съдбата на Елен. Хари нямаше намерение да го допусне, защото не беше в състояние да поеме такъв товар.

— Но тя вероятно не е искала вече да бъде твоя съпруга — изрази предположение Хари. — Това ли се случи с вас?

Пръстът на Трун се уви здраво около спусъка и той стрелна Хари с очи над рамото на Беате. Хари по навик започна да брои наум. Хиляда и едно, хиляда и...

— Тя си въобразяваше, че може да ме зареже просто така — тихо изрече Трун. — Мен, човека, комуто дължеше всичко — след тези

думи той се засмя. — И да ме замени с мъж, който никога не прави нищо за другите, а смяташе живота за купон по случай рождения си ден и всички подаръци — предназначени за него. Лев не крадеше. Той просто игнорираше бележката „от... за...“.

Вятърът отнесе смеха му като трохи от детски бисквити.

— Не е прочел „от Стине за Трун“, предполагам — кимна Хари.

Трун премигна.

— Каза, че го обичала. Обичала. Не е използвала тази дума дори в деня на сватбата ни. Влюбена, казваше, била влюбена в мен. Защото съм бил толкова мил с нея. Но обикна него, който просто си размяташе краката от покрива и чакаше аплодисменти. Това беше смисълът на неговия живот. Да му ръкопляскаат.

Между тях и Хари имаше по-малко от шест метра и Хари виждаше как кокалчетата на пръстите на Трун побеляха, когато стисна цевта на пушката.

— Но за теб това не е било от значение, Трун. Ти не си се нуждаел от овации, нали? Радвал си се тихо на успехите си. Насаме със себе си. Както онзи път на мостчето.

Трун издаде напред долната си устна.

— Признай, че ми повярвахте.

— Да, повярвахме ти. На всяка твоя дума.

— Какво тогава се обърка?

— Беате провери банковите сметки на Трун и Стине Грете за последното полугодие — докладва Хари. Беате размаха пред всички в залата куп книжа.

— И двамата са превели пари на туристическо бюро „Брастур“ — обясни тя. — От агенцията потвърдиха, че през март Стине Грете е резервирала пътуване до Сан Пауло за юни и Трун Грете е тръгнал седмица по-късно.

— Досега информацията съвпада с разказа на Трун Грете — намеси се Хари. — Странното е само, че Стине е уведомила шефа на банковия клон за ваканцията си не в Сан Пауло, а в Тенерифе. Трун Грете, от своя страна, е поръчал и платил билета си в деня на заминаването. Доста смущаващо, ако ще прекарваш отпуската си

заедно с половинката и ти предстои да отпразнувате десет години брак, нали?

Сред настъпилата тишина в залата се чу как се включи компресорът на хладилника в другата част на коридора.

— Историята поразително ми напомня на следния сценарий: съпругата лъже всички къде заминава, мнителният ѝ мъж проверява извадките от банковата ѝ сметка и понеже усеща, че „Брастур“ не се връзва с Тенерифе, се обажда в агенцията, пита в кой хотел е отседнала съпругата му и тръгва натам, за да я прибере вкъщи.

— А после? — не се стърпя Иваршон. — Да не я е сварил с чернокож?

Хари поклати отрицателно глава.

— Изобщо не мисля, че я е открил.

— Проверихме. По време на престоя си тя не е отседнала в резервирания хотел — обясни Беате. — А Трун се е върнал с по-ранен полет от нея.

— Освен това Трун е изтеглил тридесет хиляди крони от сметката си в Сан Пауло. Първо твърдеше, че е купил диамантен пръстен, после, че се срещнал с Лев и му дал пари, защото бил закъсал. Почти съм сигурен, че нито едното, нито другото не отговаря на истината. Според мен е похарчил парите за стока, с която Сан Пауло е още по-прочут отколкото с бижутата си.

— А именно? — Иваршон видимо бе изнервен от настъпилата нетърпимо дълга пауза.

— Поръчково убийство.

Хари би предпочел да поизчака още с отговора, но по погледа на Беате разбра, че е на път да прекрачи границата и да прозвучи театрално.

— Лев се прибира в Осло през есента, плащайки пътуването със собствени пари. Изобщо не е на червено и няма никакво намерение да ограбва банки. Пристига, за да вземе Стине в Бразилия.

— Стине? — възкликна Мьолер. — Жената на брат си?

Хари кимна. Присъстващите се спогледаха.

— И Стине е възнамерявала да се премести да живее в Бразилия, без да каже на никого? — продължи Мьолер. — Нито на родителите, нито на приятелите? Без дори да напусне работа?

— Е, решиш ли да споделиш живота си с банков крадец, издирван и от полицията, и от ортаците си, не обявяваш на всеослушание намеренията и адреса си — изкоментира Хари. — Споделила е само с един човек, с Трун.

— Последният, на когото е трябвало да се довери — вметна Беате.

— Сигурно си е мислела, че го познава добре след тринадесет години съвместен живот — предположи Хари и се приближи до прозореца. — Чувствителният, но нежен и надежден ревизор, който я обичал така всеотдайно. Позволете ми да отгатна какво се е случило по-нататък.

— А досега какво прави? — изсумтя Иваршон.

— Лев пристига в Осло и Трун се свързва с него. Казва му, че като зрели хора и братя е редно да разговарят за случилото се. Лев приема поканата с радост и облекчение. Но не желае да се показва из града, прекалено рисковано е, затова се разбират да се видят на „Дисенгрена“, докато Стине е на работа. Лев пристига, Трун го приема радушно и признава, че първо е страдал, но сега по принцип е приел връзката им и се радва за тях. Отваря по една бутилка с кока-кола за себе си и за брат си, пийват си и обсъждат битови подробности. Лев дава на Трун тайния си адрес в Д'Ажуда, за да им препраща писма, остатъка от заплатата на Стине и така нататък. Лев си тръгва, без да подозира, че е предоставил на брат си последните необходими му детайли, за да осъществи план, който е започнал още по време на престоя на Трун в Сан Пауло.

Хари видя как Вебер започна бавно да кима.

— Петък сутринта е. Големият ден. Следобед Стине ще лети заедно с Лев за Лондон, а оттам за Бразилия на следващия ден. Пътуването е организирано от „Брастур“, където нейният спътник е записан като Петер Бернтсен. Вкъщи куфарите вече са стегнати. Но тя и Трун отиват на работа като всеки друг ден. В два часа Трун си тръгва от работа и се отбива в център „Сатс“ на улица „Спурвай“. Плаща с кредитна карта за запазения час по скуош, но казва, че не си е намерил партньор. Така първата част от алибито му е в кърпа вързана: системата е регистрирала плащане в 14:34. После обявява, че ще потренира във фитнес залата и влиза в съблекалнята. Има много хора, по това време навалицата е голяма. Влиза в тоалетната със сака, облича

си работния комбинезон и нещо отгоре, което да го скрива, най-вероятно дълго палто, изчаква, докато виделите го да влиза в тоалетната излязат, слага си слънчеви очила, грабва сака и бързо и незабелязано се омота от съблекалнята и през рецепцията. По мое предположение минава през парка, а после по улица „Пилестреде“, където има строителна площадка, а работниците приключват в три. Влиза там, съблича палтото и нахлузва маска, която скрива под шапка с козирка. Изкачва баира и тръгва наляво по „Индустри“. Като стига до кръстовището на „Бугста“, влиза в „7-Илевън“. Ходил е там няколко седмици по-рано и е проверил как са поставени камерите. А поръчаният от него контейнер вече си е на мястото. Целият този театър е заради съвестните разследващи полицаи, които, Трун, разбира се, го знае много добре, ще проверят всички видеозаписи на съответния момент от магазини и бензиностанции в околността. Затова той ни разиграва този кратък етюд: не виждаме лицето му, но изключително ясно забелязваме бутилката с кока-кола, от която пие без ръкавици, слага я в найлонов плик, та всички да сме сигурни — и той, и ние — че дъждът няма да отмие отпечатъците от пръстите, и я пуска в зеления контейнер, а контейнерът няма да бъде местен известно време. Навярно е надценил ефективността ни и бяхме на косъм да изгубим доказателството, но късметът му проработи — Беате шофира достатъчно агресивно и успяхме да осигурим неоспоримо алиби на Трун Грете, като същевременно намерихме окончателното неопровержимо доказателство срещу Лев.

Хари спря да говори. По лицата пред него се изписа леко объркване.

— От тази бутилка с кока-кола Лев е пил на „Дисенгрена“ — разясни Хари. — Или някъде другаде. Трун я е запазил с тази цел.

— Боя се, че забравяш нещо, Хуле — изръмжа Иваршон. — Сам каза, че крадецът е държал бутилката без ръкавици. Ако е бил Трун Грете, върху шишето трябва да има и негови отпечатъци.

Хари кимна към Вебер.

— Туткал — лаконично обясни старият полицай.

— Моля? — обърна се шефът на криминалната полиция към Вебер.

— Популярен трик сред банковите крадци. Намазваш малко туткал по върховете на пръстите си, оставяш го да се втвърди и — хоп!

— не остават отпечатъци.

Шефът на криминалната полиция поклати невярващо глава.

— Но къде този ревизор, както го наричате, се е научил на тези хватки?

— Той е малкият брат на един от най-изпечените крадци в Норвегия — поясни Беате. — Познава отлично методите и стила на Лев. Освен това Лев е държал видеозаписи на обирите си в дома им на „Дисенгрена“. Трун така добре е усвоил маниера на брат си, че дори Раскол се заблуди и помисли, че вижда Лев Грете. Като добавим физическата прилика между двамата братя, компютърната обработка показва, че крадецът може и да е Лев.

— Мамка му! — изплъзна се от устата на Халвуршен. Сви се и изплашено погледна крадешком към Бярне Мьолер, но той стоеше със зяпнала уста и гледаше пред себе си с празен поглед, сякаш е получил куршум в главата.

— Не си свалил пистолета, Хари. Как ще ми го обясниш?

Хари се насили да диша равномерно, макар че сърцето му отдавна препускаше неудържимо. Кислород за мозъка, това е най-важното. Опита се да не поглежда Беате. Вятърът развяваше светлата ѝ тънка коса. Мускулите на слабата ѝ шия се раздвижиха, а раменете ѝ вече потрепераха.

— Елементарно — отвърна Хари. — Ще застреляш и двама ни. Предложи ми по-изгодна сделка, Трун.

Трун се засмя и опря буза о зеления приклад.

— Какво ще кажеш за тази, Хари: имаш двадесет и пет секунди да премислиш възможностите си и да оставиш оръжието.

— Обичайните двадесет и пет секунди?

— Точно така. Сигурно помниш горе-долу колко бързо минават. Затова не се туткай, Хари — подкани го Трун и отстъпи крачка назад.

— Знаеш ли кое ни наведе на мисълта, че Стине е познавала крадеца? — смени темата Хари, — Стояха твърде близо един до друг. Много по-близо отколкото сте вие с Беате в момента. Интересно, но дори и в ситуации на живот и смърт хората уважават, доколкото е възможно, личното си пространство. Не е ли странно?

Трун отмести цевта под брадичката на Беате и повдигна лицето й.

— Беате, бъди така добра да броиш на глас — помоли той с познатия театрален глас. — От едно до двадесет и пет. Нито твърде бързо, нито твърде бавно.

— Само едно не ми стана ясно — продължи Хари. — Какво ти каза тя, преди да я застреляш?

— Любопитен ли си, Хари?

— Да, много.

— Значи Беате има две секунди да започне да брои. Една...

— Почвай, Беате!

— Едно — от устните й се откъсна само сух шепот. — Две.

— Стине сама произнесе окончателната смъртна присъда — и своята, и на Лев — рече Трун.

— Три.

— Каза да я убия, но да пощадя него.

Хари усети как гърлото му се сви и отпусна пистолета.

— Четири.

— С други думи, щял е да застреля Стине независимо дали шефът на банковия клон се забави, или не? — попита Халвуршен.

Хари кимна мрачно.

— Понеже си всезнаещ, сигурно ти е известен и маршрутът на бягството му — обади се Иваршон. Опита се да прозвучи като кисела шега, но раздразнението прозираше твърде отчетливо изпод привидно закачливия му тон.

— Не, но допускам, че е минал по същия път като на идване. Нагоре по „Индустри“, после слиза по „Пилестреде“, влиза в строежа, където сваля маската и залепя надписа „ПОЛИЦИЯ“ на гърба на комбинезона. Връща се в „Сатс“, носейки шапка и слънчеви очила, но не се грижи да мине незабелязано край персонала, защото не могат да го разпознаят. Отива право в съблекалнята, пак си облича спортния екип, който носи след работа, смесва се с тълпата във фитнес залата, кара за малко велоергометър, вдига някоя и друга гира. После си взема душ и съобщава на рецепцията за откраднатата ракета за скуош. Момичето, приело оплакването, отбелязва старателно часа: 16:02.

Алибито му вече е изфабрикувано. Той излиза на улицата, чува воя на сирените и поема към дома си. Това е примерният сценарий.

— Не съм сигурен дали разбрах замисъла му с полицейската щампа — обади се шефът на криминалната полиция. — Та ние в полицията дори не използваме работни комбинезони.

— Елементарна психология — обади се Беате, а бузите ѝ пламнаха, като забеляза повдигнатата вежда на началника. — Искам да кажа... не е чак толкова елементарна, че да е... кристално ясна.

— Продължавай — насърчи я той.

— Трун Грете, разбира се, е знаел, че полицията ще тръгне да издирва всички лица с работно облекло, забелязани в района. Затова му е било необходимо нещо върху комбинезона, което да накара полицаите да изключат от кръга на заподозрените неидентифицирания мъж в център „Сатс“. Едно от нещата, най-силно привличащи вниманието на хората, е надписът „ПОЛИЦИЯ“.

— Интересна хипотеза — отбеляза Иваршон с възкисела усмивка и подложи два пръста под брадичката си.

— Права е — съгласи се шефът на криминалната полиция. — Всички хора изпитват страх пред авторитета. Продължавай, Льон.

— Но за да бъде напълно сигурен, той се яви като свидетел и без подкана ни разказа за мъжа, когото видял да минава край фитнес залата, защото му направил впечатление надписът „ПОЛИЦИЯ“ върху гърба на работния му гащеризон.

— А това, само по себе си, е почти гениален трик — намеси се Хари. — Грете ни го съобщи, сякаш не е наясно, че щампата „ПОЛИЦИЯ“ сваля съмненията от мъжа. Това, естествено, подсили достоверността на думите му в нашите очи, защото той доброволно споделя нещо, което — от негова гледна точка — би могло да го постави на място, включено в маршрута за бягство на убиеца.

— А? — не разбра Мьолер. — Хари, ако обичаш повтори последното. Бавно.

Хари си пое дъх.

— Или недей, майната му — спря го Мьолер. — Боли ме глава.

— Седем.

— Но ти не си откликнал на молбата ѝ — упорстваше Хари. — Не си пощадил брат си.

— Не, разбира се — потвърди Трун.

— Той знаеше ли, че я уби?

— Имах удоволствието лично да му го съобщя. По мобилния. Седеше на летището в Осло и я чакаше. Казах му, че ако не се качи на самолета, и на него ще му видя сметката.

— И той ти повярва, че си убил Стине?

Трун се засмя.

— Лев ме познаваше добре. Не се усъмни за секунда. Четеше за обира по телетекста в бизнес салона, докато му разказвах подробностите. Затвори, когато чух повикването за полета му, на който трябваше да се качи със Стине. Ей ти! — подвикна той и допря цевта до челото на Беате.

— Осем.

— Сигурно си е въобразявал, че е избягал на безопасно място — провокира го Хари. — Та той не е и подозирал за договора в Сан Пауло.

— Лев беше крадец, но беше наивен. За нищо на света не биваше да ми дава тайния си адрес в Д'Ажуда.

— Девет.

Хари се опита да се абстрахира от монотонния, подобен на машина глас на Беате.

— И си изпратил инструкция на наемния убиец заедно с предсмъртното писмо, написано с почерка, с който си писал и съчиненията на Лев.

— Я виж ти — удиви се Трун. — Браво на теб, Хари. Не отгатна само, че го изпратих преди обира.

— Десет.

— Е, и килърът си е свършил добре работата. На пръв поглед наистина изглеждаше, че Лев се е обесил. Само дето липсващото кутре малко ни обърка. Това ли беше касовата бележка?

— Нека го кажа така: кутрето се побира съвсем безпроблемно в обикновен пощенски плик.

— Нали уж кръвта не ти понася, Трун?

— Единадесет.

Хари чу далечен гръм, който заглуши за момент усилващия се свирещ се вятър. Полята и шосетата около тях бяха безлюдни, като че ли всички бяха потърсили убежище от онова, което приближаваше.

— Дванадесет.

— Защо просто не се предадеш? — извика Хари. — Нали разбираш, че положението е безнадеждно?

Трун се засмя.

— Безнадеждно е, разбира се. Нали в това е смисълът. Няма надежда. Нямам какво да губя.

— Тринадесет.

— И какъв е планът, Трун?

— Планът ли? Имам два милиона крони от обир на банка и възнамерявам да живея дълго — дори и да не е щастливо — в изгнание. Ще актуализирам малко плановете за пътуването, но общо взето съм се подготвил. Колата ми е готова за път още след грабежа. Имате избор: или да ви застрелям, или да ви вържа за оградата с белезници.

— Четиринадесет.

— Знаеш, че няма да стане — поклати глава Хари.

— Имам солидни познания за бягството, повярвай ми. Това беше специалността на Лев. Трябва ми само двадесетминутна преднина. А после вече два пъти ще съм сменил превозното средство и самоличността си. Имам четири коли и четири паспорта по маршрута, а и връзки. Например в Сан Пауло. Двадесет милиона жители, можеш да започнеш да ме търсиш.

— Петнадесет.

— Колежката ти ще умре съвсем скоро, Хари. Какво решаваш?

— Вече се издаде твърде много — отвърна Хари. — Ще ни убиеш така или иначе.

— Ще имаш възможност да провериш теорията си. Какъв избор имаш?

— Да умреш преди мен — Хари зареди пистолета.

— Шестнадесет — прошепна Беате.

Хари приключи с разказа си.

— Забавна теория, Хуле — призна Иваршон. — Особено частта с наемния убиец в Бразилия. Изключително... — той оголи ситните си зъби и се усмихна съвсем леко — екзотична. Разполагаш ли с още нещо? С доказателства, например?

— Почеркът в предсмъртното писмо — каза Хари.

— Нали не съвпадал с почерка на Трун Грете.

— Не и с обичайния. Но в съчиненията...

— Имаш ли свидетел, който да потвърди, че Трун ги е писал?

— Не — призна Хари.

Иваршон изпъшка:

— С други думи, не разполагаш с нито едно доказателство, което да издържи в съда при процес за убийство.

— За предумишлено убийство — тихо го поправи Хари и го погледна. С крайчеца на окото си видя как Мьолер засрамено бе забил очи в пода, а Беате кършеше отчаяно ръце. Шефът на криминалната полиция се изкашля.

Хари освободи предпазителя.

— Какви ги вършиш? — учуди се Трун, присви очи и притисна цевта на пушката към челото на Беате така, че главата ѝ се килна назад.

— Двадесет и едно — простена тя.

— Не е ли успокояващо? — попита Хари. — Да разбереш, че няма какво да губиш. Улеснява те при вземането на решения.

— Блъфираш.

— Дали?

Хари доближи пистолета до лявата си ръка и натисна спусъка. Чу се висок и отчетлив изстрел. След няколко десети от секундата долетя ехото от високите блокове. Трун напрегна очите си. Около дупката в коженото яке на полицаия се бе образувал назъбен ръб, а вятърът подмяташе бяло валмо от вълнената подплата. Капеше кръв. Тежки алени капки падаха по земята. Чуваше се глух звук като от тиктакане на часовник. Изгубваха се в смесицата от чакъл и гниеща трева и попиваха в земята.

— Двадесет и две.

Капките ставаха все по-големи и падаха все по-често, ритъмът им напомняше на ускоряващ се метроном. Хари вдигна пистолета,

подпря цевта на една от правоъгълните дупки в мрежата и се прицели:

— Така изглежда моята кръв, Трун — промълви той едва доловимо. — Да проверим ли каква е твоята?

В същия миг облаците застигнаха слънцето.

— Двадесет и три.

От запад се зададе тъмна сянка, подобна на стена; падна първо над полетата, после над къщите, блоковете, над червената настилка и над тримата души. И температурата се понижи рязко, сякаш онзи, който бе препречил пътя на светлината, не само изключи топлината, но и излъчваше хлад. Трун дори не забеляза промяната. Усещаше и виждаше единствено трескавото дишане на полицайката и бледото ѝ безизразно лице. Струваше му се, че дулото на пистолета на Хари, втренчено в него като черно око, най-после открило мишената си, вече го пронизва, раздробява и излага органите му на показ. Изтрещя далечна гръмотевица. Но Трун чуваше единствено и само шума на кръвта. Полицаят бе разпорен и вътрешностите му изтичаха. Кръвта, болката, животът проникваха в тревата, но не загиваха, а разграждаха и изгаряха всичко по пътя си. Трун знаеше, че дори да затвори очи и да запуши уши, ще продължава да чува как кръвта му шуми в главата, пее и се бунтува, сякаш иска да излезе навън.

Усети как му се повдига — като лека родилна контракция, като зародиш, който ще се роди през устата му. Преглътна, но водата бликаше от всички жлези, смазваше вътрешността му, подготвяше го. Полята, блоковете и тенискортът бавно се раздвижиха. Той се сгърчи, опита се да се скрие зад полицайката, но тя се бе смалила, бе станала твърде прозрачна, възтънката ѝ снага се мятеше срещу вятъра. Той се вкопчи в пушката, сякаш тя го поддържаше, а не той нея, притисна пръст до спусъка, но зачака. Така трябваше. Какво да чака? Страхът да разхлаби примката си? Нещата да се нормализират? Нямаше да стане, само щяха неудържимо да кръжат, без да намерят покой, преди да се разбият в дъното. От секундата, в която Стине заяви намерението си да го напусне, всичко започна да пада свободно, а шуменето на кръвта в ушите му през цялото време му напомняше, че скоростта се увеличава. Всяка сутрин се събуждаше с мисълта: ето, днес вече трябва да е свикнал с това пропадане в нищото, страхът вече ще се уталожил, та

нали изходът е ясен, болката вече е преживяна. Но не беше така. И той започна да копнее за дъното, за деня, в който ще настъпи краят на страховете му. И сега, когато най-последно съзираше дъното под себе си, изпитваше още по-силен ужас. Светът от другата страна на телената ограда го връхлетя с бясна сила.

— Двадесет и четири.

Беате скоро ще стигне. Слънцето пече в очите ѝ. Намира се в банка в Рюен, а светлината навън я заслепява и придава на всичко бял и суров вид. Баща ѝ стои до нея, мълчалив както винаги. Майка ѝ вика някъде, но е далеч, както обикновено. Беате брое квадратчета за оцветяване, лета, целувки и поражения. Много нещо е, озадачава се колко много. Помни лица, Париж, Прага, усмивка под черен перчем, недодялано обяснение в любов, задъхано, изплашено „боли ли?“. И ресторант в Сан Себастиан, твърде скъп за нея, но където тя все пак запазва маса. Може би въпреки всичко трябва да е благодарна?

Дулото в челото ѝ я разбуди от тези мисли. Картините изчезнаха и на екрана се появи само бяла, пращяща снежна буря. И тя си помисли: защо татко просто стои до мен, защо не ме помоли за нещо? Никога не го е правил. И по тази причина тя го мразеше. Нима не знае, че това е единственото ѝ желание — да направи нещо за него, каквото и да е? Тя пое по неговия път, но когато намери крадеца, убиеца, превърнал майка ѝ във вдовица, и пожела да отмъсти от името на баща си, заради него и заради себе си, той просто стоеше до нея, мълчалив както винаги, и я разубеди.

А сега тя се намираше в положението на баща си и на всички хора, които бе гледала нощем в House of Pain на видеозаписи от грабежи по цял свят и се бе чудила какво ли им минава през ума. Сега беше на тяхното място и все още нямаше отговор на въпроса си.

После някой изгаси слънцето, то изчезна и я потопиха в студ. И в този мрак тя пак се събуди. Сякаш първото пробуждане беше с цел да продължи да сънува. И пак започна да брое. Но вече броеше места, на които не е била, хора, които не е срещала, сълзи, които не е проляла, думи, които още не е чула.

— Напротив — възрази Хари. — Разполагам с такова доказателство.

Извади лист хартия и го сложи върху продълговатата маса. Иваршон и Мьолер се наведоха едновременно напред и едва не си блъснаха главите.

— Какво е това? — изджафка Иваршон. — „Прекрасен ден“?

— Драсканици — обясни Хари. — Написани са на блок за рисуване в психиатрична болница. Двама свидетели, аз и Льон, присъствахме и можем да потвърдим, че авторът е Трун Грете.

— Е, и?

Хари ги погледна. После им обърна гръб и бавно закрачи към прозореца.

— Заглеждали ли сте се какво драските, докато седите и мислите за други неща? Понякога написаното е много симптоматично. Затова прибрах този лист, за да помисля има ли някакъв смисъл. В началото нямаше. Тоест, когато току-що си научил за смъртта на жена си, седиш изолиран в психиатрично отделение и пишеш „Прекрасен ден“ десетки пъти, значи, че или си мръднал, или пишеш обратното на онова, което мислиш. После обаче ми хрумна нещо.

Градът беше сивкаво блед като лицето на изморен старец, ала днес слънцето открояваше малкото му останали цветове. Като сетна усмивка за сбогом, помисли си Хари.

— Прекрасен ден — повтори той. — Това не е мисъл, коментар или твърдение, а заглавие на съчинение в началното училище.

Покрай прозореца прелетя сивогуша завирушка.

— Трун Грете не разсъждава, той просто пише механично, както и през дните от детството си, когато е упражнявал новия си почерк. Жан Ю, Графологът от КРИПОС, вече потвърди, че едно и също лице е написало „прекрасен ден“ и предсмъртното писмо. И съчиненията за училище.

Видеозаписът сякаш се повреди и спря. Кадърът застина — никакво движение, никаква дума. Чуваше се само повтарящият се звук от избутване на листа от копирната машина в коридора.

Накрая Хари се обърна и наруши мълчанието:

— С Льон май подготвихме настроението, за да доведем Трун Грете за един страшно кратък разпит.

Мамка му, мамка му! Хари се опитваше да държи здраво пистолета, но болките топяха силите му, а вятърът блъскаше и дърпаше тялото му. Трун реагира на кръвта точно както се беше надявал и за миг пред Хари се откри възможност за стрелба, но се поколеба. Междувременно Трун премести Беате и Хари едва виждаше малка част от главата и рамото ѝ. Приличаше, сега забеляза, боже, колко приличаше на другата! Премига енергично, за да фокусира погледа си отново. Следващият силен порив на вятъра грабна сивото палто от пейката и за миг като че ли невидим мъж, облечен в предпазен шлифер, притича по тенискорта. Хари знаеше, че ще плисне порой. Стената от дъжд избутваше пред себе си въздушните маси като последно предупреждение. Притъмня, все едно внезапно настъпи нощ, двете фигури пред него се сляха и в същия миг заваля. Затрополиха едри, тежки капки дъжд.

— Двадесет и пет — произнесе Беате с неочаквано висок и ясен глас.

В проблясъка Хари успя да види как телата им хвърлят сенки върху червената настилка. Последва пронизителен изстрел и сякаш се наслои върху ушите му. Едната фигура се откъсна от другата и се свлече на земята.

Хари падна на колене и се чу как изрева:

— Елен!

Видя как останалият прав човек се обърна и закричи към него с пушката в ръце. Хари се прицели, но дъждът валеше като из ведро и го заслепяваше. Премига и се прицели. Вече не усещаше нищо — нито болка, нито студ, нито тъга, нито радост. Само едно голямо нищо. Не се предвиждаше нещата да са смислени, те просто се повтаряха като във вечна мантра, която обяснява сама себе си — живееш, умираш, възкръсваш, живееш, умираш. Той дръпна наполовина спусъка. Прицели се.

— Беате? — прошепна той.

Тя ритна вратата на оградата и му подхвърли пушката АГ-3. Той я хвана.

— Какво... стана?

— Сетерска треперушка — отвърна тя.

— Сетерска треперушка?

— Бедничкият, мигом се свлече на земята — и тя му показва дясната си ръка. Дъждовните капки се сипеха върху нея и отмиваха течашката от двете рани на пръстите ѝ кръв. — Чаках само нещо да отклони вниманието му. А тази гръмотевица му взе акъла. Май и на теб.

Погледнаха безжизненото тяло в лявата половина на полето за сервис.

— Ще ми помогнеш ли с белезниците, Хари?

Русите ѝ коси се бяха полепили по лицето ѝ, но тя не даваше вид да го забелязва. Усмихна се.

Хари обърна лице нагоре срещу дъжда и затвори очи.

— Боже на небето — измърмори той. — Тази бедна душа няма да получи свободата си преди дванадесети юни две хиляди и двадесета година. Имай милост.

— Хари?

— Да? — отвори очи той.

— Ако няма да бъде свободен до две хиляди и двадесета, трябва незабавно да го отведем в полицията.

— Не говорех за него — отвърна Хари и се изправи. — А за себе си. Тогава ще се пенсионирам.

Прегърна я през рамо и се усмихна.

— Сетерска треперушка, казваш...

ПЕТДЕСЕТА ГЛАВА ВЪЗВИШЕНИЕТО ЕКЕБЕРГ

През втората седмица на декември отново заваля сняг. Този път сериозно. Вилицата заудря по стените на сградите. Прогнозираха още валежи. В сряда следобед получиха самопризнанието. Трун Грете разказа на адвоката как е планирал и извършил убийството на съпругата си.

Цяла нощ валя сняг. На следващия ден той се призна за виновен и за убийството на брат си. Мъжът, комуто платил да свърши работата, се казвал Ел Охо, Окото, нямал адрес и си сменял телефонния номер и прякора всяка седмица. Трун се видял с него само веднъж, на паркинг в Сан Пауло, където уточнили подробностите. Ел Охо получил хиляда и петстотин долара капаро, а останалата сума Трун оставил в хартиен плик в сейф на летището. Според уговорката щял да изпрати предсмъртното писмо до пощенски клон в Кампос Белос, квартал на юг от центъра, а после на същото място и ключа, след като получи кутрето на Лев.

Единствената весела част от дългите разпити беше, когато на въпрос как е успял като турист да се свърже с професионален наемен убиец, Трун отговори, че това е значително по-лесно отколкото да намериш норвежки занаятчия. Аналогията едва ли е случайна.

— Веднъж Лев ми обясни — каза Трун, — че се подвизават като рlомето до обявите за секстелефони във вестник „Фоля де Сан Пауло“.

— Плум... какво?

— Рlомето. Водопроводчик.

Халвуршен изпрати по факса оскъдната информация на бразилското посолство, което се въздържа от хапливи забележки и учтиво обеща да проследи случая.

Пушката АГ-3, използвана от Трун по време на обира, била на Лев и стояла в таванското помещение на „Дисенгрена“ доста години. Оказа се невъзможно да се изясни произходът ѝ, защото серийният ѝ номер беше заличен.

За консорциума от застрахователни компании на „Нордеа“ Бъдни вечер настъпи рано, понеже намериха откраднатите пари на „Бугста“ непокътнати в багажника на автомобила на Трун.

Дните минаваха, снегът се завърна и разпитите продължиха. През един петъчен следобед, когато всички бяха изтощени, Хари попита Трун защо не е повърнал, когато е застрелял съпругата си в главата — нали не понася кръв? В стаята за разпити настъпи мълчание. Трун дълго се взира във видеокамерата в ъгъла. Накрая само тръсна глава.

Но след като приключиха и тръгнаха през Отходния канал обратно към килията му в предварителния арест, той внезапно се обърна към Хари:

— Има различни видове кръв.

През почивните дни Хари седеше на стол до прозореца и наблюдаваше как Олег и съседските деца строят снежна крепост в градината пред дървената къща. Ракел го попита за какво мисли и думите за малко да му се изплъзнат от устата. Вместо това той ѝ предложи да се поразходят. Тя си взе шапката и ръкавиците. Минаха край склона на Холменколен и там Ракел попита дали да не поканят баща му и сестра му на вечеря на Бъдни вечер.

— Ще бъдем само свои хора — стисна ръката му тя.

В понеделник Хари и Халвуршен подхванаха случая „Елен“. Започнаха отначало. Разпитваха стари свидетели, четяха стари доклади, проверяваха вече изоставени идеи и следваха стари следи. Не постигнаха никакъв резултат.

— Имаш ли адреса на онзи, дето твърди, че е видял Свере Улсен заедно с мъж в червена кола в Грюнерльока? — попита Хари.

— Квинсвик. Регистриран е на адреса на родителите си, но се съмнявам да го намерим там.

Хари влезе в „Пицарията на Херберт“ без особени очаквания да попадне на свидетели, склонни на сътрудничество. Все пак в заведението купи бира на младеж с емблемата на Националното обединение на тениската, попита за Рой Квинсвик и разбра, че той вече

не е обвързан със задължението да пази тайна, защото наскоро зарязал старите си приятели. Явно Рой бе срещнал християнка и бе изгубил вяра в нацизма. Никой не знаел коя е тя и къде живее Рой в момента, но някой със сигурност го бил видял да стои пред сградата на църковната община Филадельфия и да пее.

Образуваха се снежни преспи, докато снегорините обикаляха по улиците в центъра.

Изписаха от болницата жената, простреляна в клона на „Де ен Бе“ на „Гренсен“. В „Дагблде“ тя показваше с пръст откъде е минал куршумът, а с два на какво разстояние от сърцето е бил. Сега щяла да се прибере у дома и да подготви коледния празник за съпруга и децата си. В сряда, десет часа, същата седмица Хари изтупа снега от ботушите си пред зала 3 в Главното полицейско управление и почука на вратата.

— Влизайте, Хуле — избуча гласът на съдия Валдехауг, който ръководеше вътрешното разследване на стрелбата край Пристанищния склад. Настаниха Хари на стол пред петчленната комисия. Освен съдия Валдехауг присъстваха прокурор, двама разследващи полицаи — мъж и жена — и адвокат Ула Люнде, когото Хари познаваше като строг, но свестен и печен тип.

— Бихме искали да разполагаме с окончателното становище на прокурора, преди да излезем в коледна ваканция — въведе го в ситуацията Валдехауг. — Ще ни осведомите ли за вашето участие в случая възможно най-лаконично и най-подробно?

Под тракация акомпанимент на компютърната клавиатура Хари разказа за кратката си среща с Алф Гюнерю. Когато приключи, съдия Валдехауг му благодари и известно време шумоли с документите. Най-после намери каквото търсеше и погледна Хари над ръба на очилата си.

— Интересува ни дали въз основа на впечатленията си от краткото общуване с Гюнерю останахте изненадан, когато разбрахте, че е извадил оръжие срещу полицаи.

Хари се сети какво му мина през ума, като видя Гюнерю на стълбището: хлапак, който се бои да не го набият, но не и закоравял убиец. Хари улови погледа на съдията и отговори:

— Не.

Валдехауг си свали очилата.

— Но когато Гюнерю се е натъкнал на вас, е предпочел да побегне, вместо да извади оръжие. Защо според вас е тази смяна на тактиката при срещата му с Валер?

— Нямам представа — отвърна Хари. — Не съм присъствал.

— Но не ви се струва странно?

— Странно е.

— Но нали току-що казахте, че не сте се изненадали.

Хари леко се залюля назад на стола.

— Не съм полицай от вчера, господин съдия. Вече не ме учудва, че хората вършат необясними неща. Дори и убийците.

Валдехауг отново си сложи очилата и на Хари му се стори, че забелязва наченки на усмивка по сбръчканото му лице.

Ула Люнде се изкашля.

— Както ви е известно, старши инспектор Том Валер беше отстранен за кратко и миналата година заради сходен инцидент във връзка със залавянето на млад неонацист.

— Свере Улсен — уточни Хари.

— Тогава Службата за разследване на полицаи стигна до извода, че няма основания прокурорът да повдигне обвинение срещу него.

— Стигна ви една седмица — добави Хари.

Ула Люнде погледна въпросително Валдехауг, който кимна.

— И все пак — продължи Люнде, — прави ни, естествено, впечатление, че един и същ човек се оказва за втори път в една и съща ситуация. Знаем колко сте задружни вие, в полицията, и с какво нежелание бихте поставили свой колега в затруднение с... въъ...

— С доносничество — помогна му Хари.

— Моля?

— Май имахте предвид доносничество.

Люнде и Валдехауг пак се спогледаха.

— Разбирам какво искате да кажете, но предпочитаме да го наричаме предоставяне на уместна информация, която допринася за спазването на правилата на играта. Не сте ли съгласен, Хуле?

Столт на Хари тупна с предните си крака върху пода.

— Всъщност съгласен съм. Просто не умея да боравя с думите така умело като вас.

Валдехауг вече не можеше да сдържа усмивката си.

— Не съм толкова убеден в думите ви, Хуле — Люнде също започна да се подсмивва. — Хубаво е, че сме единомушни, и понеже сте работили заедно с Валер дълго време, бихме искали да ни сътрудничите като познавач на характера му. Другите, с които разговаряхме, споменаха за безкомпромисния подход на Валер към криминално проявените, както отчасти и към останалите. Възможно ли е, в пристъп на моментно лекомислие, Том Валер да е застрелял Алф Гюнерю?

Известно време Хари се вира през прозореца. Едва виждаше очертанията на възвишението Екеберг зад снежната вихрушка, но знаеше, че си е на мястото. Години наред седеше на бюрото си в Главното полицейско управление и хълмът винаги си беше там и винаги щеше да си остане там, зелен през лятото, черен и бял през зимата. Не можеха да го преместят, стоеше там като неоспорим факт. Хубавото на фактите е, че не ти се налага да умуваш дали ги искаш, или не.

— Не — отговори Хари. — Не е възможно Том Валер да е застрелял Алф Гюнерю в моментен пристъп на лекомислие.

И ако някой от комисията изобщо долови как Хари съвсем леко натърти на думата лекомислие, то той не го изкоментира.

Навън, в коридора, Вебер стана от стола, щом Хари излезе.

— Да заповяда следващият — каза Хари. — Какво носиш?

Вебер вдигна найлонов плик.

— Пистолетът на Гюнерю. Трябва да вляза и да си мина по реда.

— М-м — кимна Хари и си извади цигара. — Пистолетът не е обикновен.

— Израелски е — поясни Вебер. — Йерихон 941.

Хари остана загледан във вратата, която се затръшна след Вебер. Покрай него мина Мьолер и му обърна внимание, че цигарата в устата му не е запалена.

В Отдела за борба с грабежите цареше странна тишина. Първоначално разследващите се шегуваха, че Екзекутора се е спотаил в бърлогата си за зимата, но вече съчиняваха друга версия: позволил е да го застрелят и погребат на тайно място, за да постигне вечен

легендарен статус. Снегът се стелеше по покривите на града, свличаше се, нов заемаше мястото му, а димът спокойно се издигаше от комините.

Отделите за борба с насилието, грабежите и липсата на морал организираха общо коледно тържество в столовата. За всекиго имаше определено място и Бярне Мьолер, Беате Льон и Халвуршен се оказаха един до друг. Между тях стоеше празен стол и чиния с името на Хари.

— Къде е? — попита Мьолер и наля вино на Беате.

— Издирва приятел на Свере Улсен, който твърди, че видял Улсен с още един тип в нощта на убийството — отвърна Халвуршен, който се мъчеше да отвори бутилка бира със запалката си.

— Не звучи особено обещаващо — отбеляза Мьолер. — Но му кажете да не се преуморява. Въпреки всичко човек винаги може да отдели време за коледно събиране.

— Ти му го кажи — предложи Халвуршен.

— Вероятно просто няма желание да идва тук — предположи Беате.

Двамата мъже я изгледаха и се усмигнаха.

— Какво има? — засмя се тя. — Не вярвате ли, че и аз го познавам добре?

Пиха наздравица. Халвуршен не спираше да се усмихва. Направо не отлепяше очи от нея. Нещо — не можеше да определи какво точно — в нея бе променено. Последния път, когато я видя в заседателната зала, не забеляза този живот в очите ѝ; сочните устни; стойката, грациозния гръб.

— Хари предпочита затвора пред такива мероприятия — Мьолер разказа как веднъж Линда от рецепцията на Полицейската служба за сигурност го принудила да танцува. Беате се смя със сълзи. После се обърна към Халвуршен и леко наклони глава:

— Ти май само седиш и гледаш, а, Халвуршен?

Той усети как бузите му пламнаха и успя само да смотолеве „не“, преди Беате и Мьолер пак да избухнат в смях.

По-късно вечерта той се пристраши и я попита има ли желание за един танц. Мьолер остана сам на масата. Иваршон дойде и седна на мястото на Беате. Беше пиян, подсмърчаше и искаше да говори за онзи път, когато седял изплашен до смърт зад кола пред банка в Рюен.

— Беше отдавна, Рюне — успокой го Мьолер. — Току-що беше завършил. Така или иначе нямаше какво повече да направиш.

Иваршон отметна глава назад и изгледа продължително Мьолер. После се изправи и тръгна, а Мьолер си помисли, че Иваршон е от хората, които не осъзнават самотата си.

В един момент диджеите Ли и Ли спряха Purple Rain. Беате и Халвуршен блъснаха неволно една от танцуващите двойки. Халвуршен забеляза как Беате внезапно се вцепени. Погледна към другата двойка.

— Извинете — каза плътен глас. В полумрака проблеснаха бели здрави зъби на лице тип Дейвид Хаселхоф.

След края на празненството се оказа невъзможно да се хване такси. Халвуршен предложи на Беате да я изпрати до вкъщи. Газиха из снега повече от час, докато стигнат до дома ѝ в Опсал.

Беате се усмихна на Халвуршен.

— Ако имаш желание, си добре дошъл.

— С удоволствие — отвърна той. — Много ти благодаря за поканата.

— Значи се разбрахме — кимна Беате. — Утре ще кажа на майка ми.

Той ѝ пожела „лека нощ“, целуна я по бузата и отново тръгна на полярно пътешествие в обратната посока.

На седемнадесети декември Норвежката телеграфна агенция съобщи, че количеството валежи за декември в страната е на път да счупи двадесетгодишен рекорд.

Същия ден Службата за разследване на полицаи, уличени в престъпление, представи становището си по случая „Валер“.

Заклучението гласеше, че не са открили нищо нерегламентирано, дори напротив. Том Валер заслужил похвалите им, защото действал коректно и запазил присъствие на духа в изключително критична ситуация. Началникът на криминалната полиция звънна на шефа на полицията и предпазливо се допита до него дали да предложат Том Валер за отличие, но понеже семейството на Алф Гюнерю все пак беше едно от най-влиятелните в града — чичо му работеше в Градския съвет — решиха, че идеята може да се възприеме като неподходяща.

Хари само кимна сухо, когато Халвуршен донесе новината, че Валер се връща на работа.

Настъпи Бъдни вечер и коледното спокойствие се спусна над Земята. Или поне над малка Норвегия.

Ракел изгони Хари и Олег от къщи, за да приготви коледна вечеря. Когато се прибраха, из цялата къща се носеше миризма на ребърца. Улав Хуле, бащата на Хари, пристигна заедно със Съос с такси.

Съос остана очарована от къщата, от храната, от Олег, от всичко. По време на вечерята с Ракел си бърбеха като първи приятелки, а старият Улав и малкият Олег седяха един срещу друг и си разменяха едносрични думи. Но ледът се стопи, когато дойде време за подаръците и Олег отвори голямата кутия с надпис „От Улав за Олег“. Бяха събраните съчинения на Жул Верн. Олег разлисти една от книгите със зяпнала уста.

— Това е същият писател, който е измислил историята за лунната ракета, дето ти я прочете Хари — обясни му Ракел.

— С оригинални илюстрации — добави Хари, посочи рисунката на капитан Немо, застанал до флага, забит на Южния полюс, и прочете на висок глас: — *Сбогом, слънце! Изчезни, лъчезарно светило! Потъни в това свободно море и спусни мрака на шестмесечната нощ над моето ново владение!*^[1]

— Тези книги стояха на етажерката на баща ми — обясни Улав, не по-малко въодушевен от Олег.

— Но сега не са там! — възкликна момчето.

Улав прие прегръдката за благодарност със смутена, но топла усмивка.

Легнаха си и Ракел заспа. Хари стана и се приближи до прозореца. Замисли се за всички, които вече не бяха сред тях. Майка му, Биргита, бащата на Ракел, Елен, Ана. И за всички, които още бяха на този свят. За Йойстайн в Опсал, комуто Хари подари нови обувки за Коледа, за Раскол в „Бутсен“ и за двете жени в Опсал, които имаха добрината да поканят Халвуршен на късна коледна вечеря, защото беше дежурен и нямаше да се прибира при родителите си.

Тази вечер се случи нещо необяснимо, но то предвещаваше промяна. Дълго време остана загледан в светлините на града и най-после разбра, че снегът е престанал да вали. Следи. Онези, които тази вечер щяха да минат по алеята по поречието на Акершелва, щяха да оставят следи.

— Получи ли каквото си пожела? — прошепна Ракед, когато той се върна в леглото.

— Да съм си пожелал? — прегърна я той.

— Стоеше до прозореца и си мечтаеш за нещо. За какво?

— Имам всичко, за което мога да си мечтая — Хари я целуна по челото.

— Кажи ми — прошепна тя и се отдръпна назад, за да го вижда.
— Сподели ми за какво копнееш, Хари.

— Наистина ли искаш да знаеш?

— Да — кимна тя и се сгуши в него.

Той затвори очи и лентата бавно започна да се върти, толкова бавно, че виждаше всеки кадър като застинала снимка. Следи по снега.

— За покой — излъга той.

[1] Превод К. Константинов, „Капитан Немо“, изд. „Отечество“, С., 1977. — Бел.прев. ↑

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА SANS SOUCI

Хари погледна снимката: ослепителна усмивка, силни челюсти, стоманеносини очи. Том Валер. После я плъзна по масата.

— Не бързай — предупреди той. — И гледай внимателно.

Рой Квинсвик изглеждаше нервен. Хари се облегна назад на стола и се огледа. Халвуршен беше закачил календар над секретния шкаф. През първия ден от Коледата целият етаж беше на разположението на Хари. Това им беше най-хубавото на почивните дни. Съмняваше се, че ще успее да накара Квинсвик да бълва думи в несвяст както от първия ред банки в църквата. Но надеждата умира последна.

Квинсвик се изкашля и Хари се поизправи на стола.

През прозореца се виждаше как леки снежинки се стелят по безлюдните улици.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.